

JABATAN PERDANA MENTERI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

ISSN 2600-9935

9 772600 993006

LAPORAN SOSIOEKONOMI NEGERI SARAWAK

2021

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

JABATAN PERDANA MENTERI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

LAPORAN SOSIOEKONOMI **NEGERI SARAWAK** **2021**

Pemakluman:

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) sedang menjalankan Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA) 2022 bermula dari 1 Januari 2022 sehingga 31 Disember 2022 dan Survei Ekonomi Tahunan (AES) 2022 bermula dari 15 April 2022 sehingga 30 September 2022. DOSM amat menghargai kerjasama daripada responden yang terpilih untuk memberikan maklumat kepada DOSM serta menjayakan survei ini.

Sila layari www.dosm.gov.my untuk maklumat lanjut.

Penerbitan statistik ekonomi dan sosial iaitu PocketStats yang mengandungi statistik suku tahunan dan tahunan boleh diperoleh dari portal DOSM atau melalui pautan

https://bit.ly/PocketStatsS1_2022.

Dimaklumkan bahawa Kerajaan Malaysia telah mengisytiharkan Hari Statistik Negara (MyStats Day) pada 20 Oktober setiap tahun.

Tema sambutan MyStats Day adalah

"Connecting the world with data we can trust"

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

Diterbitkan dan dicetak oleh:

Jabatan Perangkaan Malaysia

Blok C6, Kompleks C,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan

62514 Putrajaya,

MALAYSIA

Tel.	: 03-8885 7000
Faks	: 03-8888 9248
Portal	: https://www.dosm.gov.my
Facebook / Twitter / Instagram	: StatsMalaysia
Emel	: info@dosm.gov.my (pertanyaan umum) data@dosm.gov.my (pertanyaan & permintaan data)

Harga : RM35.00

Diterbitkan pada Ogos 2022

Hakcipta terpelihara.

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia.

Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:

"Sumber : Jabatan Perangkaan Malaysia".

ISSN 2600-9935

KATA PENGANTAR

Laporan Sosioekonomi Negeri 2021 merupakan penerbitan tahunan yang mengandungi maklumat Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) dari tahun 2015 hingga 2021 bagi 13 negeri dan 2 Wilayah Persekutuan. KDNK dianggarkan mengikut aktiviti ekonomi pada harga malar 2015 berdasarkan kaedah pengeluaran. Selain daripada KDNK, statistik indeks harga pengguna, kependudukan, tenaga buruh, migrasi, pelancongan domestik, perdagangan serta akaun kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan turut dimuatkan dalam laporan ini.

Penganggaran KDNK dilaksanakan berdasarkan rangka kerja manual antarabangsa iaitu *System of National Accounts 2008*. Selain itu, antara rujukan yang digunakan bagi penyusunan statistik-statistik lain adalah seperti *Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP)*, *Manual I - Methods of Estimating Total Population for Current Dates, The Method & Materials of Demography* dan *Surveys of Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment: An ILO Manual on Concepts & Methods*. Selaras dengan perubahan pada peringkat nasional, anggaran KDNK pada tahun 2019 telah dimuktamadkan berdasarkan data terkini dan sumber-sumber lain. Semakan semula data juga dilaksanakan bagi KDNK 2020 manakala KDNK tahun 2021 merupakan data permulaan.

Laporan ini mengandungi enam bahagian utama. Bahagian pertama menerangkan senario ekonomi global, prestasi ekonomi Malaysia dan ringkasan penemuan prestasi ekonomi bagi setiap negeri. Bahagian kedua membentangkan perincian prestasi ekonomi negeri, pertumbuhan mengikut aktiviti ekonomi serta indeks harga pengguna. Seterusnya, statistik berkaitan demografi dan sosial seperti penduduk dan tenaga buruh dibentangkan dalam bahagian ketiga manakala pelancongan domestik dimuatkan di bahagian keempat laporan ini. Statistik perdagangan serta akaun kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan masing-masing diperihalkan pada bahagian lima dan enam. Nota teknikal, jadual perangkaan dan indikator-indikator daripada agensi terpilih turut terkandung dalam laporan ini. Maklumat mengenai metodologi, sumber data dan glosari boleh didapati melalui portal Jabatan.

Beberapa penambahbaikan telah dibuat bagi laporan yang merupakan siri kelima ini. Antaranya penulisan berkaitan topik Migrasi penduduk di peringkat nasional dan negeri dimasukkan pada bahagian ketiga. Selain itu, terdapat tambahan sembilan jadual statistik dan lima indikator terpilih daripada Kementerian dan agensi turut dimuatkan dalam laporan ini.

Jabatan merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang telah membekalkan maklumat yang diperlukan dan menyumbang kepada kejayaan penerbitan laporan ini. Cadangan dan pandangan ke arah penambahbaikan penerbitan ini pada masa hadapan amatlah dihargai.

DATO' SRI DR. MOHD UZIR MAHIDIN

Ketua Perangkawan Malaysia
Ogos 2022

SINGKATAN

2008 SNA	: <i>System of National Accounts 2008</i>
b	: bilion
d.s.b.	: dan sebagainya
IHP	: Indeks Harga Pengguna
ILO	: <i>International Labour Organization</i>
IMF	: <i>International Monetary Fund</i>
KDNK	: Keluaran Dalam Negeri Kasar
MB	: Majlis Bandaraya
MD	: Majlis Daerah
MIDA	: <i>Malaysian Investment Development Authority</i>
MP	: Majlis Perbandaran
MPOB	: <i>Malaysian Palm Oil Board</i>
MSIC	: <i>Malaysia Standard Industrial Classification</i>
OECD	: <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
OSHA	: <i>Occupational Safety and Health Administration</i>
PBT	: Pihak Berkuasa Tempatan
R.O.C	: <i>Republic of China</i>
SARS	: Sindrom pernafasan akut teruk
ST	: Suku tahun
t.t.t.l.	: tidak terkelas di tempat lain
UN WESP	: <i>United Nations World Economic Situation and Prospects</i>
USA	: <i>United States of America</i>
W.P.	: Wilayah Persekutuan

SIMBOL

..	: tidak berkenaan
-	: tidak tersedia
e	: anggaran
p	: permulaan
a	: nilai ditambah kurang daripada RM5 juta
&	: dan
r	: <i>revised</i>
t	: tahun
%	: peratus

UNIT/UKURAN

RM	: Ringgit Malaysia
USD	: Mata wang United States of America (USA)
S\$	: Mata wang Singapore
NT\$	: Mata wang Taiwan
Won	: Mata wang Republic of Korea
Kg	: Kilogram

NOTA

1. Kawasan Euro: Negara Germany, France, Ireland, Spain, Italy, Greece, Belgium, Luxembourg, Netherlands, Austria, Portugal, Finland, Slovenia, Cyprus, Malta, Slovakia, Estonia, Latvia dan Lithuania
2. Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

KANDUNGAN

KATA PENGANTAR	i
SINGKATAN / SIMBOL	ii
UNIT/ UKURAN / NOTA	iii
KANDUNGAN	iv
SENARAI JADUAL	vi
SENARAI CARTA	ix
SENARAI PAPARAN	xi
SOROTAN UTAMA	xiii

01	PENGENALAN	Senario ekonomi global	3
		Senario ekonomi Malaysia	16
		Pertumbuhan ekonomi Malaysia 2021	18
		Pertumbuhan ekonomi Malaysia suku tahun pertama 2022	29
		Rencana 1: Indeks nilai ditambah ekonomi mengikut negeri, 2020-2021	39
		Prestasi ekonomi negeri 2021	52
		Pertumbuhan ekonomi mengikut negeri	53
		Struktur ekonomi mengikut negeri	58
		KDNK per kapita	58
02	PRESTASI EKONOMI SARAWAK	Sosioekonomi Sarawak 2021	63
		Prestasi ekonomi Sarawak 2021	64
		Prestasi Mengikut Sektor	67
		Sektor Pertanian	67
		Sektor Perlombongan dan pengkuarian	68
		Sektor Pembinaan	68
		Sektor Pembuatan	69
		Sektor Perkhidmatan	69
		* Perdagangan borong dan runcit	70
		* Perkhidmatan maklumat dan komunikasi	70
		* Pengangkutan dan penyimpanan	71
		* Penginapan dan makanan & minuman	71
		* Perkhidmatan perniagaan	71
		* Perkhidmatan kesihatan swasta	72
		* Perkhidmatan pendidikan swasta	72
		* Perkhidmatan kerajaan	72
		Kadar Vaksinasi 2021	75
		Pakej Rangsangan Kerajaan Persekutuan dan kerajaan negeri	75
		Indeks Harga Pengguna	77
		Rencana 2: Pakej BKSS Sarawak: Impak Terhadap Pemulihan Ekonomi Dalam Fasa Penularan COVID-19 di Sarawak	80
03	DEMOGRAFI SOSIAL	Penduduk	95
		* Kelahiran	98
		* Kesuburan	100
		* Kematian	101
		* Jangkaan hayat	104
		Tenaga Buruh	106
		* Penduduk bekerja	106
		* Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran	108
		Statistik Siswazah	109
		* Statistik siswazah Malaysia	109
		* Statistik siswazah Sarawak	112
		Migrasi	114
		* Migrasi Malaysia	114
		* Migrasi Sarawak	115

04	STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK	Statistik pelancongan domestik Malaysia 119 * Statistik utama pelancongan domestik 119 * Pelawat domestik 120 * Perjalanan pelancongan domestik 120 * Perbelanjaan pelancongan domestik 120 Statistik pelancongan domestik Sarawak 121 * Kedatangan pelawat, 2021 121 * Negeri asal pelancong, 2021 121 * Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2021 122 * Terimaan pelancongan domestik, 2020 122 * Tujuan perjalanan, 2020 123
05	STATISTIK PERDAGANGAN	Statistik perdagangan Malaysia 127 * Jumlah perdagangan 127 * Eksport 127 * Eksport mengikut negara destinasi 128 * Import 129 * Import mengikut negara asal 129 Sorotan perdagangan Sarawak 130 * Eksport dan import utama 130 * Eksport barangan 130 * Import barangan 131 * Rakan dagang utama 132 * Imbangan perdagangan 132
06	STATISTIK AKAUN KERAJAAN	Statistik akaun Kerajaan Persekutuan 135 * Hasil Kerajaan Persekutuan 135 * Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan 136 * Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19 136 Statistik akaun kerajaan negeri 137 * Hasil kerajaan negeri 137 * Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri 138 * Surplus/defisit kerajaan negeri 139 Pihak berkuasa tempatan 140 Statistik akaun Kerajaan Negeri Sarawak 144 * Hasil Kerajaan Negeri Sarawak 144 * Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak 145 * Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sarawak 146 * Pihak Berkuasa Tempatan Sarawak 147
07	NOTA TEKNIKAL	Akaun negara 153 Indeks Harga Pengguna 157 Penduduk 158 Tenaga buruh 163 Statistik siswazah 166 Migrasi 169 Pelancongan domestik 172 Statistik perdagangan 177
08	JADUAL STATISTIK	Akaun negara 183 * KDNK nasional 183 * KDNK negeri 232 * KDNK Negeri Sarawak 248 Indeks Harga Pengguna 250 Penduduk 252 Statistik pertubuhan perniagaan 255 Tenaga buruh 255 Statistik siswazah 261 Statistik pelancongan 263 Eksport dan import 265 Alam sekitar 266 Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia 268

09	INDIKATOR LAIN TERPILIH	Pusat Maklumat Harta Tanah Negara	273
		Kementerian Pendidikan Malaysia	278
		Kementerian Kesihatan Malaysia	279
		Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman	281
		Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	282
		Pertubuhan Keselamatan Sosial	282
		Kementerian Sumber Manusia	282
		Polis Diraja Malaysia	284
		Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia	285
		Kementerian Kewangan Malaysia	289
		Kementerian Pengangkutan Malaysia	289
		Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia	290

SENARAI JADUAL

1.1	Perubahan peratusan tahunan KDNK bagi negara terpilih (%), 2013-2021	4
1.2	Perubahan peratusan produktiviti buruh tahunan mengikut aktiviti ekonomi, 2020-2021	28
1.3	Perubahan peratusan KDNK suku tahunan bagi negara terpilih, ST1 2020-ST1 2022	35
1.4	KDNK per kapita mengikut negeri, 2020-2021 pada harga semasa (RM)	58
1.5	Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi, 2021	59
1(a)	Skor dan penerangan	44
1(b)	Indeks nilai ditambah mengikut negeri (2019=100), Malaysia, 2020-2021	45
1(c)	Indeks nilai ditambah mengikut negeri dan sektor utama (2019=100), Malaysia, 2020-2021	46
2.1	Statistik industri kelapa sawit, Sarawak, 2020-2021	74
2.2	Prestasi sektor Perkhidmatan, Sarawak, 2020-2021	74
2.3	Purata harga item terpilih, Sarawak, 2020-2021	78
2.4	Perubahan tahunan IHP mengikut kumpulan utama, Sarawak, 2020-2021	79
2.5	Perubahan tahunan subkumpulan makanan dan minuman bukan alkohol, Sarawak, 2020-2021	79
3.1	Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Sarawak, 2020-2021	95
3.2	Struktur umur penduduk, Sarawak, 2020-2021	95
3.3	Nisbah tanggungan, Sarawak, 2020-2021	96
3.4	Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Sarawak, 2020-2021	96
3.5	Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Sarawak, 2020 ('000)	97
3.6	Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Sarawak, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)	98
3.7	Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Sarawak, 2015-2020 (setiap wanita berumur 15-49 tahun)	100
3.8	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sarawak, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)	101
3.9	Kadar kematian kasar mengikut etnik, Sarawak, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)	102
3.10	Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2020	104
3.11	Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Sarawak, 2016-2021	107
3.12	Penduduk bekerja mengikut sektor, Sarawak, 2016-2021	108
3.13	Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sarawak, 2020-2021	113
3.14	Lima negeri destinasi oleh migran dari Sarawak dan negeri asal oleh migran ke Sarawak, 2020	115
4.1	Statistik utama pelancongan domestik, 2020-2021	119
4.2	Bilangan pelawat domestik (juta) mengikut jenis pelawat, 2020-2021	120
4.3	Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik (juta) ke Sarawak, 2020-2021	121
5.1	Eksport barangan mengikut komoditi utama Sarawak, 2015-2021 ^P	130
5.2	Import barangan mengikut komoditi utama Sarawak, 2015-2021 ^P	131
5.3	Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Sarawak, 2021 ^P	132
6.1	Hasil Kerajaan Persekutuan, 2019-2020	135
6.2	Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2019-2020	136

SENARAI JADUAL

6.3	Perbandingan penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri Sarawak, 2019-2020	145
6.4	Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak, 2019-2020	146
6.5	Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sarawak, 2019-2020	146
6.6	Kedudukan kewangan PBT Sarawak, 2019-2020- RM juta	149
8.1	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - RM juta	183
8.2	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 - Perubahan peratusan tahunan	186
8.3	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK	189
8.4	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - RM juta	192
8.5	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 - Perubahan peratusan tahunan	194
8.6	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK	196
8.7	KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta	198
8.8	KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	198
8.9	KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta	199
8.10	KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	199
8.11	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta	200
8.12	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya	206
8.13	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	212
8.14	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK	218
8.15	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - RM juta	224
8.16	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya	226
8.17	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	228
8.18	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK	230
8.19	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021 - RM juta	232
8.20	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	232
8.21	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - RM juta	233
8.22	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	233
8.23	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	234
8.24	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - RM juta	235
8.25	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - Perubahan peratusan tahunan	235
8.26	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	236
8.27	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	236
8.28	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - RM juta	237
8.29	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - Perubahan peratusan tahunan	237
8.30	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	238
8.31	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	238
8.32	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - RM juta	239
8.33	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - Perubahan peratusan tahunan	239

SENARAI JADUAL

8.34	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	240
8.35	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	240
8.36	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - RM juta	241
8.37	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - Perubahan peratusan tahunan	241
8.38	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	242
8.39	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	242
8.40	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - RM juta	243
8.41	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Perubahan peratusan tahunan	243
8.42	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	244
8.43	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	244
8.44	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - RM juta	245
8.45	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Perubahan peratusan tahunan	245
8.46	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	246
8.47	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	246
8.48	KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM juta	247
8.49	KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM	247
8.50	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sarawak, 2015-2021 - RM juta	248
8.51	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sarawak, 2015-2021 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	249
8.52	Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021	250
8.53	Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021	250
8.54	Indeks Harga Pengguna, Sarawak, 2015-2021	251
8.55	Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna, Sarawak, 2015-2021	251
8.56	Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, Malaysia, 2015-2021	252
8.57	Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, Malaysia, 2020	253
8.58	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2015-2021	254
8.59	Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2020	255
8.60	Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, Malaysia, 2021	255
8.61	Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, Malaysia, 2021	256
8.62	Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021	257
8.63	Kadar pengangguran mengikut negeri, Malaysia, 2015-2021	260
8.64	Statistik utama siswazah, Sarawak, 2016-2021	261
8.65	Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021	262
8.66	Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021	262
8.67	Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2015-2021	263
8.68	Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2021	264
8.69	Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, Malaysia, 2015-2021-RM juta	265
8.70	Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Sarawak, 2015-2021 - RM juta	266
8.71	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, Malaysia, 2017-2020	266
8.72	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2020	267
8.73	Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sarawak, 2017-2020	267
8.74	Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Malaysia, 2017-2020	268
8.75	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2021	268
8.76	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2021	269
9.1	Bilangan hotel mengikut lokasi, Sarawak, 2021	273
9.2	Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2015-2021	273

SENARAI JADUAL

9.3	Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sarawak, 2015-2021	273
9.4	Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021	274
9.5	Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Sarawak, 2021	276
9.6	Siri masa ringkasan nilai transaksi harta tanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Sarawak, 2015-2021	277
9.7	Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2020	278
9.8	Siri masa bilangan kes penyakit berjangkit, Sarawak, 2015-2020	279
9.9	Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Sarawak, 2020	279
9.10	Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Sarawak, 2020	279
9.11	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam, 2015-2020	280
9.12	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta, 2015-2020	280
9.13	Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2015-2021	281
9.14	Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sarawak, 2020	282
9.15	Statistik jenayah, Sarawak, 2018-2020	284
9.16	Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2016-2021, USD juta	284
9.17	Jumlah dan jenis pelaburan yang diluluskan mengikut negeri, Malaysia, 2018-2021	285
9.18	Jumlah dan jenis pelaburan yang diluluskan mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2018-2021	286
9.19	Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut industri, Sarawak, 2018-2021	287
9.20	Nilai pelaburan projek pembuatan yang diluluskan oleh penyertaan asing mengikut negara, Sarawak, 2018-2021	288
9.21	Nilai pemberian sebenar kepada kerajaan negeri, Sarawak, 2020	289
9.22	Jumlah kontena yang dikendalikan mengikut pelabuhan (TEUs), Sarawak, 2015-2021	289
9.23	Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2020	290

SENARAI CARTA

1.1	KDNK - Perubahan peratusan tahunan pada harga malar	21
1.2	KDNK mengikut kaedah pengeluaran dan perbelanjaan (% sumbangan) pada harga malar	21
1.3	Prestasi sektor Perkhidmatan, tahunan	21
1.4	Prestasi sektor Pembuatan, tahunan	22
1.5	Prestasi sektor Pertanian, tahunan	22
1.6	Prestasi sektor Pembinaan, tahunan	22
1.7	Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian	23
1.8	Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir swasta, tahunan	23
1.9	Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan, tahunan	23
1.10	Prestasi pembentukan modal tetap kasar, tahunan	24
1.11	Prestasi eksport, tahunan	24
1.12	Prestasi import, tahunan	24
1.13	KDNK - Nilai ditambah dan perubahan peratusan tahunan, 2020-2022	32
1.14	KDNK pelarasan musim - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya, 2019-2022	32
1.15	Prestasi sektor Perkhidmatan, suku tahunan	32
1.16	Prestasi sektor Pembuatan, suku tahunan	32
1.17	Prestasi sektor Pertanian, suku tahunan	33
1.18	Prestasi sektor Pembinaan, suku tahunan	33
1.19	Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, suku tahunan	33
1.20	Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir, suku tahunan	34
1.21	Prestasi pembentukan modal tetap kasar, suku tahunan	34
1.22	Prestasi eksport dan import, suku tahunan	34
1.23	Pertumbuhan KDNK bulanan, suku tahunan dan tahunan	34
1.24	Indeks Pelopor (2015=100) dan kitaran perniagaan (kawasan berlorek kelabu), Januari 1991 hingga Mei 2022	38
1.25	Sumbangan peratusan KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi, 2021	59
1(a)	Carta pengagihan skor mengikut sektor ekonomi dan negeri	47
1(b)	Plot skor dengan indeks nilai ditambah mengikut negeri, Malaysia, 2021	48
1(c)	Plot skor dengan pertumbuhan KDNK mengikut negeri, Malaysia, 2021	48
1(d)	Plot skor dengan nilai ditambah mengikut negeri, Malaysia, 2021	49

SENARAI CARTA

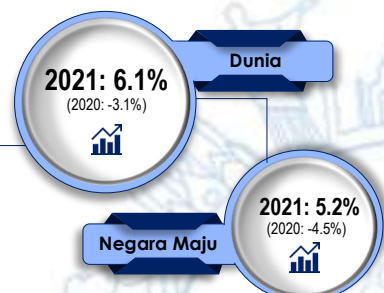
2.1	Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK, Sarawak, 2015-2021	65
2.2	Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Sarawak, 2021	65
2.3	Kadar pertumbuhan mengikut sektor, Sarawak, 2020-2021	65
2.4	Prestasi sektor Pertanian, Sarawak, 2020-2021	73
2.5	Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Sarawak, 2015-2021	73
2.6	Peratus sumbangan sektor Pembuatan, Sarawak, 2021	73
2.7	Peratus sumbangan subsektor perdagangan borong dan runcit, Sarawak, 2021	73
2.8	Peratus sumbangan subsektor pengangkutan dan penyimpanan, Sarawak, 2021	73
2.9	Peratus sumbangan subsektor pendidikan swasta, Sarawak, 2021	73
2.10	Perubahan tahunan IHP, Sarawak, 2011-2021	79
2(a)	Jumlah kes baru COVID-19, Sarawak, 2022	81
2(b)	Kadar Penyertaan Tenaga Buruh (KPTB) dan Kadar Pengangguran (KP), Sarawak, 2017-2021	84
2(c)	Purata bergerak jumlah perbelanjaan, jumlah pendapatan dan bilangan pekerja bagi jualan barang dan perkhidmatan perdagangan	86
2(d)	Purata Bergerak Nilai Jualan, Indeks Harga Pengguna (IHP) bagi Bakul Makanan dan Minuman Bukan Alkohol, Gaji dan Upah serta Jumlah Pekerja Sektor Pembuatan Makanan dan Minuman Bukan Alkohol	89
3.1	Kadar kelahiran kasar, Sarawak, 2011-2020	98
3.2	Kadar kesuburan jumlah, Sarawak, 2011-2020	100
3.3	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sarawak, 2010-2020 (setiap 1,000 penduduk)	101
3.4	Kadar kematian bayi, Sarawak, 2010-2020	101
3.5	Nisbah mortaliti ibu bersalin, Sarawak, 2010-2020	102
3.6	Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Sarawak, 2010-2021	106
3.7	KPTB dan kadar pengangguran, Sarawak, 2010-2021	108
3.8	Statistik utama siswazah, Malaysia, 2020-2021	109
3.9	Statistik utama siswazah, Sarawak, 2020-2021	112
3.10	Statistik utama siswazah mengikut jantina, Sarawak, 2021 ('000)	113
3.11	Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2018 dan 2020	114
4.1	Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Sarawak, 2021	121
5.1	Perdagangan Sarawak dengan dunia, 2015-2021	130
6.1	Kutipan hasil kerajaan negeri, 2019-2020	137
6.2	Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2019-2020	138
6.3	Surplus/defisit mengikut negeri, 2019-2020 - RM juta	139
6.4	Prestasi kewangan 10 dewan/majlis bandaraya tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020	141
6.5	Prestasi kewangan 10 majlis perbandaran tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020	142
6.6	Prestasi kewangan 10 majlis daerah tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020	143
6.7	Hasil Kerajaan Negeri Sarawak, 2020	144
6.8	Siri masa hasil Kerajaan Negeri Sarawak, 2015-2020	144
6.9	Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak, 2015-2020	145
6.10	Hasil cukai taksiran PBT Sarawak, 2019-2020	150

SENARAI PAPARAN

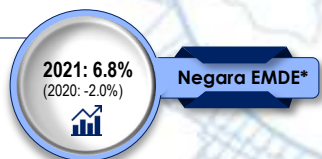
2.1	Nilai ditambah mengikut sektor utama Sarawak, 2021	66
2.2	Komposisi sektor Pembinaan, Sarawak, 2021	69
2.3	Penyumbang utama dan pertumbuhan 2021 bagi subsektor Perkhidmatan	70
2(a)	Peratus pertumbuhan KDNK negeri Sarawak, 2018-2020	82
2(b)	Kesan langsung BKSS terhadap sektor ekonomi terpilih	83
3.1	Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2020 (setiap 1,000 penduduk)	99
3.2	Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Sarawak, 2020	103
3.3	Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Sarawak, 2020	103
3.4	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Sarawak, 2017-2021	104
3.5	Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Sarawak, 2017-2021	105
3.6	Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Sarawak, 2017-2021	105
3.7	Siswazah bekerja mengikut jenis aktiviti ekonomi, Malaysia, 2021 ('000)	110
3.8	Statistik gaji & upah siswazah mengikut kumpulan umur, Malaysia, 2020-2021	110
3.9	Statistik gaji & upah siswazah mengikut jantina, Malaysia, 2020-2021	111
3.10	Statistik gaji & upah siswazah mengikut aktiviti ekonomi, Malaysia, 2020-2021	111
4.1	Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2020-2021	120
4.2	Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2020-2021	121
4.3	Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sarawak, 2021	122
4.4	Terimaan pelancongan domestik, 2019-2020	122
4.5	Terimaan daripada pelawat domestik ke Sarawak mengikut komponen, 2019-2020	123
4.6	Peratusan tujuan perjalanan pelancong ke Sarawak, 2020	123
5.1	Rakan dagangan utama, Malaysia, 2021	128
5.2	Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke China, 2021	128
5.3	Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke Singapore, 2021	128
5.4	Produk yang mempengaruhi peningkatan import dari China, 2021	129
5.5	Produk yang mempengaruhi peningkatan import dari Singapore, 2021	129

GLOBAL

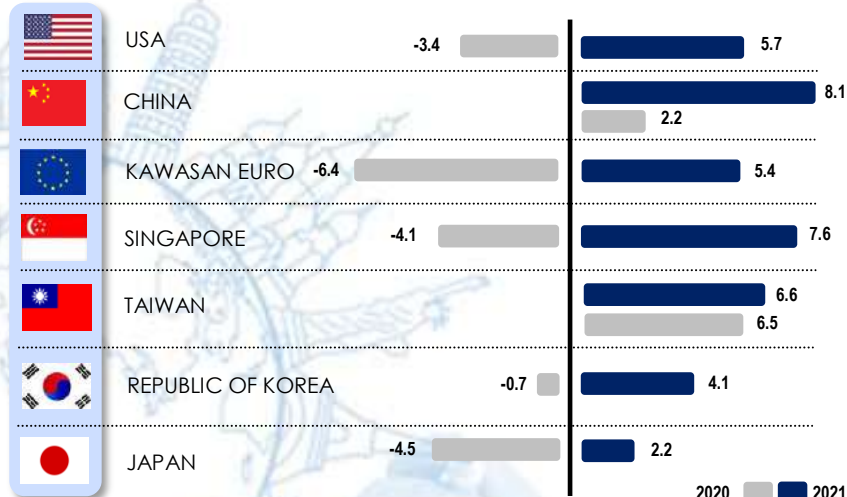
Perubahan peratusan tahunan KDNK bagi negara terpilih (%), 2020-2021

- USA ↑ 5.7%
- Kawasan Euro ↑ 5.4%
- Japan ↑ 2.2%
- United Kingdom ↑ 7.4%
- Negara maju yang lain ↑ 5.1%

- Emerging and Developing Asia ↑ 7.3%
- Emerging and Developing Europe ↑ 6.7%
- Latin America and the Caribbean ↑ 6.9%
- Middle East and Central Asia ↑ 5.8%
- Sub-Saharan Africa ↑ 4.6%

- Ekonomi di peringkat global mulai memulih pada 2021, dengan pertumbuhan 6.1 peratus berbanding penyusutan 3.1 peratus pada 2020.
- Semua ekonomi negara terpilih mencatatkan pertumbuhan yang lebih baik pada tahun 2021 berbanding tahun sebelumnya.
- Ekonomi China dan Taiwan terus kukuh dipacu oleh aktiviti eksport produk elektro-mekanikal dan permintaan terhadap industri semikonduktor.

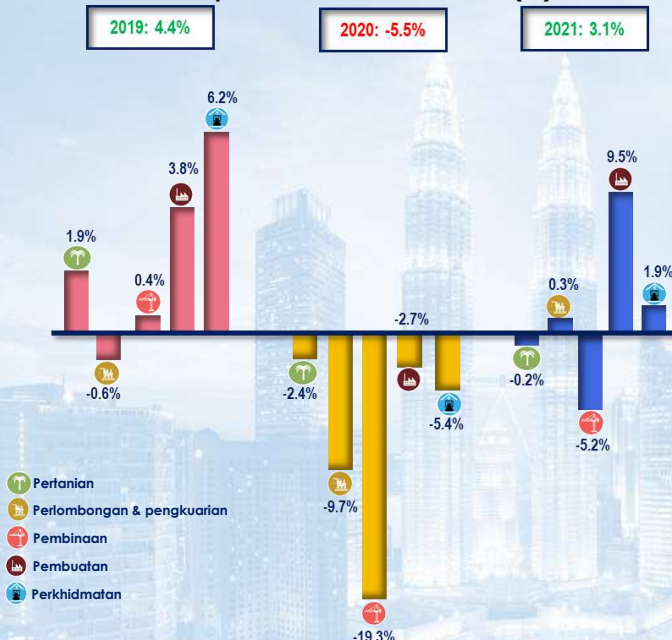
“Ekonomi dunia diunjurkan menurun kepada **2.9%** pada tahun **2022**.”

Sumber: World Bank, June 2022

Sumber: National Statistics Office (NSO) dan IMF World Economic Outlook, July 2022
*Emerging Markets Developing Economies

MALAYSIA

Perubahan peratusan tahunan KDNK (%), 2019-2021

Ekonomi Malaysia diunjurkan meningkat kepada **5.3%** sehingga **6.3%** pada tahun **2022**.

Unjuran pertumbuhan mengikut sektor:

- Perkhidmatan **6.9%**
- Pembinaan **6.1%**
- Pembuatan **5.2%**
- Perdagangan dan pengkualian **2.5%**
- Pertanian **1.5%**

Sumber: BNM, 2022

Prestasi Indikator Terpilih, 2021

Sumber: Laporan Sosioekonomi Negeri 2021

KDNK

RM131.2 b

2021: 2.9%

(2020: -6.8%)

INDEKS HARGA PENGGUNA

2.1%

(2020: -1.8%)

JUMLAH PENDUDUK

2.47 juta

(2020: 2.45 juta)

3

daerah dengan
bilangan penduduk tertinggi:

Kuching* : 609.2 ribu
orang

Sibu* : 248.9 ribu
orang

Miri* : 248.1 ribu
orang

Nisbah Jantina

Lelaki

107

Perempuan

100

Struktur Umur Penduduk

Penduduk berumur 0 -14
tahun (umur muda)

21.6%

Penduduk berumur 15 - 64
tahun (umur bekerja)

70.6%

Penduduk berumur 65
tahun dan lebih (umur tua)

7.8%

Indeks Kebahagiaan Rakyat

6.69

Jumlah Jenayah Kekerasan*

761

Jumlah Jenayah Harta Benda*

5,089

Nota:

PBT = Pihak Berkuasa Tempatan

Pertumbuhan

Sumbangan

*Data tahun 2020

PRESTASI EKONOMI MENGIKUT SEKTOR

PERKHIDMATAN

35.9%

2.1%

(2020: -5.5%)

PEMBUATAN

28.4%

11.2%

(2020: -8.6%)

PERLOMBONGAN & PENGKUARIAN

21.1%

-3.3%

(2020: -4.7%)

PERTANIAN

11.0%

-3.2%

(2020: -10.1%)

PEMBINAAN

3.4%

10.2%

(2020: -8.8%)

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

6.5 juta pelawat domestik
(2020: 9.4 juta pelawat domestik)

1.1 juta pelancong
(2020: 2.6 juta pelancong)

STATISTIK AKAUN KERAJAAN*

Hasil Kerajaan Negeri Sarawak

RM10,646.7 juta

(2019: RM7,266.3 juta)

Pendapatan PBT Sarawak

RM698.2 juta

(2019: RM657.2 juta)

Dewan Bandaraya Kuching Utara
merekodkan pendapatan tertinggi sebanyak
RM115.2 juta pada tahun 2020 berbanding
PBT lain di Sarawak.

STATISTIK PERDAGANGAN

Jumlah Perdagangan: RM108.2 b

Eksport
barangan : RM84.7 b

(2020: RM67.1 b)

26.2%

Import
barangan : RM23.5 b

(2020: RM18.9 b)

24.2%

Eksport Barangan Utama

RM33.7 b

(2020: RM29.0 b)

39.7%

Gas asli cecair (LNG)

RM14.9 b

(2020: RM10.7 b)

17.6%

Minyak kelapa sawit

RM4.6 b

(2020: RM4.1 b)

5.4%

Petroleum mentah

Import Barangan Utama

RM2.0 b

(2020: RM1.8 b)

8.4%

Barangan elektrik dan
elektronik yang lain

RM0.9 b

(2020: RM0.4 b)

4.0%

Keluaran petroleum bertapis

RM0.8 b

(2020: RM0.7 b)

3.3%

Baja, dikilangkan

Bilangan Tenaga Buruh

1,338.6

ribu orang

(2020: 1,319.5 ribu orang)

Kadar Pengangguran

4.5%

(2020: 4.3%)

Statistik Siswazah

Bilangan siswazah:

327.2

ribu orang

(2020: 310.8 ribu orang)

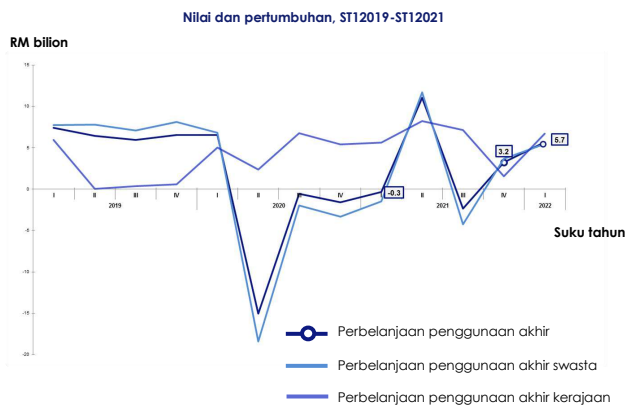
Tenaga buruh siswazah:

276.3

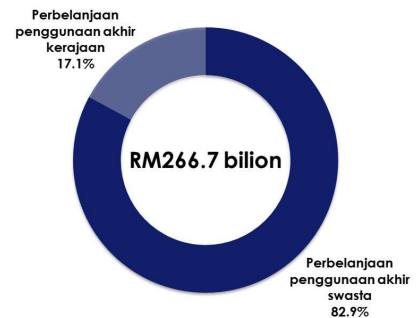
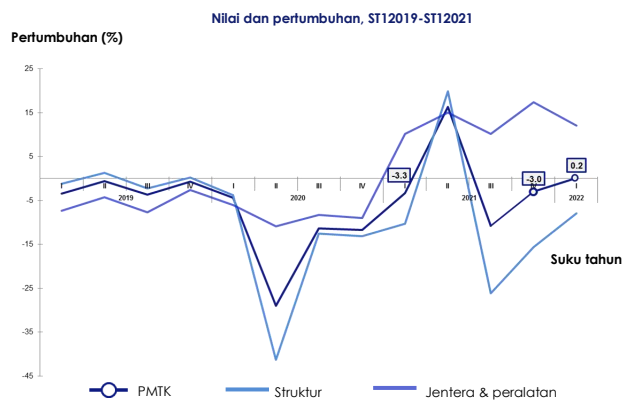
ribu orang

(2020: 265.4 ribu orang)

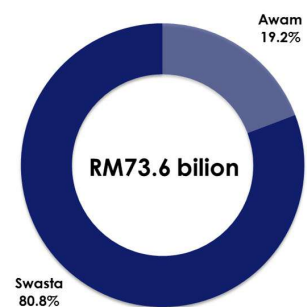
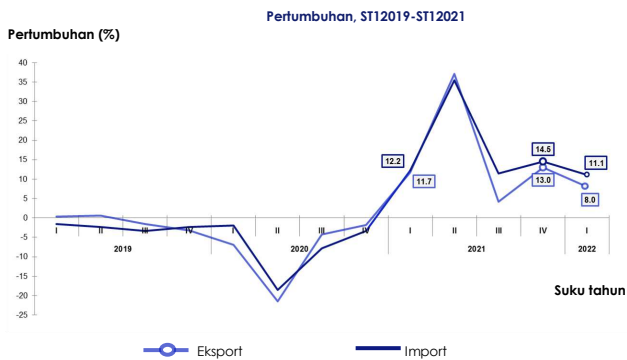
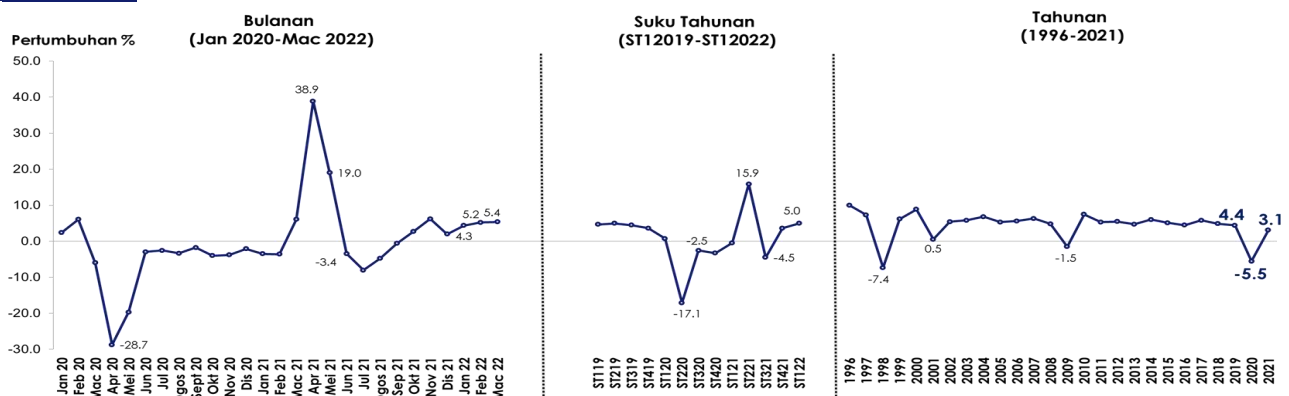
Sumber: Laporan Sosioekonomi Negeri Sarawak 2021

Carta 1.20 Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir, suku tahunan

Sumbangan, ST12022

Carta 1.21 Prestasi pembentukan modal tetap kasar, suku tahunan

Sumbangan, ST12022

Carta 1.22 Prestasi eksport dan import, suku tahunan**Carta 1.23** Pertumbuhan KDNK bulanan, suku tahunan dan tahunan

• PRESTASI EKONOMI SARAWAK

• SOSIOEKONOMI SARAWAK 2021

• PRESTASI EKONOMI SARAWAK 2021

• PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

- SEKTOR PERTANIAN
- SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN
- SEKTOR PEMBINAAN
- SEKTOR PEMBUATAN
- SEKTOR PERKHIDMATAN
 - Perdagangan borong dan runcit
 - Perkhidmatan maklumat dan komunikasi
 - Pengangkutan dan penyimpanan
 - Penginapan dan makanan & minuman
 - Perkhidmatan perniagaan
 - Perkhidmatan kesihatan swasta
 - Perkhidmatan pendidikan swasta
 - Perkhidmatan kerajaan

• KADAR VAKSINASI 2021

• PAKEJ RANGSANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN DAN KERAJAAN NEGERI

• INDEKS HARGA PENGGUNA

• RENCANA 2 : PAKEJ BKSS SARAWAK: IMPAK TERHADAP PEMULIHAN EKONOMI DALAM FASA PENULARAN COVID-19 DI SARAWAK

BAB 2

SOSIOEKONOMI SARAWAK 2021

KDNK:

RM131.2 bilion

2.9%

PERKHIDMATAN

RM47.0 b

2.1%

35.9%

PEMBUATAN

RM37.2 b

11.2%

28.4%

PERLOMBONGAN
& PENGKUARIAN

RM27.6 b

-3.3%

21.1%

PERTANIAN

RM14.4 b

-3.2%

11.0%

PEMBINAAN

RM4.5 b

10.2%

3.4%

PETUNJUK

- Pertumbuhan
- Sumbangan kepada KDNK
- b Bilion

INDEKS HARGA PENGGUNA

2.1%

DEMOGRAFI SOSIAL

KELUASAN KAWASAN **124,450 km²**

JUMLAH PENDUDUK

2.47 juta

51.7%

48.3%

KADAR KESUBURAN
JUMLAH* **1.5**

Bagi setiap perempuan berumur
15 hingga 49 tahun

JANGKAAN HAYAT

Ketika lahir (tahun)

74.3

79.0

PENDUDUK BEKERJA

1.28 juta

KADAR PENYERTAAN
TENAGA BURUH

67.0%

KADAR PENGANGGURAN

4.5%

STATISTIK PERDAGANGAN

JUMLAH PERDAGANGAN **RM108.2 bilion**

EKSPORT BARANGAN

RM84.7 bilion

EKSPORT BARANGAN UTAMA

Gas asli cecair

RM33.7 bilion

IMPORT BARANGAN

RM23.5 bilion

IMPORT BARANGAN UTAMA

Barangan elektrik &
elektronik lain

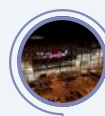
RM2.0 bilion

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

BILANGAN PELAWAT DOMESTIK **6.51 juta**

LIMA DESTINASI TUMPUAN UTAMA

The Spring
Mall Bintulu

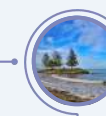
Daesco Star
Mega Mall

Park City
Mall

Vivacity
Megamall

Pantai Tanjung
Batu

PENDAPATAN PBT*

1

Dewan Bandaraya Kuching Utara

RM115.2 juta

2

Majlis Bandaraya Kuching Selatan

RM88.2 juta

3

Lembaga Kemajuan Bintulu

RM84.8 juta

Nota: KDNK: Keluaran Dalam Negeri Kasar
PBT: Pihak Berkuasa Tempatan
*Data tahun 2020

2.9%

Pertumbuhan
ekonomi
SarawakRM131.2
bilionNilai KDNK pada
tahun 2021

PRESTASI EKONOMI SARAWAK

2021

Pelaksanaan Strategi Pembangunan Pasca COVID-19 2030 (PCDS 2030) di bawah Rancangan Malaysia Ke-12 (RMK-12) sedang giat dijalankan bagi memastikan matlamat untuk menjadikan Sarawak sebagai sebuah negeri yang maju dapat dicapai. Dalam memastikan kelancaran pelaksanaan PCDS 2030, RM63 bilion diperuntukkan oleh Kerajaan Negeri Sarawak. Antara teras strategik di bawah pelan tersebut adalah transformasi digital, infrastruktur asas, pengangkutan dan tenaga boleh diperbaharui. Selain itu, sebagai usaha untuk memperkasakan ekonomi negeri, Kerajaan Sarawak turut memperkenalkan pakej bantuan bagi meringankan beban rakyat yang terkesan akibat pandemik COVID-19 yang telah melanda Malaysia. Bantuan Khas Sarawakku Sayang (BKSS) merupakan salah satu inisiatif Kerajaan Negeri Sarawak yang masih diteruskan pada tahun 2021 bagi mengurangkan impak kewangan terhadap rakyat, para peniaga dan industri yang terkesan akibat pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) yang berpanjangan.

Ekonomi Sarawak mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 2.9 peratus pada tahun 2021 (2020: -6.8%) dengan nilai ditambah berjumlah RM131.2 bilion (2020: 127.5 bilion) seperti **Carta 2.1**. Sektor Perkhidmatan merupakan penyumbang terbesar kepada ekonomi Sarawak dengan sumbangan sebanyak 35.9 peratus diikuti oleh sektor Pembuatan yang menyumbang 28.4 peratus dan sektor Perlombongan & pengkuarian dengan sumbangan sebanyak 21.1 peratus. Seterusnya, sektor Pertanian dan sektor Pembinaan masing-masing menyumbang sebanyak 11.0 peratus dan 3.4 peratus seperti **Carta 2.2**.

Peningkatan prestasi ekonomi ini didorong oleh pertumbuhan positif sektor utama iaitu sektor Perkhidmatan, Pembuatan dan Pembinaan yang mencatatkan peningkatan. Namun begitu, sektor Perlombongan & pengkuarian dan sektor Pertanian yang menyusut

telah memperlahankan pertumbuhan ekonomi Sarawak. (Carta 2.3)

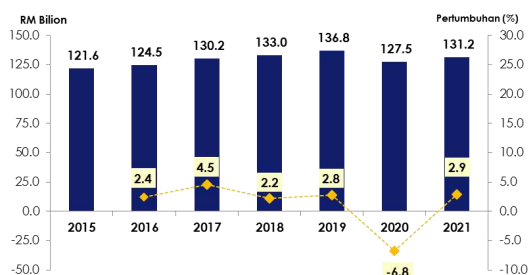
Prestasi sektor Perkhidmatan merekodkan peningkatan dengan nilai ditambah berjumlah RM47.0 bilion (2020: RM46.1 bilion), bertumbuh 2.1 peratus (2020: -5.5%). Peningkatan ini disokong oleh pertumbuhan positif dalam subsektor utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan perkhidmatan maklumat & komunikasi dengan pertumbuhan 3.4 peratus (2020: -9.5%). Tambahan pula, peningkatan dalam perkhidmatan kerajaan turut menyumbang kepada pertumbuhan sektor ini. Antara inisiatif kerajaan yang membantu pemulihan sektor ini termasuklah pelepasan khas cukai pendapatan individu bagi perbelanjaan domestik sehingga RM1, 000 yang dilanjutkan sehingga taksiran 2022. Selain pakej BKSS yang dilanjutkan, kerajaan Sarawak turut memperkenalkan beberapa insentif yang diberikan kepada pengusaha perkhidmatan pengangkutan, peniaga serta pemain industri pelancongan dan pemberian diskaun yang melibatkan sewa premis perniagaan dan bil utiliti.

Sektor Pembuatan merekodkan nilai ditambah sebanyak RM37.2 bilion (2020: RM33.5 bilion) dengan pertumbuhan 11.2 peratus (2020: -8.6%). Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan aktiviti pengeluaran subsektor utama iaitu produk petroleum, kimia, getah dan plastik yang menyumbang sebanyak 82.1 peratus dengan pertumbuhan 15.1 peratus (2020: -8.9%). Tambahan pula, pada tahun 2021, sebanyak RM5.7 bilion nilai pelaburan yang diluluskan di Sarawak yang melibatkan RM0.05 bilion pelaburan domestik dan RM5.7 bilion pelaburan asing.

Sarawak merupakan negeri pengeluar utama minyak dan gas asli di Malaysia. Sektor Perlombongan dan pengkuarian merekodkan nilai ditambah sebanyak RM27.6 bilion pada tahun 2021, menguncup daripada RM28.6 bilion yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyusut 3.3 peratus daripada pertumbuhan negatif 4.7 peratus pada tahun 2020. Penyusutan ini dipengaruhi oleh kemerosotan dalam pengeluaran gas asli dan minyak mentah & kondensat.

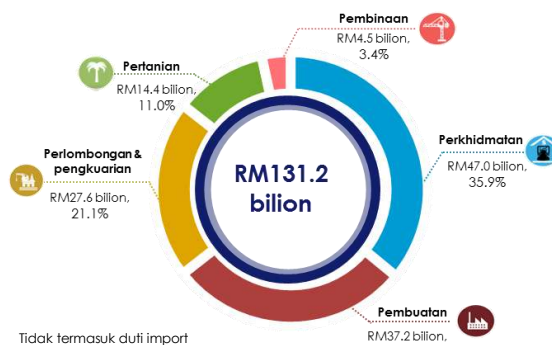
Carta 2.1

Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK Sarawak, 2015-2021

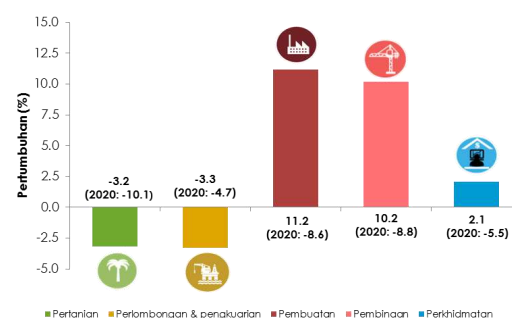
Carta 2.2

Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Sarawak, 2021

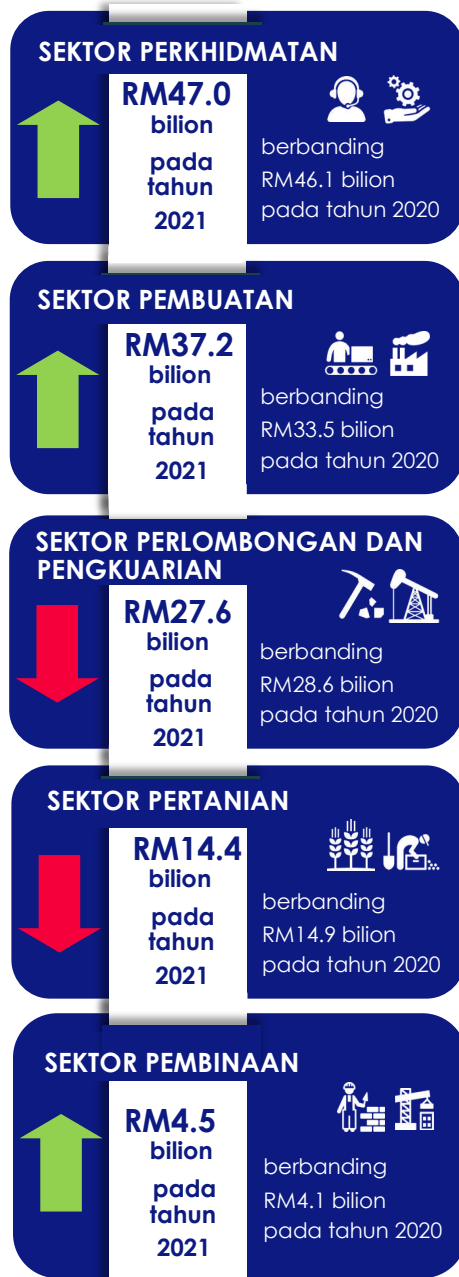
Carta 2.3

Kadar pertumbuhan mengikut sektor, Sarawak, 2020-2021

Paparan 2.1

Nilai ditambah mengikut sektor utama Sarawak, 2021

Sementara itu, sektor Pertanian turut merekodkan kemerosotan 3.2 peratus (2020: -10.1%) dengan nilai ditambah berjumlah RM14.4 bilion (2020: RM14.9 bilion). Penurunan ini merupakan kesan daripada kemerosotan pengeluaran komoditi kelapa sawit, tanaman lain serta subsektor perhutanan & pembalakan. Bagi memastikan ekonomi sektor Pertanian kembali pulih seperti biasa, menerusi Bajet 2022 yang bertemakan 'Keluarga Malaysia, Makmur Sejahtera', projek Pertanian di Igan, Sarawak diteruskan dan dijangka mampu memberi impak positif pada ekonomi Sarawak.

Seterusnya, sektor Pembinaan mencatatkan nilai ditambah RM4.5 bilion (2020: RM4.1 bilion) dengan peningkatan sebanyak 10.2 peratus (2020: -8.8%). Perkembangan positif pada pertumbuhan ekonomi ini disokong oleh peningkatan nilai kerja subsektor kejuruteraan awam dan bangunan kediaman yang merupakan penyumbang terbesar kepada sektor ini.

PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

SEKTOR PERTANIAN

Sektor Pertanian memainkan peranan yang penting di dalam ekonomi sesebuah negeri melalui sumbangannya kepada hasil negeri, perolehan eksport serta mewujudkan peluang pekerjaan. Sektor ini adalah pembekal utama makanan dan juga bahan mentah untuk industri berasaskan sumber. Pada tahun 2021, sektor Pertanian di Sarawak mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM14.4 bilion berbanding RM14.9 bilion pada tahun sebelumnya. Sektor ini mencatatkan penurunan sebanyak negatif 3.2 peratus, namun pertumbuhannya dilihat lebih baik daripada penyusutan 10.1 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyumbang 11.0 peratus kepada keseluruhan KDNK Sarawak.

Pada tahun 2021, subsektor tanaman mendominasi sektor Pertanian di Sarawak dengan sumbangan sebanyak 80.5 peratus, diikuti subsektor perhutanan & pembalakan (9.4%), ternakan (5.3%), dan perikanan (4.8%) seperti yang dipaparkan pada **Carta 2.4**. Sektor ini mencatatkan penyusutan yang lebih kecil iaitu negatif 3.2 peratus (2020: -10.1) didorong oleh pertumbuhan dalam subsektor ternakan (3.3%). Selain itu, pertumbuhan negatif yang lebih baik juga direkodkan dalam subsektor tanaman (-3.9%), perhutanan & pembalakan (-0.4%) dan perikanan (-3.7%) telah mempengaruhi prestasi sektor Pertanian di Sarawak.

Subsektor tanaman merosot 3.9 peratus daripada penguncupan 4.3 peratus

dipengaruhi oleh penurunan dalam pengeluaran komoditi kelapa sawit. Berdasarkan data yang dikeluarkan oleh MPOB (**Jadual 2.1**), pengeluaran buah tandan segar di Sarawak menyusut 4.7 peratus pada tahun 2021 daripada negatif 2.2 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Bagi aktiviti tanaman makanan pula, tanaman lada menunjukkan prestasi yang lebih baik.

Subsektor perhutanan & pembalakan yang merupakan aktiviti kedua terbesar dalam sektor Pertanian di Sarawak juga turut mencatatkan penyusutan yang lebih kecil iaitu negatif 0.4 peratus daripada penyusutan dua digit 41.2 peratus pada tahun sebelumnya.

Subsektor ternakan pula bertumbuh perlahan pada 3.3 peratus daripada 5.4 peratus pada tahun 2020. Prestasi ini disokong oleh peningkatan dalam aktiviti ternakan ayam serta pengeluaran telur ayam.

Walaupun subsektor perikanan merekodkan penyusutan 3.7 peratus, namun prestasi ini adalah lebih baik berbanding pertumbuhan negatif 22.3 peratus pada tahun 2020. Ini dipengaruhi oleh pertumbuhan positif dalam aktiviti pendaratan ikan laut.

SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN

Sektor Perlombongan dan pengkuarian di Sarawak mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM27.6 bilion berbanding RM28.6 bilion pada tahun 2020. Sumbangan sektor ini adalah 21.1 peratus kepada KDNK Sarawak.

Pada tahun 2021, sektor ini menurun 3.3 peratus (2020: -4.7%) seperti **Carta 2.5**. Aktiviti pengekstrakan petroleum mentah dan gas asli merupakan penyumbang utama dengan sumbangan melebihi 95 peratus. Penyusutan dalam pengeluaran minyak mentah, kondensat dan gas asli menjadi faktor utama pertumbuhan negatif sektor ini.

Sementara itu, aktiviti perlombongan dan pengkuarian lain juga turut menunjukkan prestasi yang kurang memberangsangkan iaitu negatif 3.3 peratus (2020: -14.4%) dipengaruhi oleh perlombongan arang batu, pengkuarian granit dan pengekstrakan pasir.

“RM27.6 bilion nilai ditambah sektor Perlombongan dan pengkuarian Sarawak pada tahun 2021 **”**

SEKTOR PEMBINAAN

Sarawak mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM4.5 bilion dalam sektor Pembinaan pada tahun 2021, meningkat berbanding RM4.1 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyumbang sebanyak 3.4 peratus kepada keseluruhan ekonomi Sarawak.

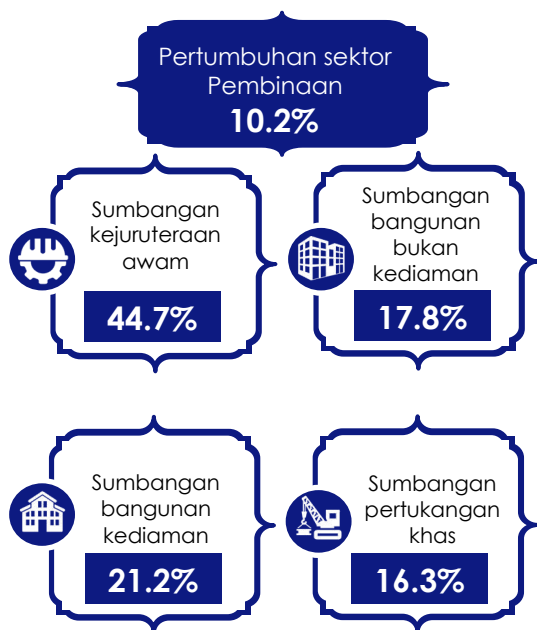
Prestasi sektor Pembinaan di Sarawak berkembang 10.2 peratus pada tahun 2021 berbanding pertumbuhan negatif 8.8 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Peningkatan ini didorong oleh peningkatan nilai kerja bagi keempat-empat subsektor.

Subsektor kejuruteraan awam mendominasi sektor Pembinaan dengan sumbangan sebanyak 44.7 peratus, diikuti oleh bangunan kediaman (21.2%) dan bangunan bukan kediaman (17.8%) seperti yang ditunjukkan pada **Jadual 2.2**.

Projek utama:

Antara projek utama yang terdapat di Sarawak ialah:

- ◆ Projek pembinaan Lebuhraya Pan Borneo serta projek-projek berkaitan dengannya di pelbagai daerah seperti Serian, Sematan, Nyabau, Bintangor, Julau, Pantu dan Batang Rajang;
- ◆ *Engineering, Procurement, Construction, Installation and Commissioning (EPCIC) of Kasawari Gas Development Project;*
- ◆ Projek Baleh Hydroelectric;
- ◆ *Engineering, Procurement, Construction, Installation and Commissioning (EPCIC) of Jerun Development Project;*
- ◆ *Construction of the Sarawak Coastal Road Package 04: Proposed construction and completion of Muara Lassa Bridge, Mukah; dan*
- ◆ *Sarawak Water Grid Program phase 2, Miri.*

Paparan 2.2**Komposisi sektor Pembinaan, Sarawak, 2021****SEKTOR PEMBUATAN**

Sektor Pembuatan merupakan penyumbang kedua terbesar kepada ekonomi Sarawak dengan sumbangan 28.4 peratus. Pada tahun 2021, sektor ini merekodkan nilai ditambah sebanyak RM37.2 bilion, meningkat berbanding RM33.5 bilion pada tahun 2020. Dari sudut pertumbuhan, sektor ini melonjak 11.2 peratus berbanding penurunan 8.6 peratus pada tahun sebelumnya.

Sebahagian besar daripada prestasi tersebut dipacu oleh industri berorientasikan eksport iaitu produk petroleum, kimia, getah dan plastik. Subsektor ini merupakan pemangkin kepada sektor Pembuatan Sarawak dengan sumbangan sebanyak 82.1 peratus seperti pada **Carta 2.6**. Lonjakan sebanyak 15.1 peratus (2020: -8.9%) dipengaruhi terutamanya oleh pengeluaran produk petroleum bertapis memandangkan Sarawak merupakan negeri pengeluar utama produk petroleum bertapis di Malaysia.

Namun begitu, produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan yang menyumbang

sebanyak 5.5 peratus masih merekodkan penyusutan iaitu penurunan sebanyak 7.5 peratus berbanding penguncupan 13.7 peratus pada tahun 2020 dipengaruhi oleh kejatuhan dalam aktiviti pengeluaran kepingan venier dan papan lapis. Selain itu, subsektor minyak & lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan juga menurun 9.8 peratus kesan daripada kemerosotan aktiviti pembuatan minyak sawit mentah.

Produk elektrik & elektronik merekodkan nilai tertinggi dalam pelaburan yang diluluskan pada tahun 2021 dengan jumlah sebanyak RM4.2 bilion, diikuti produk kimia dan bahan kimia berjumlah RM1.4 bilion. Secara keseluruhan, jumlah pelaburan yang diluluskan bagi sektor Pembuatan di Sarawak pada tahun 2021 adalah sebanyak RM5.7 bilion.

SEKTOR PERKHIDMATAN

Melihat kepada pembukaan semula beberapa sektor ekonomi secara berperingkat pada 2021, ianya dilihat telah memberi impak positif kepada prestasi ekonomi sektor Perkhidmatan di sesebuah negeri. Pada 2021, sektor Perkhidmatan di Sarawak mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM47.0 bilion (2020: RM46.1b) iaitu pertambahan sebanyak RM1.0 bilion berbanding tahun sebelumnya yang telah mencatatkan pengurangan RM2.7 bilion. Sumbangan sektor ini kepada keseluruhan KDNK Sarawak pada tahun 2021 adalah sebanyak 35.9 peratus (2020: 36.1%). Sektor ini mencatatkan pertumbuhan sederhana 2.1 peratus berbanding penyusutan 5.5 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi mengikut subsektor dalam sektor Perkhidmatan adalah seperti yang dipaparkan pada **Jadual 2.2**.

“

Sektor Perkhidmatan Sarawak meningkat 2.1% pada tahun 2021

”

Paparan 2.3**Penyumbang utama dan pertumbuhan 2021 bagi subsektor Perkhidmatan****Perdagangan borong dan runcit**

Pada tahun 2021, subsektor perdagangan borong & runcit menyumbang 25.8 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sarawak. Subsektor ini bertumbuh 1.3 peratus (2020: -7.1%) didorong oleh segmen borong dan runcit.

Sementara itu, segmen borong berkembang 2.3 peratus pada tahun 2021 (2020: -7.6%) dipengaruhi oleh peningkatan dalam aktiviti lain-lain pengkhususan jual borong dan aktiviti jual borong makanan, minuman & tembakau. Segmen borong merupakan penyumbang terbesar kepada subsektor perdagangan borong & runcit di Sarawak dengan sumbangan sebanyak 59.5 peratus seperti yang ditunjukkan pada **Carta 2.7**.

Segmen runcit juga berkembang 2.5 peratus berbanding penyusutan 6.5 peratus pada tahun 2020. Prestasi ini disokong oleh peningkatan dalam aktiviti jualan runcit barangan lain di stor pengkhususan. Segmen ini menyumbang sebanyak 31.7 peratus kepada subsektor perdagangan borong & runcit di Sarawak.

Walau bagaimanapun, prestasi segmen kenderaan bermotor menyusut 8.9 peratus (2020: -6.3%), dipengaruhi oleh aktiviti jualan komponen (termasuk alat ganti) & aksesori kenderaan bermotor.

Perkhidmatan maklumat dan komunikasi

Subsektor perkhidmatan maklumat dan komunikasi menyumbang sebanyak 8.1 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sarawak dengan nilai ditambah berjumlah RM3.8 bilion pada tahun 2021. Subsektor ini mencatatkan pertumbuhan 7.6 peratus berbanding 7.9 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh segmen dalam perkhidmatan telekomunikasi.

Segmen perkhidmatan telekomunikasi merekodkan kadar pertumbuhan sebanyak 8.3 peratus didorong oleh permintaan dalam perkhidmatan komunikasi data. Aktiviti pembelajaran, e-Kesihatan, e-Kerajaan, e-Dagang dan penggunaan platform media sosial seperti WhatsApp, Facebook dan Youtube turut merangsang kepada permintaan perkhidmatan ini.

Selain itu, antara segmen lain yang turut menyumbang kepada prestasi ini adalah segmen perkhidmatan komputer dan maklumat yang mencatatkan pertumbuhan 0.7 peratus yang disokong oleh aktiviti pengaturcaraan komputer manakala segmen penerbitan dan penyiaran merekodkan peningkatan 0.8 peratus pada tahun 2021.

Pengangkutan dan penyimpanan

Subsektor pengangkutan dan penyimpanan menyumbang 9.7 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Sarawak. Pada tahun 2021, subsektor ini menunjukkan penguncupan 0.8 peratus berbanding kemerosotan 21.3 peratus pada tahun sebelumnya. **Carta 2.8** menunjukkan pengangkutan air merupakan peneraju utama dengan sumbangan 41.8 peratus, diikuti pelabuhan & operasi penerbangan (20.6%), pengangkutan darat (17.5%), pengangkutan lain (10.5%), pengangkutan udara (6.2%), perkhidmatan pos & kurier (2.9%), dan operasi lebuh raya (0.5%).

Aktiviti pengangkutan air, darat, udara dan operasi lebuh raya mencatatkan pertumbuhan negatif yang lebih baik berbanding tahun 2020 susulan daripada pembukaan semula lebih banyak aktiviti ekonomi di seluruh negara. Walau bagaimanapun, pertumbuhan dua angka dalam aktiviti pelabuhan & operasi penerbangan dan peningkatan dalam perkhidmatan pos dan kurier telah mengurangkan impak kejatuhan sektor ini.

Penginapan dan makanan & minuman

Subsektor penginapan di Sarawak masih mencatatkan pertumbuhan negatif iaitu 21.5 peratus pada tahun 2021 (2020: -41.8%) dan merekodkan nilai ditambah RM251.4 juta. Data jumlah penumpang yang dikendalikan di lapangan terbang turut menunjukkan trend yang sama iaitu menyusut 48.2 peratus pada tahun 2021 (2020: -67.1%).

Subsektor makanan dan minuman menyumbang 3.8 peratus kepada sektor Perkhidmatan di negeri Sarawak. Subsektor ini menyusut 4.9 peratus (2020: -12.6%) dengan merekodkan nilai ditambah RM1,788.4 juta pada tahun 2021.

Perkhidmatan perniagaan

Subsektor perkhidmatan perniagaan merekodkan penurunan 9.3 peratus pada tahun 2021 (2020: -12.7%) dipengaruhi oleh aktiviti profesional dan perkhidmatan perniagaan lain.

Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal kekal mendominasi subsektor ini dengan sumbangan sebanyak 66.6 peratus. Aktiviti ini menguncup 7.4 peratus daripada negatif 9.9 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya.

Aktiviti utama yang mempengaruhi prestasi tersebut termasuklah guaman, perakaunan dan perkhidmatan kejuruteraan. Aktiviti lain yang turut memberi impak kepada kemerosotan segmen ini ialah perkhidmatan arkitek dan perkhidmatan juruukur tanah.

Dalam pada itu, aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan menyumbang sebanyak 33.3 peratus dan mencatatkan penurunan 12.8 peratus (2020: -17.7%) disebabkan oleh kemerosotan dalam aktiviti agensi pengembaraan dan aktiviti keselamatan persendirian.

“

Subsektor perkhidmatan perniagaan Sarawak menyusut 9.3% pada tahun 2021

”

Perkhidmatan kesihatan swasta

Subsektor perkhidmatan kesihatan swasta menyumbang sebanyak 0.8 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sarawak. Subsektor ini mencatatkan pertumbuhan positif 7.7 peratus berbanding negatif 8.7 peratus pada tahun 2020 seterusnya merekodkan jumlah nilai ditambah sebanyak RM377.2 juta.

Aktiviti hospital merupakan penyumbang utama kepada prestasi keseluruhan subsektor ini. Selain itu, antara aktiviti lain yang menyumbang kepada pertumbuhan keseluruhan perkhidmatan ini adalah aktiviti amalan perubatan dan pergigian.

Perkhidmatan pendidikan swasta

Subsektor perkhidmatan pendidikan swasta menyumbang sebanyak 1.1 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Sarawak.

Pada tahun 2021, subsektor ini merekodkan penyusutan 3.9 peratus (2020: -6.0%). Pembukaan pengoperasian kesemua institusi pendidikan secara berperingkat untuk Pengajaran dan Pembelajaran (PdP) bersemuka telah mendorong kepada fasa pemulihan bagi subsektor ini.

Berdasarkan **Carta 2.9**, aktiviti pendidikan tinggi kekal menjadi penyumbang utama dengan sumbangan sebanyak 63.4 peratus kepada keseluruhan subsektor perkhidmatan pendidikan swasta Sarawak. Seterusnya, diikuti

oleh pendidikan lain (18.9%), pendidikan pra-sekolah dan pendidikan rendah (10.1%), pendidikan menengah (6.9%) dan perkhidmatan sokongan pendidikan (0.7%).

Perkhidmatan kerajaan

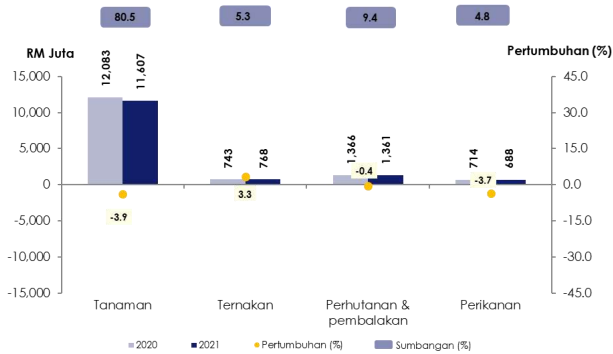
Perkhidmatan kerajaan meliputi empat peringkat iaitu kerajaan persekutuan, kerajaan negeri, badan berkanun dan pihak berkuasa tempatan (PBT). Penglibatan sektor kerajaan memainkan peranan yang penting dalam pelaksanaan pembangunan ekonomi negeri.

Pada tahun 2021, nilai ditambah perkhidmatan kerajaan di Sarawak adalah sebanyak RM9.6 bilion berbanding RM9.1 bilion pada tahun sebelumnya dengan mencatatkan peningkatan sebanyak 5.4 peratus (2020: 4.5%). Perkhidmatan ini menyumbang sebanyak 20.3 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan di Sarawak. Kerajaan persekutuan mendominasi perkhidmatan kerajaan di negeri ini dengan sumbangan sebanyak 75.0 peratus diikuti oleh kerajaan negeri, badan berkanun dan PBT.

CARTA PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

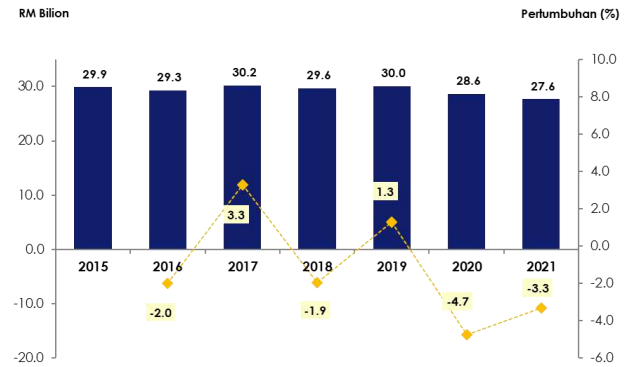
Carta 2.4

Prestasi sektor Pertanian, Sarawak, 2020-2021

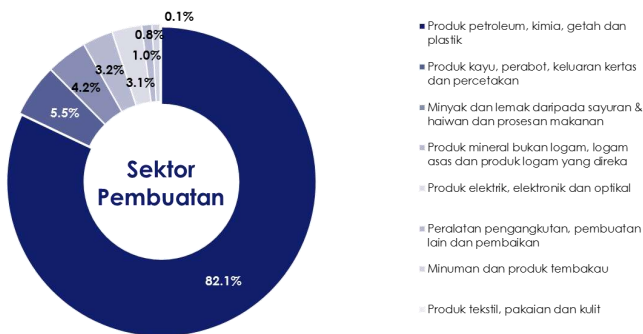
Carta 2.5

Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Sarawak, 2015-2021

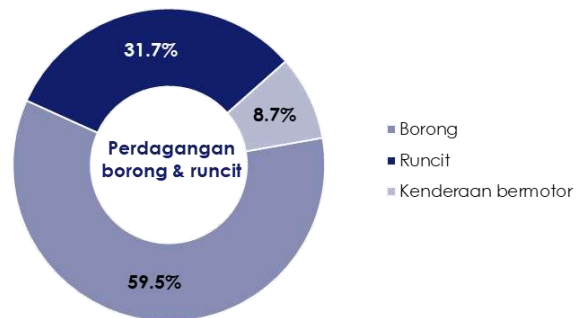
Carta 2.6

Peratus sumbangan sektor Pembuatan, Sarawak, 2021

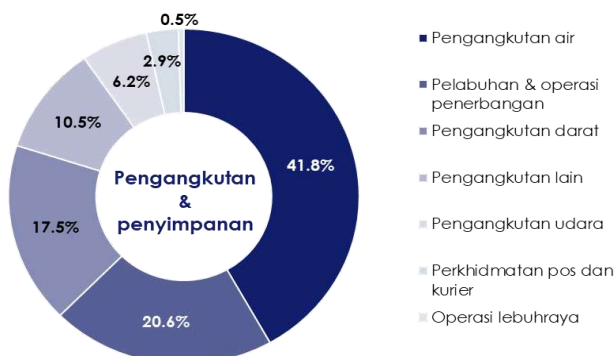
Carta 2.7

Peratus sumbangan subsektor perdagangan borong dan runcit, Sarawak, 2021

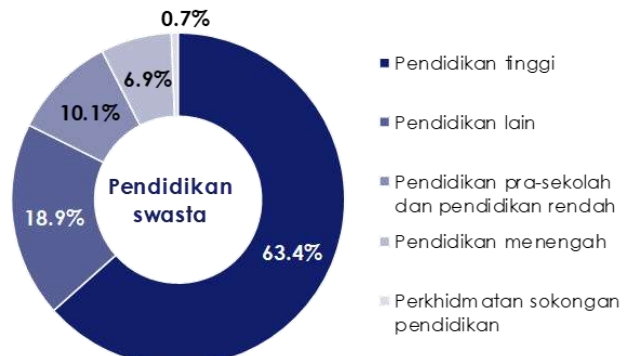
Carta 2.8

Peratus sumbangan subsektor pengangkutan dan penyimpanan, Sarawak, 2021

Carta 2.9

Peratus sumbangan subsektor pendidikan swasta, Sarawak, 2021

JADUAL PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

Jadual 2.1 Statistik industri kelapa sawit, Sarawak, 2020-2021

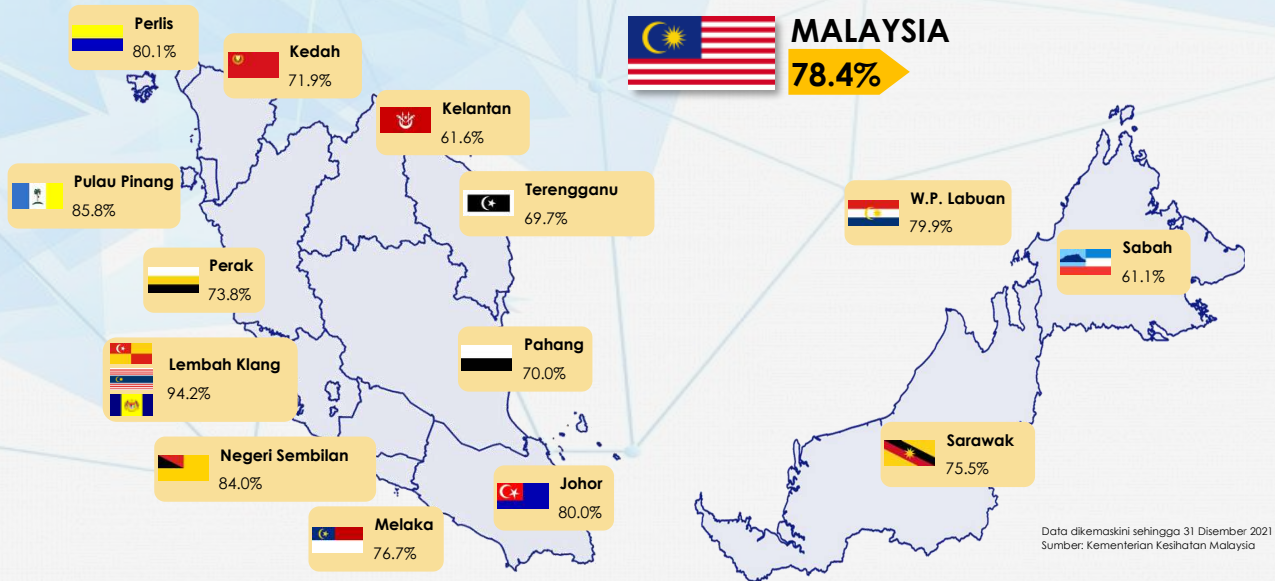
Sarawak	Nilai		Pertumbuhan (%)	
	2020	2021	2020	2021
Buah tandan segar ('000 tan)	20,732	19,759	-2.2	-4.7
Minyak sawit mentah ('000 tan)	4,054	3,908	-4.3	-3.6
Isirong sawit ('000 tan)	861	863	-3.3	0.2
Keluasan belum matang (hektar)	152,920	157,932	-8.6	3.3
Keluasan matang (hektar)	1,431,600	1,448,329	0.9	1.2

Sumber: MPOB

Jadual 2.2 Prestasi sektor Perkhidmatan, Sarawak, 2020-2021

Subsektor	2020 ^e			2021 ^p		
	Nilai ditambah (RM juta)	Peratus sumbangan (%)	Peratus pertumbuhan (%)	Nilai ditambah (RM juta)	Peratus sumbangan (%)	Peratus pertumbuhan (%)
Utiliti, pengangkutan dan penyimpanan, maklumat dan komunikasi	9,989	21.7	-9.5	10,325	21.9	3.4
Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	14,166	30.7	-9.1	14,160	30.1	-0.04
Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	9,057	19.7	-3.3	9,266	19.7	2.3
Perkhidmatan-perkhidmatan lain	3,805	8.3	-7.3	3,739	7.9	-1.7
Perkhidmatan kerajaan	9,060	19.7	4.5	9,552	20.3	5.4
Jumlah	46,077	100.0	-5.5	47,043	100.0	2.1

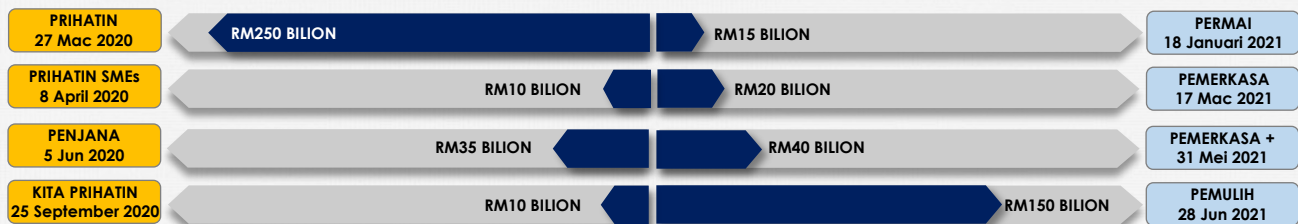
KADAR VAKSINASI, 2021

PAKEJ RANGSANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN, 2020-2021

JUMLAH KESELURUHAN 2020/2021

RM530 bilion

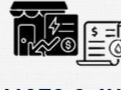

PAKEJ RANGSANGAN KERAJAAN NEGERI, 2020-2021

NOTA:

PAKEJ RANGSANGAN, BANTUAN DAN INSENTIF KERAJAAN NEGERI, 2020-2022

2020	PAKEJ BANTUAN KHAS SARAWAKKU SAYANG (BKSS)	2021	PAKEJ BANTUAN KHAS SARAWAKKU SAYANG (BKSS)
 RM1,161.1 JUTA Bantuan penaja dan peniaga kecil	 RM256.7 JUTA Bantuan cukai tanah dan sewa	 RM99.2 JUTA Geran kepada penaja dan peniaga kecil yang berdaftar dengan pihak berkuasa tempatan melalui Sarawak Pay	 RM1.0 JUTA Insentif kepada pengusaha penambang, pengendali van penumpang berdaftar, pemandu teksi, pengendali bas dan van sekolah yang berdaftar di Sarawak
 RM879.0 JUTA Pembayaran tunai untuk kumpulan B40	 RM3.9 JUTA Bantuan sektor pengangkutan, pemandu e-hailing dan pengajar sekolah memandu	 RM3.4 JUTA 50% diskaun sewa pasar dan gerai	 RM3.3 JUTA Pengecualian sewa kepada Perusahaan Kecil Sederhana (PKS) dalam bidang Sektor Peruncitan beroperasi di premis Badan Berkanun dan Kerajaan
 RM31.6 JUTA Bantuan khas frontliners	 RM23.0 JUTA Skim Kredit Mikro Sarawak	 RM2.0 JUTA Diskaun 50% Sewa Perumahan HDC	 RM300.0 JUTA Bantuan khas kepada syarikat perniagaan Sarawak berdaftar dengan SOCSO
 RM0.8 JUTA Bantuan sektor pelancongan	 RM288.1 JUTA Pengurangan pembayaran bil elektrik dan air	 RM36.4 JUTA Penyediaan bakul makanan kepada isirumah semasa PKP	 RM149.6 JUTA Penangguhan bayaran premium tanah
2022 PAKEJ BANTUAN KHAS SARAWAKKU SAYANG (BKSS)	 RM87.5 JUTA Geran kepada penaja dan peniaga kecil yang berdaftar dengan pihak berkuasa tempatan melalui sarawak pay	 RM0.9 JUTA Insentif kepada pengusaha penambang, pengendali van penumpang berdaftar, pemandu teksi, pengendali bas dan van sekolah yang berdaftar di Sarawak	 RM378.0 JUTA Pengurangan pembayaran bil elektrik dan air
 RM1.7 JUTA 50% diskaun sewa pasar dan gerai	 RM2.0 JUTA Pengecualian sewa kepada Perusahaan Kecil Sederhana (PKS) dalam bidang sektor peruncitan beroperasi di premis Badan Berkanun dan Kerajaan.	 RM2.6 JUTA Diskaun 50% sewa perumahan HDC	 RM190.8 JUTA Pengurangan pembayaran bil elektrik dan air

Nota:
Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

Sumber: Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Sarawak

INDEKS HARGA PENGGUNA

Pada akhir tahun 2021, Malaysia masih belum bebas daripada pandemik COVID-19. Sedikit demi sedikit, masyarakat sudah mula menerima hakikat untuk menjalani kehidupan bersama dengan virus COVID-19. Fasa pandemik tidak hanya memberi kesan terhadap kesihatan masyarakat sahaja, tetapi ia juga menjejaskan ekonomi negara. Pandemik COVID-19 turut memberi kesan pada Indeks Harga Pengguna (IHP) terutamanya terhadap pola perbelanjaan pengguna. Walau bagaimanapun, kerajaan telah melancarkan Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan (PICK) iaitu pemberian vaksin percuma kepada semua rakyat Malaysia secara berperingkat yang membantu untuk mewujudkan imuniti berkelompok. Kesannya, pada akhir suku ketiga tahun 2021, kerajaan mula melonggarkan dan membenarkan pembukaan semula beberapa sektor ekonomi. Tindakan itu sedikit sebanyak telah membantu kepada pertumbuhan ekonomi negara.

Peningkatan ketara purata harga minyak mentah dunia Brent pada tahun 2021 (66.5%) daripada AS\$42.30 per tong (2020) meningkat kepada AS\$70.44 per tong (2021) telah memberi kesan terus kepada kenaikan harga Petrol Tanpa Plumbum RON97, Petrol Tanpa Plumbum RON95 dan Diesel. Purata harga Petrol Tanpa Plumbum RON97 pada tahun 2021 menunjukkan peningkatan tertinggi sepanjang 10 tahun dengan kenaikan sebanyak 32.9 peratus (2021: RM2.65/liter) berbanding tahun sebelumnya (2020: RM1.99/liter).

Selain itu, purata harga Petrol Tanpa Plumbum RON95 turut meningkat 21.1 peratus kepada

“

IHP Sarawak merekodkan peningkatan pada kadar **2.1%**

”

RM2.03 per liter berbanding RM1.67 pada tahun sebelumnya, manakala purata harga Diesel meningkat 18.6 peratus kepada RM2.14 per liter daripada RM1.80 seperti yang direkodkan pada tahun sebelumnya.

Inflasi Sarawak mencatatkan peningkatan iaitu pada 2.1 peratus berbanding negatif 1.8 peratus yang pernah dicatatkan semasa 2020 (**Carta 2.10**). Kadar inflasi ini juga berikutan kesan asas yang rendah pada tahun lalu, yang merekodkan peningkatan ketara terutamanya dalam kumpulan pengangkutan serta peningkatan harga pelbagai barangan. Faktor lain seperti peningkatan harga ayam yang melebihi purata harga ayam pada tahun 2020 adalah impak daripada kenaikan harga bahan makanan haiwan. Ianya sejajar dengan kenaikan harga pasaran bahan mentah global.

Secara keseluruhannya, peningkatan inflasi kepada 2.1 peratus ini disumbangkan oleh

indeks pengangkutan iaitu pada 15.7 peratus, makanan & minuman bukan alkohol (1.1%), hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah (0.9%), restoran & hotel (0.6%) dan perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain (-0.5%) seperti yang dipaparkan di **Jadual 2.4**.

Kumpulan pengangkutan merekodkan peningkatan 15.7 peratus pada 2021 berbanding negatif 13.6 peratus yang direkodkan pada 2020. Peningkatan ini disebabkan oleh penetapan petrol RON95 pada paras harga siling RM2.05 seliter dan diesel RM2.15 seliter bermula Mac 2021.

Inflasi makanan dan minuman bukan alkohol meningkat 1.1 peratus berbanding 0.6 peratus dicatatkan pada 2020. Peningkatan ini adalah disebabkan oleh peningkatan beberapa subkumpulan seperti subkumpulan daging (2.4%); susu, keju & telur (2.3%); minyak & lemak (2.1%) dan keluaran makanan t.t.t.l. (1.3%). Semua subkumpulan makanan dan minuman bukan alkohol mencatatkan inflasi positif pada tahun 2021 seperti pada **Jadual 2.5**.

Inflasi hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah meningkat pada 0.9 peratus berbanding negatif 0.2 peratus pada 2020. Peningkatan ini antaranya disebabkan oleh kenaikan bagi perabot, hiasan, permaidani dan penutup lantai lain.

Inflasi restoran & hotel meningkat pada 0.6 peratus berbanding 0.5 peratus pada 2020.

Peningkatan bagi subkumpulan perbelanjaan di restoran & kafe merupakan penyumbang utama dalam kenaikan kumpulan ini. Hal ini kerana kerajaan telah mengumumkan perlanjutan waktu operasi bagi premis kedai makan dan restoran sehingga jam 10 malam pada Jun 2021.

Inflasi perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain meningkat negatif 0.5 peratus pada tahun 2021 berbanding negatif 1.8 peratus yang dilaporkan pada tahun 2020. Kenaikan tertinggi adalah daripada subkumpulan elektrik, gas dan bahan api.

“

Kumpulan pengangkutan
merekodkan peningkatan pada
kadar **15.7%**

”

Jadual 2.3

Purata harga item terpilih, Sarawak, 2020-2021

Item Terpilih	Unit	Purata Harga (RM)	
		2020	2021
Ayam Bersih-Standard	1kg	9.69	9.88
Telur Gred A	10 biji	3.94	4.08
Telur Gred B	10 biji	3.58	3.82
Telur Gred C	10 biji	3.44	3.59
Ikan Kembung	1 kg	13.40	13.66
Bayam	1 kg	6.40	6.62

CARTA INDEKS HARGA PENGGUNA

Carta 2.10

Perubahan tahunan IHP, Sarawak, 2011-2021

Jadual 2.4

Perubahan tahunan IHP mengikut kumpulan utama, Sarawak, 2020-2021

Tahun	2020	2021
Makanan & minuman bukan alkohol	0.6	1.1
Minuman alkohol & tembakau	0.2	0.3
Pakaian & kasut	-0.9	-0.4
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	-1.8	-0.5
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	-0.2	0.9
Kesihatan	1.4	0.2
Pengangkutan	-13.6	15.7
Komunikasi	0.6	0.0
Perkhidmatan rekreasi & kebudayaan	-0.5	-1.5
Pendidikan	2.8	-0.7
Restoran & hotel	0.5	0.6
Pelbagai barangan & perkhidmatan	2.5	0.5
Keseluruhan	-1.8	2.1

Jadual 2.5

Perubahan tahunan subkumpulan makanan dan minuman bukan alkohol, Sarawak, 2020-2021

Tahun	2020	2021
Makanan & minuman bukan alkohol	0.6	1.1
Makanan di luar rumah	1.0	1.2
Beras, roti dan bijirin	0.5	0.6
Daging	0.5	2.4
Ikan segar dan makanan laut	-0.2	0.1
Susu, keju dan telur	-0.7	2.3
Minyak dan lemak	1.0	2.1
Buah-buahan	-0.5	0.4
Sayur-sayuran	2.9	1.4
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	0.1	0.2
Keluaran makanan t.t.t.l	1.0	1.3
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	0.5	0.2

Rencana 2:**Pakej BKSS Sarawak: Impak Terhadap Pemulihan Ekonomi Dalam Fasa Penularan COVID-19 di Sarawak²**

Amirah Bidin, Anisa Mohammad Azahari dan Dayang Rozana Abang Hassan

1.0 Pengenalan

Penularan pandemik COVID-19 telah memberikan impak yang besar kepada situasi ekonomi dan sosial di Malaysia. Sarawak secara khusus juga tidak terkecuali daripada terkena tempas kemerosotan ekonomi akibat daripada penularan wabak ini.

2.0 Objektif Kajian

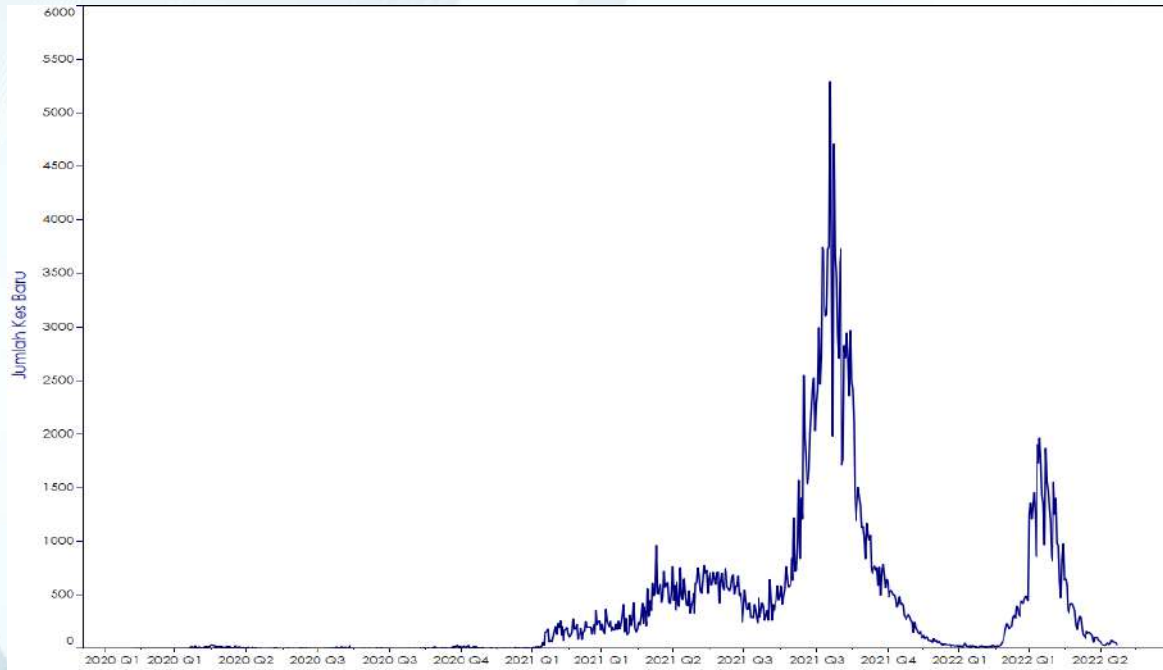
Artikel ini ditulis bertujuan untuk melihat kesan penularan COVID-19 kepada sektor ekonomi di Sarawak dan perubahan sektor ekonomi terpilih sepanjang penyaluran bantuan dan inisiatif kerajaan negeri melalui Pakej Bantuan Khas Sarawakku Sayang di Sarawak.

3.0 Kajian kepustakaan**3.1 Penularan COVID-19 kepada Negeri Sarawak**

Penularan kes COVID-19 di Sarawak pada tahun 2020 didapati lebih perlahan jika dibandingkan dengan negeri-negeri besar yang lain. Penularan wabak di seluruh dunia sehingga diiytharkan sebagai pandemik dan kadar jangkitan yang meningkat dalam negara telah memaksa kerajaan Malaysia untuk melaksanakan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) bermula 18 Mac 2020. PKP dan penutupan sempadan antarabangsa telah memberi kesan kepada perkhidmatan awam dan juga sektor ekonomi di seluruh negara (Majlis Keselamatan Negara, 2022).

Pelaksanaan PKP yang dirancang untuk tempoh dua minggu telah dilanjutkan sehingga 3 Mei 2020 dan seterusnya disambung kepada Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) yang bermula dari 4 Mei 2020 sehingga 30 Ogos 2020. Dalam pada itu, beberapa kelonggaran telah diberikan bagi memberi ruang kepada sektor ekonomi untuk beroperasi dalam fasa pandemik. Pada Julai 2020 kerajaan negeri Sarawak menerusi Jawatankuasa Bencana Negeri Sarawak (JBPN) telah menggariskan beberapa Prosedur Operasi Standard (SOP) kemasukan ke Sarawak dari dalam dan luar negara bagi mengekang jangkitan dari kawasan-kawasan lain yang masih merekodkan status kes baru yang tinggi. Prosedur dan tindakan awal yang dilancarkan dilihat secara kasar merupakan salah satu penyumbang kepada pengurangan kes jangkitan baru COVID-19 di Sarawak pada tahun 2020 (Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri Sarawak, 2022).

² Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia.

Carta 2(a): Jumlah kes baru COVID-19, Sarawak, 2022

Pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP) telah dilaksanakan pada 10 Jun 2020 sehingga 31 Disember 2020 dan dilanjutkan sehingga 31 Mac 2021 dalam usaha mengurangkan kes jangkitan harian COVID-19 di seluruh Sarawak. Pada 11 Mac 2021, enam daerah di Sarawak telah diletakkan di bawah Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) oleh Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri (JBPN) Sarawak susulan peningkatan kadar jangkitan bagi kawasan terbabit. Susulan daripada bilangan kes yang terus meningkat dan nilai *R-Naught* melepasi angka 1.0, PKPB telah dilaksanakan dari 27 April sehingga 17 Mei 2021 di beberapa negeri di Semenanjung Malaysia dan diteruskan bagi negeri Sarawak di mana jelas menunjukkan pertambahan kes baharu dan kes aktif kumulatif semasa yang agak tinggi. Jumlah kes jangkitan baharu di Sarawak boleh dilihat melalui **Carta 2(a)** di mana belakunya peningkatan kes secara berterusan dan memuncak pada suku ketiga tahun 2021. Gelombang peningkatan kes baharu juga turut melonjak pada suku tahun pertama 2022 (Kementerian Kesihatan Malaysia, 2022) (Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri Sarawak, 2022).

Walaupun mendepani cabaran kemunculan varian-varian baharu serta peningkatan jangkitan dalam negeri, pihak kerajaan mengambil pelbagai inisiatif bagi mengurangkan impak terhadap pertumbuhan ekonomi, termasuklah Pelan Pemulihan Negara (PPN) secara berfasa yang dirancang bagi menentukan hala tuju negara. PPN merangkumi empat fasa dan sehingga kini negara berada di fasa empat, dimana Sarawak telah beralih ke fasa empat bermula pada 1 Januari 2022. Seterusnya, peralihan ke fasa endemik pada 1 April 2022 juga merupakan satu titik baharu dalam fasa pemulihan negara, khususnya di Sarawak (Majlis Pemulihan Negara, 2022).

3.2 Kestabilan Ekonomi Asas Pembangunan Negara

Antara indikator yang boleh digunakan bagi melihat kedudukan ekonomi sesebuah negara adalah Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), tenaga buruh, Indeks Harga Pengguna, dan perdagangan dalam dan luar negeri (*Organisation for Economic Co-operation and Development, 2022*).

Paparan 2(a): Peratus pertumbuhan KDNK negeri Sarawak, 2018-2020

2018: 2.2

2019: 2.8

2020: -6.8

2021: 2.9

Pada tahun 2021, KDNK Sarawak meningkat kepada RM131.2 billion daripada RM127.5 billion pada tahun sebelumnya, dengan mencatatkan pertumbuhan 2.9 peratus (2020: 6.8%). Perkembangan ini dipacu oleh sektor utama yang bertumbuh positif iaitu sektor Pembuatan (11.2%), Pembinaan (10.2%) dan Perkhidmatan (2.1%). Manakala, sektor Pertanian (-3.2%) dan Perlombongan & Pengkuarian (-3.3%) pula menguncup berbanding tahun 2020. Penyumbang terbesar kepada KDNK Sarawak adalah sektor Perkhidmatan dengan sumbangan sebanyak 35.9 peratus, diikuti oleh sektor Pembuatan (28.4%) dan sektor Perlombongan & pengkuarian (21.1%). Di samping itu, sektor Pertanian dan Pembinaan pula masing-masing menyumbang sebanyak 11.0 peratus dan 3.4 peratus (*Jabatan Perangkaan Malaysia, 2021*).

3.3 Inisiatif Kerajaan Negeri melalui Pakej Bantuan Sarawakku Sayang (BKSS)

Rakyat mula kehilangan punca pendapatan akibat perniagaan yang tidak dapat beroperasi seperti biasa dan memberi kesan kepada sektor perindustrian. Kerajaan negeri Sarawak telah mengambil inisiatif untuk memperkenalkan Pakej Bantuan Khas Sarawakku Sayang dengan tema 'Meringankan Beban Rakyat' bermula dari tahun 2020 sehingga 2022. BKSS 1.0 diumumkan oleh Kerajaan Sarawak adalah pada 23 Mac 2020 selepas PKP diumumkan Kerajaan Persekutuan pada 18 Mac 2021 dan disusuli Pakej 2.0 pada 10 April 2020. Pakej BKSS 1.0 dan BKSS 2.0 telah meringankan beban kewangan rakyat, para peniaga dan industri akibat wabak COVID-19 pada tahun 2020. Peruntukan kewangan bagi kedua-dua Pakej ini berjumlah RM2.25 bilion (*Pejabat Premier Sarawak, 2022*).

Sehubungan dengan pengumuman Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) oleh Kerajaan Persekutuan, aktiviti perniagaan tidak dapat dijalankan seperti biasa. Oleh yang demikian, Kerajaan Sarawak telah mengambil inisiatif untuk meneruskan BKSS 3.0 pada 8 Mei 2020 yang melibatkan suntikan dana oleh kerajaan Sarawak bernilai RM0.29 bilion. Pada Oktober 2020, pakej BKSS 4.0 telah diumumkan termasuklah pelaksanaan tujuh

inisiatif melibatkan keseluruhan peruntukan berjumlah RM104.84 juta. Sepanjang tahun 2020, sebanyak empat pakej BKSS telah diumumkan oleh Kerajaan Negeri Sarawak yang melibatkan suntikan dana bernilai RM2.65 bilion secara keseluruhan.

Permulaan tahun 2021 juga memperlihatkan situasi COVID-19 di Sarawak yang semakin meruncing dan ditambah dengan kesan buruk banjir di beberapa tempat di Sarawak. Kerajaan negeri Sarawak telah memutuskan untuk meringankan beban rakyat dengan pengumuman Pakej BKSS 5.0 pada 21 Januari 2021 dengan peruntukan berjumlah RM405 juta. Pengumuman Pakej BKSS 6.0 pada suku kedua 2021 melibatkan perbelanjaan tertinggi sebanyak RM1.4 bilion dengan sasaran manfaat kepada lebih satu juta penduduk Sarawak. Secara keseluruhannya pada tahun 2021, lebih daripada RM 2.6 bilion yang melibatkan 3 pakej BKSS telah dibelanjakan di mana BKSS 7.0 dikhususkan bagi menyokong dan memperkasakan sektor perusahaan dan juga perniagaan di negeri Sarawak. (Pejabat Premier Sarawak, 2022)

Sebanyak lapan pakej di bawah Bantuan Khas Sarawakku Sayang telah diumumkan yang merangkumi beberapa pakej bantuan yang memfokus kepada bukan sahaja pembangunan sektor ekonomi malah kepada peniaga kecil dan sederhana, isi rumah serta bantuan kewangan kepada industri. (Pejabat Premier Sarawak, 2022)

4.0 Metodologi Kajian

Kajian ini akan melihat secara deskriptif kesan pandemik COVID-19 kepada ekonomi di Sarawak dengan bantuan-bantuan daripada kerajaan negeri di Sarawak bagi membantu meringankan beban rakyat Sarawak. Sumber data diperoleh daripada data tahunan, suku tahunan dan data-data bulanan dari Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) serta data-data sumber lain yang dapat dijadikan sumber tambahan dalam kajian ini.

Paparan 2(b): Kesan langsung BKSS terhadap sektor ekonomi terpilih

4.1 Analisis Siri Masa (Purata Bergerak)

Kajian ini juga melihat analisis siri masa bagi pergerakan ekonomi bagi sektor Pembuatan serta Perkhidmatan di Sarawak dan kesan BKSS di Sarawak. Kaedah purata bergerak bagi enam tempoh masa (Shumway & Stoffer, 2000) dipilih bagi melihat siri masa yang licin menggunakan purata nilai semasa dan nilai sebelum.

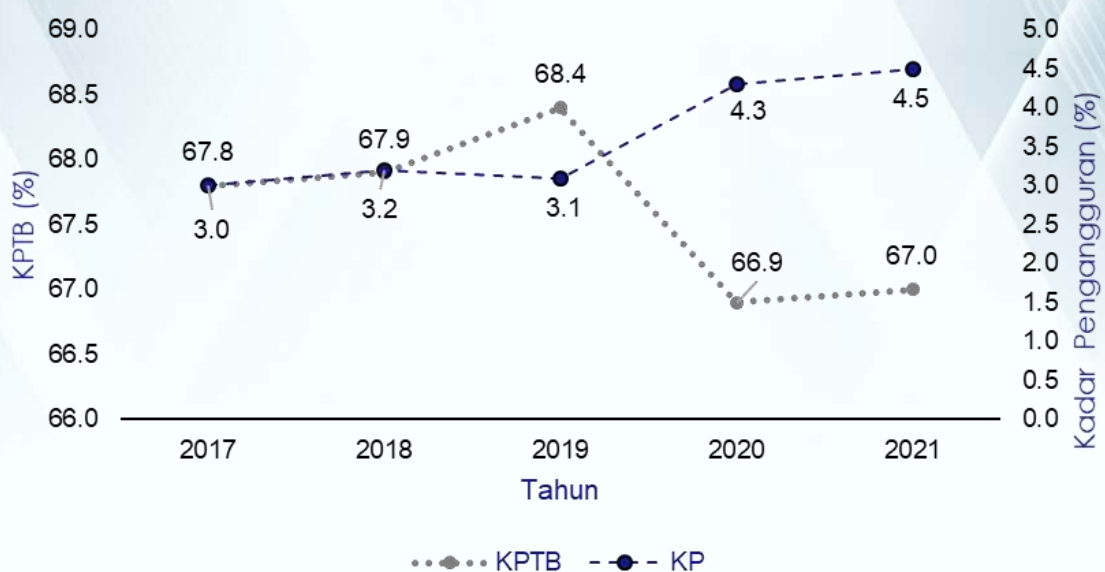
Kajian ini bertujuan untuk meneliti hubungkait antara kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) dan kadar pengangguran (KP) di Sarawak berdasarkan kepada data siri masa bilangan pekerja bagi sektor perdagangan borong dan runcit dan sektor Pembuatan yang diterbitkan oleh DOSM. Kajian ini juga akan membincangkan hasil jualan dan perbelanjaan bagi sektor perdagangan borong dan runcit serta sektor Pembuatan di Sarawak dan keberkesanan BKSS yang diumumkan oleh Kerajaan Negeri Sarawak.

5.0 Dapatan Kajian

5.1 Tenaga Buruh

Tenaga buruh mahir adalah asas kepada perkembangan dan pertumbuhan ekonomi. Antara indikator yang memberikan gambaran besar keadaan tenaga buruh adalah dengan melihat kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) dan juga kadar Pengangguran (KP), (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2022).

Carta 2(b): Kadar Penyertaan Tenaga Buruh (KPTB) dan Kadar Pengangguran (KP), Sarawak, 2017-2021

Seterusnya, kesan penularan COVID-19 di Sarawak juga dapat dilihat pada **Carta 2(b)** yang menunjukkan kadar penyertaan tenaga buruh dan juga kadar pengangguran bagi negeri Sarawak pada tahun 2017 sehingga tahun 2021. Penularan COVID-19 yang menyebabkan perintah kawalan pergerakan yang dikuatkuasakan di seluruh negara pada akhir suku tahun pertama 2020 dilihat sebagai penyumbang kepada penurunan kadar penyertaan tenaga buruh di Sarawak daripada 68.4 peratus pada tahun 2019 kepada 66.9 peratus pada 2020. Namun begitu, kadar penyertaan tenaga buruh menunjukkan peningkatan marginal 0.1 peratus pada tahun 2021 berbanding tahun sebelumnya. Hal ini turut berkait rapat dengan peningkatan mendadak kes baharu COVID-19 di Sarawak pada suku tahun ketiga 2021.

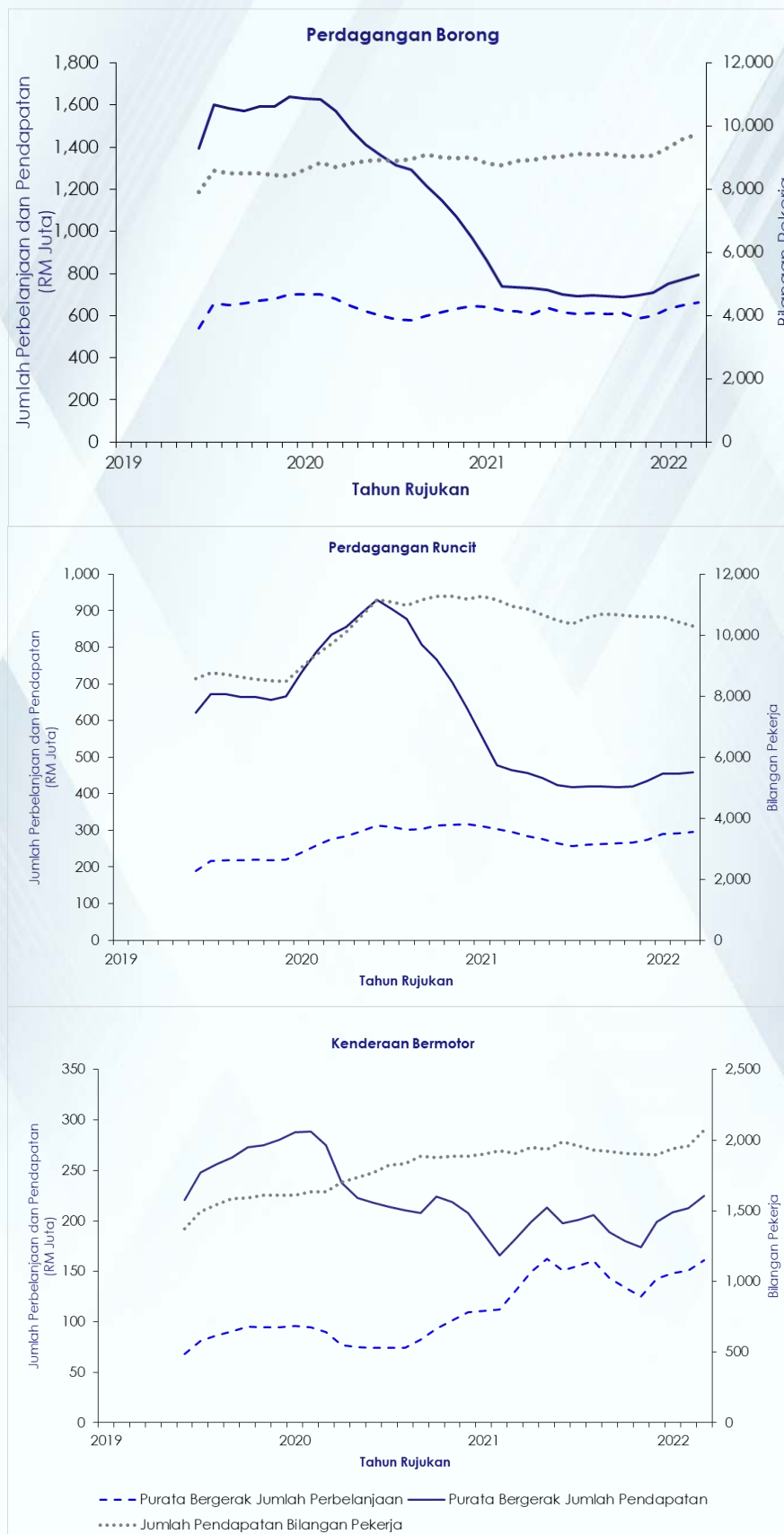
Selain itu, peningkatan kadar pengangguran pada kadar 4.3 peratus pada tahun 2020 berbanding 3.1 pada tahun 2019 menjelaskan kesan COVID-19 yang ketara terhadap kadar pengangguran dalam negeri Sarawak. Walaupun terdapat sedikit peningkatan dalam kadar pengangguran di Sarawak namun peningkatan tersebut dilihat tidak begitu serius berbanding beberapa negeri lain yang menunjukkan peningkatan yang agak tinggi semenjak penularan pandemik COVID-19.

5.2 Perdagangan Borong dan Runcit

Survei Perdagangan Borong dan Runcit dijalankan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia bagi mendapatkan statistik perniagaan dalam pelbagai industri Perdagangan Borong dan Runcit di Malaysia. Maklumat yang dikumpul akan digunakan secara meluas untuk mengeluarkan indikator-indikator ekonomi seperti Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) yang dapat mengukur aktiviti ekonomi di Malaysia.

Stigma rakyat yang mula menunjukkan ketakutan terhadap jangkitan COVID-19 pada akhir tahun 2019 dan berterusan sehingga tahun 2020. Kes COVID-19 mula menunjukkan peningkatan kes jangkitan pada awal tahun suku tahun pertama dan kedua 2021 seterusnya memuncak pada suku tahun ketiga 2021. Siri masa jangkitan kes ini juga melihatkan hubungan siri masa hampir sama dengan siri masa kenaikan KPTB dari tahun 2019 sehingga tahun 2021.

Carta 2(c): Purata bergerak jumlah perbelanjaan, jumlah pendapatan dan bilangan pekerja bagi jualan barang dan perkhidmatan perdagangan

Hasil kajian ini menunjukkan analisis siri masa purata bergerak jumlah perbelanjaan, jumlah pendapatan dan bilangan pekerja bagi jualan barang dan perkhidmatan perdagangan yang melibatkan tiga aktiviti perdagangan borong dan runcit:

- i. Kenderaan bermotor
- ii. Perdagangan borong
- iii. Perdagangan runcit

Carta 2(c) menunjukkan ketiga-tiga aktiviti perdagangan borong dan runcit merekodkan nilai jumlah pendapatan lebih tinggi berbanding jumlah perbelanjaan. Walau bagaimanapun, pada awal tahun 2020, siri masa jumlah pendapatan mula menunjukkan trend penurunan seterusnya menghampiri jumlah perbelanjaan pada awal tahun 2021, terutamanya bagi segmen perdagangan borong. Pada tempoh yang sama, bilangan kes jangkitan COVID-19 turut menyaksikan peningkatan di Sarawak. Hal ini menandakan bahawa peningkatan kes COVID-19 serta pelaksanaan PKPP pada tempoh suku tahun pertama 2021 sedikit sebanyak memberi impak terhadap ekonomi semasa.

Bermula pada tahun 2019 sehingga tahun analisis 2021, purata bergerak bagi jumlah perbelanjaan mempamerkan corak yang konsisten dan menunjukkan peningkatan sederhana sepanjang tempoh tersebut. Siri masa jumlah perbelanjaan yang stabil bagi ketiga-tiga subsektor aktiviti perdagangan borong dan runcit ini membuktikan bahawa subsektor ini tidak mengalami penurunan yang drastik walaupun jumlah kes COVID-19 merekodkan peningkatan berterusan.

Prestasi KPTB bagi tahun 2020 merosot kepada 66.9 peratus daripada 68.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya, penurunan ini bergerak seiring dengan peningkatan kes jangkitan COVID-19 di Sarawak. Manakala, KPTB pada tahun 2021 mencatatkan peningkatan yang perlahan bermula pada suku tahun pertama. Walaupun siri masa bilangan pekerja bagi ketiga-tiga subsektor aktiviti perdagangan borong dan runcit menunjukkan peningkatan yang perlahan pada permulaan pandemik COVID-19, momentum ini berterusan sekaligus mencatatkan peningkatan 20.1 peratus sehingga 50.7 peratus bermula tahun 2021 sehingga tahun 2022.

PKP Fasa 4 yang diumumkan pada Januari 2022 bagi Sarawak melihatkan stigma rakyat yang mula neutral terhadap pandemik ini dan pematuhan terhadap arahan yang dikeluarkan mempertingkatkan keyakinan kerajaan untuk membuka sektor-sektor ekonomi dan secara tidak langsung mempergiat pergerakan ekonomi secara keseluruhannya.

Analisis siri masa ini memberi tafsiran bahawa insentif BKSS dilihat sedikit sebanyak membantu sektor perdagangan borong dan runcit seterusnya dilihat meminimumkan impak negatif secara keseluruhan kepada sektor perusahaan dan juga perniagaan.

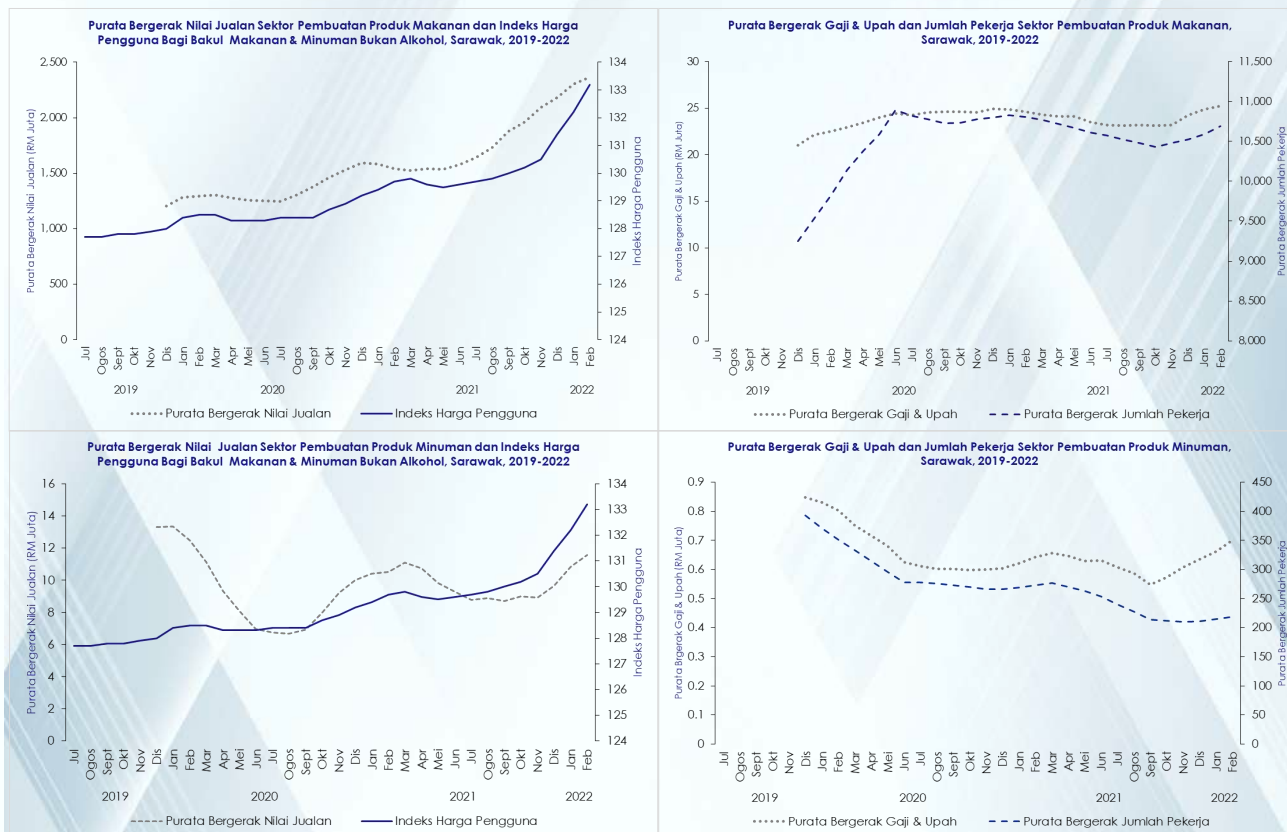
5.3 Pembuatan

Situasi pandemik COVID-19 yang berlarutan sejak awal tahun 2019 sehingga fasa endemik diumumkan pada 1 April 2022 dilihat memberi impak yang serius bukan sahaja kepada Sarawak namun seluruh dunia. Namun, salah satu sektor yang terus dibenarkan untuk beroperasi adalah sektor pembuatan makanan dan minuman. Pengoperasian sektor ini adalah tertakluk kepada SOP yang telah ditetapkan oleh JBNP.

Analisis purata bergerak terhadap nilai jualan sektor pembuatan minuman dan makanan dilihat bersama-sama indeks harga pengguna (CPI) bagi bakul makanan dan minuman bukan alkohol. Peningkatan kes COVID-19 bermula tahun 2020 menunjukkan siri masa purata bergerak nilai jualan yang rendah. Walau bagaimanapun, siri masa ini mencatatkan kenaikan sepanjang tahun bermula pada suku ketiga tahun 2020 berterusan sehingga suku pertama tahun 2022. Kenaikan sebanyak 81.6 peratus dicatatkan bagi jualan sektor pembuatan produk makanan. Manakala, kenaikan 73.2 peratus dilihat bagi sektor pembuatan produk minuman.

Pergerakan siri masa purata bergerak gaji dan upah serta jumlah pekerja sektor pembuatan makanan dilihat meningkat seiring dengan siri masa purata bergerak nilai jualan sektor pembuatan minuman dan makanan dan siri masa yang searah dengan peningkatan yang dicatatkan indeks harga pengguna bagi bakul makanan dan minuman bukan alkohol. Kumpulan bakul makanan dan minuman bukan alkohol merupakan komponen terbesar perbelanjaan isi rumah turut membuka peluang pekerjaan dalam sektor ini. KPTB yang meningkat bermula tahun 2020 dan penurunan kadar pengangguran membuktikan terdapat sektor-sektor industri yang masih memerlukan pekerja dalam penghasilan produk.

Carta 2(d): Purata Bergerak Nilai Jualan, Indeks Harga Pengguna (IHP) bagi Bakul Makanan dan Minuman Bukan Alkohol, Gaji dan Upah serta Jumlah Pekerja Sektor Pembuatan Makanan dan Minuman Bukan Alkohol

Di samping itu, pemberian diskaun elektrik dan air, inisiatif kewangan kepada ketua isi rumah dan bujang berpendapatan B40 serta elaun bulanan khas kepada barisan hadapan yang diumumkan di dalam pakej BKSS dilihat memberi kesan positif kepada pergerakan ekonomi bagi sektor pembuatan makanan dan minuman. Sehingga Januari 2022, bantuan BKSS yang diteruskan oleh Kerajaan Negeri Sarawak bukan sahaja membantu memulihkan sosioekonomi rakyat, malah diharap dapat membantu pemain industri di Sarawak.

6.0 Rumusan

Hasil dapatan kajian mendapati bahawa BKSS yang diumumkan oleh kerajaan negeri Sarawak sejak Mac 2020 secara tidak langsung membantu meningkatkan aktiviti perdagangan borong dan runcit serta sektor Pembuatan di Sarawak. Selain daripada pemboleh ubah yang digunakan dalam kajian ini, pelbagai faktor lain juga perlu diambil kira untuk menilai keberkesanan pakej-pakej bantuan yang telah disalurkan oleh kerajaan negeri bagi menampung dan meminimumkan impak COVID-19 terhadap masyarakat dan juga industri di Sarawak. Oleh yang demikian, selain usaha kerajaan untuk mengekang penularan wabak COVID-19 di Sarawak,

tanggungjawab bagi memastikan situasi ekonomi negeri berada dalam keadaan yang terkawal juga perlu diambil berat.

Meninjau prestasi ekonomi Sarawak yang dilaporkan melalui penerbitan Laporan Sosioekonomi Negeri Sarawak 2020 (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2021), secara keseluruhannya ekonomi Sarawak mengalami penyusutan pada tahun 2020 disebabkan oleh kawalan penularan wabak yang telah memberikan kesan langsung terhadap ekonomi. Sehubungan dengan itu, langkah mitigasi adalah penting bukan sahaja bagi menghidupkan semula ekonomi secara am, malah bagi memastikan setiap rakyat dapat meneruskan kelangsungan hidup. Kajian ini telah membincangkan keberkesanan pakej rangsangan BKSS yang diumumkan oleh Kerajaan Sarawak. Insentif yang diberikan kepada pemain industri dan rakyat telah memberikan kesan positif dalam memastikan pergerakan ekonomi serta membuka peluang pekerjaan kepada rakyat sewaktu kesempitan pandemik COVID-19.

Kajian ini diharap dapat dijadikan rujukan kepada penyelidik dalam melihat pergerakan ekonomi semasa pandemik COVID-19. Tambahan lagi, analisis dan perbincangan didalam kajian ini juga boleh menyumbang kepada penggubalan dasar-dasar dalam merancang masa depan negeri dan negara.

7.0 Rujukan

- Jabatan Perangkaan Malaysia . (2020). *Laporan Sosioekonomi Sarawak 2019*. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia .
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2019). *Laporan Sosioekonomi Sarawak 2018*. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2021). *Laporan Sosioekonomi Sarawak 2020*. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2022). *Laporan Survei Tenaga Buruh 2021*. Putrajaya: Jabatan Perangkaan Malaysia.
- Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri Sarawak. (2022, April). *Laman Web Rasmi Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri Sarawak*. Retrieved from SOP Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri Sarawak: <https://sdmc.sarawak.gov.my/>
- Kementerian Kesihatan Malaysia. (2022, April). *Portal Rasmi Kementerian Kesihatan Malaysia*. Retrieved from Portal Rasmi Kementerian Kesihatan Malaysia: <https://www.moh.gov.my/>
- Majlis Keselamatan Negara. (2022, April). *Laman Web Rasmi Majlis Keselamatan Negara*. Retrieved from Laman Web Rasmi Majlis Keselamatan Negara: <https://www.mkn.gov.my/>
- Majlis Pemulihan Negara. (2022, April). *Web Rasmi Pelan Pemulihan Negara*. Retrieved from Web Rasmi Pelan Pemulihan Negara: <https://pelanpemulihannegara.gov.my/>
- Organisation for Economic Co-operation and Development . (2022, April). *Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)*. Retrieved from Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD): <https://www.oecd.org/sdd/oecdmaineconomicindicatorsmei.htm>
- Pejabat Premier Sarawak. (2022, Mei). *Laman Web Rasmi Pejabat Premier Sarawak*. Retrieved from Pusat Media Pejabat Premier Sarawak: Laman Web Rasmi Pejabat Premier Sarawak
- Shumway, R. H., & Stoffer, D. S. (2000). *Times Series Analysis and Its Applications With R Example*. Switzerland: Springer.

DEMOGRAFI SOSIAL

PENDUDUK

- Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk
- Struktur umur
- Nisbah jantina
- Nisbah tanggungan
- Kumpulan etnik warganegara
- Penduduk mengikut daerah pentadbiran

KELAHIRAN

KESUBURAN

KEMATIAN

JANGKAAN HAYAT

TENAGA BURUH

- Penduduk bekerja
- Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

STATISTIK SISWAZAH

- Statistik siswazah Malaysia
- Statistik siswazah Sarawak

MIGRASI

- Migrasi Malaysia
- Migrasi Sarawak

BAB

3

PENDUDUK

Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk

Anggaran penduduk Sarawak bertambah daripada 2.45 juta pada tahun 2020 kepada 2.47 juta pada tahun 2021 dengan kadar pertumbuhan penduduk tahunan 0.5 peratus. Komposisi penduduk warganegara pada tahun 2021 ialah 95.2 peratus daripada keseluruhan penduduk Sarawak.

Jadual 3.1 Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Sarawak, 2020-2021

Penduduk	2020	2021	Kadar pertumbuhan penduduk tahunan (%)
Bilangan penduduk ('000)	2,453.7	2,465.6	0.5

Struktur umur

Struktur umur penduduk dikategorikan kepada tiga kumpulan umur utama iaitu umur muda, umur bekerja dan umur tua. Peratusan penduduk kumpulan umur bekerja dan umur tua di Sarawak mencatatkan peningkatan dari tahun 2020 hingga 2021. Pada tahun 2021, peratusan umur muda menurun kepada 21.6 peratus (2020: 22.0%) manakala peratusan penduduk kumpulan umur bekerja dan umur tua menaik dengan masing-masing 70.6 peratus (2020: 70.5%) dan 7.8 peratus (2020: 7.5%).

Jadual 3.2 Struktur umur penduduk, Sarawak, 2020-2021

Kumpulan umur (%)	2020	2021
Penduduk berumur 0-14 tahun (umur muda)	22.0	21.6
Penduduk berumur 15-64 tahun (umur bekerja)	70.5	70.6
Penduduk berumur 65 tahun dan lebih (umur tua)	7.5	7.8

2.47 juta

Penduduk Sarawak, 2021

Warganegara

**95.2% (2021)
94.9% (2020)**

Bukan Warganegara

**4.8% (2021)
5.1% (2020)**

30.6

Nisbah
tanggungan
umur muda,
2021

Nisbah
Jantina

107 : 100
Lelaki : Perempuan

11.1

Nisbah
tanggungan
umur tua,
2021

Nisbah jantina

Nisbah jantina penduduk Sarawak kekal bagi tempoh 2020 hingga 2021 iaitu 107 lelaki bagi setiap 100 perempuan.

Nisbah tanggungan

Jumlah nisbah tanggungan penduduk Sarawak menunjukkan penurunan bagi tempoh 2020 hingga 2021. Nisbah tanggungan umur tua menunjukkan trend meningkat daripada 10.7 pada tahun 2020 kepada 11.1 pada tahun 2021. Nisbah tanggungan umur muda menurun kepada 30.6 pada tahun 2021 berbanding 31.2 pada tahun 2020.

Jadual 3.3 Nisbah tanggungan, Sarawak, 2020-2021

Nisbah tanggungan	2020	2021
Umur muda	31.2	30.6
Umur tua	10.7	11.1
Jumlah	41.9	41.7

Kumpulan etnik warganegara

Pada tahun 2021, peratusan Bumiputera mencatatkan peningkatan kepada 75.8 peratus (2020: 75.7%). Cina pula menunjukkan penurunan kepada 23.7 peratus (2020: 23.8%) manakala peratusan penduduk India dan etnik lain masing-masing kekal pada 0.2 peratus dan 0.3 daripada keseluruhan penduduk warganegara di Sarawak.

Jadual 3.4 Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Sarawak, 2020-2021

Kumpulan etnik warganegara Sarawak (%)	2020	2021
Bumiputera	75.7	75.8
Cina	23.8	23.7
India	0.2	0.2
Etnik lain	0.3	0.3

Penduduk mengikut daerah pentadbiran

Kuching merupakan daerah yang mempunyai bilangan penduduk tertinggi pada tahun 2020 berbanding 39 daerah pentadbiran yang lain dengan jumlah penduduk sebanyak 609.2 ribu orang pada tahun 2020 diikuti daerah Miri (248.9 ribu) dan Sibu (248.1 ribu). Kuching mencatatkan bilangan penduduk tertinggi bagi lelaki dan perempuan pada tahun 2021 iaitu masing-masing sebanyak 307.7 ribu orang dan 301.5 ribu orang.

Jadual 3.5 Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Sarawak, 2020 ('000)

Daerah pentadbiran	Bilangan penduduk ('000)		
	2020		
			Jumlah
Kuching	307.7	301.5	609.2
Miri	130.5	118.3	248.9
Sibu	127.8	120.2	248.1
Bintulu	96.7	81.9	178.6
Samarahan	62.2	66.1	128.3
Serian	43.8	41.5	85.3
Sri Aman	31.7	29.5	61.2
Subis	31.9	25.4	57.3
Bau	27.3	25.3	52.6
Limbang	23.2	21.9	45.1
Sarikei	22.1	21.9	44.0
Mukah	22.4	19.9	42.3
Lawas	18.7	17.9	36.6
Betong	18.9	17.4	36.3
Simunjan	19.1	17.1	36.2
Kapit	18.1	17.9	36.0
Asajaya	17.1	16.5	33.6
Lundu	18.0	15.5	33.5
Tatau	17.5	14.4	31.9
Sebauh	16.8	12.8	29.6
Beluru	15.4	13.3	28.7
Tebedu	12.8	12.4	25.2
Kanowit	12.3	12.4	24.7
Lubok Antu	12.5	12.1	24.6
Saratok	11.4	11.7	23.1
Belaga	13.0	9.5	22.5
Dalat	10.9	10.2	21.1
Maradong	10.1	10.2	20.3
Selangau	10.2	9.6	19.8
Pusa	10.1	9.5	19.6
Daro	10.5	8.9	19.5
Marudi	10.1	8.7	18.8
Kabong	9.3	9.1	18.4
Telang Usan	9.3	8.1	17.4
Matu	8.8	7.5	16.3
Pakan	8.2	7.3	15.5
Julau	7.6	7.7	15.3
Bukit Mabong	6.2	4.0	10.2
Song	4.9	5.1	10.0
Tanjong Manis	4.2	3.7	7.9

609.2 ribu

Kuching mencatatkan bilangan penduduk tertinggi, 2020

7.9 ribu

Tanjong Manis mencatatkan bilangan penduduk terendah, 2020

Nota:

1. Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
2. Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.

KELAHIRAN

Kadar kelahiran kasar

Pada tahun 2020, kadar kelahiran kasar di Sarawak mencatatkan penurunan berbanding tahun 2019 iaitu daripada 13.0 kepada 12.6 bagi setiap 1,000 penduduk. Kadar kelahiran kasar bagi lelaki dan perempuan pada tahun 2020 menurun berbanding tahun 2019 iaitu masing-masing daripada 13.0 kepada 12.6 dan 12.5 bagi setiap 1,000 penduduk.

12.6

Kadar kelahiran kasar bagi setiap 1,000 penduduk, 2020

14.3

Bumiputera
Kadar kelahiran kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2020

Carta 3.1 Kadar kelahiran kasar, Sarawak, 2011-2020

Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik

Bumiputera mencatatkan kadar kelahiran kasar tertinggi iaitu 14.3 pada tahun 2020 sementara etnik lain mencatatkan kadar terendah iaitu 4.1 bagi setiap 1,000 penduduk. India mencatatkan penurunan kadar kelahiran kasar tertinggi iaitu daripada 8.7 pada tahun 2019 kepada 6.2 pada tahun 2020 bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.6 Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Sarawak, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)

Kumpulan etnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bumiputera	16.3	15.5	15.4	15.0	14.7	14.3
Cina	12.2	11.3	10.8	10.0	10.2	9.2
India	10.9	9.8	8.1	7.8	8.7	6.2
Etnik lain ¹	7.0	5.0	4.3	3.6	3.8	4.1

¹Termasuk bukan warganegara

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran

Pada tahun 2020, daerah Kuching mencatatkan bilangan kelahiran hidup tertinggi iaitu sebanyak 7,997 bayi manakala yang terendah dicatatkan oleh Julau iaitu 251 bayi. Kadar kelahiran kasar tertinggi pula dicatatkan oleh Asajaya dengan 17.2 manakala yang terendah dicatatkan oleh Belaga iaitu 8.4 bagi setiap 1,000 penduduk.

Paparan 3.1 Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2020 (setiap 1,000 penduduk)

Daerah pentadbiran	Bilangan kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar	Daerah pentadbiran	Bilangan kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar
Kuching	7,997	11.6	Lawas	635	14.4
Miri	4,367	12.7	Asajaya	634	17.2
Sibu	3,236	11.6	Lundu	600	15.7
Bintulu	2,487	11.4	Kanowit	491	14.7
Serian	1,533	14.4	Daro	485	13.5
Samarahan	1,410	14.1	Tatau	455	12.9
Betong	1,108	15.5	Maradong	367	10.9
Kapit	945	14.8	Belaga	351	8.4
Sarikei	816	12.5	Dalat	331	14.9
Saratok	840	15.8	Lubok Antu	338	10.5
Bau	864	14.2	Selangau	330	12.5
Marudi	821	11.2	Julau	251	13.8
Limbang	714	13.0	Matu	260	12.7
Sri Aman	766	10.0	Song	278	11.7
Mukah	658	13.2	Pakan	258	14.3
Simunjan	724	15.9			

7,997 bayi

Kuching mencatatkan bilangan kelahiran hidup tertinggi, 2020

17.2

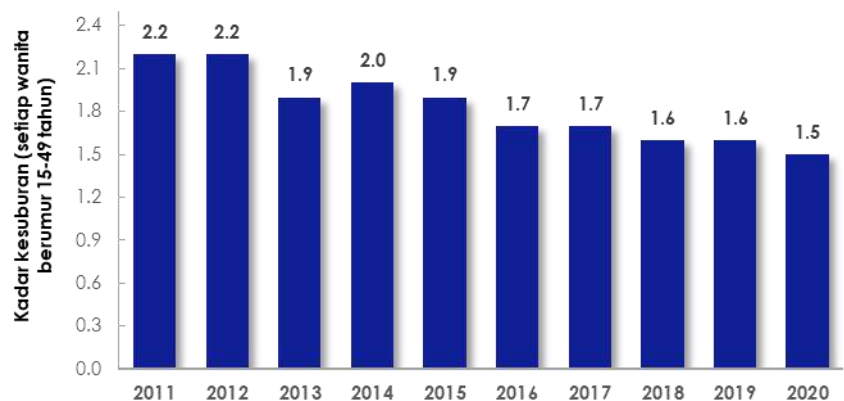
Asajaya mencatatkan kadar kelahiran kasar tertinggi, 2020

KESUBURAN

Kadar kesuburan jumlah

Pada tahun 2020, kadar kesuburan jumlah bagi Sarawak adalah menurun berbanding tahun 2019 iaitu daripada 1.6 kepada 1.5 bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun. Carta 3.2 menunjukkan Sarawak mencatatkan kadar kesuburan jumlah berada di bawah paras penggantian iaitu purata 2.1 bayi bagi setiap wanita dalam lingkungan umur reproduktif (15-49 tahun) mulai tahun 2013.

Carta 3.2 Kadar kesuburan jumlah, Sarawak, 2011-2020

Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik

Kadar kesuburan jumlah bagi Bumiputera, Cina dan India mencatatkan penurunan pada tahun 2020 berbanding 2019 manakala bagi etnik lain pula mencatatkan kadar kesuburan yang tetap sama dengan 2019. Pada tahun 2020, Bumiputera mencatatkan kadar kesuburan jumlah tertinggi iaitu 1.7 bayi bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun, manakala kadar terendah direkodkan oleh etnik lain iaitu 0.5 bayi.

Jadual 3.7 Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Sarawak, 2015-2020 (setiap wanita berumur 15-49 tahun)

Kumpulan etnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bumiputera	2.1	2.0	1.9	1.9	1.8	1.7
Cina	1.7	1.5	1.4	1.3	1.3	1.2
India	1.4	1.3	1.0	1.0	1.1	0.7
Etnik lain ¹	0.9	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5

¹Termasuk bukan warganegara

1.5 bayi

Kadar kesuburan jumlah bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun, 2020

1.7 bayi

Bumiputera
Kadar kesuburan tertinggi bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun, 2020

KEMATIAN

Bilangan dan kadar kematian

Sejumlah 14,071 kematian direkodkan di Sarawak pada tahun 2020, peningkatan 0.6 peratus berbanding tahun 2019. Kadar kematian kasar Sarawak pada tahun 2020 adalah 5.0 kematian bagi setiap 1,000 penduduk (2019: 5.0 kematian).

Carta 3.3 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sarawak, 2010-2020 (setiap 1,000 penduduk)

5.0

kematian

Bagi tempoh 2010-2020, kadar kematian kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk adalah pada tahun 2018, 2019, 2020

Jumlah Kematian

Lelaki
8,203 (58.3%)

Perempuan
5,868 (41.7%)

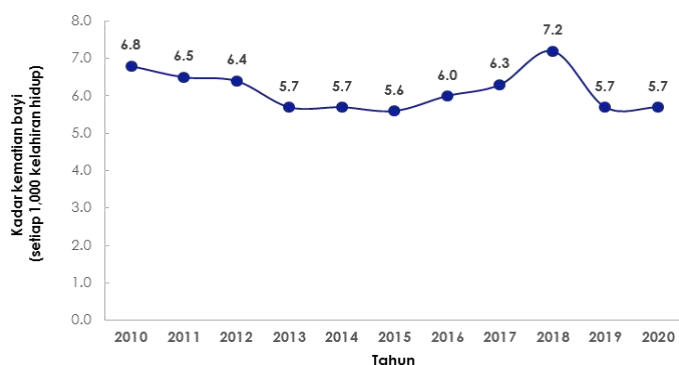
Jadual 3.8 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sarawak, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)

Kematian	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jumlah kematian penduduk	12,200	12,608	13,117	13,828	13,990	14,071
Kadar kematian kasar (Lelaki)	4.9	5.1	5.2	5.4	5.4	5.6
Kadar kematian kasar (Perempuan)	4.1	4.1	4.2	4.5	4.5	4.3

Kematian bayi

Kadar kematian bayi pada 2020 adalah kekal pada 5.7 kematian bagi setiap 1,000 kelahiran hidup berbanding pada tahun 2019.

Carta 3.4 Kadar kematian bayi, Sarawak, 2010-2020

5.7

kematian

Kadar kematian bayi bagi setiap 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2020

7.4**kematian**

Nisbah mortaliti ibu bersalin terendah, 2013 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

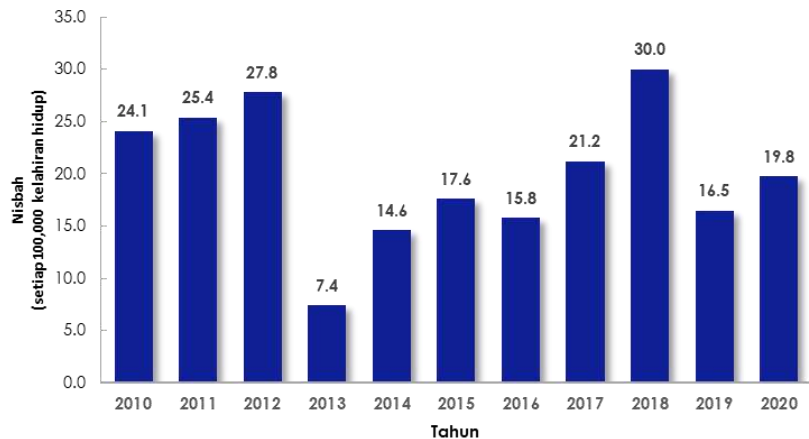
5.9**kematian****Cina**

Kadar kematian tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2020

Nisbah mortaliti ibu bersalin

Nisbah mortaliti ibu bersalin pada tahun 2020 meningkat kepada 19.8 kematian bagi setiap 100,000 kelahiran hidup berbanding 16.5 kematian bagi tahun 2019.

Carta 3.5 Nisbah mortaliti ibu bersalin, Sarawak, 2010-2020

Kadar kematian mengikut kumpulan etnik

Kadar kematian kasar Bumiputera menurun sebanyak 0.1 mata kepada 5.1 kematian manakala Cina meningkat sebanyak 0.1 mata kepada 5.9 kematian. Kadar kematian bagi India menurun kepada 3.1 kematian (2019: 5.1) dan etnik lain kekal pada 0.5 kematian bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun 2020.

Jadual 3.9 Kadar kematian kasar mengikut etnik, Sarawak, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)

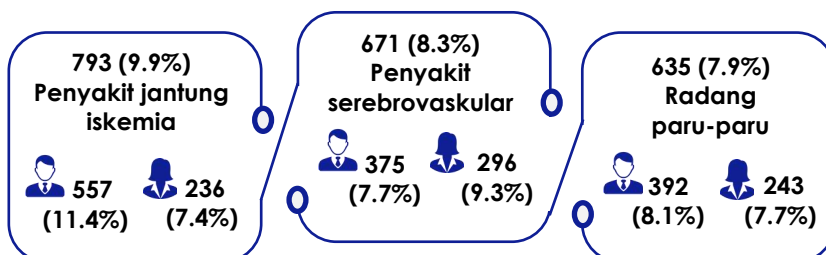
Etnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bumiputera	4.7	4.8	4.9	5.1	5.2	5.1
Cina	5.2	5.2	5.5	5.7	5.8	5.9
India	2.1	3.5	3.8	3.5	5.1	3.1
Etnik lain ¹	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5

¹Termasuk bukan warganegara

Sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, 2020

Pada tahun 2020, penyakit jantung iskemia merupakan sebab kematian yang mencatatkan peratusan tertinggi bagi sebab kematian yang disahkan secara perubatan iaitu 793 kematian (9.9%) yang melibatkan 11.4 peratus lelaki dan 7.4 peratus perempuan. Ini diikuti oleh penyakit serebrovaskular dan radang paru-paru iaitu masing-masing 8.3 peratus dan 7.9 peratus.

Paparan 3.2 Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Sarawak, 2020

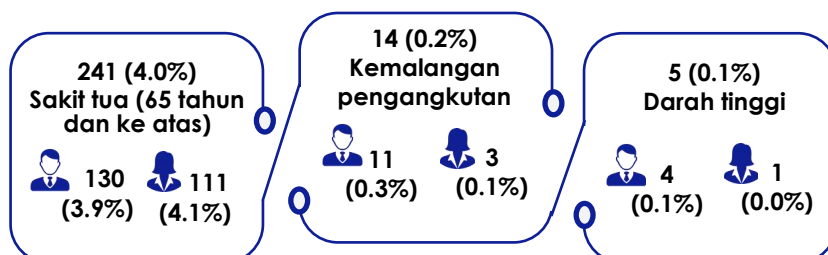

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang disahkan secara perubatan.

Sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, 2020

Tiga sebab kematian utama tidak disahkan secara perubatan yang tertinggi bagi tahun 2020 adalah sakit tua (65 tahun dan lebih) iaitu 241 kematian (4.0%) yang melibatkan 3.9 peratus bagi lelaki dan 4.1 peratus bagi perempuan. Ini diikuti oleh kemalangan pengangkutan dan penyakit darah tinggi dengan masing-masing sebanyak 0.2 peratus dan 0.1 peratus.

Paparan 3.3 Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Sarawak, 2020

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan.

Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran

Pada tahun 2020, daerah Kuching mencatatkan bilangan kematian tertinggi sebanyak 3,142 kematian manakala daerah Belaga mencatatkan bilangan kematian terendah iaitu 108 kematian. Namun begitu, kadar kematian tertinggi direkodkan di Kanowit iaitu 8.5 kematian bagi setiap 1,000 penduduk manakala kadar terendah dicatatkan di Belaga pada kadar 2.6 kematian bagi setiap 1,000 penduduk.

Penyakit jantung iskemia

Sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan mencatatkan peratusan tertinggi pada 2020

Sakit tua

Sebab kematian utama tidak disahkan mencatatkan peratusan tertinggi pada 2020

8.5

Kanowit
mencatatkan kadar
kematian tertinggi,
2020

74.3 tahun

Bayi lelaki
Jangkaan hayat
ketika lahir,
2021

Jadual 3.10 Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2020

Daerah pentadbiran	Bilangan kematian	Kadar kematian kasar	Daerah pentadbiran	Bilangan kematian	Kadar kematian kasar
Kuching	3,142	4.5	Lawas	204	4.6
Miri	1,537	4.5	Asajaya	227	6.1
Sibu	1,501	5.4	Lundu	209	5.5
Bintulu	602	2.8	Kanowit	283	8.5
Serian	641	6.0	Daro	218	6.1
Samarahan	273	2.7	Tatau	163	4.6
Betong	488	6.8	Maradong	218	6.5
Kapit	309	4.8	Belaga	108	2.6
Sarikei	376	5.7	Dalat	183	8.2
Saratok	378	7.1	Lubok Antu	218	6.8
Bau	366	6.0	Selangau	116	4.4
Marudi	446	6.1	Julau	139	7.6
Limbang	274	5.0	Matu	119	5.8
Sri Aman	455	6.0	Song	142	6.0
Mukah	294	5.9	Pakan	131	7.3
Simunjan	311	6.8			

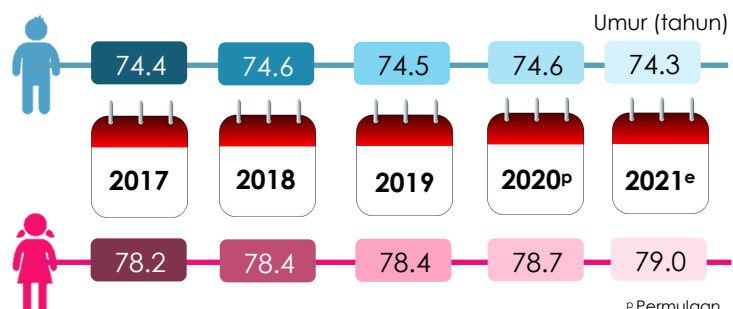
JANGKAAN HAYAT

Jangkaan hayat ketika lahir

Seorang bayi perempuan yang lahir pada tahun 2021 di Sarawak dijangka hidup lebih lama sehingga 79.0 tahun berbanding dengan seorang bayi lelaki, dijangka hidup sehingga 74.3 tahun.

Bagi tempoh 2017 sehingga 2021, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki menurun 0.1 tahun daripada 74.4 tahun (2017) kepada 74.3 tahun (2021) manakala bayi perempuan meningkat 0.8 tahun berbanding 78.2 tahun bagi tempoh yang sama.

Paparan 3.4 Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Sarawak, 2017-2021

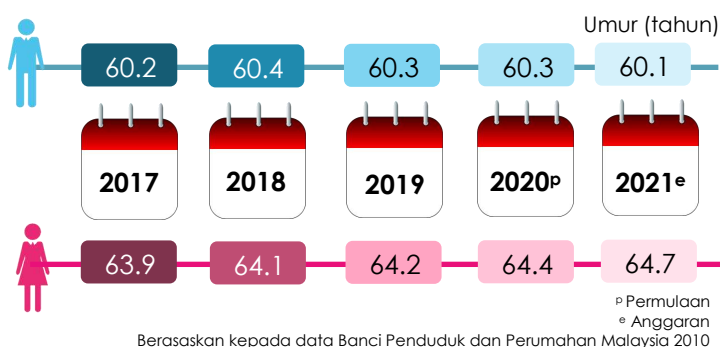
^p Permulaan
^e Anggaran

Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010

Jangkaan hayat pada umur 15 tahun

Lelaki dan perempuan yang mencapai umur 15 tahun pada 2021 dijangka hidup selama 60.1 tahun dan 64.7 tahun lagi. Ini bermakna, lelaki pada umur 15 tahun dijangka hidup sehingga 75.1 tahun dan perempuan dijangka hidup sehingga umur 79.7 tahun.

Paparan 3.5 Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Sarawak, 2017-2021

64.7 tahun

Perempuan
Jangkaan hayat
pada umur
15 tahun,
2021

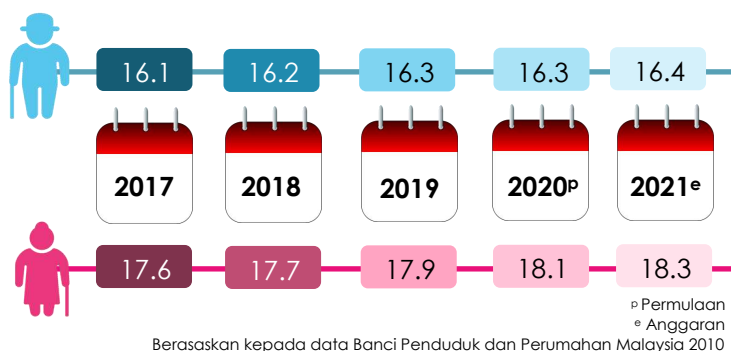

Jangkaan hayat pada umur 65 tahun

Lelaki dan perempuan yang berumur 65 tahun masing-masing dijangka hidup selama 16.4 tahun dan 18.3 tahun lagi. Ini bermakna, seorang lelaki yang berumur 65 tahun dijangka hidup sehingga umur 81.4 tahun dan perempuan sehingga 83.3 tahun.

Jangkaan hayat pada umur 65 tahun meningkat setiap tahun di antara tempoh 2017 hingga 2021 bagi kedua-dua jantina, lelaki dan perempuan.

Paparan 3.6 Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Sarawak, 2017-2021

16.4 tahun

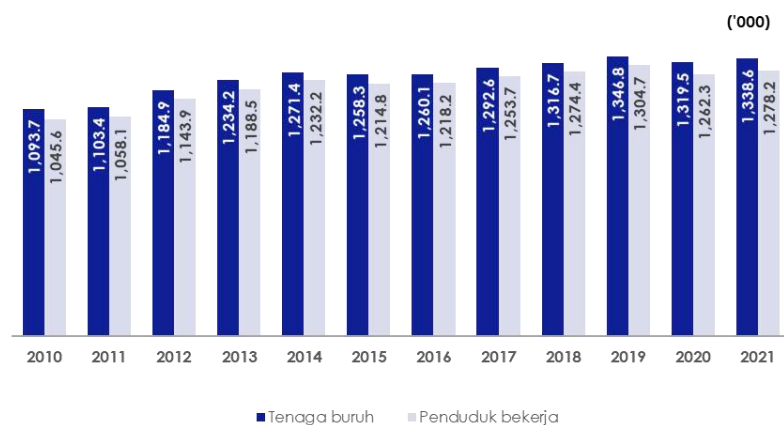
Lelaki
Jangkaan hayat
pada umur
65 tahun,
2021

TENAGA BURUH

Tenaga Buruh

Tenaga buruh di Sarawak meningkat 1.4 peratus pada tahun 2021 berbanding tahun sebelumnya (2020: -2.0%). Sejumlah 1,338.6 ribu orang tenaga buruh direkodkan pada tahun 2021 berbanding 1,319.5 ribu orang pada tahun 2020. Dalam tempoh yang sama, bilangan penduduk bekerja meningkat kepada 1,278.2 ribu orang pada tahun 2021 berbanding 1,262.3 ribu orang pada tahun 2020.

Carta 3.6 Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Sarawak, 2010-2021

Penduduk bekerja

Kategori pekerja perkhidmatan & jualan mendominasi penduduk bekerja di Sarawak dengan peratus sumbangan sebanyak 21.0 peratus pada tahun 2021. Ini diikuti oleh kategori pekerja asas dan kategori profesional dengan peratusan sumbangan 14.7 peratus dan 11.1 peratus. Sementara itu, kategori pekerja mahir yang merangkumi kategori pengurus, profesional dan juruteknik & profesional bersekutu meliputi 23.2 peratus daripada keseluruhan pekerja di Sarawak.

1,338.6 ribu

Tenaga buruh di Sarawak, 2021

1,278.2 ribu

Bilangan penduduk bekerja, 2021

21.0%

Pekerja perkhidmatan dan jualan catat peratusan tertinggi, 2021

Jadual 3.11 Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Sarawak, 2016-2021

Kategori pekerjaan	Bilangan ('000)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pengurus	29.5	31.5	32.0	36.2	43.0	39.2
Profesional	116.0	114.1	119.4	119.7	112.7	141.4
Juruteknik & profesional bersekutu	97.4	94.9	87.0	109.5	95.7	115.3
Pekerja sokongan perkeranian	79.7	90.7	93.8	99.0	100.9	131.7
Pekerja perkhidmatan & jualan	233.7	254.6	276.5	253.6	298.8	268.6
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	185.4	184.5	182.7	182.8	163.5	137.6
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	149.4	138.3	145.8	147.8	141.8	137.3
Operator mesin & loji dan pemasangan	107.2	131.1	148.8	136.9	109.8	118.7
Pekerja asas	220.0	213.9	188.4	219.3	196.0	188.4
Jumlah	1,218.2	1,253.7	1,274.4	1,304.7	1,262.3	1,278.2

Kategori pekerjaan	Komposisi (%)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pengurus	2.4	2.5	2.5	2.8	3.4	3.1
Profesional	9.5	9.1	9.4	9.2	8.9	11.1
Juruteknik & profesional bersekutu	8.0	7.6	6.8	8.4	7.6	9.0
Pekerja sokongan perkeranian	6.5	7.2	7.4	7.6	8.0	10.3
Pekerja perkhidmatan & jualan	19.2	20.3	21.7	19.4	23.7	21.0
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	15.2	14.7	14.3	14.0	13.0	10.8
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	12.3	11.0	11.4	11.3	11.2	10.7
Operator mesin & loji dan pemasangan	8.8	10.5	11.7	10.5	8.7	9.3
Pekerja asas	18.1	17.1	14.8	16.8	15.5	14.7
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

747.6 ribu

Pekerja tertumpu pada sektor **Perkhidmatan**, 2021

11.6 ribu

Sektor **Perlombongan & pengkuarian** Bilangan pekerja terendah, 2021

Seramai 747.6 ribu orang pekerja (58.5%) tertumpu di sektor Perkhidmatan pada tahun 2021 dan diikuti oleh sektor Pertanian yang merangkumi 213.5 ribu orang (16.7%), Pembuatan (167.7 ribu; 13.1%) dan Pembinaan (137.8 ribu; 10.8%). Sektor Perlombongan & pengkuarian mencatatkan bilangan pekerja terendah iaitu seramai 11.6 ribu orang (0.9%).

67.0%
Kadar penyertaan
tenaga buruh di
Sarawak, 2021

4.5%
Kadar
pengangguran di
Sarawak, 2021

Jadual 3.12 Penduduk bekerja mengikut sektor, Sarawak, 2016-2021

Sektor	Bilangan ('000)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pertanian	301.1	299.3	259.2	271.5	272.0	213.5
Perlombongan dan pengkuarian	12.4	10.8	11.3	14.6	12.6	11.6
Pembuatan	134.0	154.2	173.6	178.2	145.8	167.7
Pembinaan	132.2	135.4	126.1	137.3	124.8	137.8
Perkhidmatan	638.7	654.2	704.2	703.2	707.2	747.6
Jumlah	1,218.2	1,253.7	1,274.4	1,304.7	1,262.3	1,278.2

Sektor	Komposisi (%)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pertanian	24.7	23.9	20.3	20.8	21.5	16.7
Perlombongan dan pengkuarian	1.0	0.9	0.9	1.1	1.0	0.9
Pembuatan	11.0	12.3	13.6	13.7	11.6	13.1
Pembinaan	10.9	10.8	9.9	10.5	9.9	10.8
Perkhidmatan	52.4	52.2	55.3	53.9	56.0	58.5
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

Kadar penyertaan tenaga buruh di Sarawak meningkat 0.1 mata peratus kepada 67.0 peratus pada tahun 2021 berbanding 66.9 peratus pada tahun sebelumnya. Sementara itu, kadar pengangguran di Sarawak meningkat 0.2 mata peratus kepada 4.5 peratus pada tahun 2021 (2020: 4.3%).

Carta 3.7 KPTB dan kadar pengangguran, Sarawak, 2010-2021

STATISTIK SISWAZAH

STATISTIK SISWAZAH MALAYSIA

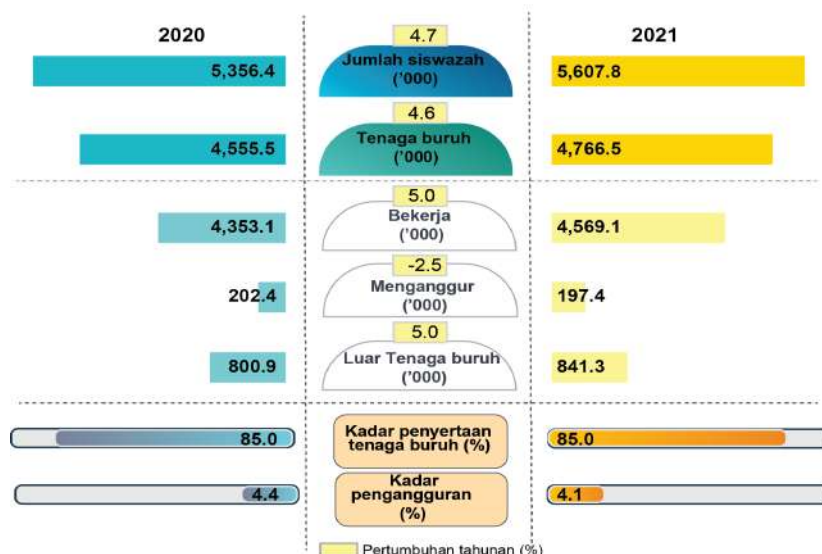
Statistik utama siswazah

Pada tahun 2021, bilangan siswazah di Malaysia meningkat sebanyak 4.7 peratus mencatatkan 5.61 juta orang berbanding tahun 2020 dengan 5.36 juta orang seperti pada Carta 3.8.

Bilangan siswazah dalam tenaga buruh yang merangkumi siswazah bekerja dan menganggur, naik 4.6 peratus kepada 4.77 juta orang (2020: 4.56 juta orang). Sementara itu, kadar penyertaan tenaga buruh siswazah (KPTBS) kekal seperti tahun sebelumnya iaitu pada 85.0 peratus.

Manakala bagi siswazah bekerja, meningkat sebanyak 5.0 peratus berbanding tahun 2020 mencatatkan 4.57 juta orang (2020: 4.35 juta orang). Sebaliknya, kadar pengangguran siswazah berkurang kepada 4.1 peratus berbanding 4.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya.

Carta 3.8 Statistik utama siswazah, Malaysia, 2020-2021

5.6 juta

Bilangan siswazah
Malaysia,
2021

85.0%

Kadar penyertaan
tenaga buruh
siswazah
Malaysia,
2021

77.4%

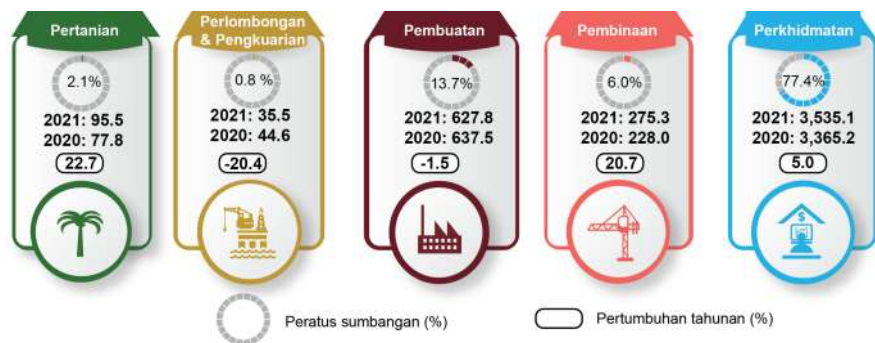
Siswazah bekerja
berada dalam
sektor
Perkhidmatan,
2021

RM4,582

**Purata gaji &
upah bulanan
siswazah di
Malaysia, 2021**

Dari perspektif aktiviti ekonomi, siswazah bekerja dalam sektor Perkhidmatan meliputi 77.4 peratus (3.54 juta orang) daripada keseluruhan siswazah bekerja. Manakala sektor Pembuatan menyumbang sebanyak 13.7 peratus (627.8 ribu orang), diikuti sektor Pembinaan, 6.0 peratus (275.3 ribu orang). Pada masa yang sama, sektor Pertanian dan Perlombongan & pengkuarian masing-masing menyumbang 2.1 peratus (95.5 ribu orang) dan 0.8 peratus (35.5 ribu orang) seperti pada Paparan 3.7.

Paparan 3.7 Siswazah bekerja mengikut jenis aktiviti ekonomi, Malaysia, 2021 ('000)

Statistik gaji & upah siswazah, Malaysia

Dari segi gaji & upah bulanan siswazah, penengah dan purata gaji & upah pada tahun 2021 masing-masing adalah sebanyak RM3,911 dan RM4,582. Penengah gaji & upah bulanan meningkat 2.5 peratus (RM 3,815) berbanding tahun 2020. Selain itu, purata gaji & upah juga naik 2.1 peratus kepada RM4,582.

Peningkatan purata dan penengah gaji & upah siswazah ini seiring dengan peningkatan umur yang mana siswazah yang berumur 45 tahun dan ke atas menerima penengah dan purata gaji & upah tertinggi iaitu sebanyak RM6,433 dan RM7,017. Selain itu, siswazah berumur 24 tahun dan ke bawah menerima penengah dan purata gaji & upah yang terendah iaitu sebanyak RM1,590 dan RM1,984 seperti pada Paparan 3.8.

Paparan 3.8 Statistik gaji & upah siswazah mengikut kumpulan umur, Malaysia, 2020-2021

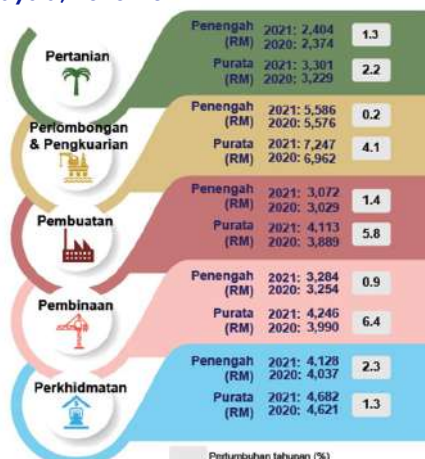
Perbandingan mengikut jantina menunjukkan siswazah lelaki menerima gaji & upah bulanan lebih tinggi berbanding siswazah perempuan. Penengah gaji & upah bulanan bagi siswazah lelaki adalah RM4,034 manakala perempuan menerima RM3,680. Sementara itu, purata gaji & upah bulanan bagi siswazah lelaki adalah RM4,973 berbanding RM4,215 yang diterima oleh siswazah perempuan (Paparan 3.9).

Paparan 3.9 Statistik gaji & upah siswazah mengikut jantina, Malaysia, 2020-2021

Berbanding penengah gaji & upah bulanan pada 2020, semua sektor menunjukkan pertumbuhan positif. Siswazah dalam sektor Perkhidmatan mengalami pertambahan gaji & upah tertinggi sebanyak 2.3 peratus kepada RM4,128 (2020: RM4,037), diikuti sektor Pembuatan yang meningkat 1.4 peratus kepada RM3,072 (2020: RM3,029). Penengah gaji & upah bulanan siswazah di sektor Pertanian meningkat 1.3 peratus kepada RM2,404 (2020: RM2,374) manakala sektor Pembinaan mencatatkan peningkatan 0.9 peratus kepada RM3,284 (2020: RM3,254). Meskipun mencatatkan gaji & upah tertinggi, sektor Perlombongan & pengkuarian merekodkan peningkatan marginal sebanyak 0.2 peratus kepada RM5,586 (2020: RM5,576). Sementara itu, purata gaji & upah bulanan diterima oleh siswazah di semua sektor ekonomi turut meningkat berbanding tahun sebelumnya (Paparan 3.10).

Paparan 3.10 Statistik gaji & upah siswazah mengikut aktiviti ekonomi, Malaysia, 2020-2021

RM4,034

Penengah gaji & upah bulanan siswazah lelaki di Malaysia, 2021

RM7,247

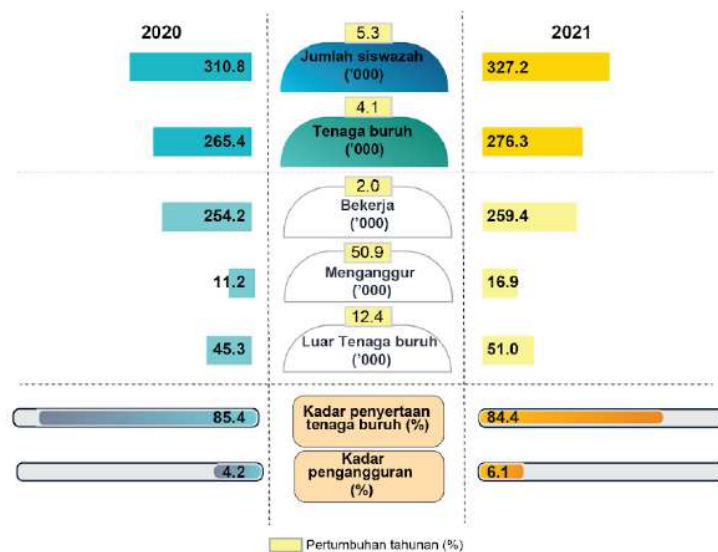
Sektor Perlombongan dan pengkuarian purata gaji dan upah tertinggi, 2021

STATISTIK SISWAZAH SARAWAK

Statistik utama siswazah

Pada tahun 2021, bilangan siswazah di Sarawak adalah seramai 327.2 ribu orang, meningkat 5.3 peratus daripada 310.8 ribu orang pada tahun 2020. Dari jumlah tersebut, tenaga buruh siswazah adalah 276.3 ribu orang, meningkat 4.1 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 265.4 ribu orang). Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah (KPTBS) adalah 84.4 peratus, turun 1.0 mata peratus berbanding 85.4 peratus pada tahun 2020 seperti Carta 3.9.

Carta 3.9 Statistik utama siswazah, Sarawak, 2020-2021

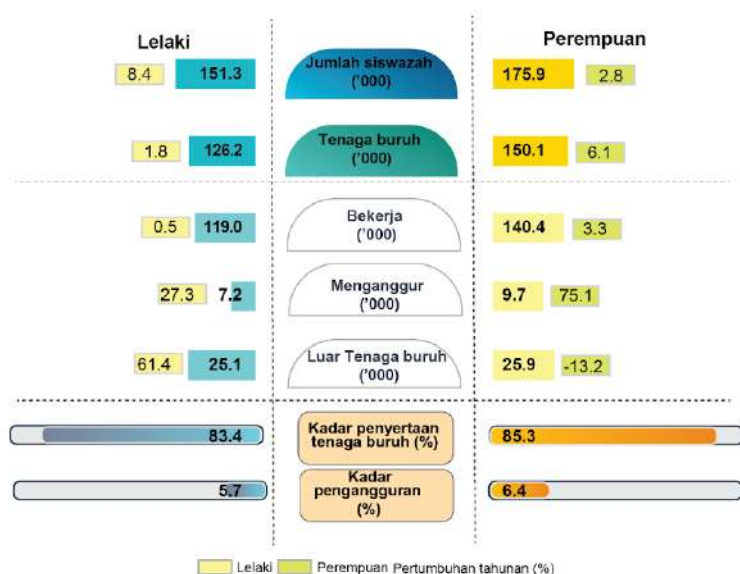
Seramai 259.4 ribu orang siswazah bekerja di Sarawak pada tahun 2021 dengan kadar pertumbuhan tahunan 2.0 peratus (2020: 254.2 ribu orang). Sementara itu, penganggur siswazah adalah seramai 16.9 ribu orang (2020: 11.2 ribu orang). Kadar pengangguran siswazah di Sarawak pada tahun 2021 ialah 6.1 peratus (2020: 4.2%). Siswazah luar tenaga buruh pula merangkumi 15.6 peratus daripada jumlah siswazah di Sarawak iaitu seramai 51.0 ribu orang, meningkat 12.4 peratus daripada 45.3 ribu orang pada tahun 2020.

Perbandingan mengikut jantina menunjukkan komposisi siswazah di Sarawak didominasi oleh perempuan dengan sumbangan 53.8 peratus (175.9 ribu orang) manakala siswazah meliputi 46.2 peratus (151.3 ribu orang) pada tahun 2021. Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah lelaki adalah 83.4 peratus manakala siswazah perempuan adalah 85.3 peratus. Sementara itu, kadar pengangguran siswazah lelaki lebih rendah iaitu 5.7 peratus berbanding perempuan 6.4 peratus (Carta 3.10).

327.2 ribu
Bilangan siswazah Sarawak, 2021

276.3 ribu
Bilangan tenaga buruh siswazah Sarawak, 2021

Carta 3.10 Statistik utama siswazah mengikut jantina, Sarawak, 2021

Dari segi bilangan tenaga buruh siswazah mengikut jantina, seramai 150.1 ribu siswazah perempuan direkodkan pada tahun 2021, meningkat 6.1 peratus daripada tahun sebelumnya. Sementara itu, tenaga buruh siswazah lelaki mencatatkan peningkatan 1.8 peratus kepada 126.2 ribu orang.

Siswazah bekerja lelaki di Sarawak adalah seramai 119.0 ribu orang, lebih rendah berbanding siswazah bekerja perempuan (140.4 ribu orang). Sebaliknya, komposisi penganggur siswazah mendapati penganggur lelaki hanya merangkumi 5.7 peratus dari keseluruhan penganggur atau 7.2 ribu orang, lebih rendah berbanding penganggur siswazah perempuan iaitu seramai 9.7 ribu orang.

Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sarawak, 2021

Secara keseluruhannya, purata gaji & upah bulanan siswazah di Sarawak pada tahun 2021 adalah RM49 lebih tinggi berbanding tahun 2020 iaitu RM4,349. Sementara itu, penengah gaji & upah bulanan siswazah pula adalah RM3,915, meningkat daripada RM3,919 yang dicatatkan pada tahun 2020 (Jadual 3.13).

Jadual 3.13 Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sarawak, 2020-2021

Gaji & upah	Jumlah	
	2020 ^a	2021 ^a
Purata gaji (RM)	4,300	4,349
Penengah gaji (RM)	3,915	3,919

175.9
ribu orang

Jumlah siswazah perempuan di Sarawak, 2021

RM 4,349

Purata gaji & upah siswazah di Sarawak, 2021

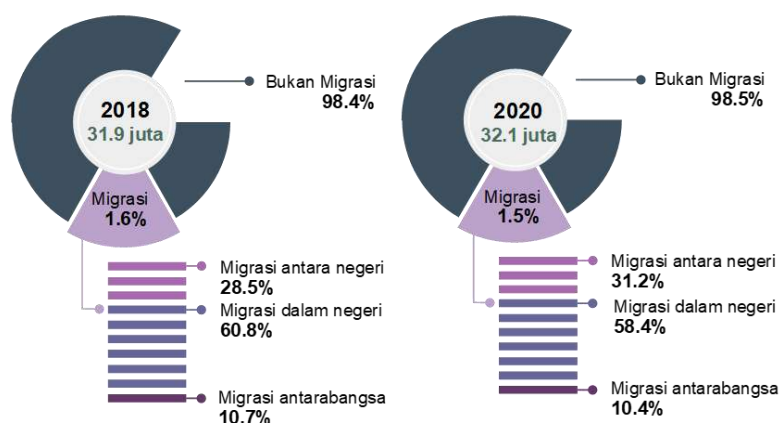
MIGRASI

MIGRASI MALAYSIA

Penduduk berumur 1 tahun dan lebih yang berhijrah pada 2020 menurun sebanyak 40.0 ribu orang kepada 484.1 ribu orang berbanding 524.1 ribu orang pada 2018. Kadar migrasi menyusut 0.1 mata peratus iaitu 1.5 peratus pada 2020 berbanding 1.6 peratus pada 2018. Migrasi dalam negeri pada 2020 merekodkan penurunan 2.4 mata peratus berbanding 60.8 peratus pada 2018.

Sebaliknya, migrasi antara negeri menunjukkan peningkatan 2.7 mata peratus kepada 31.2 peratus pada 2020 daripada 28.5 peratus pada 2018. Manakala, migrasi antarabangsa dari luar negara ke Malaysia adalah 10.4 peratus, menyusut 0.3 mata peratus berbanding 10.7 peratus pada 2018.

Carta 3.11 Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2018 dan 2020

484.1 ribu
Bilangan migrasi
Malaysia, 2020

1.5%
Kadar migrasi
Malaysia, 2020

MIGRASI SARAWAK

Kadar migrasi Sarawak

Pada tahun 2020, Sarawak mencatatkan kadar migrasi 1.1 peratus berbanding 1.4 peratus yang dicatatkan pada tahun 2018. Peratusan migrasi Sarawak datanginya daripada migrasi dalam negeri iaitu 60.8 peratus, diikuti migrasi antara negeri (22.6%) dan migrasi antarabangsa (16.6%).

Migrasi antara negeri

Pada 2020, peratusan migrasi antara negeri bagi Sarawak ialah 22.6 peratus, meningkat berbanding 12.8 peratus pada tahun 2018. Migrasi bersih merekodkan Sarawak sebagai negeri penghantar migran iaitu berkurang 0.1 ribu orang kepada 0.3 ribu orang berbanding 0.4 ribu orang pada 2018. Migrasi ke Sarawak ramainya datang daripada negeri Kedah, Selangor, Negeri Sembilan dan Johor. Manakala migrasi dari Sarawak ramainya ke negeri Johor, Sabah, Perak dan Selangor.

Jadual 3.14 Lima Negeri Destinasi oleh migran dari Sarawak dan Negeri Asal oleh migran ke Sarawak, 2021

Negeri destinasi	Negeri asal
Johor	Kedah
Sabah	Selangor
Perak	Negeri Sembilan
Selangor	Johor
Kelantan	Sabah

Nisbah keberkesanan migrasi

Nisbah Keberkesanan Migrasi adalah indeks yang menilai keberkesanan migrasi dalam mengagih semula taburan penduduk. Sarawak mencatatkan nisbah keberkesanan migrasi negatif pada 2020 iaitu 2.1 peratus. Ini menunjukkan penduduk Sarawak berkurang seramai dua orang bagi setiap 100 orang migrasi kasar berbanding 2018 (-3.4%).

Migrasi antara negeri mengikut aliran migrasi

Taburan peratus tertinggi migrasi antara negeri di Sarawak adalah dari bandar ke bandar iaitu 56.2 peratus, bandar ke luar bandar (28.6%), luar bandar ke bandar (8.6%) diikuti luar bandar ke luar bandar (6.6%).

1.1%

Kadar migrasi
Sarawak, 2020

-2.1%

Nisbah
keberkesanan
migrasi, **Sarawak**
2020

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

- Statistik utama pelancongan domestik
- Pelawat domestik
- Perjalanan pelancongan domestik
- Perbelanjaan pelancongan domestik

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK SARAWAK

- Kedatangan pelawat, 2021
- Negeri asal pelancong, 2021
- Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2021
- Terimaan pelancongan domestik, 2020
- Tujuan perjalanan, 2020

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

Statistik utama pelancongan domestik

Pada 2021, pelancongan domestik Malaysia mengalami kejatuhan yang ketara dalam bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan pelancongan disebabkan oleh COVID-19 lockdown. Jadual 4.1 menunjukkan seramai 66.0 juta pelawat domestik dicatatkan pada 2021 dengan penurunan sebanyak 49.9 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 131.7 juta). Sejumlah 72.4 juta perjalanan pelancongan direkodkan berbanding 147.0 juta perjalanan pelancongan pada tahun 2020.

Perbelanjaan pelancongan domestik mencatatkan penurunan sebanyak 54.5 peratus, iaitu RM18.4 bilion pada tahun 2021 berbanding RM40.4 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Oleh itu, purata perbelanjaan bagi setiap perjalanan yang direkodkan adalah RM254 iaitu merosot sebanyak 7.5 peratus pada tahun 2021. Sementara itu, purata bilangan hari menginap pada tahun 2021 adalah 2.19 hari.

Jadual 4.1 Statistik utama pelancongan domestik, 2020-2021

Statistik utama	2020	2021	Perubahan tahunan (%)
Bilangan pelawat ¹ (juta)	131.7	66.0	-49.9
Bilangan perjalanan (juta)	147.0	72.4	-50.7
Jumlah perbelanjaan (RM bilion)	40.4	18.4	-54.5
Purata perbelanjaan (RM)	275	254	-7.5
Purata bilangan hari menginap (hari)	1.93	2.19	13.2
Purata perjalanan	1.12	1.10	-1.7

¹ Jumlah ini adalah termasuk pelawat yang sama yang melakukan satu atau lebih perjalanan pada tahun tersebut.

66.0 juta

Jumlah pelawat domestik, 2021

Bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan menyusut pada tahun 2021

RM18.4 bilion

Perbelanjaan pelawat domestik, 2021

-67.8%

Kemerosotan
bilangan
pelancong pada
tahun 2021

78.5%

Sumbangan
perjalanan harian
pada tahun
2021

Pelawat domestik

Bilangan pelawat harian pada tahun 2021 adalah seramai 51.1 juta orang dengan penurunan sebanyak 40.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, bilangan pelancong merosot daripada 46.3 juta orang pada tahun 2020 kepada 14.9 juta orang (-67.8%) seperti pada Jadual 4.2.

Jadual 4.2 Bilangan pelawat domestik (juta) mengikut jenis pelawat, 2020-2021

Jenis pelawat	2020	2021	Perubahan tahunan (%)
Pelawat harian	85.4	51.1	-40.2
Pelancong	46.3	14.9	-67.8
Jumlah	131.7	66.0	-49.9

Perjalanan pelancongan domestik

Perjalanan pelancongan domestik terdiri daripada perjalanan harian dan perjalanan bermalam. Pada tahun 2021, sumbangan perjalanan harian dan bermalam masing-masing adalah 78.5 peratus dan 21.5 peratus. Sumbangan perjalanan bermalam menyusut sebanyak 11.4 mata peratus berbanding 32.9 peratus yang dicatatkan pada 2020 (Paparan 4.1).

Paparan 4.1 Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2020-2021

Perjalanan Harian

2021	78.5%
2020	67.1%

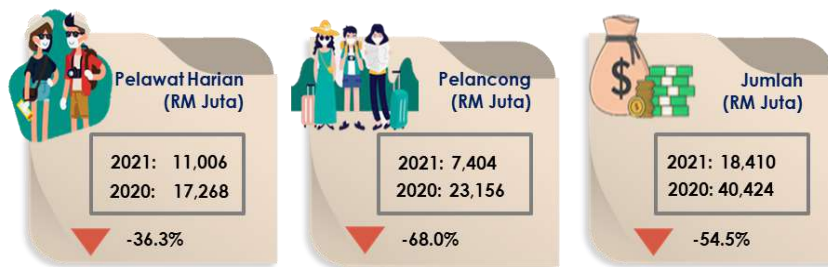
Perjalanan Bermalam

2021	21.5%
2020	32.9%

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik disumbangkan oleh perbelanjaan pelawat harian dan pelancong. Ekoran daripada COVID-19 lockdown, jumlah perbelanjaan pelawat harian dan pelancong masing-masing merekodkan penurunan pada tahun 2021. Perbelanjaan pelancong menyusut sebanyak 68.0 peratus berbanding pada tahun sebelumnya. Sementara itu, perbelanjaan pelawat harian jatuh 36.3 peratus kepada RM11.0 bilion seperti pada Paparan 4.2.

Paparan 4.2 Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2020-2021

-54.5%
Perbelanjaan pelancongan domestik merosot pada tahun 2021

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK SARAWAK**Kedatangan pelawat, 2021**

Penurunan bilangan pelawat di Sarawak dipengaruhi oleh bilangan pelancong yang merosot 58.6 peratus kepada 1.09 juta pelancong pada tahun 2021 (2020: 2.63 juta pelancong) seperti yang dipaparkan pada Jadual 4.3. Selain itu, Sarawak turut menerima 6.51 juta pelawat domestik, penyusutan 30.7 peratus daripada 9.39 juta pelawat yang direkodkan pada tahun 2020.

Jadual 4.3 Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik (juta) ke Sarawak, 2020-2021

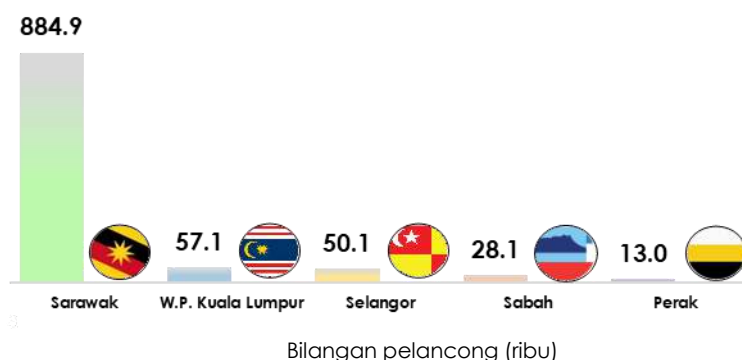
Jenis pelawat	2020	2021	Perubahan tahunan (%)
Pelancong	2.63	1.09	-58.6
Pelawat domestik	9.39	6.51	-30.7

6.51 juta
Ketibaan pelawat domestik di Sarawak pada tahun 2021

Negeri asal pelancong, 2021

Carta 4.1 memaparkan lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Sarawak pada tahun 2021. Berdasarkan survei, bilangan pelancong yang berasal dari Sarawak adalah yang tertinggi, iaitu seramai 0.88 juta pelancong. Ini diikuti oleh jumlah pelancong dari W.P. Kuala Lumpur (0.06 juta pelancong), Selangor (0.05 juta pelancong), Sabah (0.03 juta pelancong) dan Perak (0.01 juta pelancong).

Sarawak
Negeri asal pelancong yang paling ramai berkunjung ke Sarawak, 2021

Carta 4.1 Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Sarawak, 2021

0.06 juta

Pelancong dari
W.P. Kuala Lumpur
yang mengunjungi
Sarawak
pada tahun
2021

The Spring Mall Bintulu

Destinasi tumpuan utama pelawat domestik pada tahun 2021

Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2021

Paparan 4.3 menunjukkan lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sarawak pada tahun 2021, iaitu Pasar The Spring Mall Bintulu, Daesco Star Mega Mall, Park City Mall, Vivacity Megamall dan Pantai Tanjung Batu.

Paparan 4.3 Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sarawak, 2021

Terimaan pelancongan domestik, 2020

Pada tahun 2020, dari segi nilai terimaan, sejumlah RM3.4 bilion telah dibelanjakan oleh pelawat domestik semasa berkunjung ke Sarawak. Trend penurunan ini disumbangkan oleh pengurangan jumlah terimaan bagi perjalanan bermalam dan harian masing-masing sebanyak -64.6 peratus dan -54.8 peratus seperti pada Paparan 4.4.

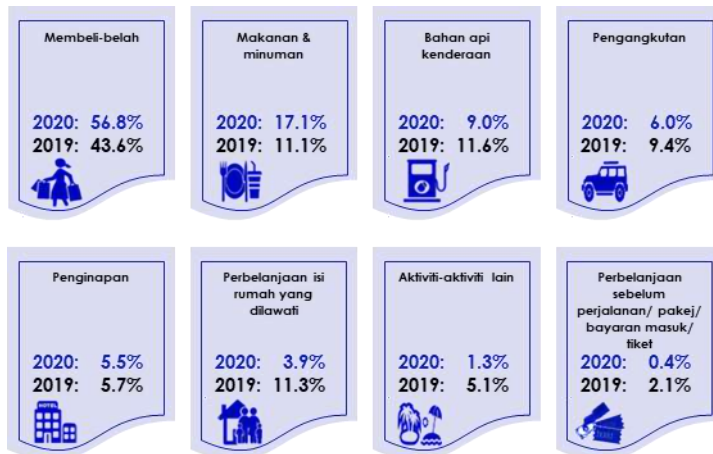
Sementara itu, purata terimaan per perjalanan pada 2020 merekodkan penurunan kepada RM306 berbanding nilai yang telah dicatatkan pada tahun sebelumnya iaitu RM349.

Paparan 4.4 Terimaan pelancongan domestik, 2019-2020

Bagi jumlah terimaan mengikut komponen pula, membeli-belah mencatatkan sumbangan tertinggi iaitu 56.8 peratus daripada jumlah terimaan (2019: 43.6%). Ini diikuti oleh makanan & minuman (17.1%), pembelian bahan api kenderaan (9.0%) dan pengangkutan (6.0%) seperti pada Paparan 4.5.

Paparan 4.5 Terimaan daripada pelawat domestik ke Sarawak mengikut komponen, 2019-2020

Tujuan perjalanan, 2020

Pada tahun 2020, majoriti pelancong berkunjung ke Sarawak untuk tujuan melawat saudara-mara & rakan iaitu sebanyak 59.4 peratus seperti Paparan 4.6. Ini diikuti oleh perjalanan bagi tujuan percutian/mengisi masa lapang/berehat (27.4%) dan membeli belah (6.5%).

Paparan 4.6 Peratusan tujuan perjalanan Sarawak, 2020

RM3.4 bilion

Nilai terimaan yang dibelanjakan oleh pelawat domestik ke Sarawak pada tahun 2020

56.8%

Jumlah terimaan tertinggi dicatatkan oleh komponen membeli-belah, 2020

59.4%

Melawat saudara mara & rakan merupakan tujuan utama pelancong berkunjung ke Sarawak, 2020

STATISTIK PERDAGANGAN

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

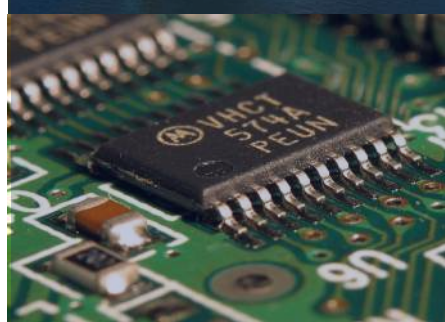
- Jumlah perdagangan
- Eksport
- Eksport mengikut negara destinasi
- Import
- Import mengikut negara asal

SOROTAN PERDAGANGAN SARAWAK

- Eksport dan import utama
- Eksport barangan
- Import barangan
- Rakan dagang utama
- Imbangan perdagangan

BAB

5

STATISTIK PERDAGANGAN

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

Jumlah perdagangan

Malaysia mencatatkan jumlah perdagangan bernilai RM2.23 trilion, meningkat 24.9 peratus atau RM444.1 bilion pada tahun 2021 berbanding RM1.78 trilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport Malaysia berjumlah RM1.24 trilion, manakala jumlah import sebanyak RM987.3 bilion, sekali gus mendorong lebih perdagangan Malaysia berjumlah RM253.7 bilion, meningkat 38.4 peratus daripada RM183.3 bilion pada tahun 2020.

Peningkatan jumlah perdagangan berlaku di kebanyakan negeri terutamanya Selangor yang meningkat RM112.6 bilion, diikuti Pulau Pinang (RM94.4 bilion), Johor (RM87.4 bilion), Kedah (RM32.2 bilion), W.P. Kuala Lumpur (RM22.2 bilion), Sarawak (RM22.2 bilion), Perak (RM20.4 bilion), Pahang (RM13.0 bilion), Negeri Sembilan (RM13.0 bilion), Melaka (RM10.5 bilion) dan Terengganu (RM9.7 bilion).

Eksport

Pada tahun 2021, eksport meningkat 26.1 peratus kepada RM1.24 trilion dipengaruhi oleh peningkatan eksport produk utama seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang menyumbang 18.3 peratus daripada jumlah eksport, meningkat RM38.0 bilion (20.1%) kepada RM227.3 bilion.

2

Keluaran petroleum bertapis yang merangkumi 6.9 peratus daripada jumlah eksport, naik RM32.4 bilion atau 60.4 peratus kepada RM86.2 bilion.

3

Minyak kelapa sawit menyumbang 5.2 peratus daripada jumlah eksport meningkat sebanyak RM19.0 bilion (41.6%) kepada RM64.6 bilion.

Peningkatan jumlah perdagangan terutamanya di **Selangor dan Pulau Pinang**

**RM
2.23
trilion**

Jumlah perdagangan
Malaysia,
2021

China & Singapore

Destinasi utama
eksport
Malaysia

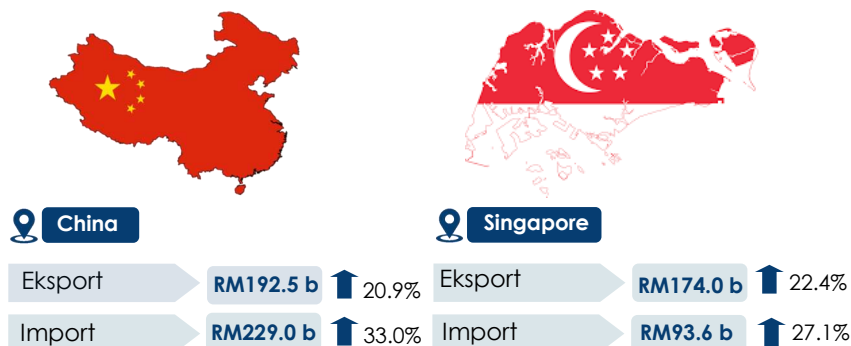
15.5%

Peratusan
eksport ke China
pada tahun 2021

Eksport mengikut negara destinasi

Dua destinasi utama eksport Malaysia pada 2021 ialah China dan Singapore.

Paparan 5.1 Rakan dagangan utama, Malaysia, 2021

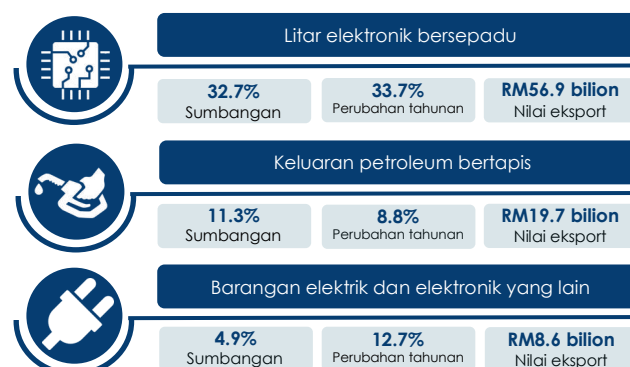
Eksport ke China yang merangkumi 15.5 peratus daripada eksport Malaysia meningkat 20.9 peratus kepada RM192.5 bilion. Peningkatan ini didorong oleh eksport yang lebih tinggi bagi produk seperti Paparan 5.2.

Paparan 5.2 Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke China, 2021

Eksport ke Singapore yang meliputi 14.0 peratus daripada eksport Malaysia pada 2021 meningkat 22.4 peratus kepada RM174.0 bilion berbanding 2020. Produk utama yang menyumbang kepada peningkatan tersebut adalah litar elektronik bersepadu, keluaran petroleum bertapis dan barangan elektrik dan elektronik yang lain.

Paparan 5.3 Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke Singapore, 2021

Import

Import Malaysia merekodkan nilai RM987.3 bilion pada tahun 2021, meningkat sebanyak RM186.9 bilion atau 23.3 peratus (2020: RM800.5 bilion). Produk utama yang mendorong peningkatan ini adalah:

1

Litar elektronik bersepadu menyumbang 14.0 peratus daripada jumlah import, meningkat sebanyak RM31.5 bilion (29.5%) kepada RM138.5 bilion

2

Keluaran petroleum bertapis yang merangkumi 8.4 peratus daripada jumlah import, naik RM26.7 bilion atau 47.4 peratus kepada RM82.9 bilion

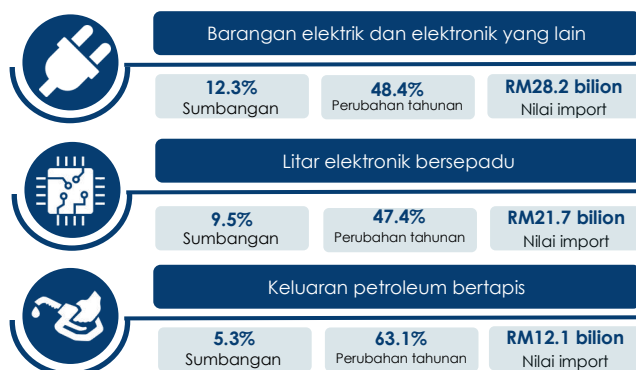
3

Barangan elektrik dan elektronik yang lain menyumbang 5.7 peratus daripada jumlah import, meningkat sebanyak RM12.6 bilion (28.7%) kepada RM56.4 bilion.

Import mengikut negara asal

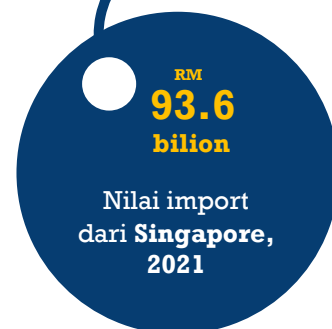
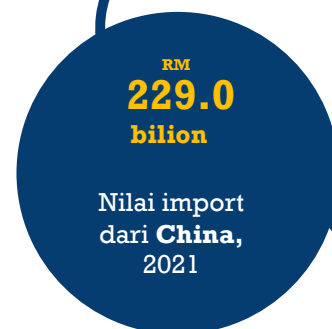
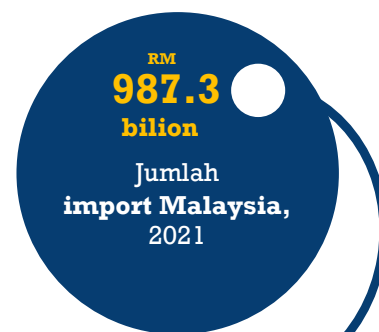
Import dari China bernilai RM229.0 bilion (23.2% dari jumlah import Malaysia) meningkat RM56.8 bilion (33.0%) berbanding tahun sebelumnya. Produk utama yang menyumbang kepada peningkatan tersebut adalah seperti pada Paparan 5.4.

Paparan 5.4 Produk yang menyumbang peningkatan import dari China, 2021

Import dari Singapore bernilai RM93.6 bilion (9.5% dari jumlah import Malaysia) meningkat RM20.0 bilion (27.1%) berbanding tahun sebelumnya. Produk utama yang menyumbang kepada peningkatan tersebut adalah seperti Paparan 5.5.

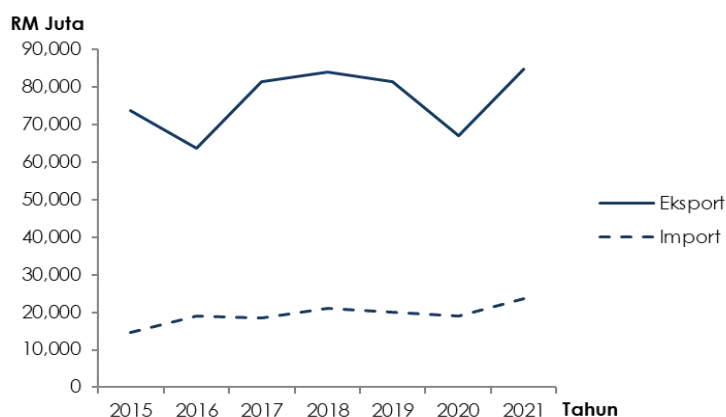
Paparan 5.5 Produk yang menyumbang peningkatan import dari Singapore, 2021

SOROTAN PERDAGANGAN SARAWAK

Eksport dan Import Utama

Jumlah perdagangan Sarawak pada tahun 2021 bernilai RM108.2 bilion. Nilai eksport Sarawak berjumlah RM84.7 bilion pada tahun 2021, meningkat sebanyak 26.2 peratus berbanding RM67.1 bilion pada tahun sebelumnya. Sementara itu, nilai import Sarawak juga meningkat 24.2 peratus kepada RM23.5 bilion berbanding RM18.9 bilion pada tahun 2020.

Carta 5.1 Perdagangan Sarawak dengan dunia, 2015-2021^p

Eksport Barangan

Antara eksport barangan utama Sarawak pada tahun 2021 adalah gas asli cecair yang bernilai RM33.7 bilion dengan pertumbuhan positif 16.3 peratus. Minyak kelapa sawit juga meningkat 39.3 peratus dan petroleum mentah meningkat 11.8 peratus. Seterusnya, barangan elektrik dan elektronik yang lain dan papan lapis juga mencatatkan peningkatan.

Jadual 5.1 Eksport barangan mengikut komoditi utama Sarawak, 2015-2021^p

Komoditi utama	Eksport barangan (RM juta)							Peratus perubahan 2021 ^p /2020
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^p	
Jumlah eksport barangan	73,769	63,648	81,451	84,107	81,569	67,123	84,705	26.2
Gas asli cecair- LNG	44,603	32,709	41,417	41,113	41,955	28,945	33,657	16.3
Minyak kelapa sawit	7,608	8,572	10,475	8,666	8,790	10,677	14,870	39.3
Petroleum mentah	3,842	2,179	3,793	7,322	6,283	4,087	4,571	11.8
Barangan elektrik dan elektronik yang lain	1,322	1,681	1,876	2,119	2,228	2,394	2,666	11.3
Papan lapis	3,326	2,948	3,224	3,038	2,142	1,753	1,840	5.0

RM
108.2
bilion
Jumlah
perdagangan
Sarawak, 2021

RM
84.7
bilion
Jumlah eksport
barangan
Sarawak, 2021

Destinasi eksport utama Sarawak pada tahun 2021 adalah Japan dengan jumlah eksport bernilai RM19.7 bilion, diikuti China dengan RM18.2 bilion. Selain itu, eksport ke India bernilai RM9.1 bilion manakala eksport ke Republic of Korea dan Viet Nam masing-masing bernilai RM8.1 bilion dan RM3.8 bilion.

Import Barangan

Antara import barangan utama Sarawak pada tahun 2021 adalah barangan elektrik dan elektronik yang lain yang meningkat 12.9 peratus, diikuti oleh keluaran petroleum bertapis yang meningkat 126.0 peratus dan baja, dikilangkan meningkat 12.3 peratus. Seterusnya, jentera & kelengkapan khusus untuk industri tertentu & alat ganti juga mencatatkan peningkatan sebanyak 22.7 peratus. Walau bagaimanapun kelengkapan pemanasan & pendinginan & alat ganti menurun sebanyak 47.9 peratus.

Pada tahun 2021, sumber import utama Sarawak adalah daripada China (RM7.7 bilion) dan Japan (RM2.4 bilion), diikuti oleh Australia (RM2.4 bilion), Indonesia (RM1.7 bilion) dan Singapore (RM1.5 bilion).

Jadual 5.2 Import barangan mengikut komoditi utama Sarawak, 2015-2021^a

Komoditi utama	Import barangan (RM juta)							Peratus perubahan 2021 ^a /2020
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^a	
Jumlah import barangan	14,752	18,999	18,442	21,185	20,136	18,934	23,511	24.2
Barangan elektrik dan elektronik yang lain	932	1,299	1,393	1,474	1,605	1,750	1,976	12.9
Keluaran petroleum bertapis	804	644	338	769	583	417	943	126.0
Baja, dikilangkan	816	750	860	839	677	700	786	12.3
Jentera & kelengkapan khusus untuk industri tertentu & alat ganti	545	473	800	530	835	626	767	22.7
Kelengkapan pemanasan & pendinginan & alat ganti	1,197	311	164	343	529	1,020	531	-47.9

RM
23.5
bilion

Jumlah import barangan Sarawak, 2021

12.9%

Peratus perubahan tahunan import barangan elektrik dan elektronik yang lain, 2021

China

Rakan dagangan dua hala terbesar Sarawak

China

Sarawak mencatatkan jumlah perdagangan tertinggi dengan China

China

Imbangan perdagangan dua hala Sarawak dengan China mencatatkan lebih dengan nilai tertinggi

Rakan Dagang Utama

China merupakan rakan dagang dua hala terbesar dengan Sarawak yang menyumbang sebanyak 23.9 peratus (RM25.9 bilion) daripada jumlah perdagangan. Japan (RM22.1 bilion) adalah rakan dagang kedua terbesar, diikuti oleh India (RM9.9 bilion), Republic of Korea (RM9.4 bilion) dan Viet Nam (RM4.1 bilion).

Imbangan Perdagangan

Dari sudut imbangan perdagangan dua hala, Sarawak mencatatkan eksport sebanyak RM19.7 bilion ke Japan, sementara import Sarawak dari Japan sebanyak RM2.4 bilion. Perbezaan dari segi nilai eksport dan import memberi manfaat kepada Sarawak sebanyak RM17.3 bilion. Seterusnya, imbangan perdagangan dua hala Sarawak juga mencatatkan lebih dengan China (RM10.4 bilion), India (RM8.4 bilion), Republic of Korea (RM6.7 bilion) dan Viet Nam (RM3.4 bilion).

Jadual 5.3 Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Sarawak, 2021^P

Komoditi utama	Eksport		Import		Eksport bersih	Jumlah perdagangan		
	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	RM juta	Peratus sumbangan (%)	Kedudukan
Seluruh Dunia	84,705	100.0	23,511	100.0	61,194	108,216	100	
China	18,167	21.4	7,739	32.9	10,428	25,906	23.9	1
Japan	19,688	23.2	2,430	10.3	17,258	22,119	20.4	2
India	9,141	10.8	763	3.2	8,378	9,904	9.2	3
Republic of Korea	8,094	9.6	1,355	5.8	6,739	9,449	8.7	4
Viet Nam	3,758	4.4	386	1.6	3,372	4,144	3.8	5

Nota:

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran berlaku. Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan boleh digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

STATISTIK AKAUN KERAJAAN

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

- Hasil Kerajaan Persekutuan
- Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan
- Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

- Hasil kerajaan negeri
- Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri
- Surplus/defisit kerajaan negeri

PIHAK BERKUASA TEMPATAN

- Prestasi kewangan PBT

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI SARAWAK

- Hasil Kerajaan Negeri Sarawak
- Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak
- Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sarawak
- Pihak berkuasa tempatan Sarawak

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN DAN NEGERI

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Hasil Kerajaan Persekutuan

Tahun 2020 merupakan tahun yang mencabar bagi seluruh dunia antaranya disebabkan oleh pandemik COVID-19, Malaysia juga tidak terkecuali. Secara keseluruhannya, prestasi kewangan Kerajaan Persekutuan terutamanya dalam kutipan hasil turut menerima kesan berikutan daripada beberapa faktor antaranya pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP), pelonggaran cukai dan juga harga minyak mentah yang rendah.

Hasil Kerajaan Persekutuan mencatatkan penyusutan sebanyak 14.9 peratus pada tahun 2020. Jumlah hasil tersebut berkurang sebanyak RM39.3 bilion iaitu daripada RM264.4 bilion pada tahun 2019 kepada RM225.1 bilion pada tahun 2020 seperti pada Jadual 6.1.

Jadual 6.1 Hasil Kerajaan Persekutuan, 2019-2020

Hasil	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2019	2020	
Hasil cukai	180.6	154.4	-14.5
Hasil bukan cukai	79.8	62.0	-22.3
Terimaan bukan hasil	3.3	8.0	141.6
Hasil Wilayah Persekutuan	0.7	0.7	-7.5
Jumlah hasil	264.4	225.1	-14.9

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Penurunan ini disebabkan oleh penyusutan semua komponen kutipan hasil kecuali terimaan bukan hasil yang mencatatkan peningkatan memberangsangkan. Hasil cukai mendominasi kutipan hasil Kerajaan Persekutuan dengan sumbangan sebanyak 68.6 peratus dan merekodkan penguncupan 14.5 peratus iaitu daripada RM180.6 bilion kepada RM154.4 bilion.

RM 225.1 bilion
Jumlah
hasil Kerajaan
Persekutuan
pada tahun
2020

-14.5%
Penurunan pertumbuhan
hasil cukai Kerajaan
Persekutuan
pada tahun
2020

-13.1%
Penurunan
perbelanjaan Kerajaan
Persekutuan
pada tahun
2020

RM 38.1 bilion
Pengurangan
perbelanjaan dalam
pemberian dan
kenaan bayaran
pada tahun
2020

Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

Jumlah perbelanjaan Kerajaan Persekutuan mencatatkan penurunan kepada RM276.0 bilion pada tahun 2020 seperti pada Jadual 6.2. Pengurangan ini didorong oleh perbelanjaan mengurus yang menguncup sebanyak 14.7 peratus iaitu kepada RM224.6 bilion daripada RM263.3 bilion pada tahun 2019.

Pemberian dan kenaan bayaran merupakan antara penyumbang kepada penurunan perbelanjaan mengurus Kerajaan Persekutuan dengan pengurangan sebanyak RM38.1 bilion atau 25.6 peratus daripada RM148.8 bilion kepada RM110.7 bilion pada tahun 2020. Sementara itu, perbelanjaan pembangunan turut mencatatkan penurunan sebanyak 5.2 peratus iaitu daripada RM54.2 bilion pada tahun 2019 kepada RM51.4 bilion pada tahun 2020.

Jadual 6.2 Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2019-2020

Perbelanjaan	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2019	2020	
Perbelanjaan mengurus	263.3	224.6	-14.7
Perbelanjaan pembangunan	54.2	51.4	-5.2
Jumlah perbelanjaan	317.5	276.0	-13.1

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19

Kumpulan Wang COVID-19 telah diwartakan pada 26 Oktober 2020 sebagai salah satu inisiatif menghadapi wabak COVID-19 yang diperuntukkan dalam Akta Langkah-langkah Sementara bagi Pembiayaan Kerajaan (Penyakit Koronavirus 2019 (COVID-19)) 2020 [Akta 830]. Pelbagai insentif yang dilaksanakan antaranya Pakej Rangsangan Ekonomi (PRE), Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat (PRIHATIN), Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat PKS (PRIHATIN PKS+) dan Pelan Jana Semula Ekonomi Negara (PENJANA). Pada tahun 2020, sebanyak RM38.0 bilion telah dibelanjakan di bawah pakej rangsangan ekonomi dan pelan pemulihan ekonomi.

Selain itu, sebahagian besar Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19 ini melibatkan Bantuan Prihatin Nasional (BPN) bagi meringankan beban rakyat terutamanya golongan yang berpendapatan rendah berjumlah RM16.2 bilion. Sebanyak RM13.0 bilion telah dibelanjakan untuk Program Subsidi Upah, Insentif Pengekalan Pekerjaan dan Pengambilan Pekerja dan Bantuan Latihan manakala bagi tujuan memacu aktiviti ekonomi pula, sebanyak RM2.9 bilion digunakan untuk Projek Berskala Kecil dan RM2.6 bilion untuk Geran Prihatin PKS.

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

Hasil kerajaan negeri

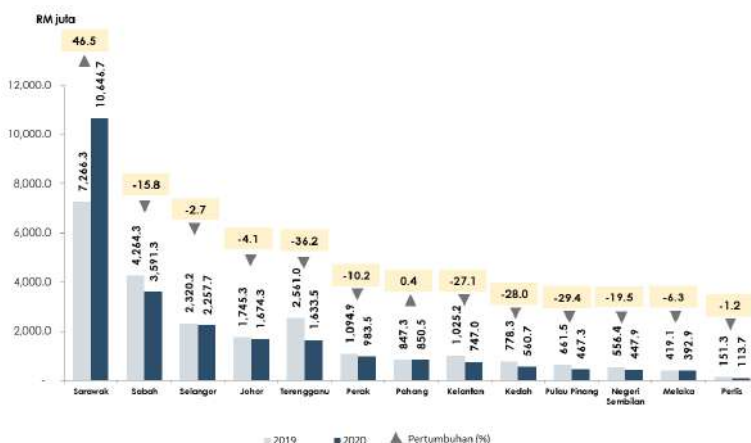
Kerajaan negeri memperoleh hasil daripada hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil yang meliputi beberapa sumber seperti hasil tanah, hasil hutan, hasil daripada lesen, duti hiburan dan bayaran lain.

Pada tahun 2020, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan kutipan hasil tertinggi berjumlah RM10.6 bilion (2019: RM7.3 bilion) dan bertumbuh sebanyak 46.5 peratus (Carta 6.1). Peningkatan ini disumbangkan terutamanya oleh hasil cukai dengan sumbangan sebanyak 60.0 peratus dan merekodkan pertumbuhan sebanyak 319.9 peratus pada tahun 2020.

Kerajaan Negeri Sabah merekodkan kutipan hasil kedua tertinggi yang berjumlah RM3.6 bilion berbanding RM4.3 bilion pada tahun 2019. Penurunan ini dipengaruhi oleh pengurangan hasil bukan cukai sebanyak 32.5 peratus.

Pada masa yang sama, Kerajaan Negeri Selangor juga merekodkan pengurangan hasil sebanyak RM62.5 juta dengan nilai hasil sebanyak RM2.3 bilion. Secara keseluruhannya, semua negeri merekodkan penurunan dalam kutipan hasil kecuali Sarawak dan Pahang. Pahang mencatatkan peningkatan sebanyak 0.4 peratus iaitu daripada RM0.8 bilion kepada RM0.9 bilion pada tahun 2020.

Carta 6.1 Kutipan hasil kerajaan negeri, 2019-2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM 10.6 bilion

Sarawak
kutipan hasil tertinggi pada tahun 2020

RM 3.6 bilion

Sabah
kutipan hasil kedua tertinggi pada tahun 2020

Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri

RM 10.3 bilion
Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi

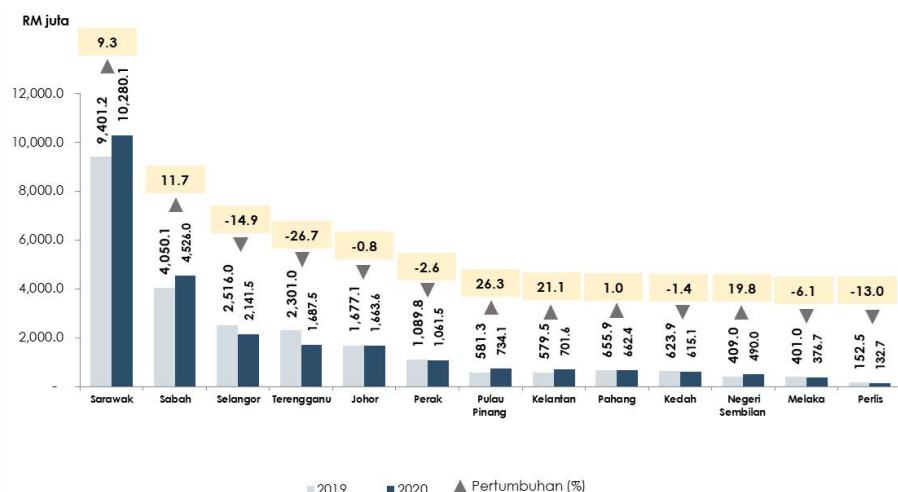
6 negeri mencatatkan peningkatan dalam perbelanjaan mengurus

Hasil kerajaan negeri merupakan sumber utama yang digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus. Pada tahun 2020, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi berjumlah RM10.3 bilion berbanding RM9.4 bilion pada tahun 2019 dengan pertambahan sebanyak RM0.9 bilion atau meningkat 9.3 peratus berbanding tahun sebelumnya (Carta 6.2). Peningkatan perbelanjaan mengurus ini didorong oleh pertambahan dalam pemberian dan kenan bayaran tetap dan perbelanjaan lain.

Sementara itu, Kerajaan Negeri Sabah pula memperuntukkan sebanyak RM4.5 bilion pada tahun 2020 bagi perbelanjaan mengurus. Negeri ini mencatatkan peningkatan dalam perbelanjaan berjumlah RM0.5 bilion atau 11.7 peratus, disokong oleh peningkatan dalam perbelanjaan aset dan pemberian dan kenan bayaran tetap yang masing-masing bertambah sebanyak RM0.2 bilion dan RM0.7 bilion.

Empat negeri yang lain turut mencatatkan peningkatan dalam perbelanjaan mengurus pada tahun 2020 iaitu Kerajaan Negeri Pulau Pinang yang meningkat 26.3 peratus iaitu sebanyak RM734.1 juta, diikuti Kerajaan Negeri Kelantan (RM701.6 juta), Kerajaan Negeri Pahang (RM662.4 juta) dan Kerajaan Negeri Sembilan (RM490.0 juta).

Carta 6.2 Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2019-2020

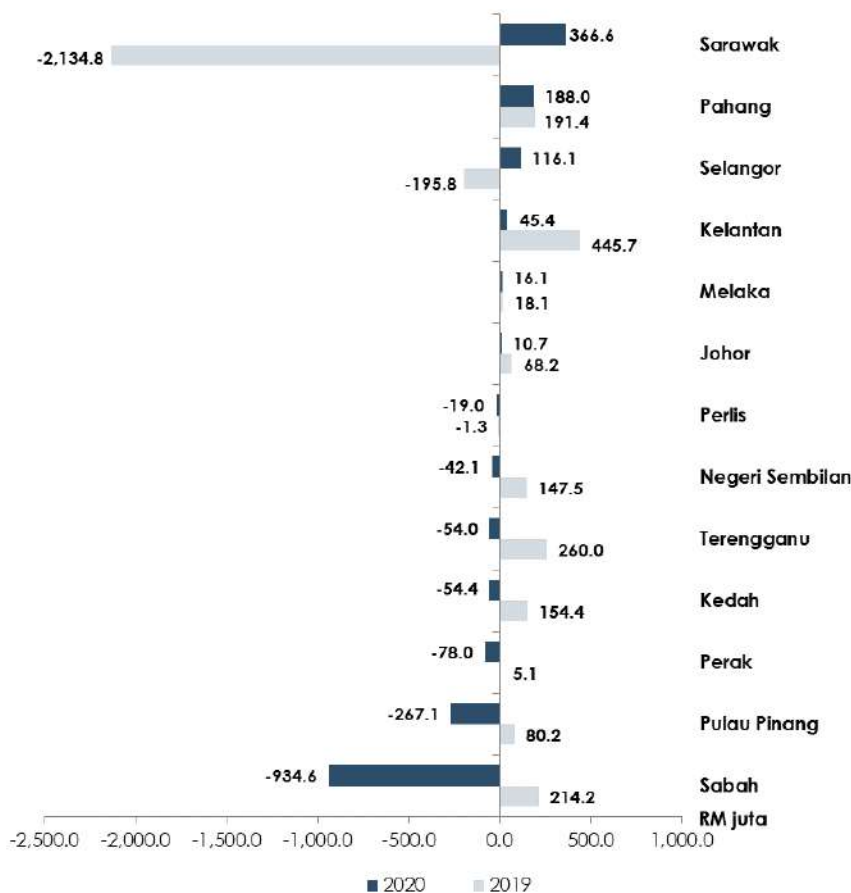
Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit kerajaan negeri

Penyata Akaun Hasil Disatukan menunjukkan jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus kerajaan negeri bagi satu tahun kewangan. Secara keseluruhannya, analisis mendapati bahawa Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan surplus terbesar berjumlah RM366.6 juta pada tahun 2020 berbanding defisit sejumlah RM2.1 bilion pada tahun 2019. Surplus ini dipacu oleh peningkatan hasil cukai.

Sebaliknya, Kerajaan Negeri Sabah mencatatkan defisit terbesar berjumlah RM934.6 juta pada tahun 2020 berbanding surplus sebanyak RM214.2 juta pada tahun 2019. Defisit ini dipengaruhi oleh peningkatan dalam perbelanjaan pemberian dan kenaikan bayaran tetap. Secara keseluruhannya, enam negeri merekodkan surplus pada tahun 2020, manakala tujuh negeri memperoleh defisit seperti di Carta 6.3.

Carta 6.3 Surplus/defisit mengikut negeri, 2019-2020 - RM juta

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

6 negeri

mencatatkan
surplus
pada tahun
2020

RM0.4 bilion

Surplus bagi
Kerajaan Negeri
Sarawak
pada tahun
2020

PIHAK BERKUASA TEMPATAN

Terdapat 154 PBT di Malaysia yang terdiri daripada dewan/majlis bandaraya (DB/MB), majlis perbandaran (MP) dan majlis daerah (MD). Dewan/majlis bandaraya merangkumi 18 PBT manakala majlis perbandaran dan majlis daerah masing-masing sebanyak 38 dan 93 PBT dengan fungsi, tugas atau bidang kuasa yang berbeza antara satu sama lain. Selain itu, lima badan lain yang diberi kuasa oleh kerajaan negeri untuk melaksanakan fungsi PBT seperti PBT Taman Perindustrian Hi-Tech Kulim, Perbadanan Putrajaya, Perbadanan Labuan, Lembaga Pembangunan Tioman dan Lembaga Bandaran Kudat.

Sementara itu, prestasi kewangan PBT diukur berdasarkan pendapatan yang diperoleh daripada hasil kutipan cukai taksiran. Kutipan cukai taksiran ini lazimnya akan dikenakan ke atas pegangan seperti kediaman, kedai, bangunan perniagaan, pejabat bukan milik kerajaan, kilang, hotel dan sebagainya.

Prestasi kewangan PBT

Berikut adalah PBT yang memperoleh pendapatan tertinggi mengikut tiga kategori PBT iaitu dewan/majlis bandaraya, majlis perbandaran dan majlis daerah:

a. Dewan/majlis bandaraya

Daripada keseluruhan 18 dewan/majlis bandaraya, 10 dewan/majlis bandaraya mencatatkan prestasi kewangan tertinggi melibatkan pihak berkuasa tempatan W.P. Kuala Lumpur, Selangor, Johor, Pulau Pinang, Perak dan Negeri Sembilan.

Secara umumnya, daripada 10 PBT tersebut, empat dewan/majlis bandaraya mencatatkan prestasi yang lebih baik pada tahun 2020. Namun, enam dewan/majlis bandaraya memperlihatkan penyusutan terdiri daripada Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), Majlis Bandaraya Johor Bahru, Majlis Bandaraya Petaling Jaya, Majlis Bandaraya Ipoh, Majlis Bandaraya Iskandar Puteri dan Majlis Bandaraya Seberang Perai seperti di Carta 6.4.

Melihat dari aspek pendapatan, DBKL merekodkan pendapatan tertinggi sebanyak RM3.1 bilion meskipun bertumbuh pada paras negatif 3.6 peratus pada tahun 2020. Selain itu, tiga PBT daripada Selangor iaitu Majlis Bandaraya Shah Alam, Majlis Bandaraya Petaling Jaya dan Majlis Bandaraya Subang Jaya

154 PBT

18 Dewan/majlis bandaraya

38 Majlis perbandaran

93 Majlis daerah

5 Agensi diberi kuasa PBT

RM3.1 bilion

Pendapatan
DBKL
pada tahun
2020

masing-masing memperoleh pendapatan sebanyak RM468.5 juta, RM381.9 juta dan RM314.0 juta.

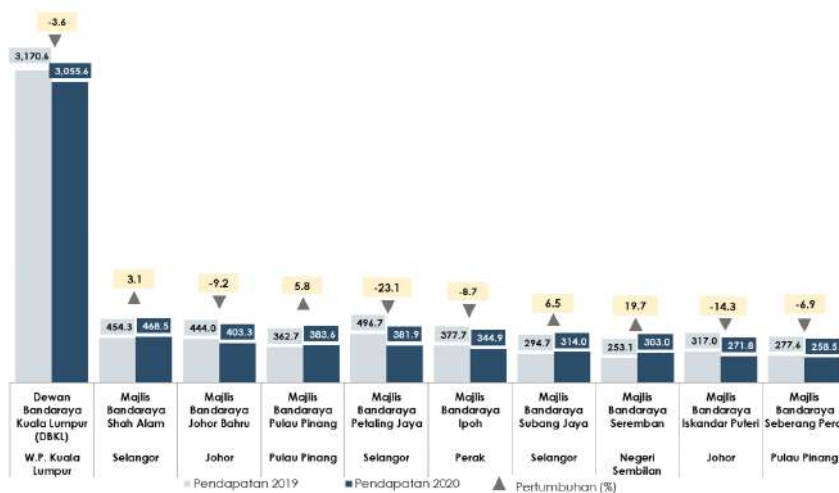
Di Johor pula, Majlis Bandaraya Johor Bahru memperoleh pendapatan sebanyak RM403.3 juta dan merupakan PBT ketiga tertinggi dalam kelompok dewan/majlis bandaraya, manakala Majlis Bandaraya Iskandar Puteri merekodkan pendapatan sebanyak RM271.8 juta.

Sementara itu, dua PBT Pulau Pinang iaitu Majlis Bandaraya Pulau Pinang dan Majlis Bandaraya Seberang Perai mencatatkan pendapatan berjumlah RM383.6 juta dan RM258.5 juta.

Pada masa yang sama, Majlis Bandaraya Ipoh dan Majlis Bandaraya Seremban masing-masing merekodkan pendapatan sebanyak RM344.9 juta dan RM303.0 juta pada tahun 2020.

Carta 6.4

Prestasi kewangan 10 dewan/majlis bandaraya tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia

Penyata Kewangan PBT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

Nota : MB Seremban bergabung dengan MP Nilai

b. Majlis perbandaran

Daripada keseluruhan 38 majlis perbandaran, 10 majlis perbandaran dengan prestasi kewangan tertinggi terdiri daripada pihak berkuasa tempatan di Selangor, Pahang, Perak dan Johor (Carta 6.5).

Pada tahun 2020, Majlis Perbandaran Sepang memperoleh pendapatan tertinggi iaitu RM546.7 juta berbanding pada tahun 2019 sebanyak RM192.5 juta dengan pertumbuhan yang memberangsangkan berbanding majlis perbandaran lain.

3.1%

Pertumbuhan
positif MB
Shah Alam
pada tahun
2020

-3.6%

Pengurangan
pendapatan **DBKL**
pada
tahun 2020

PIHAK BERKUASA TEMPATAN

Terdapat 154 PBT di Malaysia yang terdiri daripada dewan/majlis bandaraya (DB/MB), majlis perbandaran (MP) dan majlis daerah (MD). Dewan/majlis bandaraya merangkumi 18 PBT manakala majlis perbandaran dan majlis daerah masing-masing sebanyak 38 dan 93 PBT dengan fungsi, tugas atau bidang kuasa yang berbeza antara satu sama lain. Selain itu, lima badan lain yang diberi kuasa oleh kerajaan negeri untuk melaksanakan fungsi PBT seperti PBT Taman Perindustrian Hi-Tech Kulim, Perbadanan Putrajaya, Perbadanan Labuan, Lembaga Pembangunan Tioman dan Lembaga Bandar Kudat.

Sementara itu, prestasi kewangan PBT diukur berdasarkan pendapatan yang diperoleh daripada hasil kutipan cukai taksiran. Kutipan cukai taksiran ini lazimnya akan dikenakan ke atas pegangan seperti kediaman, kedai, bangunan perniagaan, pejabat bukan milik kerajaan, kilang, hotel dan sebagainya.

Prestasi kewangan PBT

Carta 6.5 Prestasi kewangan 10 majlis perbandaran tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia
Penyata Kewangan PBT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

Berikut adalah PBT yang memperoleh pendapatan tertinggi mengikut tiga kategori PBT iaitu dewan/majlis bandaraya, majlis perbandaran dan majlis daerah:

a. Dewan/majlis bandaraya

Daripada keseluruhan 18 dewan/majlis bandaraya, 10 dewan/majlis bandaraya mencatatkan prestasi kewangan tertinggi melibatkan pihak berkuasa tempatan W.P. Kuala Lumpur, Selangor, Johor, Pulau Pinang, Perak dan Negeri Sembilan.

183.9%

Pertumbuhan
pendapatan
MP Sepang
pada tahun
2020

RM546.7 juta

Pendapatan MP
Sepang untuk
tahun 2020

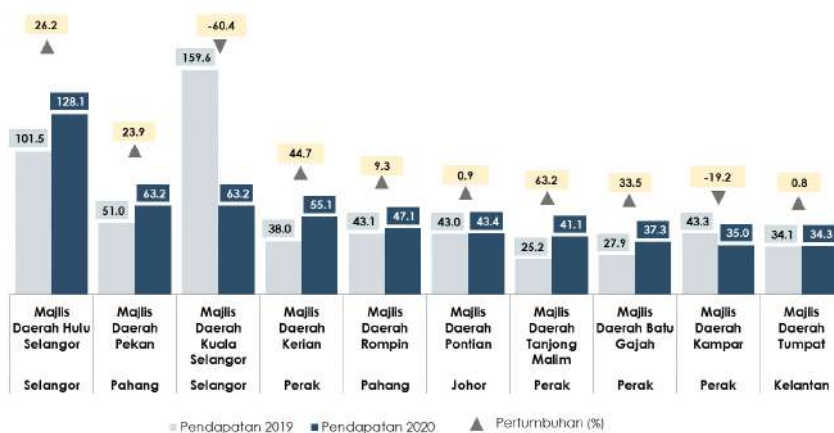
Secara umumnya, daripada 10 PBT tersebut, empat dewan/majlis bandaraya mencatatkan prestasi yang lebih baik pada tahun 2020. Namun, enam dewan/majlis bandaraya memperlihatkan penyusutan terdiri daripada Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), Majlis Bandaraya Johor Bahru, Majlis Bandaraya Petaling Jaya, Majlis Bandaraya Ipoh, Majlis Bandaraya Iskandar Puteri dan Majlis Bandaraya Seberang Perai seperti di Carta 6.4.

Melihat dari aspek pendapatan, DBKL merekodkan pendapatan tertinggi sebanyak RM3.1 bilion meskipun bertumbuh pada paras negatif 3.6 peratus pada tahun 2020. Selain itu, tiga PBT daripada Selangor iaitu Majlis Bandaraya Shah Alam, Majlis Bandaraya Petaling Jaya dan Majlis Bandaraya Subang Jaya masing-masing memperoleh pendapatan sebanyak RM468.5 juta, RM381.9 juta dan RM314.0 juta.

Di Johor pula, Majlis Bandaraya Johor Bahru memperoleh pendapatan sebanyak RM403.3 juta dan merupakan PBT ketiga tertinggi dalam kelompok dewan/majlis bandaraya, manakala Majlis Bandaraya Iskandar Puteri merekodkan pendapatan sebanyak RM271.8 juta.

Sementara itu, dua PBT Pulau Pinang iaitu Majlis Bandaraya Pulau Pinang dan Majlis Bandaraya Seberang Perai mencatatkan pendapatan berjumlah RM383.6 juta dan RM258.5 juta.

Carta 6.6 Prestasi kewangan 10 majlis daerah tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia
Penyata Kewangan PBT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

63.2%

Pertumbuhan
**MD Tanjong
Malim** pada
tahun 2020

RM128.1 juta

Pendapatan MD
Hulu Selangor untuk
tahun 2020

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI SARAWAK

Hasil Kerajaan Negeri Sarawak

Hasil kerajaan negeri merupakan sumber utama yang akan digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus dan pembangunan. Pada tahun 2020, kutipan hasil Kerajaan Negeri Sarawak adalah sebanyak RM10,646.7 juta. Penyumbang tertinggi dalam kutipan hasil kerajaan ini adalah daripada hasil cukai dengan sumbangan sebanyak 60.0 peratus seperti pada Carta 6.7.

Carta 6.7 Hasil Kerajaan Negeri Sarawak, 2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Secara keseluruhan, hasil yang dikutip oleh kerajaan negeri pada tahun 2020 merekodkan peningkatan iaitu sebanyak 46.5 peratus daripada RM7,266.3 juta kepada RM10,646.7 juta (Carta 6.8). Peningkatan ini disebabkan oleh hasil cukai yang bertumbuh sebanyak 319.9 peratus.

Carta 6.8 Siri masa hasil Kerajaan Negeri Sarawak, 2015-2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM10,646.7 juta

Hasil Kerajaan
Negeri Sarawak
pada tahun
2020

60.0%

Sumbangan hasil
cukai
pada tahun
2020

Hasil Kerajaan Negeri Sarawak disumbangkan oleh tujuh sumber utama dengan minyak mentah dan gas cecair asli bernilai RM4,820.2 juta diikuti dengan dividen yang berjumlah RM1,098.3 juta. Lima lagi sumber hasil yang menyumbang kepada pendapatan negeri Sarawak adalah pampasan gantian hak ke atas gas, pampasan gantian hak ke atas minyak, hasil dan faedah dari pasaran kewangan, premium tanah dan royalti hutan seperti yang tercatat pada Jadual 6.3.

Jadual 6.3 Perbandingan penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri Sarawak, 2019-2020

Penyumbang utama hasil	RM juta	
	2019	2020
Minyak mentah dan gas cecair asli	138.2	4,820.2
Dividen	1,740.2	1,098.3
Pampasan gantian hak ke atas gas	1,036.8	911.4
Pampasan gantian hak ke atas minyak	937.4	757.9
Hasil dan faedah dari pasaran kewangan	1,017.2	703.4
Premium tanah	415.8	228.0
Royalti hutan	278.6	164.9
Jumlah	5,564.1	8,684.0

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak

Perbelanjaan mengurus terdiri daripada bayaran emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaikan bayaran tetap dan perbelanjaan lain. Sejumlah RM10,280.1 juta telah dibelanjakan pada tahun 2020 berbanding RM9,401.2 juta pada tahun 2019 seperti di Carta 6.9.

Carta 6.9 Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak, 2015-2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM4,820.2 juta

Minyak mentah dan gas cecair asli merupakan penyumbang hasil paling tinggi

9.3%

Peningkatan perbelanjaan Sarawak pada tahun 2020

16.0%

Peningkatan
perbelanjaan
pemberian dan
kenaikan bayaran tetap
Sarawak pada
tahun 2020

RM 366.6 juta

Surplus Kerajaan
Negeri **Sarawak**
pada tahun
2020

Pada keseluruhannya, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan peningkatan sebanyak RM878.9 juta atau 9.3 peratus iaitu daripada RM9,401.2 juta pada tahun 2019 kepada RM10,280.1 juta pada tahun 2020 (Jadual 6.4).

Pembelanjaan lain Kerajaan Negeri Sarawak merupakan penyumbang terbesar kepada peningkatan perbelanjaan mengurus dengan pertambahan sebanyak RM463.9 juta. Selain itu, perbelanjaan emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset dan pemberian dan kenaikan bayaran tetap turut menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan mengurus ini.

Jadual 6.4 Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sarawak 2019-2020

Butiran perbelanjaan	RM juta		Perubahan	
	2019	2020	RM juta	%
Emolumen	913.7	928.4	14.7	1.6
Perkhidmatan dan bekalan	948.9	1,121.0	172.0	18.1
Aset	75.2	81.1	5.9	7.9
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap	1,391.4	1,613.8	222.4	16.0
Perbelanjaan lain	6,071.9	6,535.8	463.9	7.6
Jumlah	9,401.2	10,280.1	878.9	9.3

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sarawak

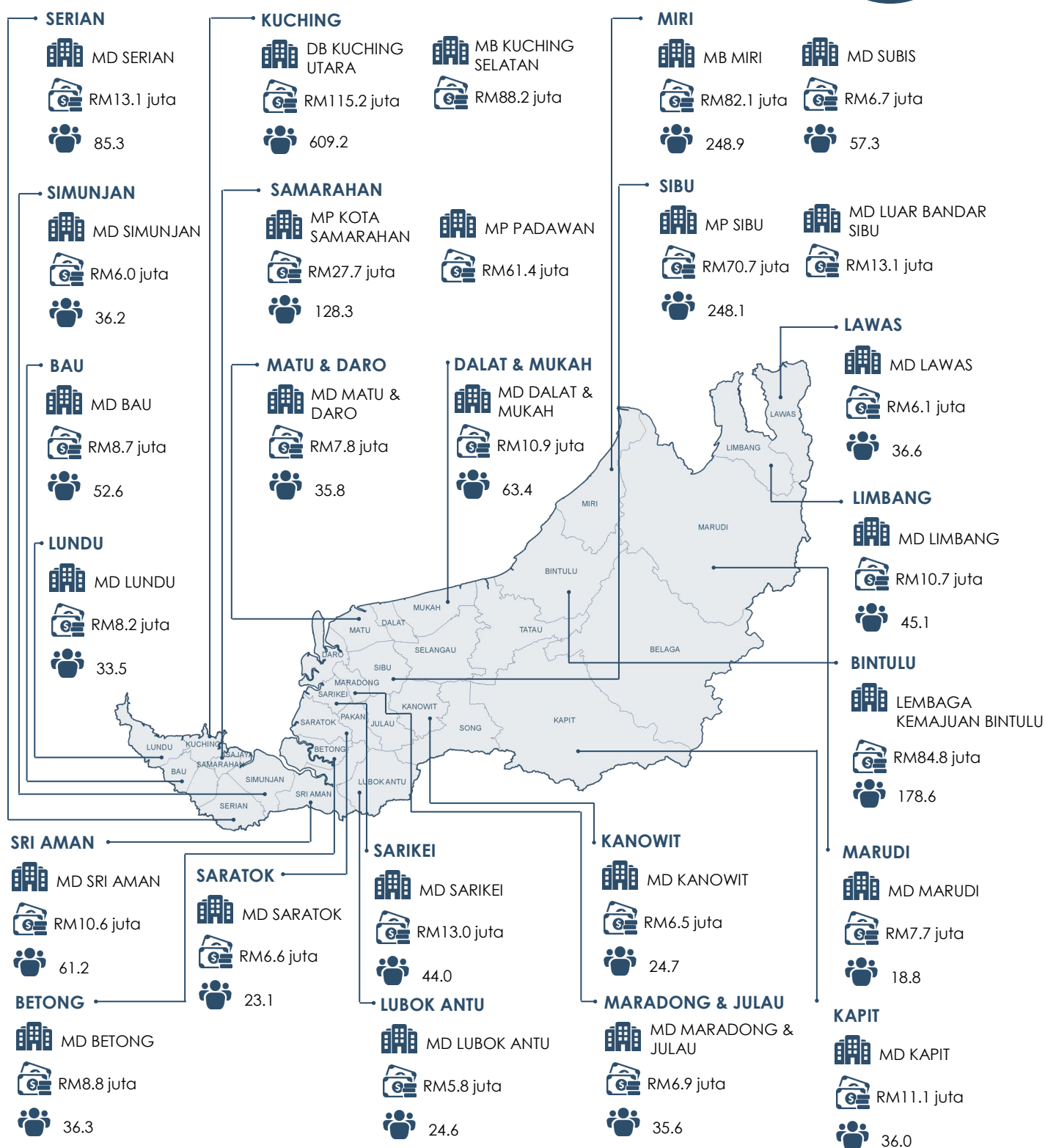
Kerajaan Negeri Sarawak mengakhiri tahun kewangan 2020 dengan surplus berjumlah RM366.6 juta berbanding defisit berjumlah RM2,134.8 juta pada tahun 2019 seperti di Jadual 6.5.

Jadual 6.5 Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sarawak, 2019-2020

Butiran	RM juta		Perubahan	
	2019	2020	RM juta	%
Hasil	7,266.3	10,646.7	3,380.4	46.5
Perbelanjaan mengurus	9,401.2	10,280.1	878.9	9.3
Surplus/defisit	-2,134.8	366.6	2,501.5	-117.2

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

PIHAK BERKUASA TEMPATAN DI SARAWAK

Petunjuk:

Jumlah penduduk 2020 ('000)

Pihak berkuasa tempatan

Pendapatan PBT 2020

Nota:

- Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
- Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.

Pihak berkuasa tempatan Sarawak

6.2%

Peningkatan
pendapatan
keseluruhan PBT
negeri **Sarawak**
pada tahun
2020

RM88.2 juta

Pendapatan
MB Kuching Selatan
pada tahun
2020

Pada tahun 2020, PBT di Sarawak mencatatkan pendapatan dan perbelanjaan secara keseluruhan masing-masing berjumlah RM698.2 juta dan RM617.8 juta seperti di Jadual 6.6. Jumlah pendapatan melebihi perbelanjaan meletakkan kedudukan kewangan keseluruhan bagi PBT di Sarawak pada nilai surplus berjumlah RM80.5 juta. Kesemua PBT mencatatkan kedudukan kewangan surplus kecuali Majlis Daerah Serian yang satu-satunya mencatatkan nilai defisit RM1.6 juta.

Dalam kumpulan dewan/majlis bandaraya, Dewan Bandaraya Kuching Utara mencatatkan surplus berjumlah RM5.2 juta dengan perolehan pendapatan sebanyak RM115.2 juta yang merupakan pendapatan tertinggi bagi PBT di Sarawak pada tahun 2020. Dua lagi majlis dan dewan bandaraya di Sarawak iaitu Majlis Bandaraya Kuching Selatan dan Majlis Bandaraya Miri merekodkan surplus masing-masing sebanyak RM9.3 juta dan RM1.1 juta.

Sementara itu dalam kumpulan majlis perbandaran, Lembaga Kemajuan Bintulu memperoleh pendapatan tertinggi berjumlah RM84.8 juta mengatasi tiga lagi majlis perbandaran yang lain. Surplus tertinggi dicatatkan oleh Majlis Perbandaran Padawan dengan nilai surplus berjumlah RM18.8 juta, diikuti dengan Lembaga Kemajuan Bintulu (RM12.0 juta), Majlis Perbandaran Sibu (RM10.9 juta) dan Majlis Perbandaran Kota Samarahan (RM6.8 juta).

Bagi kumpulan majlis daerah di Sarawak, pendapatan tertinggi dicatatkan oleh Majlis Daerah Serian dengan pendapatan sebanyak RM13.1 juta meningkat sebanyak 28.5 peratus. Diikuti dengan Majlis Daerah Luar Bandar Sibu berjumlah RM13.1 juta dan Majlis Daerah Sarikei berjumlah RM13.0 juta. Surplus tertinggi dalam kumpulan majlis daerah direkodkan oleh Majlis Daerah Luar Bandar Sibu yang berjumlah RM3.0 juta diikuti dengan Majlis Daerah Limbang bernilai RM2.9 juta.

Sebahagian daripada pendapatan PBT di Sarawak diperoleh daripada hasil kutipan cukai taksiran ke atas penduduk. Cukai taksiran merupakan cukai tahunan yang dikenakan terhadap harta pegangan di bawah kawasan pentadbiran PBT mengikut Akta Kerajaan Tempatan 1976. Cukai Taksiran dikenakan ke atas pegangan seperti kediaman, kedai, bangunan perniagaan, pejabat bukan milik kerajaan, kilang, hotel dan sebagainya.

Jadual 6.6 Kedudukan kewangan PBT Sarawak, 2019-2020 - RM juta

Pihak berkuasa tempatan	2019			2020		
	Pendapatan	Perbelanjaan	Surplus/defisit	Pendapatan	Perbelanjaan	Surplus/defisit
DB Kuching Utara	103.0	106.8	-3.8	115.2	110.0	5.2
MB Kuching Selatan	132.1	128.3	3.8	88.2	78.8	9.3
Lembaga Kemajuan Bintulu	84.5	82.0	2.5	84.8	72.8	12.0
MB Miri	76.6	88.1	-11.4	82.1	81.0	1.1
MP Sibü	63.5	61.2	2.3	70.7	59.8	10.9
MP Padawan	41.7	43.8	-2.0	61.4	42.6	18.8
MP Kota Samarahan	16.3	19.5	-3.2	27.7	20.9	6.8
MD Serian	10.2	15.6	-5.4	13.1	14.7	-1.6
MD Luar Bandar Sibü	9.6	11.3	-1.7	13.1	10.1	3.0
MD Sarikei	10.8	11.7	-0.9	13.0	11.7	1.3
MD Kapit	10.1	10.1	0.0	11.1	10.1	1.1
MD Dalat dan Mukah	8.7	11.2	-2.5	10.9	10.9	0.0
MD Limbang	8.5	7.9	0.6	10.7	7.8	2.9
MD Sri Aman	8.5	9.8	-1.4	10.6	9.7	0.9
MD Betong	7.3	6.6	0.7	8.8	7.5	1.4
MD Bau	6.7	7.3	-0.6	8.7	8.5	0.2
MD Lundu	5.8	6.8	-1.0	8.2	7.0	1.1
MD Matu dan Daro	6.9	6.5	0.4	7.8	7.3	0.5
MD Marudi	6.7	7.4	-0.6	7.7	7.7	0.0
MD Maradong dan Julau	5.7	7.2	-1.5	6.9	6.8	0.1
MD Subis	5.9	5.3	0.6	6.7	5.5	1.2
MD Saratok	6.2	5.7	0.5	6.6	6.0	0.6
MD Kanowit	4.9	5.5	-0.6	6.5	5.7	0.8
MD Lawas	6.7	5.5	1.2	6.1	5.2	0.9
MD Simunjan	5.4	5.2	0.2	6.0	5.7	0.3
MD Lubok Antu	5.0	4.3	0.6	5.8	4.2	1.6
Jumlah	657.2	680.4	-23.2	698.2	617.8	80.5

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia

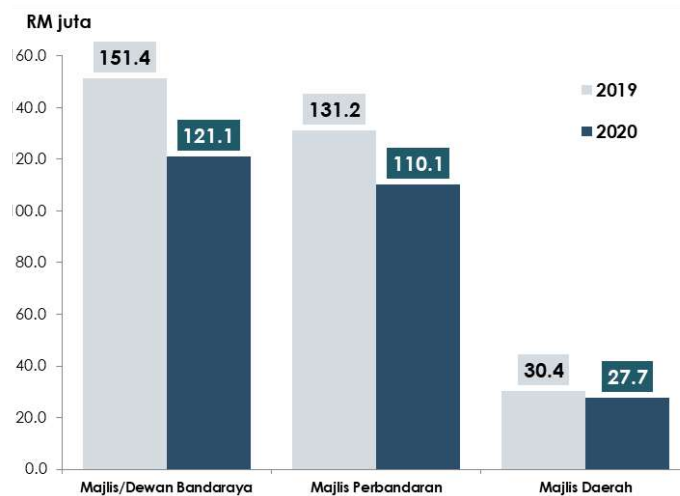
RM121.1 juta

Hasil cukai taksiran
majlis/dewan
bandaraya
di Sarawak

Pada tahun 2020, PBT di Sarawak secara keseluruhan telah mengutip cukai taksiran berjumlah RM 259.0 juta iaitu berkurang sejumlah RM53.9 juta atau 17.2 peratus berbanding RM312.9 juta pada tahun 2019 (Carta 6.10). Kumpulan majlis/dewan bandaraya di Sarawak mengutip cukai taksiran berjumlah RM121.1 juta pada tahun 2020 berbanding RM151.4 juta pada tahun 2019. Bagi kumpulan majlis perbandaran dan daerah masing-masing mencatatkan hasil cukai taksiran berjumlah RM110.1 juta dan RM27.7 juta.

Carta 6.10 Hasil cukai taksiran PBT Sarawak, 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia

• **NOTA TEKNIKAL**

• **AKAUN NEGARA**

• **INDEKS HARGA PENGGUNA**

• **PENDUDUK**

• **TENAGA BURUH**

• **STATISTIK SISWAZAH**

• **MIGRASI**

• **PELANCONGAN DOMESTIK**

• **STATISTIK PERDAGANGAN**

BAB

7

AKAUN NEGARA

KONSEP

1. PENGENALAN

DEFINISI

Penyusunan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) mengikut negeri di Malaysia merangkumi 13 buah negeri, W.P. Kuala Lumpur (termasuk W.P. Putrajaya) dan W.P. Labuan. Penerbitan ini menyediakan anggaran tahunan pada harga malar 2015 bagi tahun 2015 hingga 2021 mengikut kaedah pengeluaran. Konsep dan kaedah yang digariskan adalah berasaskan 2008 SNA yang ditakrifkan oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

2. KONSEP KELUARAN DALAM NEGERI KASAR

KDNK boleh diukur dengan menggunakan tiga kaedah iaitu, kaedah pengeluaran (penjumlahan nilai ditambah), perbelanjaan (penjumlahan perbelanjaan akhir) dan pendapatan (penjumlahan pendapatan yang diagihkan oleh unit pengeluar residen). Walau bagaimanapun, penerbitan ini hanya menumpu kepada kaedah pengeluaran sahaja.

Pada asasnya KDNK ialah konsep nilai ditambah. Ia adalah jumlah nilai ditambah bagi semua pengeluar residen ditambah dengan cukai dan ditolak subsidi atas produk yang tidak termasuk dalam pengiraan output.

2.1 Pendekatan pengeluaran

KDNK berasaskan pendekatan pengeluaran (output) boleh didefinisikan sebagai jumlah nilai barangan dan perkhidmatan yang dikeluarkan di Malaysia setelah ditolak dengan barangan dan perkhidmatan yang digunakan dalam proses pengeluaran (penggunaan perantaraan) sebelum ditolak penggunaan modal tetap.

Kaedah ini turut dikenali sebagai kaedah nilai ditambah kerana ia bersamaan dengan penjumlahan nilai ditambah iaitu jumlah perbezaan di antara nilai output kasar unit pengeluaran residen (yang diukur dalam harga pengeluar) dengan nilai penggunaan perantaraan (yang diukur dalam nilai pembeli) dan ditambah dengan duti import. Perbezaan antara output kasar dengan penggunaan perantaraan adalah nilai ditambah. Kaedah ini akan dapat menunjukkan sumbangan setiap aktiviti ekonomi terhadap keseluruhan KDNK.

Unit pengeluaran dianggap sebagai residen yang mana individu atau isi rumah yang tinggal atau menetap di sesebuah negeri bagi tempoh tidak kurang dari satu tahun, manakala bagi pertubuhan pula ialah apabila ia mengekalkan pusat

AKAUN NEGARA

KONSEP

DEFINISI

kepentingan ekonominya di wilayah ekonomi negeri tersebut sepanjang tempoh rujukan berkenaan. Wilayah ekonomi adalah terdiri daripada mana-mana kawasan geografi yang ditadbir oleh kerajaan negeri, di mana orang, barang, perkhidmatan dan modal adalah bergerak secara bebas. KDNK pada harga pasaran/pembeli mewakili keputusan akhir daripada aktiviti pengeluaran oleh unit pengeluar residen.

Sesuatu unit institusi dianggap residen bagi sesebuah wilayah ekonomi apabila wujudnya perkaitan yang kuat antara unit institusi tersebut di wilayah ekonomi tertentu, dengan kata lain pusat kepentingan ekonomi utama (2008 SNA).

2.2 Pusat kepentingan ekonomi utama

Pusat kepentingan ekonomi utama merangkumi kawalan efektif sesebuah kerajaan negeri terhadap aktiviti ekonomi yang dilakukan khususnya ke atas hak pemilikan. Wilayah ekonomi adalah termasuk tanah, ruang udara, pengairan, hak ke atas perikanan, minyak atau mineral. Biasanya, kawalan efektif kerajaan negeri boleh dilihat melalui pemberian lesen, kawalan operasi dan sebagainya.

Sesuatu unit institusi mempunyai pusat kepentingan ekonomi yang dominan dalam sesebuah wilayah ekonomi apabila wujudnya lokasi, tempat kediaman, tempat pengeluaran atau lain-lain premis. Setiap unit tersebut terlibat dalam aktiviti ekonomi dan transaksi berskala besar bagi satu tempoh masa yang panjang.

Berdasarkan 2008 SNA, terdapat tiga jenis unit institusi iaitu yang mempunyai pusat kepentingan ekonomi dan kebanyakan aktiviti adalah di dalam lingkungan satu wilayah; unit pelbagai wilayah dengan pusat kepentingannya di beberapa wilayah tetapi bukan seluruh negara; dan unit yang beroperasi pada peringkat nasional, iaitu pusat kepentingannya tidak boleh dikaitkan dengan kedudukan geografi (negeri Supra).

2.3 Negeri Supra

Negeri Supra pada peringkat negeri adalah bersamaan dengan organisasi luar wilayah pada peringkat nasional. Di Malaysia, negeri Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

AKAUN NEGARA

KONSEP

2.4 KDNK pada harga malar

DEFINISI

KDNK pada harga malar adalah nilai KDNK tanpa kesan harga berdasarkan tingkat harga terpilih pada tahun rujukan/asas. Sebagai satu kaedah mengukur pengeluaran, KDNK mengukur jumlah nilai pengeluaran barangan dan perkhidmatan oleh residen sesebuah negara dalam tempoh tertentu sebelum ditolak peruntukan untuk penggunaan modal tetap.

Pengukuran nilai barangan dan perkhidmatan dalam bentuk wang (Ringgit Malaysia) bergantung kepada perubahan harga dan kuantiti. Pengasingan kesan harga daripada penganggaran nilai adalah penting bagi membolehkan perbandingan sebenar iaitu perubahan tingkat/kuantiti barang dan perkhidmatan yang berlaku dalam aktiviti ekonomi dapat diukur.

Kaedah deflasi terbahagi kepada deflasi tunggal dan deflasi berganda digunakan untuk mendapatkan siri harga malar. Kaedah deflasi tunggal mengeluarkan pengaruh harga daripada output atau input yang telah dianggarkan manakala kaedah deflasi berganda pula mengeluarkan pengaruh harga daripada kedua-dua output dan input. Oleh yang demikian, nilai ditambah adalah perbezaan daripada hasil tolak output dan input. Kaedah deflasi berganda digunakan secara meluas dalam KDNK bagi kaedah pengeluaran.

3. SKOP DAN LIPUTAN

Penyusunan KDNK mengikut negeri mengguna pakai *MSIC 2008* sebagai asas penyusunan. Ini adalah sejajar dengan liputan banci dan penyiasatan yang dijalankan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia. *MSIC 2008* adalah berasaskan *ISIC Rev. 4*. Walau bagaimanapun, bagi tujuan penyusunan ini, aktiviti ekonomi telah diagregatkan mengikut ketersediaan data.

4. SEMAKAN DAN PENYELARASAN

KDNK negeri bagi tahun 2019 telah dimuktamadkan berdasarkan data terkini antaranya penyiasatan tahunan dan penyata kewangan syarikat.

Bagi tahun 2020, semakan adalah berdasarkan data terkini banci/penyiasatan tahunan/dwi tahunan dan akaun syarikat/perusahaan individu.

AKAUN NEGARA

KONSEP

DEFINISI

Penyusunan bagi tahun 2021 adalah berdasarkan maklumat terkini seperti penyiasatan suku tahunan dan data sekunder daripada pelbagai agensi.

5. EKSPORT DAN IMPORT

Pintu keluar dan masuk.

Pintu keluar dan masuk merujuk kepada laluan untuk keluar atau masuk dari negara ini sama ada melalui laut, udara atau tanah (termasuk saluran paip dan kabel).

Nilai eksport atau import mengikut negeri berdasarkan pintu keluar dan masuk tidak menggambarkan eksport atau import oleh negeri berkenaan sebaliknya hanya melalui pintu keluar dan masuk di negeri tersebut sahaja. Sebagai contoh, sesuatu barangan mungkin dikeluarkan oleh syarikat di negeri A dan dieksport melalui pintu keluar di negeri B. Berdasarkan pintu keluar dan masuk, nilai eksport tersebut akan dilaporkan oleh negeri B.

Nilai eksport atau import mengikut pintu keluar dan masuk tidak dilaporkan bagi negeri yang mempunyai kurang daripada tiga pintu keluar dan masuk.

INDEKS HARGA PENGGUNA

KONSEP

1. INDEKS HARGA PENGGUNA

DEFINISI

IHP mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi "bakul" tetap barangan dan perkhidmatan yang mewakili corak purata pembelian oleh sekumpulan penduduk pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan. "Bakul" ini merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga barangan yang berlaku dalam bakul ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barangan dan perkhidmatan tersebut.

Barangan dan perkhidmatan yang diliputi dalam "bakul" ini adalah luas, dikelaskan berpandu kepada United Nations "*Classification of Individual Consumption According to Purpose* (COICOP)" dalam dua belas kumpulan berikut:

- Makanan & minuman bukan alkohol
- Minuman alkohol & tembakau
- Pakaian & kasut
- Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain
- Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah
- Kesihatan
- Pengangkutan
- Komunikasi
- Perkhidmatan rekreasi & kebudayaan
- Pendidikan
- Restoran & hotel
- Pelbagai barangan & perkhidmatan

PENDUDUK

KONSEP

DEFINISI

1. PENDUDUK

1.1 Pertumbuhan penduduk

Pertumbuhan penduduk adalah perubahan penduduk sejajar dengan perubahan masa dan boleh dikira sebagai perubahan bilangan individu dalam penduduk menggunakan "per unit masa" sebagai pengukuran.

Formula:

$$\text{Purata kadar pertumbuhan penduduk tahunan} = \frac{1}{n} \ln \frac{P_{t+n}}{P_t} \times 100$$

di mana

- P_t = bilangan penduduk pada tahun t ;
- P_{t+n} = bilangan penduduk pada tahun $t+n$;
- n = bilangan tahun; dan
- $\ln$ = logaritma asli

1.2 Kepadatan penduduk

Kepadatan penduduk sekilometer persegi telah dikira sebagai nisbah bilangan penduduk sesuatu kawasan geografi kepada keluasan dalam kilometer persegi bagi kawasan yang sama.

1.3 Agama

Merujuk kepada pengenalan atau perkaitan seseorang individu kepada satu set atau sistem kepercayaan dan amalan kepercayaan tersebut.

1.4 Etnik

Pengelasan etnik adalah seperti berikut:

Malaysia dan Semenanjung	Sabah dan W.P. Labuan	Sarawak
Warganegara Malaysia	Warganegara Malaysia	Warganegara Malaysia
Bumiputera Melayu	Bumiputera Melayu	Bumiputera Melayu
Bumiputera Lain	Kadazan/ Dusun	Iban
	Bajau	Bidayuh
	Murut	Melanau
	Bumiputera Lain	Bumiputera Lain
Cina	Cina	Cina
India	India	India
Lain-lain	Lain-lain	Lain-lain
Bukan Warganegara Malaysia	Bukan Warganegara Malaysia	Bukan Warganegara Malaysia

PENDUDUK

KONSEP

DEFINISI

1.5 Anggaran penduduk antara banci

Anggaran penduduk antara banci adalah anggaran penduduk bagi tarikh rujukan antara dua banci dan merupakan data siri masa anggaran penduduk yang muktamad. Data ini diselaraskan semula bagi setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan menggunakan set data kelahiran dan kematian muktamad. Kaedah yang digunakan adalah kaedah ketakatan ke hadapan dan ketakatan berbalik.

1.6 Anggaran penduduk semasa

Anggaran penduduk semasa merujuk kepada saiz penduduk semasa di sesuatu kawasan. Anggaran ini dikira setiap tahun dan kaedah yang digunakan adalah kaedah komponen kohort iaitu pengiraannya berdasarkan perubahan komponen penduduk iaitu kelahiran, kematian serta migrasi dalaman dan antarabangsa bagi tahun semasa. Anggaran ini memberi gambaran tentang pertumbuhan dan perubahan penduduk dari segi struktur dan komposisinya.

1.7 Unjuran penduduk

Unjuran penduduk adalah anggaran penduduk yang diunjurkan untuk masa depan. Unjuran ini dikira setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan. Kaedah komponen kohort yang terdiri daripada kelahiran, kematian dan migrasi bersih digunakan dalam membuat unjuran ini. Unjuran penduduk memberi gambaran tentang kemungkinan perubahan penduduk berdasarkan andaian kelahiran, kematian, migrasi dalaman dan antarabangsa masa depan.

1.8 Nisbah jantina

Merujuk kepada bilangan lelaki bagi setiap 100 perempuan.

1.9 Umur penengah

Umur penengah ialah umur yang membahagikan taburan penduduk kepada dua kumpulan yang sama saiznya, di mana separuh daripadanya berada di bawah umur ini, manakala separuh lagi melebihi umur tersebut.

PENDUDUK

KONSEP

1.10 Jumlah nisbah tanggungan

DEFINISI

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun dan yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Formula:

$$\text{Jumlah nisbah tanggungan} = \frac{(\text{Bilangan penduduk umur bawah 15 tahun} + \text{bilangan penduduk umur 65 tahun dan lebih}) \text{ dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk umur 15-64 tahun dalam tahun, } t} \times 100$$

1.11 Nisbah tanggungan umur muda

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Formula:

$$\text{Nisbah tanggungan umur muda} = \frac{\text{Bilangan penduduk umur bawah 15 tahun dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk umur 15-64 tahun dalam tahun, } t} \times 100$$

1.12 Nisbah tanggungan umur tua

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Formula:

$$\text{Nisbah tanggungan umur tua} = \frac{\text{Bilangan penduduk umur 65 tahun dan lebih dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk umur 15-64 tahun dalam tahun, } t} \times 100$$

PENDUDUK

KONSEP

DEFINISI

2. PERANGKAAN PENTING

2.1 Kelahiran hidup

Merujuk kepada kelahiran yang bernyawa semasa dilahirkan walaupun hanya seketika.

Formula:

$$\text{Kadar kelahiran kasar} = \frac{\text{Bilangan kelahiran hidup dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk pertengahan tahun dalam tahun, } t} \times 1,000$$

2.2 Kadar kesuburan jumlah

Merujuk kepada purata bilangan anak yang akan dilahirkan sekiranya seseorang perempuan terus hidup sehingga akhir tempoh reproduktifnya dan di sepanjang tempoh itu tertakluk kepada kadar kesuburan umur tertentu bagi sesuatu tahun.

[Kadar ini diperoleh dengan menjumlahkan kadar kesuburan umur tertentu perempuan yang berumur 15-49 tahun (mengikut kumpulan umur lima tahun) dan didarabkan dengan 5].

Formula:

$$\text{Kadar kesuburan jumlah} = 5 \sum_i (\text{kadar kesuburan umur tertentu})$$

di mana: $i = (15-19), (20-24), \dots, (45-49)$

2.3 Kematian bayi

Merujuk kepada kematian bayi yang berumur kurang daripada 1 tahun.

Formula:

$$\text{Kadar mortaliti bayi} = \frac{\text{Bilangan kematian umur kurang daripada 1 tahun dalam tahun, } t}{\text{Bilangan kelahiran hidup dalam tahun, } t} \times 1,000$$

PENDUDUK

KONSEP

2.4 Kematian ibu bersalin

DEFINISI

Merujuk kepada kematian seorang wanita yang hamil, ketika melahirkan anak sehingga 42 hari selepas melahirkan anak atau keguguran akibat daripada proses kehamilan dan pengendaliannya atau penyakit-penyakit yang menjejaskan kesihatan ibu dan bukan dari penyebab-penyebab kemalangan atau kebetulan.

Formula:

$$\text{Nisbah mortaliti ibu bersalin} = \frac{\text{Bilangan kematian yang disebabkan oleh kesulitan semasa hamil atau semasa melahirkan anak atau kematian dalam tempoh 42 hari selepas bersalin dalam tahun, t}}{\text{Bilangan kelahiran hidup dalam tahun, t}} \times 100,000$$

3. JANGKAAN HAYAT

3.1 Jangkaan hayat

Purata baki umur (tahun) seseorang dijangka akan dapat hidup pada permulaan umur tertentu.

3.2 Jangkaan hayat ketika lahir

Jangkaan purata bilangan tahun seseorang bayi yang baru lahir akan hidup dengan mengandaikan corak kadar kematian pada umur tertentu yang tetap.

3.3 Kekangan

Pengguna dinasihatkan supaya berhati-hati dalam membuat interpretasi data bagi jangkaan hayat ketika lahir tahun 2020^p dan 2021^e kerana penyusunan jadual hayat adalah berasaskan kepada Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010. Statistik jangkaan hayat ketika lahir bagi tahun 2020^p dan 2021^e akan disemak semula berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020 yang akan diterbitkan pada September 2022.

TENAGA BURUH

KONSEP

1. SURVEI TENAGA BURUH

DEFINISI

Survei Tenaga Buruh menggunakan pendekatan taraf sebenar yang mana seseorang itu dikelaskan berasaskan kegiatannya dalam tenaga buruh semasa minggu rujukan. Taraf aktiviti ini terbahagi kepada kategori berikut:

i) Tenaga buruh

Tenaga buruh merujuk kepada penduduk dalam kumpulan umur bekerja sama ada bekerja atau menganggur.

ii) Bekerja

Semua orang yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:

a. Tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja.

b. Tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula.

c. Bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja dan berkeupayaan serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

iii) Menganggur

Penganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu penganggur aktif dan penganggur tidak aktif.

TENAGA BURUH

KONSEP

DEFINISI

Penganggur aktif adalah mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.

Penganggur tidak aktif adalah mereka yang berada dalam kategori berikut:

- a. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkelayakan.
- b. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca.
- c. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan.

iv) Luar tenaga buruh

Penduduk yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

Aktiviti ekonomi penduduk pada keseluruhannya bergantung kepada ciri-ciri demografi sesuatu populasi. Dengan itu, pecahan mereka yang aktif secara ekonomi berbeza di antara kumpulan-kumpulan kecil penduduk tersebut. Perbezaan ini diukur dengan kadar aktiviti tertentu yang dikenali sebagai kadar penyertaan tenaga buruh.

2. KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH

Kadar penyertaan tenaga buruh ditakrifkan sebagai perkadaran penduduk dalam tenaga buruh kepada penduduk dalam umur bekerja (15–64 tahun) dalam bentuk peratusan. Formulanya adalah seperti berikut:

TENAGA BURUH

KONSEP

DEFINISI

$$\text{Kadar penyertaan tenaga buruh} = \frac{\text{Bilangan penduduk dalam tenaga buruh}}{\text{Bilangan penduduk umur bekerja (15–64 tahun)}} \times 100$$

3. KADAR PENGANGGURAN

Kadar pengangguran ialah perkadaran penduduk yang menganggur kepada jumlah penduduk di dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus penduduk di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja. Kadar pengangguran dikira menggunakan formula berikut:

$$\text{Kadar pengangguran} = \frac{\text{Bilangan penganggur}}{\text{Bilangan penduduk dalam tenaga buruh}} \times 100$$

STATISTIK SISWAZAH

KONSEP

1. SISWAZAH

DEFINISI

Merujuk kepada individu berumur 15 tahun dan lebih yang memiliki sijil tertinggi yang diperoleh daripada universiti, kolej, politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf, dengan tempoh pengajian sekurang-kurangnya dua tahun. Siswazah dikelaskan kepada dua kategori iaitu siswazah yang memiliki diploma dan ijazah.

i) Diploma

Merujuk kepada sijil dan diploma atau setaraf yang diterima daripada universiti, kolej, diploma politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf. Tempoh pengajian untuk memperoleh diploma atau sijil adalah sekurang-kurangnya dua tahun.

ii) Ijazah

Ijazah merujuk kepada semua ijazah universiti (Sarjana Muda, Sarjana atau Doktor Falsafah) yang diperoleh daripada institusi pengajian tinggi awam dan swasta yang diiktiraf di Malaysia dan di luar negara.

2. KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH SISWAZAH (KPTBS)

Aktiviti ekonomi penduduk pada keseluruhannya bergantung kepada ciri-ciri demografi sesuatu populasi. Dengan itu, pecahan mereka yang aktif secara ekonomi berbeza di antara kumpulan-kumpulan kecil penduduk tersebut. Perbezaan ini diukur dengan kadar aktiviti tertentu yang dikenali sebagai kadar penyertaan tenaga buruh.

Bagi siswazah, KPTBS ditakrifkan sebagai perkadaran siswazah dalam tenaga buruh kepada jumlah siswazah umur bekerja (15 tahun dan lebih) yang dilaporkan dalam peratusan seperti berikut:

$$\begin{array}{l} \text{Kadar} \\ \text{penyertaan} \\ \text{tenaga} \\ \text{buruh} \\ \text{siswazah} \end{array} = \frac{\begin{array}{l} \text{Bilangan siswazah dalam} \\ \text{tenaga buruh} \end{array}}{\begin{array}{l} \text{Bilangan siswazah dalam umur} \\ \text{bekerja (15 tahun dan lebih)} \end{array}} \times 100$$

STATISTIK SISWAZAH

KONSEP

3. KADAR PENGANGGURAN SISWAZAH

DEFINISI

Kadar pengangguran siswazah ialah perkadaran siswazah menganggur kepada bilangan siswazah dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus siswazah di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja. Kadar pengangguran siswazah adalah dikira menggunakan formula berikut:

$$\text{Kadar pengangguran siswazah} = \frac{\text{Bilangan siswazah menganggur}}{\text{Bilangan siswazah dalam tenaga buruh}} \times 100$$

4. STATUS AKTIVITI SISWAZAH

Status aktiviti seseorang siswazah adalah berdasarkan kepada kegiatan aktiviti dalam pasaran buruh. Status siswazah dikategorikan seperti berikut:

- i) Tenaga buruh siswazah
Merujuk kepada siswazah berumur 15 tahun dan lebih sama ada bekerja atau menganggur.
- ii) Siswazah bekerja
Siswazah yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:
 - a. tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja;
 - b. tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula;
 - c. bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

STATISTIK SISWAZAH

KONSEP

DEFINISI

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

iii) Siswazah menganggur

Siswazah menganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dapat dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu:

Penganggur aktif	Penganggur tidak aktif
Siswazah yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.	i. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkecayaan. ii. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca. iii. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan

iv) Siswazah luar tenaga buruh

Siswazah yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai siswazah luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

MIGRASI

KONSEP

DEFINISI

1. TEMPAT ASAL/DESTINASI

Tempat asal/destinasi ialah lokaliti tempat tinggal biasa pada dua tarikh rujukan iaitu tempoh 12 bulan seperti yang telah ditetapkan dalam tempoh survei. Dalam hubungan ini suatu lokaliti merujuk kepada sebuah bandar dalam strata bandar atau sebuah kampung/penempatan dalam strata luar bandar.

2. STRATA ASAL/DESTINASI

Strata asal/destinasi adalah stratifikasi bandar dan luar bandar bagi tempat asal dan destinasi, dan ia bersamaan dengan pembahagian penduduk.

3. MIGRASI

Penduduk yang tempat tinggal biasanya berbeza pada kedua-dua tarikh rujukan dan tidak termasuk mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

i) Migrasi dalaman

Penduduk yang bertukar tempat tinggal biasa di beberapa peringkat geografi di dalam negara. Mereka boleh dikategorikan sebagai migrasi antara negeri jika mereka berhijrah dari satu negeri ke negeri yang lain. Jika berhijrah adalah dalam negeri yang sama, mereka dikategorikan sebagai migrasi dalam negeri.

Migrasi dalaman = Migrasi antara negeri + Migrasi dalam negeri

ii) Migrasi antarabangsa

Penduduk yang berpindah dari luar negara ke Malaysia

4. BUKAN MIGRASI

Penduduk yang tempat tinggal biasanya sama pada kedua-dua tarikh rujukan, atau mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama

5. KADAR MIGRASI

Kadar migrasi mengukur tahap migrasi. Dalam hubungan ini, bagi memudahkan pengiraan, penduduk risiko berkenaan dianggarkan sebagai penduduk di tempat destinasi semasa survei. Kadar tersebut dikira dengan menggunakan formula berikut:

$$\text{Kadar migrasi} = \frac{\text{Bilangan migrasi}}{\text{Jumlah penduduk}} \times 100$$

MIGRASI

KONSEP

6. ALIRAN MIGRASI ANTARA NEGERI

DEFINISI

i) Migrasi masuk

Mereka yang berhijrah dari negeri lain dan tinggal di negeri destinasi.

ii) Migrasi keluar

Mereka yang berhijrah keluar dari negeri asal dan tinggal di negeri lain.

iii) Migrasi bersih

Perbezaan di antara bilangan migrasi masuk dan migrasi keluar. Jika bilangan migrasi masuk melebihi migrasi keluar, hasilnya ialah migrasi masuk bersih. Kes sebaliknya pula dikenali sebagai migrasi keluar bersih.

$$\text{Migrasi bersih} = \text{Migrasi masuk} - \text{Migrasi keluar}$$

iv) Migrasi kasar

Jumlah migrasi masuk dan migrasi keluar bagi sesebuah negeri. Migrasi kasar mengukur magnitud penghijrahan masuk dan keluar bagi sesebuah negeri dan bertujuan memberi gambaran berkenaan *turnover* dan taburan semula penduduk di sesebuah negeri.

$$\text{Migrasi kasar} = \text{Migrasi masuk} + \text{Migrasi keluar}$$

v) Kadar migrasi masuk

Kadar migrasi masuk adalah bilangan migrasi yang memasuki sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri destinasi dalam tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi masuk} = \frac{\text{Migrasi masuk}}{\text{Penduduk negeri destinasi}} \times 1,000$$

vi) Kadar migrasi keluar

Kadar migrasi keluar adalah bilangan migrasi yang keluar dari sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri asal dalam tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi keluar} = \frac{\text{Migrasi keluar}}{\text{Penduduk negeri asal}} \times 1,000$$

MIGRASI

KONSEP

DEFINISI

vii) Kadar migrasi bersih

Kadar migrasi bersih adalah penambahan atau pengurangan bersih bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi bersih} = \frac{\text{Migrasi bersih}}{\text{Penduduk negeri destinasi}} \times 1,000$$

viii) Kadar migrasi kasar

Kadar migrasi kasar adalah bilangan migrasi kasar sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi kasar} = \frac{\text{Migrasi kasar}}{\text{Penduduk negeri destinasi}} \times 1,000$$

ix) Nisbah keberkesanan migrasi

Indeks yang menilai keberkesanan migrasi dalam mengagih semula taburan penduduk.

$$\text{Nisbah keberkesanan migrasi} = \frac{\text{Migrasi bersih}}{\text{Migrasi kasar}} \times 100$$

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

1. OBJEKTIF SURVEI

Objektif utama Survei Pelancongan Domestik ialah untuk mengumpul maklumat berkaitan profil serta corak perbelanjaan pelancongan domestik. Maklumat yang diperoleh digunakan untuk membantu kerajaan dalam merancang dan menggubal dasar pelancongan negara. Data yang dikumpul juga adalah bertujuan untuk memberi input kepada penyusunan Akaun Satelit Pelancongan (TSA) yang dibangunkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia dan memenuhi permintaan data daripada agensi-agensi berkaitan industri pelancongan.

2. KAEDAH PENGUMPULAN

Survei Pelancongan Domestik dijalankan melalui kaedah temuramah secara bersemuka dengan responden. Dalam tempoh survei, penemuramah yang terlatih akan melawat isi rumah di tempat kediaman terpilih untuk mengumpulkan maklumat pelancongan domestik termasuk butir-butir demografi semua ahli isi rumah. Semakan kualiti dijalankan dengan mengadakan lawatan semula bagi isi rumah terpilih untuk memastikan borang soal selidik lengkap diisi.

3. DATA YANG DIPUNGUT

Soalan-soalan berikut akan ditanya bagi ahli isi rumah yang melakukan perjalanan pelancongan domestik:

- a) Jenis perjalanan;
 - Perjalanan harian;
 - Perjalanan bermalam;
- b) Pendapatan bulanan;
- c) Bilangan hari bagi setiap perjalanan bermalam;
- d) Destinasi utama;
- e) Tujuan utama;
- f) Aktiviti utama; dan
- g) Perbelanjaan perjalanan pelancongan.

4. TEMPOH RUJUKAN

Pengumpulan data dibuat mengikut bulan rujukan dari bulan Januari hingga Disember. Maklumat yang dikumpulkan merujuk kepada bulan semasa.

5. SKOP DAN LIPUTAN

Survei Pelancongan Domestik meliputi kedua-dua kawasan bandar dan luar bandar bagi negeri-negeri di Malaysia. Survei ini meliputi residen yang tinggal di tempat kediaman persendirian dan tidak termasuk mereka yang tinggal di institusi-institusi seperti hotel, asrama, hospital, penjara, berek tentera dan rumah tumpangan.

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

Bagi tujuan pelaporan, hanya maklumat lengkap residen yang berumur 15 tahun dan ke atas yang ada melakukan perjalanan pelancongan domestik dipungut.

6. PELAWAT DOMESTIK

Pelawat domestik ditakrifkan sebagai residen atau mereka yang tinggal di Malaysia sekurang-kurangnya setahun termasuk ekspatriat dan bukan warganegara, yang melakukan perjalanan di luar persekitaran biasanya dalam tempoh kurang daripada setahun untuk tujuan perniagaan, mengisi masa lapang atau urusan peribadi selain untuk diambil bekerja di tempat yang dilawati. Pelawat domestik terdiri daripada pelancong dan pelawat harian.

- i) Pelancong merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia sekurang-kurangnya satu malam (24 jam); manakala
- ii) Pelawat harian merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia kurang daripada 24 jam.

7. PERJALANAN PELANCONGAN

Perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai perjalanan pelawat ke sesebuah tempat di luar dari persekitaran biasa mereka dalam tempoh tidak lebih dari satu tahun dengan tujuan utama (sama ada urusan perniagaan, percutian atau urusan peribadi) selain untuk diambil bekerja oleh residen di tempat yang dilawati.

Perjalanan pelancongan domestik merujuk kepada perjalanan ke sesuatu destinasi utama di dalam negara residen pelawat berkenaan.

Perjalanan pelancongan domestik terbahagi kepada dua:

- i) Perjalanan harian

Perjalanan keluar dari rumah yang jaraknya 50 km dan lebih pergi dan balik serta mengambil masa 4 jam dan lebih. Bagi jarak yang kurang dari 50 km pergi dan balik, masa yang digunakan hendaklah 4 jam dan lebih serta menggunakan kemudahan pelancongan seperti kemudahan pengangkutan, penginapan, makanan & minuman atau rekreasi.

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

ii) Perjalanan bermalam

Perjalanan yang melibatkan seseorang meninggalkan tempat kediamannya sekurang-kurangnya untuk tempoh satu malam (24 jam) dengan tujuan perjalanan berkaitan dengan aktiviti pelancongan serta menggunakan kemudahan pelancongan. Perjalanan tersebut mestilah dalam tempoh kurang dari 12 bulan.

8. KEMUDAHAN
PELANCONGAN

Kemudahan pelancongan adalah segala kemudahan yang membantu dalam menjayakan aktiviti pelancongan seperti kemudahan penginapan, makanan & minuman dan pengangkutan.

9. AKTIVITI
PELANCONGAN

Aktiviti pelancongan adalah merujuk kepada perkara yang dilakukan semasa melancong atau semasa melakukan perjalanan pelancongan.

10. PERBELANJAAN
PELANCONGAN
DOMESTIK

Perbelanjaan pelancongan domestik merujuk kepada perbelanjaan yang dikeluarkan oleh pelawat domestik dalam sesebuah negara. Ia merujuk kepada jumlah yang dibayar bagi perolehan penggunaan barangan & perkhidmatan dan barang berharga, untuk kegunaan sendiri atau untuk diberi ketika dan semasa perjalanan pelancongan. Ini termasuk perbelanjaan yang dilakukan sendiri dan perbelanjaan yang dibayar oleh orang lain (contoh: majikan). Walau bagaimanapun, perbelanjaan berikut dikecualikan daripada perbelanjaan pelancongan domestik:

- Pembelian aset kewangan dan aset bukan kewangan, termasuk tanah dan hartanah, tetapi barangan berharga dikecualikan; dan
- Perbelanjaan barang-barang bagi tujuan untuk dijual semula samada bagi pihak ketiga (pengeluar atau lain-lain) atau keuntungan sendiri.

Bagi pelancongan domestik, komponen perbelanjaan adalah seperti berikut:

i) Membeli-belah

Pembelian barang-barang termasuk pembelian barangan berharga seperti barangan kemas, lukisan dan lain-lain.

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

- ii) Pembelian bahan api kenderaan
Petrol, diesel dan *Natural Gas Vehicle* (NGV).
- iii) Pengangkutan
Termasuk tambang kapal terbang, bas, teksi/*e-hailing* (contoh: Grab), feri, bot, sampan atau keretapi. Ia turut meliputi perkhidmatan kereta sewa, bayaran tol dan bayaran tempat letak kereta.
- iv) Makanan & minuman
Perbelanjaan makanan & minuman di restoran, kafe atau gerai makan.
- v) Penginapan
Pembayaran hotel, motel, chalet, pangsapuri, rumah rehat, inap desa atau lain-lain jenis penginapan berbayar.
- vi) Pakej
Bayaran pakej yang disediakan oleh operator pelancongan atau agensi pelancongan.
- vii) Bayaran masuk atau tiket
Perbelanjaan bagi aktiviti kesenian dan rekreasi seperti bayaran masuk taman tema, zoo, wayang gambar, konsert, teater dan lain-lain.
- viii) Aktiviti lain
Perbelanjaan bagi aktiviti sukan, rawatan di klinik/hospital, pusat kesihatan, aktiviti spa, bayaran pendaftaran bagi seminar/pertandingan, perjudian dan lain-lain.
- ix) Perbelanjaan oleh isi rumah yang dilawati
Perbelanjaan ini termasuk perbelanjaan yang dinilai bagi penginapan serta makanan & minuman yang disediakan di rumah saudara atau rakan. Perbelanjaan ini tidak diambil kira di dalam penyusunan TSA.

11. DESTINASI UTAMA

Destinasi utama perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai tempat di mana tujuan utama perjalanan tersebut dilakukan. Walau bagaimanapun, sekiranya tiada destinasi utama yang dapat diberikan oleh pelawat, maka destinasi utama akan dikelaskan berdasarkan masa yang diambil semasa berada di

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

destinasi tersebut. Seterusnya, jika pelawat masih tidak dapat menetapkan destinasi utama maka destinasi utama ditetapkan berdasarkan jarak yang paling jauh dengan tempat tinggal biasa.

12. PURATA PERBELANJAAN PER PERJALANAN

Merujuk kepada perbelanjaan per pelawat bagi setiap perjalanan. Pengiraan dibuat dengan membahagikan jumlah perbelanjaan dengan jumlah bilangan perjalanan.

$$\begin{array}{c} \text{Purata} \\ \text{perbelanjaan} \\ \text{per} \\ \text{perjalanan} \end{array} = \frac{\sum \text{Perbelanjaan}}{\sum \text{Bilangan perjalanan}}$$

13. PURATA BILANGAN HARI MENGINAP

Merujuk kepada bilangan hari menginap bagi setiap perjalanan. Pengiraan dibuat dengan membahagikan jumlah bilangan malam dengan jumlah bilangan perjalanan bermalam.

$$\begin{array}{c} \text{Purata} \\ \text{bilangan hari} \\ \text{menginap} \end{array} = \frac{\sum \text{Bilangan malam}}{\sum \text{Bilangan perjalanan bermalam}}$$

14. TUJUAN UTAMA PERJALANAN

Tujuan utama perjalanan bermaksud sebab utama responden melakukan perjalanan tersebut. Pengelasan perjalanan berdasarkan tujuan utama adalah seperti berikut:

- a) Melawat rakan dan saudara mara;
- b) Percutian atau mengisi masa lapang atau berehat;
- c) Hiburan atau menghadiri acara khas atau sukan;
- d) Membeli-belah;
- e) Rawatan perubatan atau penjagaan diri;
- f) Urusan rasmi atau pendidikan;
- g) Amal ibadat atau melawat rumah ibadat; dan
- h) Perjalanan insentif atau lain-lain.

STATISTIK PERDAGANGAN

KONSEP

1. PENGENALAN

DEFINISI

Statistik ini meliputi perdagangan luar negeri Malaysia (barangan) berkaitan import dan eksport di peringkat negeri dengan seluruh dunia. Di samping itu, ia menyediakan statistik terperinci bagi setiap negeri mengikut komoditi utama atau terpilih, negara asal dan destinasi.

2. SKOP DAN LIPUTAN

2.1 Aliran perdagangan negeri

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal (iaitu negeri dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran atau pembuatan berlaku). Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan).

Ketepatan dalam pelaporan negeri asal dan negeri destinasi akhir dalam dokumentasi oleh pihak Jabatan Kastam Diraja Malaysia (JKDM) memberi kesan kepada kualiti statistik perdagangan barangan mengikut negeri. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan akan digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

2.2 Eksport dan import di kawasan Supra dan Wilayah Persekutuan

Aktiviti eksport dan import yang berlaku di kawasan Supra (merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri) atau periklanan yang dilakukan oleh ejen penghantar tidak termasuk.

Nilai import atau eksport bagi W.P. Kuala Lumpur adalah termasuk W.P. Putrajaya.

3. SUMBER DATA

3.1 Data perdagangan barangan antarabangsa

- Pengiklanan import dan eksport yang diluluskan oleh Jabatan Kastam Diraja Malaysia (JKDM) dan Pihak Berkuasa Zon Bebas.
- Keterangan mengenai pengiriman bungkusan pos atau kurier yang dibekalkan oleh JKDM, Pos Malaysia Berhad dan Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB).
- Penyata dan pengiklanan eksport mengenai *bunkers* dan *stores* yang dibekalkan kepada kapal laut dan

KONSEP

DEFINISI

kapal terbang yang dikeluarkan atau diluluskan oleh JKDM, Penerbangan Malaysia Berhad (MAB) dan syarikat-syarikat petroleum.

- d. Penyata penjualan barangan yang dibekalkan oleh pengusaha-pengusaha kedai bebas cukai.
- e. Penyata jualan dan belian elektrik yang dikeluarkan oleh syarikat pengeluar tenaga.

3.2 Malaysia Statistical Business Register (MSBR)

Senarai syarikat perniagaan yang mana ia merupakan satu daftar lengkap perniagaan dan syarikat yang beroperasi di Malaysia. MSBR merangkumi semua senarai pertubuhan yang berdaftar berdasarkan pendaftaran syarikat (ROC), pendaftaran perniagaan (ROB) dan *Limited Liability Partnership* (LLP) yang berdaftar dengan Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) serta pertubuhan yang berdaftar dengan Pihak Berkuasa Tempatan dan badan-badan professional.

4. KONSEP DAN DEFINISI

Konsep dan definisi yang digunapakai untuk menyusun perangkaan ini berdasarkan *International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions* 2010 (IMTS 2010) yang dikeluarkan oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

4.1 Import

Sesuatu barang dianggap sebagai import apabila ianya dibawa masuk ke dalam negara, sama ada terus ataupun disimpan di gudang-gudang yang dikawal tanpa mengira sama ada barang tersebut adalah untuk kegunaan sendiri, diproses, digunakan dalam perkilangan ataupun untuk dieksporth semula ke negara lain.

4.2 Eksport

Sesuatu barang (keluaran atau buatan tempatan atau diimport untuk dieksporth semula) dianggap sebagai eksport apabila ianya dibawa keluar dari negara.

5. ASAS PENILAIAN

5.1 Import

Import dinilai mengikut c.i.f. (*cost, insurance and freight* - kos, insuran dan tambang), iaitu nilai barangan di pasaran di sempadan perangkaan/kastam negara pengimport termasuk semua perbelanjaan insuran dan

STATISTIK PERDAGANGAN

KONSEP

DEFINISI

tambang semasa dalam perjalanan tetapi kos pemunggaran dari alat pengangkutan tidak diambil kira kecuali kos tersebut ditanggung sendiri oleh pengangkut.

5.2 Eksport

Eksport dinilai mengikut f.o.b. (*free on board*), iaitu nilai barangan di pasaran di sempadan perangkaan atau kastam negara pengeksport termasuk semua perbelanjaan pengangkutan ke sempadan tersebut, duti eksport dan duti lain yang perlu dibayar serta kos untuk memunggah barang ke atas alat pengangkutan kecuali kos terakhir itu ditanggung sendiri oleh pengangkut.

6. KLASIFIKASI BARANG DAGANGAN

Pengelasan eksport dan import adalah mengikut *Standard International Trade Classification (SITC)*, Rev. 4.

7. NEGARA ASAL DAN DESTINASI

7.1 Import

Import dikelaskan mengikut negara asal barangan, iaitu negara di mana barangan itu dibentuk dengan lengkap seperti mana ianya diimport masuk ke dalam negara.

7.2 Eksport

Eksport dikelaskan mengikut negara yang dituju, iaitu negara di mana barangan itu dijangka akan digunakan; berdasarkan sejauh mana maklumat ini dapat ditentukan pada masa ianya dieksport.

JADUAL STATISTIK

AKAUN NEGARA

- KDNK Nasional
- KDNK Negeri
- KDNK Negeri Sarawak

INDEKS HARGA PENGGUNA

PENDUDUK

STATISTIK PERTUBUHAN PERNIAGAAN

TENAGA BURUH

STATISTIK SISWAZAH

STATISTIK PELANCONGAN

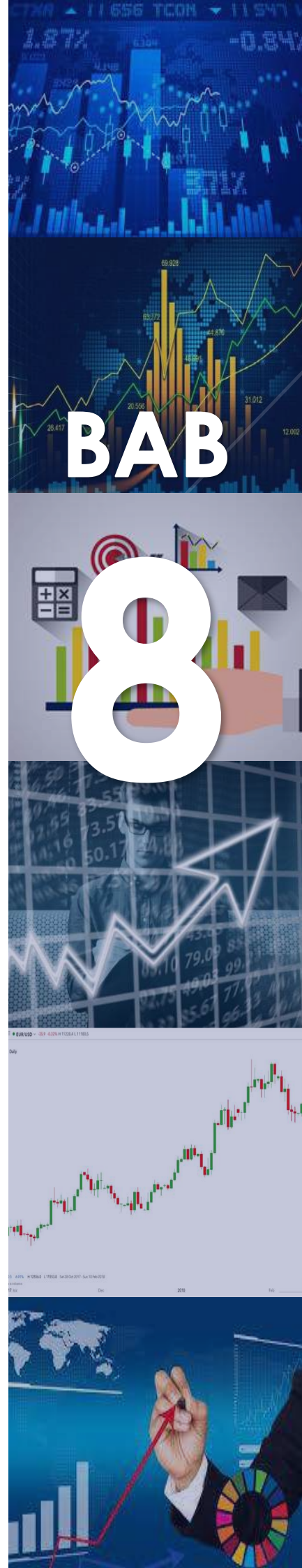
EKSPORT DAN IMPORT

ALAM SEKITAR

INDEKS KEBAHAGIAAN RAKYAT

BAB

8

Jadual 8.1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	97,539	93,977	99,509	99,637	101,573	99,106	98,898
1.1 Getah	3,348	3,138	3,432	2,829	3,002	2,444	2,239
1.2 Kelapa sawit	37,853	33,063	38,366	37,664	38,239	36,869	34,789
1.3 Ternakan	12,694	13,154	13,827	14,584	15,459	16,002	16,519
1.3.1 Ternakan ayam dan itik	7,683	8,015	8,330	8,669	9,267	9,683	9,987
1.3.2 Lembu/kerbau	1,058	1,044	1,029	1,037	1,101	1,199	1,271
1.3.3 Ternakan lain	3,953	4,096	4,468	4,878	5,091	5,120	5,261
1.4 Pertanian lain	22,652	23,547	24,293	25,349	26,369	27,367	28,947
1.4.1 Padi	2,205	2,246	2,225	2,362	2,363	2,388	2,399
1.4.2 Sayur-sayuran	9,541	10,031	10,400	10,837	11,374	12,152	13,320
1.4.3 Buah-buahan	4,155	4,286	4,414	4,613	4,760	4,929	5,317
1.4.4 Tanaman makanan	5,718	5,927	6,143	6,395	6,694	6,686	6,672
1.4.5 Lain-lain	1,032	1,057	1,112	1,142	1,178	1,212	1,240
1.5 Perhutanan dan pembalakan	8,810	8,642	7,266	6,986	6,382	5,138	5,185
1.6 Perikanan	12,181	12,433	12,325	12,225	12,122	11,286	11,219
1.6.1 Perikanan laut	8,007	8,380	8,093	8,081	8,054	7,293	7,266
1.6.2 Akuakultur	4,175	4,053	4,231	4,144	4,068	3,993	3,953
2. Perlombongan dan pengkuarian	103,059	105,368	105,838	103,557	102,887	92,879	93,150
2.1 Minyak mentah dan kondensat	46,526	46,821	45,807	45,430	42,460	38,430	35,950
2.2 Gas asli	49,119	50,607	51,492	49,322	50,643	45,896	48,908
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	7,414	7,940	8,539	8,806	9,784	8,554	8,293
3. Pembuatan	262,379	273,899	290,464	304,843	316,283	307,847	337,219
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11,713	11,336	13,326	13,319	13,178	12,814	11,652
3.2 Prosesan makanan	13,428	14,233	15,094	16,149	17,270	18,127	19,938
3.3 Minuman	4,152	4,557	4,975	5,133	5,282	4,513	4,976
3.4 Produk tembakau	3,445	3,553	3,624	3,686	3,899	3,174	2,755
3.5 Tekstil dan pakaian	4,296	4,584	4,960	5,178	5,466	4,784	5,137
3.6 Kulit dan produk berkaitan	627	680	722	748	786	635	727
3.7 Keluaran kayu	6,471	6,699	6,938	7,323	7,691	6,815	7,448
3.8 Kertas dan produk kertas	3,895	4,066	4,287	4,473	4,672	4,533	5,220
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3,492	3,687	3,863	4,013	4,182	3,991	4,125
3.10 Produk petroleum bertapis	34,341	35,522	36,750	37,962	39,026	35,286	39,858
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	28,572	30,239	31,612	33,071	33,767	32,201	35,532
3.12 Produk getah	6,415	6,642	7,062	7,419	7,939	12,076	14,522
3.13 Produk plastik	8,979	9,314	9,575	9,966	10,250	10,521	11,779
3.14 Produk mineral bukan logam	10,321	10,778	11,265	11,887	12,438	10,583	10,735
3.15 Logam asas	7,311	7,476	7,865	8,176	8,498	8,071	8,314
3.16 Produk logam yang direka	13,940	14,653	15,387	16,161	16,780	14,124	15,121
3.17 Jentera dan peralatan	8,294	8,753	9,203	9,690	10,075	10,212	11,228
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	5,388	5,625	5,240	5,456	5,715	5,651	6,402
3.19 Kelengkapan elektrik	5,294	5,600	6,060	6,115	6,293	6,302	7,204

Jadual 8.1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	46,698	50,641	55,731	59,699	61,671	63,966	74,186
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	4,571	4,937	4,983	5,357	5,379	5,307	5,799
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	23,066	22,120	23,139	24,582	26,171	25,058	25,598
3.23 Perabot	3,927	4,318	4,569	4,761	5,140	4,731	4,638
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	3,745	3,887	4,234	4,516	4,716	4,372	4,325
4. Pembinaan	55,382	59,508	63,522	66,194	66,453	53,616	50,802
4.1 Bangunan kediaman	15,246	16,549	16,988	15,812	15,352	12,819	11,210
4.2 Bangunan bukan kediaman	15,360	15,197	15,537	15,348	14,188	11,945	11,688
4.3 Kejuruteraan awam	15,373	17,791	20,253	23,354	24,823	17,836	14,614
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	9,402	9,972	10,743	11,681	12,089	11,015	13,290
5. Perkhidmatan	643,883	680,561	723,361	772,990	820,576	776,361	791,068
5.1 Utiliti	31,710	33,412	34,396	36,109	38,326	37,857	38,837
5.1.1 Elektrik dan gas	25,774	27,075	27,671	28,932	30,596	29,560	30,029
5.1.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	5,936	6,337	6,725	7,177	7,731	8,298	8,807
5.2 Perdagangan borong dan runcit	184,023	195,707	209,885	227,166	242,704	228,260	232,006
5.2.1 Perdagangan borong	82,183	89,007	94,906	101,927	107,690	101,721	104,925
5.2.2 Perdagangan runcit	78,555	84,103	92,077	101,471	110,245	103,952	107,330
5.2.3 Kenderaan bermotor	23,285	22,598	22,902	23,769	24,769	22,587	19,751
5.3 Makanan & minuman dan penginapan	36,219	38,831	41,748	45,502	49,821	36,527	32,513
5.3.1 Makanan dan minuman	28,352	30,575	33,043	36,263	39,971	31,673	28,839
5.3.2 Penginapan	7,867	8,256	8,704	9,239	9,851	4,854	3,674
5.4 Pengangkutan dan penyimpanan	42,057	44,463	47,212	50,208	53,632	42,139	42,671
5.4.1 Pengangkutan darat	10,246	10,936	11,695	12,518	13,463	9,826	10,017
5.4.2 Pengangkutan air	6,081	6,169	6,304	6,464	6,625	6,000	6,187
5.4.3 Pengangkutan udara	5,734	5,904	6,093	6,210	6,388	2,206	1,535
5.4.4 Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	5,817	6,230	6,735	7,308	7,946	7,154	7,315
5.4.5 Operasi lebuh raya	6,100	6,621	7,146	7,719	8,378	7,185	7,030
5.4.6 Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	6,320	6,733	7,230	7,787	8,417	6,959	7,372
5.4.7 Pos dan kurier	1,759	1,869	2,009	2,203	2,414	2,809	3,215
5.5 Maklumat dan komunikasi	62,303	67,301	73,113	79,110	84,225	89,252	94,874
5.5.1 Aktiviti penerbitan dan penyiaran	6,646	6,875	7,374	7,785	8,091	7,146	7,065
5.5.2 Telekomunikasi	40,999	44,870	49,058	53,346	57,104	62,472	67,763
5.5.3 Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	14,657	15,556	16,682	17,979	19,031	19,635	20,046
5.6 Kewangan	60,018	60,888	63,973	66,485	69,388	70,975	77,481
5.6.1 Pengantara kewangan	50,787	51,534	53,835	56,116	58,507	58,665	64,803
5.6.2 Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	9,231	9,353	10,137	10,369	10,881	12,310	12,678

Jadual 8.1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
5.7 Insurans	18,616	19,835	20,559	22,604	23,970	25,130	28,232
5.7.1 Insurans dan tabungan pencen	18,028	19,232	19,948	21,974	23,362	24,571	27,630
5.7.2 Aktiviti sokongan insurans	587	603	611	629	608	559	602
5.8 Hartanah	17,561	18,412	19,393	20,381	21,433	17,512	15,216
5.9 Perkhidmatan perniagaan	33,869	36,553	39,739	43,364	47,330	40,887	36,756
5.9.1 Profesional, saintifik dan teknikal	22,928	24,829	27,158	29,800	32,710	30,039	27,983
5.9.2 Pentadbiran dan khidmat sokongan	10,942	11,724	12,580	13,564	14,620	10,848	8,773
5.10 Kediaman yang didiami oleh pemilik	26,271	27,491	28,796	30,131	31,514	32,440	32,901
5.11 Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	29,968	31,537	33,313	35,458	37,788	29,557	27,039
5.11.1 Perkhidmatan kesihatan swasta	8,028	8,473	8,965	9,504	10,070	9,442	10,192
5.11.2 Perkhidmatan pendidikan swasta	9,233	9,856	10,501	11,156	11,801	10,974	10,491
5.11.3 Perkhidmatan swasta lain	12,707	13,208	13,846	14,798	15,917	9,141	6,356
5.12 Perkhidmatan kerajaan	99,783	104,620	109,694	114,891	118,804	124,245	131,016
5.12.1 Perkhidmatan awam am	16,180	16,725	15,881	14,724	14,241	16,008	15,880
5.12.2 Pertahanan	8,723	8,743	9,025	7,910	7,801	8,145	8,203
5.12.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	10,246	9,937	10,335	10,438	9,707	10,196	10,661
5.12.4 Perkhidmatan ekonomi	8,226	8,666	9,356	14,401	16,097	16,921	16,658
5.12.5 Perlindungan alam sekitar	367	367	395	322	333	401	368
5.12.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	1,247	1,485	1,859	2,410	2,952	3,028	4,190
5.12.7 Kesihatan	13,131	14,647	15,816	16,577	17,650	19,601	21,363
5.12.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	1,809	1,811	2,064	1,711	2,193	2,403	2,466
5.12.9 Pendidikan	38,728	41,095	43,627	44,296	46,115	45,861	49,496
5.12.10 Perlindungan sosial	1,126	1,144	1,337	2,102	1,716	1,680	1,731
5.13 Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	320	329	341	354	373	418	527
5.14 Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1,165	1,181	1,199	1,227	1,268	1,159	998
6. Tambah: Duti import	14,699	16,000	18,076	16,546	16,179	15,335	15,602
KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,229,312	1,300,769	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738

Jadual 8.2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	-3.7	5.9	0.1	1.9	-2.4	-0.2
1.1 Getah	-6.3	9.3	-17.6	6.1	-18.6	-8.4
1.2 Kelapa sawit	-12.7	16.0	-1.8	1.5	-3.6	-5.6
1.3 Ternakan	3.6	5.1	5.5	6.0	3.5	3.2
1.3.1 Ternakan ayam dan itik	4.3	3.9	4.1	6.9	4.5	3.1
1.3.2 Lembu/kerbau	-1.3	-1.5	0.8	6.1	8.9	6.1
1.3.3 Ternakan lain	3.6	9.1	9.2	4.4	0.6	2.7
1.4 Pertanian lain	4.0	3.2	4.3	4.0	3.8	5.8
1.4.1 Padi	1.8	-1.0	6.2	0.1	1.1	0.4
1.4.2 Sayur-sayuran	5.1	3.7	4.2	5.0	6.8	9.6
1.4.3 Buah-buahan	3.2	3.0	4.5	3.2	3.5	7.9
1.4.4 Tanaman makanan	3.7	3.6	4.1	4.7	-0.1	-0.2
1.4.5 Lain-lain	2.5	5.1	2.7	3.1	2.9	2.3
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-1.9	-15.9	-3.9	-8.6	-19.5	0.9
1.6 Perikanan	2.1	-0.9	-0.8	-0.8	-6.9	-0.6
1.6.1 Perikanan laut	4.7	-3.4	-0.2	-0.3	-9.4	-0.4
1.6.2 Akuakultur	-2.9	4.4	-2.1	-1.8	-1.9	-1.0
2. Perlombongan dan pengkuarian	2.2	0.4	-2.2	-0.6	-9.7	0.3
2.1 Minyak mentah dan kondensat	0.6	-2.2	-0.8	-6.5	-9.5	-6.5
2.2 Gas asli	3.0	1.7	-4.2	2.7	-9.4	6.6
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	7.1	7.5	3.1	11.1	-12.6	-3.1
3. Pembuatan	4.4	6.0	5.0	3.8	-2.7	9.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-3.2	17.6	-0.1	-1.1	-2.8	-9.1
3.2 Prosesan makanan	6.0	6.1	7.0	6.9	5.0	10.0
3.3 Minuman	9.8	9.2	3.2	2.9	-14.6	10.3
3.4 Produk tembakau	3.1	2.0	1.7	5.8	-18.6	-13.2
3.5 Tekstil dan pakaian	6.7	8.2	4.4	5.5	-12.5	7.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	8.4	6.2	3.6	5.0	-19.2	14.5
3.7 Keluaran kayu	3.5	3.6	5.5	5.0	-11.4	9.3
3.8 Kertas dan produk kertas	4.4	5.4	4.3	4.5	-3.0	15.2
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.6	4.8	3.9	4.2	-4.6	3.4
3.10 Produk petroleum bertapis	3.4	3.5	3.3	2.8	-9.6	13.0
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	5.8	4.5	4.6	2.1	-4.6	10.3
3.12 Produk getah	3.5	6.3	5.1	7.0	52.1	20.3
3.13 Produk plastik	3.7	2.8	4.1	2.8	2.6	12.0
3.14 Produk mineral bukan logam	4.4	4.5	5.5	4.6	-14.9	1.4
3.15 Logam asas	2.2	5.2	4.0	3.9	-5.0	3.0
3.16 Produk logam yang direka	5.1	5.0	5.0	3.8	-15.8	7.1
3.17 Jentera dan peralatan	5.5	5.2	5.3	4.0	1.4	10.0
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	4.4	-6.8	4.1	4.8	-1.1	13.3
3.19 Kelengkapan elektrik	5.8	8.2	0.9	2.9	0.2	14.3

Jadual 8.2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 (samb.)
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2016	2017	2018	2019	2020*	2021 ^P
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	8.4	10.1	7.1	3.3	3.7	16.0
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	8.0	0.9	7.5	0.4	-1.3	9.3
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-4.1	4.6	6.2	6.5	-4.3	2.2
3.23 Perabot	9.9	5.8	4.2	8.0	-7.9	-2.0
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan	3.8	8.9	6.6	4.4	-7.3	-1.1
4. Pembinaan	7.4	6.7	4.2	0.4	-19.3	-5.2
4.1 Bangunan kediaman	8.5	2.7	-6.9	-2.9	-16.5	-12.6
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.1	2.2	-1.2	-7.6	-15.8	-2.2
4.3 Kejuruteraan awam	15.7	13.8	15.3	6.3	-28.1	-18.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	6.1	7.7	8.7	3.5	-8.9	20.6
5. Perkhidmatan	5.7	6.3	6.9	6.2	-5.4	1.9
5.1 Utiliti	5.4	2.9	5.0	6.1	-1.2	2.6
5.1.1 Elektrik dan gas	5.0	2.2	4.6	5.8	-3.4	1.6
5.1.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	6.7	6.1	6.7	7.7	7.3	6.1
5.2 Perdagangan borong dan runcit	6.3	7.2	8.2	6.8	-6.0	1.6
5.2.1 Perdagangan borong	8.3	6.6	7.4	5.7	-5.5	3.1
5.2.2 Perdagangan runcit	7.1	9.5	10.2	8.6	-5.7	3.2
5.2.3 Kenderaan bermotor	-3.0	1.3	3.8	4.2	-8.8	-12.6
5.3 Makanan & minuman dan penginapan	7.2	7.5	9.0	9.5	-26.7	-11.0
5.3.1 Makanan dan minuman	7.8	8.1	9.7	10.2	-20.8	-8.9
5.3.2 Penginapan	4.9	5.4	6.1	6.6	-50.7	-24.3
5.4 Pengangkutan dan penyimpanan	5.7	6.2	6.3	6.8	-21.4	1.3
5.4.1 Pengangkutan darat	6.7	6.9	7.0	7.6	-27.0	1.9
5.4.2 Pengangkutan air	1.4	2.2	2.5	2.5	-9.4	3.1
5.4.3 Pengangkutan udara	3.0	3.2	1.9	2.9	-65.5	-30.4
5.4.4 Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	7.1	8.1	8.5	8.7	-10.0	2.3
5.4.5 Operasi lebuh raya	8.5	7.9	8.0	8.5	-14.2	-2.2
5.4.6 Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	6.5	7.4	7.7	8.1	-17.3	5.9
5.4.7 Pos dan kurier	6.2	7.5	9.6	9.6	16.3	14.5
5.5 Maklumat dan komunikasi	8.0	8.6	8.2	6.5	6.0	6.3
5.5.1 Aktiviti penerbitan dan penyiaran	3.4	7.3	5.6	3.9	-11.7	-1.1
5.5.2 Telekomunikasi	9.4	9.3	8.7	7.0	9.4	8.5
5.5.3 Aktiviti komputer dan perkhidmatan	6.1	7.2	7.8	5.8	3.2	2.1
5.6 Kewangan	1.4	5.1	3.9	4.4	2.3	9.2
5.6.1 Pengantara kewangan	1.5	4.5	4.2	4.3	0.3	10.5
5.6.2 Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	1.3	8.4	2.3	4.9	13.1	3.0

Jadual 8.2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 (samb.)
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
5.7 Insurans	6.5	3.6	9.9	6.0	4.8	12.3
5.7.1 Insurans dan tabungan pencen	6.7	3.7	10.2	6.3	5.2	12.5
5.7.2 Aktiviti sokongan insurans	2.7	1.3	3.0	-3.5	-8.0	7.6
5.8 Hartanah	4.8	5.3	5.1	5.2	-18.3	-13.1
5.9 Perkhidmatan perniagaan	7.9	8.7	9.1	9.1	-13.6	-10.1
5.9.1 Profesional, saintifik dan teknikal	8.3	9.4	9.7	9.8	-8.2	-6.8
5.9.2 Pentadbiran dan khidmat sokongan	7.1	7.3	7.8	7.8	-25.8	-19.1
5.10 Kediaman yang didiami oleh pemilik	4.6	4.7	4.6	4.6	2.9	1.4
5.11 Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	5.2	5.6	6.4	6.6	-21.8	-8.5
5.11.1 Perkhidmatan kesihatan swasta	5.5	5.8	6.0	5.9	-6.2	7.9
5.11.2 Perkhidmatan pendidikan swasta	6.7	6.5	6.2	5.8	-7.0	-4.4
5.11.3 Perkhidmatan swasta lain	3.9	4.8	6.9	7.6	-42.6	-30.5
5.12 Perkhidmatan kerajaan	4.8	4.8	4.7	3.4	4.6	5.4
5.12.1 Perkhidmatan awam am	3.4	-5.0	-7.3	-3.3	12.4	-0.8
5.12.2 Pertahanan	0.2	3.2	-12.4	-1.4	4.4	0.7
5.12.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	-3.0	4.0	1.0	-7.0	5.0	4.6
5.12.4 Perkhidmatan ekonomi	5.4	8.0	53.9	11.8	5.1	-1.6
5.12.5 Perlindungan alam sekitar	-0.1	7.8	-18.7	3.4	20.4	-8.3
5.12.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	19.1	25.2	29.7	22.5	2.6	38.4
5.12.7 Kesihatan	11.5	8.0	4.8	6.5	11.1	9.0
5.12.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.1	13.9	-17.1	28.2	9.6	2.6
5.12.9 Pendidikan	6.1	6.2	1.5	4.1	-0.6	7.9
5.12.10 Perlindungan sosial	1.6	16.9	57.2	-18.4	-2.1	3.0
5.13 Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat	2.9	3.6	3.8	5.2	12.3	26.0
5.14 Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1.4	1.5	2.3	3.4	-8.6	-13.8
6. Tambah: Duti import	8.8	13.0	-8.5	-2.2	-5.2	1.7
KDNK pada harga pembeli	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1

Jadual 8.3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	8.3	7.6	7.6	7.3	7.1	7.4	7.1
1.1 Getah	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2
1.2 Kelapa sawit	3.2	2.7	2.9	2.8	2.7	2.7	2.5
1.3 Ternakan	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.2
1.3.1 Ternakan ayam dan itik	0.7	0.7	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7
1.3.2 Lembu/kerbau	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.3.3 Ternakan lain	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
1.4 Pertanian lain	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	2.0	2.1
1.4.1 Padi	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.4.2 Sayur-sayuran	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	1.0
1.4.3 Buah-buahan	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4
1.4.4 Tanaman makanan	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
1.4.5 Lain-lain	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.7	0.7	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4
1.6 Perikanan	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8
1.6.1 Perikanan laut	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
1.6.2 Akuakultur	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	8.8	8.6	8.1	7.6	7.2	6.9	6.7
2.1 Minyak mentah dan kondensat	4.0	3.8	3.5	3.3	3.0	2.9	2.6
2.2 Gas asli	4.2	4.1	4.0	3.6	3.6	3.4	3.5
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.6	0.7	0.6	0.7	0.6	0.6
3. Pembuatan	22.3	22.3	22.3	22.4	22.2	22.9	24.3
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	1.0	0.9	1.0	1.0	0.9	1.0	0.8
3.2 Prosesan makanan	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	1.4
3.3 Minuman	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4
3.4 Produk tembakau	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.9	2.9	2.8	2.8	2.7	2.6	2.9
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4	2.6
3.12 Produk getah	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.9	1.0
3.13 Produk plastik	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8
3.15 Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1
3.17 Jentera dan peralatan	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5

Jadual 8.3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3.19 Kelengkapan elektrik	0.4	0.5	0.5	0.4	0.4	0.5	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.0	4.1	4.3	4.4	4.3	4.8	5.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	2.0	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.8
3.23 Perabot	0.3	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
4. Pembinaan	4.7	4.8	4.9	4.9	4.7	4.0	3.7
4.1 Bangunan kediaman	1.3	1.3	1.3	1.2	1.1	1.0	0.8
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9	0.8
4.3 Kejuruteraan awam	1.3	1.4	1.6	1.7	1.7	1.3	1.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.8	0.8	0.8	0.9	0.8	0.8	1.0
5. Perkhidmatan	54.7	55.4	55.6	56.7	57.6	57.7	57.0
5.1 Utiliti	2.7	2.7	2.6	2.6	2.7	2.8	2.8
5.1.1 Elektrik dan gas	2.2	2.2	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2
5.1.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6
5.2 Perdagangan borong dan runcit	15.6	15.9	16.1	16.7	17.0	17.0	16.7
5.2.1 Perdagangan borong	7.0	7.2	7.3	7.5	7.6	7.6	7.6
5.2.2 Perdagangan runcit	6.7	6.8	7.1	7.4	7.7	7.7	7.7
5.2.3 Kenderaan bermotor	2.0	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7	1.4
5.3 Makanan & minuman dan penginapan	3.1	3.2	3.2	3.3	3.5	2.7	2.3
5.3.1 Makanan dan minuman	2.4	2.5	2.5	2.7	2.8	2.4	2.1
5.3.2 Penginapan	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.4	0.3
5.4 Pengangkutan dan penyimpanan	3.6	3.6	3.6	3.7	3.8	3.1	3.1
5.4.1 Pengangkutan darat	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.7	0.7
5.4.2 Pengangkutan air	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4
5.4.3 Pengangkutan udara	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.2	0.1
5.4.4 Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5	0.5
5.4.5 Operasi lebuh raya	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	0.5
5.4.6 Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
5.4.7 Pos dan kurier	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
5.5 Maklumat dan komunikasi	5.3	5.5	5.6	5.8	5.9	6.6	6.8
5.5.1 Aktiviti penerbitan dan penyiaran	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
5.5.2 Telekomunikasi	3.5	3.7	3.8	3.9	4.0	4.6	4.9
5.5.3 Aktiviti komputer dan perkhidmatan	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3	1.5	1.4
5.6 Kewangan	5.1	5.0	4.9	4.9	4.9	5.3	5.6
5.6.1 Pengantara kewangan	4.3	4.2	4.1	4.1	4.1	4.4	4.7
5.6.2 Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9

Jadual 8.3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
5.7 Insurans	1.6	1.6	1.6	1.7	1.7	1.9	2.0
5.7.1 Insurans dan tabungan pencen	1.5	1.6	1.5	1.6	1.6	1.8	2.0
5.7.2 Aktiviti sokongan insurans	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.8 Hartanah	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.3	1.1
5.9 Perkhidmatan perniagaan	2.9	3.0	3.1	3.2	3.3	3.0	2.7
5.9.1 Profesional, saintifik dan teknikal	1.9	2.0	2.1	2.2	2.3	2.2	2.0
5.9.2 Pentadbiran dan khidmat sokongan	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0	0.8	0.6
5.10 Kediaman yang didiami oleh pemilik	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.4	2.4
5.11 Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	2.5	2.6	2.6	2.6	2.7	2.2	1.9
5.11.1 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.11.2 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
5.11.3 Perkhidmatan swasta lain	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	0.7	0.5
5.12 Perkhidmatan kerajaan	8.5	8.5	8.4	8.4	8.3	9.2	9.4
5.12.1 Perkhidmatan awam am	1.4	1.4	1.2	1.1	1.0	1.2	1.1
5.12.2 Pertahanan	0.7	0.7	0.7	0.6	0.5	0.6	0.6
5.12.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	0.9	0.8	0.8	0.8	0.7	0.8	0.8
5.12.4 Perkhidmatan ekonomi	0.7	0.7	0.7	1.1	1.1	1.3	1.2
5.12.5 Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.12.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.3
5.12.7 Kesihatan	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	1.5	1.5
5.12.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2
5.12.9 Pendidikan	3.3	3.3	3.4	3.2	3.2	3.4	3.6
5.12.10 Perlindungan sosial	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
5.13 Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.14 Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
6. Tambah: Duti import	1.2	1.3	1.4	1.2	1.1	1.1	1.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^a	2021 ^b
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	635,099	672,260	718,702	776,054	835,714	800,514	815,388
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan							
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	138,568	147,711	158,811	170,931	184,684	195,736	206,720
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	12,627	11,745	11,946	12,218	12,451	12,250	12,043
1.1.3 Pakaian dan kasut	20,007	22,075	24,726	27,949	31,424	27,201	26,996
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	99,383	105,778	110,969	116,503	121,970	126,049	130,270
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan	34,319	36,075	38,313	41,152	44,027	39,172	39,509
1.1.6 Kesihatan	17,299	18,304	19,409	20,706	22,045	21,005	22,924
1.1.7 Pengangkutan	85,254	90,850	94,984	100,113	108,445	93,504	86,455
1.1.8 Komunikasi	49,380	54,289	59,910	66,038	71,706	76,674	85,875
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	43,276	45,174	47,718	51,428	55,714	28,221	23,137
1.1.10 Pendidikan	14,092	14,835	15,723	16,658	17,572	16,411	15,750
1.1.11 Restoran dan hotel	66,155	70,745	76,089	82,970	90,926	66,762	60,657
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	81,550	85,256	90,063	95,812	101,206	89,432	89,950
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	41,319	42,149	45,336	47,831	49,927	19,307	14,547
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	68,675	73,288	75,868	74,846	76,996	11,899	317
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	546	562	574	590	613	690	871
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	60,016	60,794	61,244	60,530	63,779	64,597	69,521
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	15,919	16,354	13,265	12,341	13,765	15,994	17,119
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	42,655	42,914	46,293	45,741	47,820	46,322	50,049
1.2.3 Perkhidmatan sosial	1,442	1,526	1,686	2,448	2,194	2,281	2,353
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	695,115	733,054	779,946	836,583	899,493	865,111	884,909
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	634,553	671,698	718,127	775,463	835,101	799,824	814,517
1.4.1 Barangan	311,195	329,266	348,995	374,338	401,442	425,460	439,951
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	232,933	246,525	261,675	280,088	300,471	312,854	325,845
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	31,089	33,904	36,856	40,006	43,455	46,862	47,128
1.4.1.3 Barangan tahan lama	47,173	48,836	50,463	54,244	57,516	65,743	66,978
1.4.2 Perkhidmatan	323,358	342,432	369,132	401,126	433,659	374,364	374,566
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	154,021	155,640	164,450	170,030	172,659	181,228	190,813
2.1 Perkhidmatan awam am	28,617	29,448	29,799	25,984	25,008	26,965	27,401
2.2 Pertahanan	16,812	16,825	16,049	12,709	10,854	13,653	13,602
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	14,173	13,770	14,304	15,086	14,533	15,480	15,861
2.4 Perkhidmatan ekonomi	15,652	15,583	16,814	24,130	25,780	27,173	27,461
2.5 Perlindungan alam sekitar	557	574	894	599	637	762	756
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	1,890	2,567	3,208	4,378	4,619	4,708	5,853
2.7 Kesihatan	23,787	23,728	25,167	26,671	28,610	30,791	34,710
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	3,108	3,062	3,574	3,180	4,024	4,294	4,549
2.9 Pendidikan	47,983	48,558	52,954	54,845	56,401	55,121	58,266
2.10 Perlindungan sosial	1,442	1,526	1,686	2,448	2,194	2,281	2,353

Jadual 8.4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	304,423	312,190	331,093	335,592	328,536	281,173	278,703
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset							
3.1. Struktur	174,240	182,203	189,713	193,330	192,423	157,257	141,408
3.1. Jentera dan peralatan	102,399	103,405	115,158	115,975	109,562	100,162	113,387
3.1. Aset lain	27,784	26,581	26,221	26,288	26,551	23,755	23,908
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor							
3.2. Awam	106,274	105,213	105,499	100,249	89,508	70,522	62,556
3.2. Swasta	198,150	206,977	225,594	235,343	239,027	210,651	216,148
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-5,195	297	1,032	-8,678	-13,883	-4,840	18,362
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	817,370	828,155	900,064	917,462	907,877	830,157	958,334
5.1 Eksport barangan	681,275	685,228	750,508	768,846	756,343	751,100	886,828
5.2 Eksport perkhidmatan	136,095	142,927	149,556	148,616	151,534	79,057	71,505
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	728,778	739,230	814,571	826,694	806,952	743,087	874,862
6.1 Import barangan	572,051	578,719	644,246	662,747	647,361	623,825	751,773
6.2 Import perkhidmatan	156,727	160,511	170,325	163,947	159,590	119,262	123,088
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,229,312	1,300,769	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis perbelanjaan	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	5.9	6.9	8.0	7.7	-4.2	1.9
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan						
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	6.6	7.5	7.6	8.0	6.0	5.6
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	-7.0	1.7	2.3	1.9	-1.6	-1.7
1.1.3 Pakaian dan kasut	10.3	12.0	13.0	12.4	-13.4	-0.8
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.4	4.9	5.0	4.7	3.3	3.3
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	5.1	6.2	7.4	7.0	-11.0	0.9
1.1.6 Kesihatan	5.8	6.0	6.7	6.5	-4.7	9.1
1.1.7 Pengangkutan	6.6	4.6	5.4	8.3	-13.8	-7.5
1.1.8 Komunikasi	9.9	10.4	10.2	8.6	6.9	12.0
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	4.4	5.6	7.8	8.3	-49.3	-18.0
1.1.10 Pendidikan	5.3	6.0	5.9	5.5	-6.6	-4.0
1.1.11 Restoran dan hotel	6.9	7.6	9.0	9.6	-26.6	-9.1
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	4.5	5.6	6.4	5.6	-11.6	0.6
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	2.0	7.6	5.5	4.4	-61.3	-24.7
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	6.7	3.5	-1.3	2.9	-84.5	-97.3
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	2.9	2.2	2.8	3.9	12.6	26.2
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	1.3	0.7	-1.2	5.4	1.3	7.6
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	2.7	-18.9	-7.0	11.5	16.2	7.0
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	0.6	7.9	-1.2	4.5	-3.1	8.0
1.2.3 Perkhidmatan sosial	5.9	10.5	45.2	-10.4	4.0	3.2
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	5.5	6.4	7.3	7.5	-3.8	2.3
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	5.9	6.9	8.0	7.7	-4.2	1.8
1.4.1 Barangan	5.8	6.0	7.3	7.2	6.0	3.4
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	5.8	6.1	7.0	7.3	4.1	4.2
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	9.1	8.7	8.5	8.6	7.8	0.6
1.4.1.3 Barangan tahan lama	3.5	3.3	7.5	6.0	14.3	1.9
1.4.2 Perkhidmatan	5.9	7.8	8.7	8.1	-13.7	0.1
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	1.1	5.7	3.4	1.5	5.0	5.3
2.1 Perkhidmatan awam am	2.9	1.2	-12.8	-3.8	7.8	1.6
2.2 Pertahanan	0.1	-4.6	-20.8	-14.6	25.8	-0.4
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	-2.8	3.9	5.5	-3.7	6.5	2.5
2.4 Perkhidmatan ekonomi	-0.4	7.9	43.5	6.8	5.4	1.1
2.5 Perlindungan alam sekitar	3.1	55.8	-33.1	6.3	19.8	-0.8
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	35.8	25.0	36.5	5.5	1.9	24.3
2.7 Kesihatan	-0.2	6.1	6.0	7.3	7.6	12.7
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	-1.5	16.7	-11.0	26.5	6.7	6.0
2.9 Pendidikan	1.2	9.1	3.6	2.8	-2.3	5.7
2.10 Perlindungan sosial	5.9	10.5	45.2	-10.4	4.0	3.2

Jadual 8.5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 (samb.)
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis perbelanjaan	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	2.6	6.1	1.4	-2.1	-14.4	-0.9
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset						
3.1.1 Struktur	4.6	4.1	1.9	-0.5	-18.3	-10.1
3.1.2 Jentera dan peralatan	1.0	11.4	0.7	-5.5	-8.6	13.2
3.1.3 Aset lain	-4.3	-1.4	0.3	1.0	-10.5	0.6
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor						
3.2.1 Awam	-1.0	0.3	-5.0	-10.7	-21.2	-11.3
3.2.2 Swasta	4.5	9.0	4.3	1.6	-11.9	2.6
Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..
Eksport barangan dan perkhidmatan	1.3	8.7	1.9	-1.0	-8.6	15.4
5.1 Eksport barangan	0.6	9.5	2.4	-1.6	-0.7	18.1
5.2 Eksport perkhidmatan	5.0	4.6	-0.6	2.0	-47.8	-9.6
Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	1.4	10.2	1.5	-2.4	-7.9	17.7
6.1 Import barangan	1.2	11.3	2.9	-2.3	-3.6	20.5
6.2 Import perkhidmatan	2.4	6.1	-3.7	-2.7	-25.3	3.2
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	54.0	54.7	55.3	56.9	58.7	59.5	58.8
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan							
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	11.8	12.0	12.2	12.5	13.0	14.6	14.9
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	1.1	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
1.1.3 Pakaian dan kasut	1.7	1.8	1.9	2.0	2.2	2.0	1.9
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	8.4	8.6	8.5	8.5	8.6	9.4	9.4
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.9	2.9	2.9	3.0	3.1	2.9	2.8
1.1.6 Kesihatan	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6	1.7
1.1.7 Pengangkutan	7.2	7.4	7.3	7.3	7.6	7.0	6.2
1.1.8 Komunikasi	4.2	4.4	4.6	4.8	5.0	5.7	6.2
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	3.7	3.7	3.7	3.8	3.9	2.1	1.7
1.1.10 Pendidikan	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1
1.1.11 Restoran dan hotel	5.6	5.8	5.8	6.1	6.4	5.0	4.4
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	6.9	6.9	6.9	7.0	7.1	6.6	6.5
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	3.5	3.4	3.5	3.5	3.5	1.4	1.0
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	5.8	6.0	5.8	5.5	5.4	0.9	0.0
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	5.1	4.9	4.7	4.4	4.5	4.8	5.0
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	1.4	1.3	1.0	0.9	1.0	1.2	1.2
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	3.6	3.5	3.6	3.4	3.4	3.4	3.6
1.2.3 Perkhidmatan sosial	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	59.1	59.6	60.0	61.3	63.2	64.3	63.8
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	53.9	54.6	55.2	56.9	58.6	59.5	58.7
1.4.1 Barangan	26.4	26.8	26.8	27.4	28.2	31.6	31.7
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	19.8	20.1	20.1	20.5	21.1	23.3	23.5
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	2.6	2.8	2.8	2.9	3.1	3.5	3.4
1.4.1.3 Barangan tahan lama	4.0	4.0	3.9	4.0	4.0	4.9	4.8
1.4.2 Perkhidmatan	27.5	27.9	28.4	29.4	30.5	27.8	27.0
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	13.1	12.7	12.6	12.5	12.1	13.5	13.8
2.1 Perkhidmatan awam am	2.4	2.4	2.3	1.9	1.8	2.0	2.0
2.2 Pertahanan	1.4	1.4	1.2	0.9	0.8	1.0	1.0
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	1.2	1.1	1.1	1.1	1.0	1.2	1.1
2.4 Perkhidmatan ekonomi	1.3	1.3	1.3	1.8	1.8	2.0	2.0
2.5 Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4
2.7 Kesihatan	2.0	1.9	1.9	2.0	2.0	2.3	2.5
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.3	0.2	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3
2.9 Pendidikan	4.1	3.9	4.1	4.0	4.0	4.1	4.2
2.10 Perlindungan sosial	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2

Jadual 8.6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	25.9	25.4	25.5	24.6	23.1	20.9	20.1
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset							
3.1.1 Struktur	14.8	14.8	14.6	14.2	13.5	11.7	10.2
3.1.2 Jentera dan peralatan	8.7	8.4	8.9	8.5	7.7	7.4	8.2
3.1.3 Aset lain	2.4	2.2	2.0	1.9	1.9	1.8	1.7
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor							
3.2.1 Awam	9.0	8.6	8.1	7.4	6.3	5.2	4.5
3.2.2 Swasta	16.8	16.8	17.3	17.3	16.8	15.7	15.6
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-0.4	0.0	0.1	-0.6	-1.0	-0.4	1.3
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	69.4	67.4	69.2	67.3	63.8	61.7	69.1
5.1 Eksport barangan	57.9	55.7	57.7	56.4	53.1	55.8	64.0
5.2 Eksport perkhidmatan	11.6	11.6	11.5	10.9	10.6	5.9	5.2
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	61.9	60.1	62.6	60.6	56.7	55.2	63.1
6.1 Import barangan	48.6	47.1	49.5	48.6	45.5	46.4	54.2
6.2 Import perkhidmatan	13.3	13.1	13.1	12.0	11.2	8.9	8.9
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.7: KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi		Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
2018	I	25,129	25,928	75,041	16,452	188,364	4,912	335,826
	II	24,335	25,884	76,183	16,810	192,865	4,405	340,482
	III	24,496	25,709	76,836	16,762	195,849	3,158	342,809
	IV	25,677	26,036	76,782	16,171	195,912	4,071	344,650
2019	I	26,667	25,783	77,913	16,477	199,022	3,976	349,838
	II	25,174	26,330	80,026	17,078	206,162	4,240	359,011
	III	25,261	25,435	79,851	16,869	208,842	4,296	360,555
	IV	24,471	25,340	78,492	16,028	206,551	3,667	354,549
2020	I	24,209	24,929	78,775	15,173	204,704	3,433	351,222
	II	25,347	21,297	65,730	9,565	172,954	3,335	298,227
	III	25,193	23,860	82,609	14,980	201,123	4,411	352,176
	IV	24,323	22,885	80,361	13,564	196,125	4,119	341,376
2021	I	24,209	23,725	83,869	13,629	200,050	4,055	349,538
	II	24,923	23,586	83,555	13,437	196,990	4,132	346,624
	III	24,675	23,111	82,070	11,990	191,894	3,470	337,210
	IV	25,084	22,749	87,525	11,759	201,655	3,915	352,687
2022	I	24,281	23,411	89,097	12,809	212,734	3,998	366,331

Jadual 8.8: KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi		Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
2018	I	-1.8	-1.0	1.6	2.2	1.9	3.2	1.4
	II	-3.2	-0.2	1.5	2.2	2.4	-10.3	1.4
	III	0.7	-0.7	0.9	-0.3	1.5	-28.3	0.7
	IV	4.8	1.3	-0.1	-3.5	0.0	28.9	0.5
2019	I	3.9	-1.0	1.5	1.9	1.6	-2.3	1.5
	II	-5.6	2.1	2.7	3.6	3.6	6.6	2.6
	III	0.3	-3.4	-0.2	-1.2	1.3	1.3	0.4
	IV	-3.1	-0.4	-1.7	-5.0	-1.1	-14.7	-1.7
2020	I	-1.1	-1.6	0.4	-5.3	-0.9	-6.4	-0.9
	II	4.7	-14.6	-16.6	-37.0	-15.5	-2.8	-15.1
	III	-0.6	12.0	25.7	56.6	16.3	32.3	18.1
	IV	-3.5	-4.1	-2.7	-9.5	-2.5	-6.6	-3.1
2021	I	-0.5	3.7	4.4	0.5	2.0	-1.5	2.4
	II	2.9	-0.6	-0.4	-1.4	-1.5	1.9	-0.8
	III	-1.0	-2.0	-1.8	-10.8	-2.6	-16.0	-2.7
	IV	1.7	-1.6	6.6	-1.9	5.1	12.8	4.6
2022	I	-3.2	2.9	1.8	8.9	5.5	2.1	3.9

Jadual 8.9: KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta

Jenis perbelanjaan		Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	Pembentukan modal tetap kasar	Eksport barangan dan perkhidmatan	Import barangan dan perkhidmatan	Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli
2018	I	187,865	40,844	83,535	228,143	203,974	335,826
	II	193,454	42,514	84,187	230,269	209,425	340,482
	III	197,213	43,112	85,124	229,630	208,638	342,809
	IV	197,521	43,560	82,747	229,421	204,657	344,650
2019	I	200,386	42,987	80,164	227,381	198,290	349,838
	II	211,220	42,795	83,989	229,974	204,085	359,011
	III	212,912	43,032	83,279	228,421	203,023	360,555
	IV	211,197	43,846	81,103	222,101	201,553	354,549
2020	I	212,435	44,956	76,012	211,452	194,331	351,222
	II	174,424	43,954	59,467	180,262	166,147	298,227
	III	209,310	45,748	74,453	220,002	187,357	352,176
	IV	202,729	46,263	71,906	217,381	194,847	341,376
2021	I	208,071	47,396	72,794	236,204	217,846	349,538
	II	196,608	47,663	69,533	246,935	225,011	346,624
	III	200,605	48,915	66,310	229,649	208,898	337,210
	IV	209,202	47,075	69,257	245,225	223,115	352,687
2022	I	218,854	50,536	72,730	255,143	241,987	366,331

Jadual 8.10: KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis perbelanjaan		Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	Pembentukan modal tetap kasar	Eksport barangan dan perkhidmatan	Import barangan dan perkhidmatan	Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli
2018	I	2.2	-1.6	1.2	1.7	0.8	1.4
	II	3.0	4.1	0.8	0.9	2.7	1.4
	III	1.9	1.4	1.1	-0.3	-0.4	0.7
	IV	0.2	1.0	-2.8	-0.1	-1.9	0.5
2019	I	1.5	-1.3	-3.1	-0.9	-3.1	1.5
	II	5.4	-0.4	4.8	1.1	2.9	2.6
	III	0.8	0.6	-0.8	-0.7	-0.5	0.4
	IV	-0.8	1.9	-2.6	-2.8	-0.7	-1.7
2020	I	0.6	2.5	-6.3	-4.8	-3.6	-0.9
	II	-17.9	-2.2	-21.8	-14.8	-14.5	-15.1
	III	20.0	4.1	25.2	22.0	12.8	18.1
	IV	-3.1	1.1	-3.4	-1.2	4.0	-3.1
2021	I	2.6	2.4	1.2	8.7	11.8	2.4
	II	-5.5	0.6	-4.5	4.5	3.3	-0.8
	III	2.0	2.6	-4.6	-7.0	-7.2	-2.7
	IV	4.3	-3.8	4.4	6.8	6.8	4.6
2022	I	4.6	7.4	5.0	4.0	8.5	3.9

* Komponen perubahan inventori, barangan berharga dan perbezaan statistik tidak ditunjukkan di dalam jadual

Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	99,637	101,573	99,106	98,898	23,298	23,292	27,089	25,958
1.1 Getah	2,829	3,002	2,444	2,239	765	554	766	743
1.2 Kelapa sawit	37,664	38,239	36,869	34,789	8,689	8,140	9,720	11,115
1.3 Ternakan	14,584	15,459	16,002	16,519	3,401	3,504	3,840	3,839
1.4 Pertanian lain	25,349	26,369	27,367	28,947	6,139	6,399	7,123	5,688
1.5 Perhutanan dan pembalakan	6,986	6,382	5,138	5,185	1,547	1,782	1,934	1,722
1.6 Perikanan laut	8,081	8,054	7,293	7,266	1,878	1,866	2,472	1,864
1.7 Akuakultur	4,144	4,068	3,993	3,953	879	1,046	1,234	985
2. Perlombongan dan pengkuarian	103,557	102,887	92,879	93,150	26,189	25,853	24,238	27,277
2.1 Minyak mentah dan kondensat	45,430	42,460	38,430	35,950	11,837	11,693	10,614	11,285
2.2 Gas asli	49,322	50,643	45,896	48,908	12,235	12,111	11,310	13,666
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	8,806	9,784	8,554	8,293	2,117	2,049	2,314	2,326
3. Pembuatan	304,843	316,283	307,847	337,219	72,643	75,745	77,131	79,324
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	13,319	13,178	12,814	11,652	2,916	3,213	3,318	3,872
3.2 Prosesan makanan	16,149	17,270	18,127	19,938	3,764	4,084	4,300	4,002
3.3 Minuman	5,133	5,282	4,513	4,976	1,102	1,394	1,330	1,307
3.4 Produk tembakau	3,686	3,899	3,174	2,755	758	1,137	999	791
3.5 Tekstil dan pakaian	5,178	5,466	4,784	5,137	1,189	1,383	1,300	1,306
3.6 Kulit dan produk berkaitan	748	786	635	727	196	233	176	144
3.7 Keluaran kayu	7,323	7,691	6,815	7,448	1,777	1,782	1,898	1,866
3.8 Kertas dan produk kertas	4,473	4,672	4,533	5,220	1,127	1,213	1,156	977
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4,013	4,182	3,991	4,125	1,094	921	881	1,117
3.10 Produk petroleum bertapis	37,962	39,026	35,286	39,858	9,256	9,475	9,268	9,963
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	33,071	33,767	32,201	35,532	7,900	7,774	8,527	8,870
3.12 Produk getah	7,419	7,939	12,076	14,522	1,364	1,835	2,083	2,137
3.13 Produk plastik	9,966	10,250	10,521	11,779	2,230	2,227	3,054	2,456
3.14 Produk mineral bukan logam	11,887	12,438	10,583	10,735	2,619	3,197	3,192	2,879
3.15 Logam asas	8,176	8,498	8,071	8,314	1,726	2,196	2,191	2,063
3.16 Produk logam yang direka	16,161	16,780	14,124	15,121	3,940	4,419	4,017	3,786
3.17 Jentera dan peralatan	9,690	10,075	10,212	11,228	3,117	2,265	2,251	2,058
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	5,456	5,715	5,651	6,402	1,406	1,271	1,243	1,535
3.19 Kelengkapan elektrik	6,115	6,293	6,302	7,204	1,468	1,746	1,298	1,602
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	59,699	61,671	63,966	74,186	15,325	14,121	14,791	15,462
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	5,357	5,379	5,307	5,799	1,054	1,407	1,382	1,515
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	24,582	26,171	25,058	25,598	5,175	6,241	5,863	7,303
3.23 Perabot	4,761	5,140	4,731	4,638	1,244	1,260	1,159	1,098
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	4,516	4,716	4,372	4,325	895	952	1,451	1,218

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	66,194	66,453	53,616	50,802	16,604	15,985	17,206	16,399
4.1 Bangunan kediaman	15,812	15,352	12,819	11,210	4,253	3,628	4,011	3,919
4.2 Bangunan bukan kediaman	15,348	14,188	11,945	11,688	3,601	3,600	3,787	4,361
4.3 Kejuruteraan awam	23,354	24,823	17,836	14,614	5,802	5,781	6,419	5,351
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	11,681	12,089	11,015	13,290	2,948	2,975	2,989	2,768
5. Perkhidmatan	772,990	820,576	776,361	791,068	183,367	188,290	196,947	204,386
5.1 Elektrik dan gas	28,932	30,596	29,560	30,029	6,982	7,287	7,389	7,273
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	7,177	7,731	8,298	8,807	1,728	1,736	1,828	1,885
5.3 Perdagangan borong	101,927	107,690	101,721	104,925	22,684	24,914	27,142	27,187
5.4 Perdagangan runcit	101,471	110,245	103,952	107,330	24,069	24,035	25,311	28,056
5.5 Kenderaan bermotor	23,769	24,769	22,587	19,751	5,225	5,375	6,855	6,313
5.6 Makanan dan minuman	36,263	39,971	31,673	28,839	8,609	8,803	8,993	9,858
5.7 Penginapan	9,239	9,851	4,854	3,674	2,160	2,246	2,397	2,435
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	50,208	53,632	42,139	42,671	12,103	12,291	12,616	13,200
5.9 Maklumat dan komunikasi	79,110	84,225	89,252	94,874	19,104	19,938	20,296	19,773
5.10 Kewangan	66,485	69,388	70,975	77,481	16,603	16,106	16,746	17,030
5.11 Insurans	22,604	23,970	25,130	28,232	5,429	5,530	5,600	6,044
5.12 Hartanah	20,381	21,433	17,512	15,216	4,977	5,063	5,166	5,174
5.13 Perkhidmatan perniagaan	43,364	47,330	40,887	36,756	10,410	10,829	10,674	11,451
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	9,504	10,070	9,442	10,192	2,269	2,430	2,398	2,407
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	11,156	11,801	10,974	10,491	2,615	2,716	2,926	2,899
5.16 Perkhidmatan lain	46,510	49,072	43,158	40,783	11,442	11,516	11,713	11,838
5.17 Perkhidmatan kerajaan	114,891	118,804	124,245	131,016	26,958	27,473	28,897	31,563
6. Tambah: Duti import	16,546	16,179	15,335	15,602	4,995	4,272	3,074	4,204
KDNK pada harga pembeli	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738	327,096	333,438	345,685	357,547

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	24,707	24,266	28,082	24,519	22,533	24,422	27,938	24,213
1.1 Getah	857	566	821	757	701	441	625	678
1.2 Kelapa sawit	9,544	8,916	10,537	9,242	7,440	9,589	10,816	9,024
1.3 Ternakan	3,558	3,705	4,078	4,118	3,850	3,755	4,159	4,238
1.4 Pertanian lain	6,291	6,627	7,377	6,074	6,654	6,846	7,650	6,216
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1,576	1,662	1,750	1,394	1,195	1,280	1,408	1,255
1.6 Perikanan laut	2,036	1,815	2,386	1,817	1,855	1,550	2,136	1,752
1.7 Akuakultur	845	974	1,132	1,117	838	961	1,143	1,050
2. Perlombongan dan pengkuarian	26,216	26,483	23,567	26,622	25,460	21,387	22,009	24,023
2.1 Minyak mentah dan kondensat	11,278	11,121	9,382	10,679	10,892	9,032	9,094	9,411
2.2 Gas asli	12,807	12,852	11,634	13,351	12,430	10,510	10,776	12,180
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	2,131	2,510	2,551	2,591	2,138	1,844	2,139	2,432
3. Pembuatan	75,627	79,005	79,922	81,729	76,661	64,490	82,509	84,186
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	3,240	3,248	3,041	3,649	2,704	3,749	3,379	2,983
3.2 Prosesan makanan	3,781	4,375	4,766	4,348	4,091	4,564	4,995	4,478
3.3 Minuman	1,126	1,439	1,371	1,345	1,122	902	1,240	1,248
3.4 Produk tembakau	820	1,203	1,045	831	797	384	1,109	884
3.5 Tekstil dan pakaian	1,248	1,464	1,371	1,383	1,286	858	1,274	1,366
3.6 Kulit dan produk berkaitan	202	246	186	151	209	136	145	145
3.7 Keluaran kayu	1,868	1,863	2,010	1,950	1,915	1,101	1,859	1,940
3.8 Kertas dan produk kertas	1,169	1,272	1,209	1,021	1,159	1,022	1,275	1,078
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1,151	962	928	1,140	1,172	680	959	1,180
3.10 Produk petroleum bertapis	9,524	9,757	9,551	10,194	9,880	7,176	8,740	9,489
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	8,063	7,950	8,712	9,042	8,230	6,838	8,358	8,775
3.12 Produk getah	1,454	1,979	2,231	2,274	1,753	2,922	3,622	3,779
3.13 Produk plastik	2,344	2,316	3,076	2,515	2,339	2,131	3,348	2,704
3.14 Produk mineral bukan logam	2,754	3,346	3,337	3,001	2,740	1,792	3,081	2,971
3.15 Logam asas	1,781	2,280	2,275	2,163	1,799	1,672	2,358	2,241
3.16 Produk logam yang direka	4,086	4,608	4,180	3,905	4,066	2,662	3,706	3,690
3.17 Jentera dan peralatan	3,215	2,334	2,375	2,151	3,201	2,232	2,535	2,244
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	1,459	1,423	1,390	1,443	1,364	1,153	1,559	1,576
3.19 Kelengkapan elektrik	1,541	1,789	1,298	1,665	1,527	1,672	1,388	1,716
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	15,990	14,687	15,117	15,877	16,582	13,372	16,657	17,355
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	984	1,416	1,418	1,562	989	1,311	1,439	1,568
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	5,532	6,722	6,296	7,620	5,423	4,701	6,687	8,246
3.23 Perabot	1,342	1,362	1,239	1,196	1,354	840	1,295	1,242
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	954	962	1,499	1,301	959	622	1,502	1,289

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	16,704	16,161	16,967	16,620	15,377	9,003	14,890	14,346
4.1 Bangunan kediaman	3,917	3,566	3,858	4,012	3,605	2,215	3,414	3,584
4.2 Bangunan bukan kediaman	3,508	3,360	3,339	3,981	3,134	2,209	2,849	3,754
4.3 Kejuruteraan awam	6,246	6,082	6,770	5,726	5,923	2,454	5,629	3,830
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	3,034	3,153	2,999	2,902	2,714	2,124	2,998	3,178
5. Perkhidmatan	195,144	199,852	208,474	217,106	201,370	167,515	200,390	207,085
5.1 Elektrik dan gas	7,432	7,725	7,787	7,652	7,784	6,726	7,473	7,577
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	1,897	1,886	1,945	2,003	2,007	2,053	2,102	2,136
5.3 Perdagangan borong	23,869	26,142	28,849	28,830	24,657	20,813	27,644	28,608
5.4 Perdagangan runcit	26,408	26,282	27,386	30,169	27,009	20,849	26,776	29,318
5.5 Kenderaan bermotor	5,499	5,629	7,042	6,600	5,289	2,923	7,414	6,960
5.6 Makanan dan minuman	9,495	9,681	9,895	10,901	9,776	6,616	7,583	7,698
5.7 Penginapan	2,298	2,394	2,555	2,603	2,190	499	1,154	1,011
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	12,902	13,157	13,472	14,101	12,660	7,296	11,282	10,902
5.9 Maklumat dan komunikasi	20,468	21,164	21,504	21,090	21,843	22,176	22,637	22,596
5.10 Kewangan	16,961	16,967	17,440	18,020	17,657	15,398	18,811	19,110
5.11 Insurans	6,089	5,709	5,877	6,295	6,573	5,986	5,852	6,720
5.12 Hartanah	5,219	5,324	5,427	5,462	5,229	3,609	4,407	4,267
5.13 Perkhidmatan perniagaan	11,329	11,836	11,642	12,522	11,900	9,201	9,931	9,855
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	2,395	2,564	2,554	2,558	2,450	2,098	2,439	2,455
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	2,760	2,872	3,094	3,074	2,880	2,521	2,821	2,753
5.16 Perkhidmatan lain	12,082	12,113	12,358	12,519	12,150	9,376	10,869	10,764
5.17 Perkhidmatan kerajaan	28,042	28,408	29,647	32,707	29,316	29,377	31,196	34,356
6. Tambah: Duti import	3,976	4,142	4,106	3,956	3,386	3,272	4,189	4,487
KDNK pada harga pembeli	342,373	349,910	361,117	370,552	344,788	290,090	351,926	358,340

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2021				2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	22,563	24,053	27,389	24,894	22,604
1.1 Getah	617	445	627	550	502
1.2 Kelapa sawit	7,177	8,547	9,613	9,453	7,454
1.3 Ternakan	3,983	3,992	4,299	4,245	4,040
1.4 Pertanian lain	7,031	7,254	8,110	6,551	6,823
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1,160	1,266	1,451	1,307	1,100
1.6 Perikanan laut	1,792	1,582	2,191	1,700	1,837
1.7 Akuakultur	803	966	1,097	1,086	849
2. Perlombongan dan pengkuarian	24,337	23,648	21,296	23,870	24,066
2.1 Minyak mentah dan kondensat	9,505	9,260	8,390	8,795	8,801
2.2 Gas asli	12,678	12,700	10,934	12,595	13,101
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	2,153	1,688	1,971	2,480	2,165
3. Pembuatan	81,761	81,679	81,890	91,888	87,191
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	2,331	3,115	2,971	3,235	2,336
3.2 Prosesan makanan	4,445	5,022	5,450	5,021	4,776
3.3 Minuman	1,145	1,247	1,191	1,393	1,229
3.4 Produk tembakau	856	746	213	940	889
3.5 Tekstil dan pakaian	1,313	1,160	1,232	1,432	1,382
3.6 Kulit dan produk berkaitan	221	234	120	150	226
3.7 Keluaran kayu	1,911	1,708	1,713	2,116	2,086
3.8 Kertas dan produk kertas	1,285	1,290	1,389	1,256	1,391
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1,225	873	834	1,193	1,242
3.10 Produk petroleum bertapis	9,436	9,616	10,421	10,386	9,666
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	8,749	7,921	9,137	9,724	8,922
3.12 Produk getah	2,985	4,290	3,898	3,349	2,326
3.13 Produk plastik	2,651	2,578	3,646	2,904	2,788
3.14 Produk mineral bukan logam	2,820	2,448	2,435	3,031	2,985
3.15 Logam asas	1,865	2,026	2,049	2,374	1,992
3.16 Produk logam yang direka	4,027	3,702	3,381	4,012	4,198
3.17 Jentera dan peralatan	3,350	2,615	2,666	2,597	3,571
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	1,491	1,558	1,618	1,734	1,628
3.19 Kelengkapan elektrik	1,647	2,106	1,490	1,961	1,885
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	18,630	17,109	18,027	20,420	21,974
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	1,047	1,547	1,445	1,760	1,124
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	5,931	6,643	4,641	8,383	6,053
3.23 Perabot	1,432	1,232	796	1,178	1,517
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	966	893	1,127	1,339	1,001

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2021				2022
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	13,770	12,627	11,816	12,588	12,922
4.1 Bangunan kediaman	3,435	2,584	2,483	2,709	2,908
4.2 Bangunan bukan kediaman	2,939	2,986	2,462	3,301	2,965
4.3 Kejuruteraan awam	4,215	3,690	3,600	3,109	3,535
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	3,182	3,368	3,271	3,470	3,514
5. Perkhidmatan	196,765	190,044	190,474	213,785	209,560
5.1 Elektrik dan gas	7,736	7,194	7,190	7,908	8,020
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	2,155	2,163	2,220	2,269	2,207
5.3 Perdagangan borong	24,743	24,806	26,761	28,614	25,055
5.4 Perdagangan runcit	27,267	25,302	24,822	29,939	28,751
5.5 Kenderaan bermotor	5,711	3,741	3,098	7,202	6,216
5.6 Makanan dan minuman	7,437	7,011	6,687	7,704	8,685
5.7 Penginapan	895	730	555	1,494	1,665
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	10,565	10,013	9,902	12,191	13,292
5.9 Maklumat dan komunikasi	23,224	23,474	24,040	24,136	24,694
5.10 Kewangan	19,589	19,687	18,874	19,330	19,172
5.11 Insurans	7,310	6,604	6,834	7,483	7,458
5.12 Hartanah	4,265	3,623	3,643	3,686	4,832
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9,555	9,346	8,366	9,489	10,299
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	2,338	2,550	2,606	2,699	2,702
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	2,583	2,594	2,640	2,673	2,675
5.16 Perkhidmatan lain	10,453	10,130	9,425	10,775	11,150
5.17 Perkhidmatan kerajaan	30,937	31,075	32,810	36,194	32,686
6. Tambah: Duti import	3,967	4,057	3,296	4,283	3,895
KDNK pada harga pembeli	343,162	336,108	336,161	371,308	360,239

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	(%)			
					2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	0.1	1.9	-2.4	-0.2	3.1	-1.5	-0.7	-0.1
1.1 Getah	-17.6	6.1	-18.6	-8.4	-28.5	-20.1	-0.2	-17.6
1.2 Kelapa sawit	-1.8	1.5	-3.6	-5.6	12.5	-6.0	-8.0	-2.7
1.3 Ternakan	5.5	6.0	3.5	3.2	4.0	5.4	5.9	6.5
1.4 Pertanian lain	4.3	4.0	3.8	5.8	3.9	3.5	6.5	3.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-3.9	-8.6	-19.5	0.9	-12.0	-4.3	0.1	0.5
1.6 Perikanan laut	-0.2	-0.3	-9.4	-0.4	-5.0	-0.4	-0.1	5.5
1.7 Akuakultur	-2.1	-1.8	-1.9	-1.0	-3.0	-0.4	1.1	-6.6
2. Perlombongan dan pengkuarian	-2.2	-0.6	-9.7	0.3	-2.4	-1.3	-5.0	-0.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-0.8	-6.5	-9.5	-6.5	-0.5	2.4	-3.7	-1.5
2.2 Gas asli	-4.2	2.7	-9.4	6.6	-5.0	-4.1	-8.5	0.2
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	3.1	11.1	-12.6	-3.1	2.3	-4.1	8.9	5.3
3. Pembuatan	5.0	3.8	-2.7	9.5	5.2	4.9	5.0	4.7
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-0.1	-1.1	-2.8	-9.1	16.0	2.0	-6.9	-5.6
3.2 Prosesan makanan	7.0	6.9	5.0	10.0	4.4	6.5	10.9	6.0
3.3 Minuman	3.2	2.9	-14.6	10.3	2.7	4.8	3.7	1.5
3.4 Produk tembakau	1.7	5.8	-18.6	-13.2	-0.4	1.5	2.5	3.1
3.5 Tekstil dan pakaian	4.4	5.5	-12.5	7.4	7.0	3.9	2.9	4.1
3.6 Kulit dan produk berkaitan	3.6	5.0	-19.2	14.5	4.1	5.0	3.2	1.4
3.7 Keluaran kayu	5.5	5.0	-11.4	9.3	5.9	3.6	7.0	5.8
3.8 Kertas dan produk kertas	4.3	4.5	-3.0	15.2	3.9	5.3	5.1	2.7
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.9	4.2	-4.6	3.4	3.7	2.6	4.8	4.4
3.10 Produk petroleum bertapis	3.3	2.8	-9.6	13.0	4.3	2.5	2.5	4.0
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	4.6	2.1	-4.6	10.3	6.5	5.8	4.7	1.9
3.12 Produk getah	5.1	7.0	52.1	20.3	1.6	4.0	6.1	7.3
3.13 Produk plastik	4.1	2.8	2.6	12.0	3.9	3.0	4.6	4.7
3.14 Produk mineral bukan logam	5.5	4.6	-14.9	1.4	6.5	5.8	6.0	3.8
3.15 Logam asas	4.0	3.9	-5.0	3.0	5.5	3.1	3.4	4.1
3.16 Produk logam yang direka	5.0	3.8	-15.8	7.1	4.4	5.8	5.6	4.2
3.17 Jentera dan peralatan	5.3	4.0	1.4	10.0	5.3	6.9	4.4	4.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	4.1	4.8	-1.1	13.3	1.7	3.2	7.3	4.6
3.19 Kelengkapan elektrik	0.9	2.9	0.2	14.3	1.4	-0.2	-0.8	3.2
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.1	3.3	3.7	16.0	6.9	6.8	7.0	7.7
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan	7.5	0.4	-1.3	9.3	4.5	8.1	8.2	8.5
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6.2	6.5	-4.3	2.2	1.4	6.2	8.1	8.4
3.23 Perabot	4.2	8.0	-7.9	-2.0	1.8	1.9	7.7	6.1
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	6.6	4.4	-7.3	-1.1	6.9	5.0	5.8	8.8

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.2	0.4	-19.3	-5.2	4.9	4.8	4.7	2.5
4.1 Bangunan kediaman	-6.9	-2.9	-16.5	-12.6	-3.4	-6.8	-7.4	-10.1
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.2	-7.6	-15.8	-2.2	-2.6	-5.5	0.2	2.5
4.3 Kejuruteraan awam	15.3	6.3	-28.1	-18.1	16.2	19.6	14.3	11.2
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	8.7	3.5	-8.9	20.6	7.6	9.4	10.5	7.4
5. Perkhidmatan	6.9	6.2	-5.4	1.9	6.6	6.6	7.3	6.9
5.1 Elektrik dan gas	4.6	5.8	-3.4	1.6	4.0	4.6	5.2	4.4
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	6.7	7.7	7.3	6.1	6.0	6.6	6.5	7.7
5.3 Perdagangan borong	7.4	5.7	-5.5	3.1	8.0	7.4	7.3	7.0
5.4 Perdagangan runcit	10.2	8.6	-5.7	3.2	7.5	8.3	12.5	12.1
5.5 Kenderaan bermotor	3.8	4.2	-8.8	-12.6	-0.4	3.9	8.4	2.6
5.6 Makanan dan minuman	9.7	10.2	-20.8	-8.9	8.4	9.9	10.3	10.3
5.7 Penginapan	6.1	6.6	-50.7	-24.3	6.1	5.9	6.1	6.4
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.3	6.8	-21.4	1.3	5.7	6.3	6.7	6.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	8.2	6.5	6.0	6.3	8.1	8.5	8.3	7.9
5.10 Kewangan	3.9	4.4	2.3	9.2	6.6	2.2	4.0	3.0
5.11 Insurans	9.9	6.0	4.8	12.3	9.6	13.0	11.2	6.4
5.12 Hartanah	5.1	5.2	-18.3	-13.1	5.4	5.3	5.0	4.6
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9.1	9.1	-13.6	-10.1	8.6	9.3	9.3	9.2
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	6.0	5.9	-6.2	7.9	6.4	6.1	6.0	5.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	6.2	5.8	-7.0	-4.4	6.3	6.1	6.8	5.7
5.16 Perkhidmatan lain	5.3	5.5	-12.1	-5.5	4.7	5.2	5.5	5.6
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.7	3.4	4.6	5.4	5.0	4.8	4.1	5.0
6. Tambah: Duti import	-8.5	-2.2	-5.2	1.7	14.9	-0.9	-31.8	-14.3
KDNK pada harga pembeli	4.8	4.4	-5.5	3.1	5.3	4.8	4.5	4.8

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	6.0	4.2	3.7	-5.5	-8.8	0.6	-0.5	-1.2
1.1 Getah	12.0	2.1	7.2	1.8	-18.3	-22.1	-24.0	-10.4
1.2 Kelapa sawit	9.8	9.5	8.4	-16.9	-22.0	7.5	2.6	-2.4
1.3 Ternakan	4.6	5.7	6.2	7.3	8.2	1.3	2.0	2.9
1.4 Pertanian lain	2.5	3.6	3.6	6.8	5.8	3.3	3.7	2.4
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1.9	-6.7	-9.5	-19.0	-24.2	-23.0	-19.5	-10.0
1.6 Perikanan laut	8.4	-2.8	-3.5	-2.5	-8.9	-14.6	-10.5	-3.6
1.7 Akuakultur	-3.9	-6.9	-8.3	13.4	-0.8	-1.4	1.0	-6.0
2. Perlombongan dan pengkuarian	0.1	2.4	-2.8	-2.4	-2.9	-19.2	-6.6	-9.8
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-4.7	-4.9	-11.6	-5.4	-3.4	-18.8	-3.1	-11.9
2.2 Gas asli	4.7	6.1	2.9	-2.3	-2.9	-18.2	-7.4	-8.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.7	22.5	10.2	11.4	0.3	-26.5	-16.1	-6.1
3. Pembuatan	4.1	4.3	3.6	3.0	1.4	-18.4	3.2	3.0
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11.1	1.1	-8.4	-5.8	-16.5	15.4	11.1	-18.3
3.2 Prosesan makanan	0.4	7.1	10.8	8.6	8.2	4.3	4.8	3.0
3.3 Minuman	2.2	3.2	3.1	3.0	-0.4	-37.3	-9.5	-7.2
3.4 Produk tembakau	8.2	5.8	4.6	5.1	-2.8	-68.0	6.1	6.3
3.5 Tekstil dan pakaian	5.0	5.9	5.5	5.9	3.1	-41.4	-7.1	-1.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	3.1	5.7	6.1	5.1	3.5	-44.9	-22.3	-3.9
3.7 Keluaran kayu	5.1	4.6	5.9	4.5	2.6	-40.9	-7.5	-0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	3.7	4.9	4.6	4.5	-0.9	-19.7	5.4	5.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.2	4.5	5.3	2.1	1.8	-29.4	3.3	3.5
3.10 Produk petroleum bertapis	2.9	3.0	3.1	2.3	3.7	-26.5	-8.5	-6.9
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.1	2.3	2.2	1.9	2.1	-14.0	-4.1	-3.0
3.12 Produk getah	6.6	7.8	7.1	6.4	20.5	47.6	62.3	66.2
3.13 Produk plastik	5.1	4.0	0.7	2.4	-0.2	-8.0	8.9	7.5
3.14 Produk mineral bukan logam	5.1	4.7	4.6	4.2	-0.5	-46.5	-7.7	-1.0
3.15 Logam asas	3.1	3.8	3.8	4.8	1.0	-26.7	3.7	3.6
3.16 Produk logam yang direka	3.7	4.3	4.1	3.2	-0.5	-42.2	-11.3	-5.5
3.17 Jentera dan peralatan	3.1	3.0	5.5	4.5	-0.4	-4.4	6.7	4.3
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	3.7	11.9	11.8	-6.0	-6.5	-19.0	12.1	9.2
3.19 Kelengkapan elektrik	4.9	2.5	-0.1	3.9	-0.9	-6.6	6.9	3.1
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.3	4.0	2.2	2.7	3.7	-9.0	10.2	9.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-6.6	0.6	2.5	3.1	0.4	-7.4	1.5	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6.9	7.7	7.4	4.3	-2.0	-30.1	6.2	8.2
3.23 Perabot	7.9	8.1	6.9	9.0	0.8	-38.3	4.5	3.8
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	6.6	1.1	3.3	6.8	0.5	-35.3	0.2	-0.9

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	0.6	1.1	-1.4	1.3	-7.9	-44.3	-12.2	-13.7
4.1 Bangunan kediaman	-7.9	-1.7	-3.8	2.4	-8.0	-37.9	-11.5	-10.7
4.2 Bangunan bukan kediaman	-2.6	-6.7	-11.8	-8.7	-10.6	-34.2	-14.7	-5.7
4.3 Kejuruteraan awam	7.6	5.2	5.5	7.0	-5.2	-59.6	-16.9	-33.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	2.9	6.0	0.3	4.8	-10.5	-32.6	0.0	9.5
5. Perkhidmatan	6.4	6.1	5.9	6.2	3.2	-16.2	-3.9	-4.6
5.1 Elektrik dan gas	6.5	6.0	5.4	5.2	4.7	-12.9	-4.0	-1.0
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	9.8	8.6	6.4	6.3	5.8	8.9	8.1	6.6
5.3 Perdagangan borong	5.2	4.9	6.3	6.0	3.3	-20.4	-4.2	-0.8
5.4 Perdagangan runcit	9.7	9.3	8.2	7.5	2.3	-20.7	-2.2	-2.8
5.5 Kenderaan bermotor	5.2	4.7	2.7	4.5	-3.8	-48.1	5.3	5.5
5.6 Makanan dan minuman	10.3	10.0	10.0	10.6	3.0	-31.7	-23.4	-29.4
5.7 Penginapan	6.4	6.6	6.6	6.9	-4.7	-79.1	-54.8	-61.2
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.6	7.0	6.8	6.8	-1.9	-44.5	-16.3	-22.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	7.1	6.2	6.0	6.7	6.7	4.8	5.3	7.1
5.10 Kewangan	2.2	5.3	4.1	5.8	4.1	-9.2	7.9	6.0
5.11 Insurans	12.1	3.2	4.9	4.1	7.9	4.8	-0.4	6.7
5.12 Hartanah	4.9	5.1	5.0	5.6	0.2	-32.2	-18.8	-21.9
5.13 Perkhidmatan perniagaan	8.8	9.3	9.1	9.4	5.0	-22.3	-14.7	-21.3
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	5.6	5.5	6.5	6.2	2.3	-18.2	-4.5	-4.0
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	5.6	5.8	5.8	6.0	4.3	-12.2	-8.8	-10.4
5.16 Perkhidmatan lain	5.6	5.2	5.5	5.8	0.6	-22.6	-12.1	-14.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.0	3.4	2.6	3.6	4.5	3.4	5.2	5.0
6. Tambah: Duti import	-20.4	-3.0	33.6	-5.9	-14.8	-21.0	2.0	13.4
KDNK pada harga pembeli	4.7	4.9	4.5	3.6	0.7	-17.1	-2.5	-3.3

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2021				2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	0.1	-1.5	-2.0	2.8	0.2
1.1 Getah	-12.0	0.9	0.4	-18.8	-18.6
1.2 Kelapa sawit	-3.5	-10.9	-11.1	4.8	3.9
1.3 Ternakan	3.5	6.3	3.3	0.2	1.5
1.4 Pertanian lain	5.7	6.0	6.0	5.4	-3.0
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-2.9	-1.1	3.1	4.1	-5.2
1.6 Perikanan laut	-3.4	2.1	2.6	-2.9	2.5
1.7 Akuakultur	-4.2	0.5	-4.0	3.5	5.6
2. Perlombongan dan pengkuarian	-4.4	10.6	-3.2	-0.6	-1.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-12.7	2.5	-7.7	-6.6	-7.4
2.2 Gas asli	2.0	20.8	1.5	3.4	3.3
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.7	-8.5	-7.9	2.0	0.5
3. Pembuatan	6.7	26.7	-0.8	9.1	6.6
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran	-13.8	-16.9	-12.1	8.5	0.2
3.2 Prosesan makanan	8.7	10.0	9.1	12.1	7.4
3.3 Minuman	2.0	38.2	-4.0	11.6	7.3
3.4 Produk tembakau	7.4	94.1	-80.8	6.3	4.0
3.5 Tekstil dan pakaian	2.1	35.2	-3.3	4.8	5.3
3.6 Kulit dan produk berkaitan	5.7	72.9	-16.8	3.7	2.2
3.7 Keluaran kayu	-0.2	55.2	-7.9	9.1	9.2
3.8 Kertas dan produk kertas	10.9	26.3	8.9	16.5	8.2
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4.5	28.4	-13.0	1.1	1.4
3.10 Produk petroleum bertapis	-4.5	34.0	19.2	9.4	2.4
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	6.3	15.8	9.3	10.8	2.0
3.12 Produk getah	70.3	46.8	7.6	-11.4	-22.1
3.13 Produk plastik	13.3	21.0	8.9	7.4	5.2
3.14 Produk mineral bukan logam	2.9	36.6	-20.9	2.0	5.8
3.15 Logam asas	3.7	21.2	-13.1	5.9	6.8
3.16 Produk logam yang direka	-1.0	39.0	-8.8	8.7	4.2
3.17 Jentera dan peralatan	4.7	17.1	5.2	15.7	6.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	9.3	35.2	3.8	10.1	9.1
3.19 Kelengkapan elektrik	7.9	26.0	7.4	14.3	14.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	12.4	28.0	8.2	17.7	18.0
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	5.9	18.0	0.4	12.3	7.3
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	9.4	41.3	-30.6	1.7	2.1
3.23 Perabot	5.8	46.6	-38.6	-5.1	5.9
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.8	43.5	-24.9	3.9	3.6

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022(samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2021				(%)
	2022				
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	-10.4	40.3	-20.6	-12.2	-6.2
4.1 Bangunan kediaman	-4.7	16.6	-27.3	-24.4	-15.3
4.2 Bangunan bukan kediaman	-6.2	35.1	-13.6	-12.1	0.9
4.3 Kejuruteraan awam	-28.8	50.3	-36.0	-18.8	-16.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	17.2	58.5	9.1	9.2	10.4
5. Perkhidmatan	-2.3	13.4	-4.9	3.2	6.5
5.1 Elektrik dan gas	-0.6	7.0	-3.8	4.4	3.7
5.2 Air, pembetungan dan pengurusan sisa	7.4	5.3	5.6	6.2	2.4
5.3 Perdagangan borong	0.4	19.2	-3.2	0.0	1.3
5.4 Perdagangan runcit	1.0	21.4	-7.3	2.1	5.4
5.5 Kenderaan bermotor	8.0	28.0	-58.2	3.5	8.9
5.6 Makanan dan minuman	-23.9	6.0	-11.8	0.1	16.8
5.7 Penginapan	-59.1	46.1	-51.9	47.8	86.0
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	-16.5	37.3	-12.2	11.8	25.8
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.3	5.9	6.2	6.8	6.3
5.10 Kewangan	10.9	27.9	0.3	1.2	-2.1
5.11 Insurans	11.2	10.3	16.8	11.4	2.0
5.12 Hartanah	-18.4	0.4	-17.3	-13.6	13.3
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-19.7	1.6	-15.8	-3.7	7.8
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	-4.6	21.5	6.8	9.9	15.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-10.3	2.9	-6.4	-2.9	3.5
5.16 Perkhidmatan lain	-14.0	8.0	-13.3	0.1	6.7
5.17 Perkhidmatan kerajaan	5.5	5.8	5.2	5.3	5.7
6. Tambah: Duti import	17.1	24.0	-21.3	-4.6	-1.8
KDNK pada harga pembeli	-0.5	15.9	-4.5	3.6	5.0

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	0.1	1.9	-2.4	-0.2	-10.4	0.0	16.3	-4.2
1.1 Getah	-17.6	6.1	-18.6	-8.4	-15.1	-27.6	38.2	-3.0
1.2 Kelapa sawit	-1.8	1.5	-3.6	-5.6	-24.0	-6.3	19.4	14.3
1.3 Ternakan	5.5	6.0	3.5	3.2	-5.6	3.0	9.6	0.0
1.4 Pertanian lain	4.3	4.0	3.8	5.8	11.2	4.2	11.3	-20.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-3.9	-8.6	-19.5	0.9	-9.7	15.2	8.6	-11.0
1.6 Perikanan laut	-0.2	-0.3	-9.4	-0.4	6.3	-0.7	32.5	-24.6
1.7 Akuakultur	-2.1	-1.8	-1.9	-1.0	-16.7	19.0	17.9	-20.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	-2.2	-0.6	-9.7	0.3	-4.1	-1.3	-6.2	12.5
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-0.8	-6.5	-9.5	-6.5	3.3	-1.2	-9.2	6.3
2.2 Gas asli	-4.2	2.7	-9.4	6.6	-10.3	-1.0	-6.6	20.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	3.1	11.1	-12.6	-3.1	-4.1	-3.2	12.9	0.5
3. Pembuatan	5.0	3.8	-2.7	9.5	-4.1	4.3	1.8	2.8
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-0.1	-1.1	-2.8	-9.1	-28.9	10.2	3.3	16.7
3.2 Prosesan makanan	7.0	6.9	5.0	10.0	-0.3	8.5	5.3	-6.9
3.3 Minuman	3.2	2.9	-14.6	10.3	-14.4	26.5	-4.6	-1.8
3.4 Produk tembakau	1.7	5.8	-18.6	-13.2	-1.2	50.1	-12.1	-20.8
3.5 Tekstil dan pakaian	4.4	5.5	-12.5	7.4	-5.3	16.4	-6.0	0.5
3.6 Kulit dan produk berkaitan	3.6	5.0	-19.2	14.5	38.6	18.5	-24.4	-18.3
3.7 Keluaran kayu	5.5	5.0	-11.4	9.3	0.7	0.3	6.5	-1.7
3.8 Kertas dan produk kertas	4.3	4.5	-3.0	15.2	18.5	7.7	-4.7	-15.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.9	4.2	-4.6	3.4	2.3	-15.9	-4.3	26.7
3.10 Produk petroleum bertapis	3.3	2.8	-9.6	13.0	-3.4	2.4	-2.2	7.5
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	4.6	2.1	-4.6	10.3	-9.2	-1.6	9.7	4.0
3.12 Produk getah	5.1	7.0	52.1	20.3	-31.5	34.5	13.5	2.6
3.13 Produk plastik	4.1	2.8	2.6	12.0	-4.9	-0.2	37.1	-19.6
3.14 Produk mineral bukan logam	5.5	4.6	-14.9	1.4	-5.6	22.1	-0.2	-9.8
3.15 Logam asas	4.0	3.9	-5.0	3.0	-12.9	27.2	-0.2	-5.8
3.16 Produk logam yang direka	5.0	3.8	-15.8	7.1	8.5	12.2	-9.1	-5.8
3.17 Jentera dan peralatan	5.3	4.0	1.4	10.0	58.4	-27.3	-0.6	-8.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	4.1	4.8	-1.1	13.3	-4.1	-9.6	-2.2	23.4
3.19 Kelengkapan elektrik	0.9	2.9	0.2	14.3	-5.4	18.9	-25.6	23.4
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.1	3.3	3.7	16.0	6.7	-7.9	4.7	4.5
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	7.5	0.4	-1.3	9.3	-24.5	33.5	-1.7	9.6
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6.2	6.5	-4.3	2.2	-23.2	20.6	-6.1	24.6
3.23 Perabot	4.2	8.0	-7.9	-2.0	20.3	1.3	-8.0	-5.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	6.6	4.4	-7.3	-1.1	-20.1	6.4	52.5	-16.0

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^a	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.2	0.4	-19.3	-5.2	3.7	-3.7	7.6	-4.7
4.1 Bangunan kediaman	-6.9	-2.9	-16.5	-12.6	-2.5	-14.7	10.6	-2.3
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.2	-7.6	-15.8	-2.2	-15.4	0.0	5.2	15.2
4.3 Kejuruteraan awam	15.3	6.3	-28.1	-18.1	20.5	-0.4	11.0	-16.6
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	8.7	3.5	-8.9	20.6	14.4	0.9	0.5	-7.4
5. Perkhidmatan	6.9	6.2	-5.4	1.9	-4.1	2.7	4.6	3.8
5.1 Elektrik dan gas	4.6	5.8	-3.4	1.6	0.2	4.4	1.4	-1.6
5.2 Air, pembetungan dan pengurusan sisa	6.7	7.7	7.3	6.1	-1.3	0.5	5.3	3.1
5.3 Perdagangan borong	7.4	5.7	-5.5	3.1	-10.7	9.8	8.9	0.2
5.4 Perdagangan runcit	10.2	8.6	-5.7	3.2	-3.8	-0.1	5.3	10.8
5.5 Kenderaan bermotor	3.8	4.2	-8.8	-12.6	-15.1	2.9	27.5	-7.9
5.6 Makanan dan minuman	9.7	10.2	-20.8	-8.9	-3.6	2.2	2.2	9.6
5.7 Penginapan	6.1	6.6	-50.7	-24.3	-5.6	4.0	6.7	1.6
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.3	6.8	-21.4	1.3	-2.2	1.6	2.6	4.6
5.9 Maklumat dan komunikasi	8.2	6.5	6.0	6.3	4.2	4.4	1.8	-2.6
5.10 Kewangan	3.9	4.4	2.3	9.2	0.4	-3.0	4.0	1.7
5.11 Insurans	9.9	6.0	4.8	12.3	-4.4	1.8	1.3	7.9
5.12 Hartanah	5.1	5.2	-18.3	-13.1	0.6	1.7	2.0	0.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9.1	9.1	-13.6	-10.1	-0.7	4.0	-1.4	7.3
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	6.0	5.9	-6.2	7.9	-0.4	7.1	-1.3	0.4
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	6.2	5.8	-7.0	-4.4	-4.6	3.9	7.7	-0.9
5.16 Perkhidmatan lain	5.3	5.5	-12.1	-5.5	2.1	0.6	1.7	1.1
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.7	3.4	4.6	5.4	-10.3	1.9	5.2	9.2
6. Tambah: Duti import	-8.5	-2.2	-5.2	1.7	1.8	-14.5	-28.0	36.8
KDNK pada harga pembeli	4.8	4.4	-5.5	3.1	-4.1	1.9	3.7	3.4

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	-4.8	-1.8	15.7	-12.7	-8.1	8.4	14.4	-13.3
1.1 Getah	15.4	-34.0	45.1	-7.9	-7.4	-37.1	41.7	8.5
1.2 Kelapa sawit	-14.1	-6.6	18.2	-12.3	-19.5	28.9	12.8	-16.6
1.3 Ternakan	-7.3	4.2	10.1	1.0	-6.5	-2.4	10.8	1.9
1.4 Pertanian lain	10.6	5.3	11.3	-17.7	9.6	2.9	11.7	-18.7
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-8.5	5.5	5.3	-20.3	-14.3	7.2	10.0	-10.9
1.6 Perikanan laut	9.2	-10.9	31.5	-23.9	2.1	-16.5	37.8	-18.0
1.7 Akuakultur	-14.2	15.3	16.2	-1.3	-24.9	14.6	19.0	-8.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	-3.9	1.0	-11.0	13.0	-4.4	-16.0	2.9	9.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-0.1	-1.4	-15.6	13.8	2.0	-17.1	0.7	3.5
2.2 Gas asli	-6.3	0.4	-9.5	14.8	-6.9	-15.4	2.5	13.0
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-8.4	17.8	1.6	1.6	-17.5	-13.8	16.0	13.7
3. Pembuatan	-4.7	4.5	1.2	2.3	-6.2	-15.9	27.9	2.0
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-16.3	0.3	-6.4	20.0	-25.9	38.6	-9.9	-11.7
3.2 Prosesan makanan	-5.5	15.7	8.9	-8.8	-5.9	11.6	9.4	-10.4
3.3 Minuman	-13.8	27.8	-4.8	-1.9	-16.6	-19.6	37.4	0.6
3.4 Produk tembakau	3.6	46.8	-13.2	-20.5	-4.1	-51.8	188.3	-20.3
3.5 Tekstil dan pakaian	-4.5	17.4	-6.3	0.8	-7.0	-33.3	48.5	7.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	40.9	21.5	-24.2	-19.1	38.8	-35.3	6.8	0.1
3.7 Keluaran kayu	0.1	-0.2	7.9	-3.0	-1.8	-42.5	68.8	4.4
3.8 Kertas dan produk kertas	19.6	8.8	-5.0	-15.6	13.5	-11.8	24.8	-15.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.1	-16.4	-3.6	22.9	2.8	-42.0	41.1	23.0
3.10 Produk petroleum bertapis	-4.4	2.5	-2.1	6.7	-3.1	-27.4	21.8	8.6
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-9.1	-1.4	9.6	3.8	-9.0	-16.9	22.2	5.0
3.12 Produk getah	-31.9	36.1	12.7	1.9	-22.9	66.7	24.0	4.3
3.13 Produk plastik	-4.6	-1.2	32.8	-18.2	-7.0	-8.9	57.1	-19.2
3.14 Produk mineral bukan logam	-4.4	21.5	-0.3	-10.1	-8.7	-34.6	71.9	-3.6
3.15 Logam asas	-13.7	28.1	-0.2	-4.9	-16.8	-7.0	41.0	-5.0
3.16 Produk logam yang direka	7.9	12.8	-9.3	-6.6	4.1	-34.5	39.2	-0.4
3.17 Jentera dan peralatan	56.2	-27.4	1.8	-9.4	48.8	-30.3	13.6	-11.5
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	-4.9	-2.5	-2.3	3.8	-5.5	-15.5	35.2	1.1
3.19 Kelengkapan elektrik	-3.8	16.1	-27.5	28.3	-8.3	9.5	-17.0	23.7
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	3.4	-8.2	2.9	5.0	4.4	-19.4	24.6	4.2
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-35.0	43.8	0.1	10.2	-36.7	32.7	9.7	9.0
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-24.3	21.5	-6.3	21.0	-28.8	-13.3	42.3	23.3
3.23 Perabot	22.3	1.5	-9.0	-3.4	13.1	-37.9	54.2	-4.1
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-21.7	0.8	55.8	-13.2	-26.3	-35.1	141.4	-14.1

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	(%)							
	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	1.9	-3.3	5.0	-2.0	-7.5	-41.4	65.4	-3.7
4.1 Bangunan kediaman	-0.1	-9.0	8.2	4.0	-10.1	-38.6	54.1	5.0
4.2 Bangunan bukan kediaman	-19.6	-4.2	-0.6	19.2	-21.3	-29.5	28.9	31.8
4.3 Kejuruteraan awam	16.7	-2.6	11.3	-15.4	3.5	-58.6	129.3	-32.0
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	9.6	3.9	-4.9	-3.3	-6.5	-21.7	41.1	6.0
5. Perkhidmatan	-4.5	2.4	4.3	4.1	-7.2	-16.8	19.6	3.3
5.1 Elektrik dan gas	2.2	3.9	0.8	-1.7	1.7	-13.6	11.1	1.4
5.2 Air, pembetungan dan pengurusan sisa	0.6	-0.6	3.1	3.0	0.2	2.3	2.4	1.6
5.3 Perdagangan borong	-12.2	9.5	10.4	-0.1	-14.5	-15.6	32.8	3.5
5.4 Perdagangan runcit	-5.9	-0.5	4.2	10.2	-10.5	-22.8	28.4	9.5
5.5 Kenderaan bermotor	-12.9	2.4	25.1	-6.3	-19.9	-44.7	153.6	-6.1
5.6 Makanan dan minuman	-3.7	2.0	2.2	10.2	-10.3	-32.3	14.6	1.5
5.7 Penginapan	-5.6	4.2	6.7	1.9	-15.9	-77.2	131.2	-12.4
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	-2.3	2.0	2.4	4.7	-10.2	-42.4	54.6	-3.4
5.9 Maklumat dan komunikasi	3.5	3.4	1.6	-1.9	3.6	1.5	2.1	-0.2
5.10 Kewangan	-0.4	0.0	2.8	3.3	-2.0	-12.8	22.2	1.6
5.11 Insurans	0.7	-6.2	2.9	7.1	4.4	-8.9	-2.2	14.8
5.12 Hartanah	0.9	2.0	1.9	0.6	-4.3	-31.0	22.1	-3.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-1.1	4.5	-1.6	7.6	-5.0	-22.7	7.9	-0.8
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	-0.5	7.0	-0.4	0.2	-4.2	-14.4	16.3	0.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-4.8	4.1	7.7	-0.7	-6.3	-12.5	11.9	-2.4
5.16 Perkhidmatan lain	2.1	0.3	2.0	1.3	-2.9	-22.8	15.9	-1.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	-11.2	1.3	4.4	10.3	-10.4	0.2	6.2	10.1
6. Tambah: Duti import	-5.4	4.2	-0.9	-3.6	-14.4	-3.4	28.0	7.1
KDNK pada harga pembeli	-4.2	2.2	3.2	2.6	-7.0	-15.9	21.3	1.8

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2021				(%)
	2022				
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	-6.8	6.6	13.9	-9.1	-9.2
1.1 Getah	-9.0	-27.9	41.0	-12.3	-8.8
1.2 Kelapa sawit	-20.5	19.1	12.5	-1.7	-21.2
1.3 Temakan	-6.0	0.2	7.7	-1.2	-4.8
1.4 Pertanian lain	13.1	3.2	11.8	-19.2	4.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-7.5	9.1	14.6	-9.9	-15.9
1.6 Perikanan laut	2.3	-11.7	38.5	-22.4	8.0
1.7 Akuakultur	-23.5	20.2	13.6	-1.0	-21.9
2. Perlombongan dan pengkuarian	1.3	-2.8	-9.9	12.1	0.8
2.1 Minyak mentah dan kondensat	1.0	-2.6	-9.4	4.8	0.1
2.2 Gas asli	4.1	0.2	-13.9	15.2	4.0
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-11.5	-21.6	16.7	25.8	-12.7
3. Pembuatan	-2.9	-0.1	0.3	12.2	-5.1
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-21.9	33.7	-4.6	8.9	-27.8
3.2 Prosesan makanan	-0.7	13.0	8.5	-7.9	-4.9
3.3 Minuman	-8.2	8.9	-4.5	17.0	-11.8
3.4 Produk tembakau	-3.2	-12.8	-71.5	341.8	-5.4
3.5 Tekstil dan pakaian	-3.9	-11.7	6.3	16.2	-3.5
3.6 Kulit dan produk berkaitan	52.8	5.9	-48.6	24.8	50.5
3.7 Keluaran kayu	-1.5	-10.6	0.3	23.5	-1.4
3.8 Kertas dan produk kertas	19.3	0.4	7.7	-9.6	10.7
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.8	-28.7	-4.4	42.9	4.2
3.10 Produk petroleum bertapis	-0.6	1.9	8.4	-0.3	-6.9
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-0.3	-9.5	15.4	6.4	-8.2
3.12 Produk getah	-21.0	43.7	-9.1	-14.1	-30.5
3.13 Produk plastik	-2.0	-2.7	41.4	-20.3	-4.0
3.14 Produk mineral bukan logam	-5.1	-13.2	-0.5	24.4	-1.5
3.15 Logam asas	-16.8	8.6	1.1	15.9	-16.1
3.16 Produk logam yang direka	9.2	-8.1	-8.7	18.7	4.6
3.17 Jentera dan peralatan	49.3	-21.9	2.0	-2.6	37.5
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	-5.4	4.5	3.9	7.2	-6.1
3.19 Kelengkapan elektrik	-4.0	27.9	-29.2	31.6	-3.8
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.3	-8.2	5.4	13.3	7.6
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-33.2	47.7	-6.6	21.8	-36.1
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-28.1	12.0	-30.1	80.6	-27.8
3.23 Perabot	15.3	-14.0	-35.4	48.1	28.8
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-25.1	-7.6	26.2	18.8	-25.2

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2021				2022
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	-4.0	-8.3	-6.4	6.5	2.6
4.1 Bangunan kediaman	-4.2	-24.8	-3.9	9.1	7.4
4.2 Bangunan bukan kediaman	-21.7	1.6	-17.6	34.1	-10.2
4.3 Kejuruteraan awam	10.0	-12.5	-2.4	-13.6	13.7
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.1	5.9	-2.9	6.1	1.3
5. Perkhidmatan	-5.0	-3.4	0.2	12.2	-2.0
5.1 Elektrik dan gas	2.1	-7.0	-0.1	10.0	1.4
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.9	0.4	2.6	2.2	-2.7
5.3 Perdagangan borong	-13.5	0.3	7.9	6.9	-12.4
5.4 Perdagangan runcit	-7.0	-7.2	-1.9	20.6	-4.0
5.5 Kenderaan bermotor	-18.0	-34.5	-17.2	132.4	-13.7
5.6 Makanan dan minuman	-3.4	-5.7	-4.6	15.2	12.7
5.7 Penginapan	-11.4	-18.5	-23.9	168.9	11.5
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	-3.1	-5.2	-1.1	23.1	9.0
5.9 Maklumat dan komunikasi	2.8	1.1	2.4	0.4	2.3
5.10 Kewangan	2.5	0.5	-4.1	2.4	-0.8
5.11 Insurans	8.8	-9.7	3.5	9.5	-0.3
5.12 Hartanah	0.0	-15.1	0.5	1.2	31.1
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-3.0	-2.2	-10.5	13.4	8.5
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	-4.7	9.0	2.2	3.6	0.1
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-6.2	0.4	1.8	1.3	0.1
5.16 Perkhidmatan lain	-2.9	-3.1	-7.0	14.3	3.5
5.17 Perkhidmatan kerajaan	-10.0	0.4	5.6	10.3	-9.7
6. Tambah: Duti import	-11.6	2.3	-18.8	29.9	-9.0
KDNK pada harga pembeli	-4.2	-2.1	0.0	10.5	-3.0

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	7.3	7.1	7.4	7.1	7.1	7.0	7.8	7.3
1.1 Getah	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.2 Kelapa sawit	2.8	2.7	2.7	2.5	2.7	2.4	2.8	3.1
1.3 Ternakan	1.1	1.1	1.2	1.2	1.0	1.1	1.1	1.1
1.4 Pertanian lain	1.9	1.9	2.0	2.1	1.9	1.9	2.1	1.6
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.5	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.6	0.5
1.6 Perikanan laut	0.6	0.6	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.5
1.7 Akuakultur	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	7.6	7.2	6.9	6.7	8.0	7.8	7.0	7.6
2.1 Minyak mentah dan kondensat	3.3	3.0	2.9	2.6	3.6	3.5	3.1	3.2
2.2 Gas asli	3.6	3.6	3.4	3.5	3.7	3.6	3.3	3.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7	0.7
3. Pembuatan	22.4	22.2	22.9	24.3	22.2	22.7	22.3	22.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	1.0	0.9	1.0	0.8	0.9	1.0	1.0	1.1
3.2 Prosesan makanan	1.2	1.2	1.3	1.4	1.2	1.2	1.2	1.1
3.3 Minuman	0.4	0.4	0.3	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.4 Produk tembakau	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.3
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.8	2.7	2.6	2.9	2.8	2.8	2.7	2.8
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.4	2.4	2.6	2.4	2.3	2.5	2.5
3.12 Produk getah	0.5	0.6	0.9	1.0	0.4	0.6	0.6	0.6
3.13 Produk plastik	0.7	0.7	0.8	0.8	0.7	0.7	0.9	0.7
3.14 Produk mineral bukan logam	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	1.0	0.9	0.8
3.15 Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.7	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.2	1.1	1.1	1.2	1.3	1.2	1.1
3.17 Jentera dan peralatan	0.7	0.7	0.8	0.8	1.0	0.7	0.7	0.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.4	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4
3.19 Kelengkapan elektrik	0.4	0.4	0.5	0.5	0.4	0.5	0.4	0.4
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.4	4.3	4.8	5.3	4.7	4.2	4.3	4.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.8	1.8	1.9	1.8	1.6	1.9	1.7	2.0
3.23 Perabot	0.3	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.3	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					(%)			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.9	4.7	4.0	3.7	5.1	4.8	5.0	4.6
4.1 Bangunan kediaman	1.2	1.1	1.0	0.8	1.3	1.1	1.2	1.1
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.1	1.0	0.9	0.8	1.1	1.1	1.1	1.2
4.3 Kejuruteraan awam	1.7	1.7	1.3	1.1	1.8	1.7	1.9	1.5
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	0.8	0.8	1.0	0.9	0.9	0.9	0.8
5. Perkhidmatan	56.7	57.6	57.7	57.0	56.1	56.5	57.0	57.2
5.1 Elektrik dan gas	2.1	2.1	2.2	2.2	2.1	2.2	2.1	2.0
5.2 Air, pembersihan dan pengurusan sisa	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5
5.3 Perdagangan borong	7.5	7.6	7.6	7.6	6.9	7.5	7.9	7.6
5.4 Perdagangan runcit	7.4	7.7	7.7	7.7	7.4	7.2	7.3	7.8
5.5 Kenderaan bermotor	1.7	1.7	1.7	1.4	1.6	1.6	2.0	1.8
5.6 Makanan dan minuman	2.7	2.8	2.4	2.1	2.6	2.6	2.6	2.8
5.7 Penginapan	0.7	0.7	0.4	0.3	0.7	0.7	0.7	0.7
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.7	3.8	3.1	3.1	3.7	3.7	3.6	3.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	5.8	5.9	6.6	6.8	5.8	6.0	5.9	5.5
5.10 Kewangan	4.9	4.9	5.3	5.6	5.1	4.8	4.8	4.8
5.11 Insurans	1.7	1.7	1.9	2.0	1.7	1.7	1.6	1.7
5.12 Hartanah	1.5	1.5	1.3	1.1	1.5	1.5	1.5	1.4
5.13 Perkhidmatan perniagaan	3.2	3.3	3.0	2.7	3.2	3.2	3.1	3.2
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
5.16 Perkhidmatan lain	3.4	3.4	3.2	2.9	3.5	3.5	3.4	3.3
5.17 Perkhidmatan kerajaan	8.4	8.3	9.2	9.4	8.2	8.2	8.4	8.8
6. Tambah: Duti import	1.2	1.1	1.1	1.1	1.5	1.3	0.9	1.2
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	(%)							
	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	7.2	6.9	7.8	6.6	6.5	8.4	7.9	6.8
1.1 Getah	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.2 Kelapa sawit	2.8	2.5	2.9	2.5	2.2	3.3	3.1	2.5
1.3 Ternakan	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1	1.3	1.2	1.2
1.4 Pertanian lain	1.8	1.9	2.0	1.6	1.9	2.4	2.2	1.7
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.5	0.5	0.5	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
1.6 Perikanan laut	0.6	0.5	0.7	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5
1.7 Akuakultur	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	7.7	7.6	6.5	7.2	7.4	7.4	6.3	6.7
2.1 Minyak mentah dan kondensat	3.3	3.2	2.6	2.9	3.2	3.1	2.6	2.6
2.2 Gas asli	3.7	3.7	3.2	3.6	3.6	3.6	3.1	3.4
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.7
3. Pembuatan	22.1	22.6	22.1	22.1	22.2	22.2	23.4	23.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.9	0.9	0.8	1.0	0.8	1.3	1.0	0.8
3.2 Prosesan makanan	1.1	1.3	1.3	1.2	1.2	1.6	1.4	1.2
3.3 Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3
3.4 Produk tembakau	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.6	0.5	0.6	0.4	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.8	2.8	2.6	2.8	2.9	2.5	2.5	2.6
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
3.12 Produk getah	0.4	0.6	0.6	0.6	0.5	1.0	1.0	1.1
3.13 Produk plastik	0.7	0.7	0.9	0.7	0.7	0.7	1.0	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.8	1.0	0.9	0.8	0.8	0.6	0.9	0.8
3.15 Logam asas	0.5	0.7	0.6	0.6	0.5	0.6	0.7	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.3	1.2	1.1	1.2	0.9	1.1	1.0
3.17 Jentera dan peralatan	0.9	0.7	0.7	0.6	0.9	0.8	0.7	0.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.19 Kelengkapan elektrik	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.6	0.4	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.7	4.2	4.2	4.3	4.8	4.6	4.7	4.8
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.5	0.4	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.6	1.9	1.7	2.1	1.6	1.6	1.9	2.3
3.23 Perabot	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3	0.2	0.4	0.4

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.9	4.6	4.7	4.5	4.5	3.1	4.2	4.0
4.1 Bangunan kediaman	1.1	1.0	1.1	1.1	1.0	0.8	1.0	1.0
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.0	1.0	0.9	1.1	0.9	0.8	0.8	1.0
4.3 Kejuruteraan awam	1.8	1.7	1.9	1.5	1.7	0.8	1.6	1.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.7	0.9	0.9
5. Perkhidmatan	57.0	57.1	57.7	58.6	58.4	57.7	56.9	57.8
5.1 Elektrik dan gas	2.2	2.2	2.2	2.1	2.3	2.3	2.1	2.1
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.6	0.5	0.5	0.5	0.6	0.7	0.6	0.6
5.3 Perdagangan borong	7.0	7.5	8.0	7.8	7.2	7.2	7.9	8.0
5.4 Perdagangan runcit	7.7	7.5	7.6	8.1	7.8	7.2	7.6	8.2
5.5 Kenderaan bermotor	1.6	1.6	2.0	1.8	1.5	1.0	2.1	1.9
5.6 Makanan dan minuman	2.8	2.8	2.7	2.9	2.8	2.3	2.2	2.1
5.7 Penginapan	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.2	0.3	0.3
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.8	3.8	3.7	3.8	3.7	2.5	3.2	3.0
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.0	6.0	6.0	5.7	6.3	7.6	6.4	6.3
5.10 Kewangan	5.0	4.8	4.8	4.9	5.1	5.3	5.3	5.3
5.11 Insurans	1.8	1.6	1.6	1.7	1.9	2.1	1.7	1.9
5.12 Hartanah	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.2	1.3	1.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	3.3	3.4	3.2	3.4	3.5	3.2	2.8	2.8
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.9	0.8	0.8	0.9	0.8	0.8
5.16 Perkhidmatan lain	3.5	3.5	3.4	3.4	3.5	3.2	3.1	3.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	8.2	8.1	8.2	8.8	8.5	10.1	8.9	9.6
6. Tambah: Duti import	1.2	1.2	1.1	1.1	1.0	1.1	1.2	1.3
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	2021				(%) 2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	6.6	7.2	8.1	6.7	6.3
1.1 Getah	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1
1.2 Kelapa sawit	2.1	2.5	2.9	2.5	2.1
1.3 Ternakan	1.2	1.2	1.3	1.1	1.1
1.4 Pertanian lain	2.0	2.2	2.4	1.8	1.9
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3
1.6 Perikanan laut	0.5	0.5	0.7	0.5	0.5
1.7 Akuakultur	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	7.1	7.0	6.3	6.4	6.7
2.1 Minyak mentah dan kondensat	2.8	2.8	2.5	2.4	2.4
2.2 Gas asli	3.7	3.8	3.3	3.4	3.6
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.5	0.6	0.7	0.6
3. Pembuatan	23.8	24.3	24.4	24.7	24.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.7	0.9	0.9	0.9	0.6
3.2 Prosesan makanan	1.3	1.5	1.6	1.4	1.3
3.3 Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3
3.4 Produk tembakau	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
3.7 Keluaran kayu	0.6	0.5	0.5	0.6	0.6
3.8 Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.4	0.3	0.2	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.7	2.9	3.1	2.8	2.7
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.5	2.4	2.7	2.6	2.5
3.12 Produk getah	0.9	1.3	1.2	0.9	0.6
3.13 Produk plastik	0.8	0.8	1.1	0.8	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.8	0.7	0.7	0.8	0.8
3.15 Logam asas	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.1	1.0	1.1	1.2
3.17 jentera dan peralatan	1.0	0.8	0.8	0.7	1.0
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5
3.19 Kelengkapan elektrik	0.5	0.6	0.4	0.5	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	5.4	5.1	5.4	5.5	6.1
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.3	0.5	0.4	0.5	0.3
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.7	2.0	1.4	2.3	1.7
3.23 Perabot	0.4	0.4	0.2	0.3	0.4
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2021				2022
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	4.0	3.8	3.5	3.4	3.6
4.1 Bangunan kediaman	1.0	0.8	0.7	0.7	0.8
4.2 Bangunan bukan kediaman	0.9	0.9	0.7	0.9	0.8
4.3 Kejuruteraan awam	1.2	1.1	1.1	0.8	1.0
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	1.0	1.0	0.9	1.0
5. Perkhidmatan	57.3	56.5	56.7	57.6	58.2
5.1 Elektrik dan gas	2.3	2.1	2.1	2.1	2.2
5.2 Air, pembersihan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.7	0.6	0.6
5.3 Perdagangan borong	7.2	7.4	8.0	7.7	7.0
5.4 Perdagangan runcit	7.9	7.5	7.4	8.1	8.0
5.5 Kenderaan bermotor	1.7	1.1	0.9	1.9	1.7
5.6 Makanan dan minuman	2.2	2.1	2.0	2.1	2.4
5.7 Penginapan	0.3	0.2	0.2	0.4	0.5
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.1	3.0	2.9	3.3	3.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.8	7.0	7.2	6.5	6.9
5.10 Kewangan	5.7	5.9	5.6	5.2	5.3
5.11 Insurans	2.1	2.0	2.0	2.0	2.1
5.12 Hartanah	1.2	1.1	1.1	1.0	1.3
5.13 Perkhidmatan perniagaan	2.8	2.8	2.5	2.6	2.9
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.8	0.8	0.7	0.8
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7
5.16 Perkhidmatan lain	3.0	3.0	2.8	2.9	3.1
5.17 Perkhidmatan kerajaan	9.0	9.2	9.8	9.7	9.1
6. Tambah: Duti import	1.2	1.2	1.0	1.2	1.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.15: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	835,714	800,514	815,388	199,022	203,545	218,309	214,839
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	184,684	195,736	206,720	44,604	44,316	49,693	46,071
1.2 Pakaian dan kasut	31,424	27,201	26,996	6,647	7,205	9,127	8,446
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	121,970	126,049	130,270	30,842	30,947	30,675	29,506
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	44,027	39,172	39,509	10,745	10,700	11,592	10,989
1.5 Pengangkutan	108,445	93,504	86,455	25,445	25,036	29,237	28,727
1.6 Komunikasi	71,706	76,674	85,875	17,883	17,998	17,916	17,909
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	55,714	28,221	23,137	12,853	13,284	14,112	15,466
1.8 Restoran dan hotel	90,926	66,762	60,657	21,736	21,989	22,594	24,607
1.9 Lain-lain	126,818	147,196	155,769	28,267	32,070	33,364	33,118
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	172,659	181,228	190,813	38,559	39,461	40,413	54,226
3. Pembentukan modal tetap kasar	328,536	281,173	278,703	79,544	86,419	82,219	80,354
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	192,423	157,257	141,408	46,611	51,605	47,884	46,323
3.1.2 Jentera dan peralatan	109,562	100,162	113,387	26,804	27,698	27,617	27,443
3.1.3 Aset lain	26,551	23,755	23,908	6,130	7,116	6,718	6,587
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	89,508	70,522	62,556	20,450	18,126	20,712	30,220
3.2.2 Swasta	239,027	210,651	216,148	59,094	68,292	61,507	50,134
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-13,883	-4,840	18,362	-4,670	-3,475	-4,470	-1,267
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	907,877	830,157	958,334	224,409	224,133	228,652	230,684
5.1 Eksport barangan	756,343	751,100	886,828	186,771	186,832	189,588	193,152
5.2 Eksport perkhidmatan	151,534	79,057	71,505	37,638	37,301	39,064	37,531
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	806,952	743,087	874,862	194,491	200,173	204,005	208,283
6.1 Import barangan	647,361	623,825	751,773	156,029	161,414	162,496	167,423
6.2 Import perkhidmatan	159,590	119,262	123,088	38,462	38,759	41,509	40,860
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,423,952	1,345,144	1,386,738	342,373	349,910	361,117	370,552

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.15: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2020				2021				2022
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	212,651	166,101	214,077	207,685	209,524	185,559	204,997	215,307	221,036
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	48,046	46,001	52,796	48,893	50,893	48,600	55,818	51,409	53,220
1.2 Pakaian dan kasut	6,981	4,414	8,064	7,742	6,830	5,563	7,208	7,394	6,950
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	31,473	30,812	32,465	31,299	33,254	31,567	33,534	31,916	33,886
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	11,033	7,874	10,410	9,855	10,550	9,397	9,681	9,882	10,881
1.5 Pengangkutan	25,789	10,826	28,612	28,277	25,596	13,917	18,088	28,854	27,876
1.6 Komunikasi	19,360	18,887	18,898	19,529	21,081	21,408	21,389	21,997	23,566
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	12,325	2,417	6,349	7,130	6,301	3,368	6,026	7,442	6,735
1.8 Restoran dan hotel	22,367	12,959	15,218	16,218	16,154	14,157	13,516	16,830	17,915
1.9 Lain-lain	35,277	31,913	41,263	38,743	38,867	37,582	39,737	39,582	40,007
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	40,505	40,400	43,159	57,164	42,777	43,730	46,234	58,072	45,649
3. Pembentukan modal tetap kasar	76,018	61,358	72,872	70,924	73,522	71,404	64,993	68,784	73,632
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	44,871	30,278	41,871	40,237	40,230	36,312	30,923	33,943	37,051
3.1.2 Jentera dan peralatan	25,172	24,679	25,337	24,974	27,738	28,402	27,930	29,316	31,076
3.1.3 Aset lain	5,975	6,402	5,664	5,714	5,554	6,690	6,140	5,525	5,505
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	17,556	10,869	18,030	24,067	14,304	12,173	12,820	23,258	14,171
3.2.2 Swasta	58,462	50,489	54,842	46,858	59,218	59,230	52,173	45,526	59,461
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-2,465	9,386	-9,218	-2,544	-1,928	15,178	1,278	3,835	5,760
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	208,782	175,905	219,086	226,383	233,203	241,127	228,186	255,818	251,892
5.1 Eksport barangan	179,462	159,711	202,459	209,467	216,442	223,259	210,590	236,537	231,778
5.2 Eksport perkhidmatan	29,320	16,194	16,627	16,916	16,761	17,868	17,596	19,281	20,114
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	190,703	163,061	188,050	201,273	213,936	220,890	209,528	230,508	237,731
6.1 Import barangan	155,495	137,181	159,170	171,979	184,561	190,994	178,129	198,090	205,473
6.2 Import perkhidmatan	35,208	25,880	28,881	29,294	29,375	29,896	31,399	32,418	32,258
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	344,788	290,090	351,926	358,340	343,162	336,108	336,161	371,308	360,239

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.16: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	7.7	-4.2	1.9	7.7	7.8	7.1	8.1
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	8.0	6.0	5.6	8.2	8.3	8.0	7.8
1.2 Pakaian dan kasut	12.4	-13.4	-0.8	13.4	12.8	11.8	12.0
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	4.7	3.3	3.3	4.8	4.7	4.6	4.7
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	7.0	-11.0	0.9	7.9	7.6	6.4	6.2
1.5 Pengangkutan	8.3	-13.8	-7.5	9.3	8.2	7.8	8.1
1.6 Komunikasi	8.6	6.9	12.0	9.7	8.3	8.2	8.1
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	8.3	-49.3	-18.0	9.0	7.8	8.1	8.4
1.8 Restoran dan hotel	9.6	-26.6	-9.1	9.8	9.3	9.3	9.8
1.9 Lain-lain	6.6	16.1	5.8	4.3	7.7	4.1	10.3
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	1.5	5.0	5.3	5.9	0.0	0.4	0.6
3. Pembentukan modal tetap kasar	-2.1	-14.4	-0.9	-3.4	-0.6	-3.7	-0.7
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	-0.5	-18.3	-10.1	-1.2	1.3	-2.3	0.2
3.1.2 Jentera dan peralatan	-5.5	-8.6	13.2	-7.4	-4.3	-7.7	-2.7
3.1.3 Aset lain	1.0	-10.5	0.6	-2.1	1.0	3.6	1.4
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	-10.7	-21.2	-11.3	-15.1	-7.6	-14.2	-6.7
3.2.2 Swasta	1.6	-11.9	2.6	1.4	1.5	0.4	3.4
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-1.0	-8.6	15.4	0.3	0.6	-1.6	-3.3
5.1 Eksport barangan	-1.6	-0.7	18.1	-0.7	0.7	-2.8	-3.5
5.2 Eksport perkhidmatan	2.0	-47.8	-9.6	5.4	0.1	4.6	-2.0
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-2.4	-7.9	17.7	-1.6	-2.3	-3.3	-2.3
6.1 Import barangan	-2.3	-3.6	20.5	-0.7	-1.7	-4.2	-2.5
6.2 Import perkhidmatan	-2.7	-25.3	3.2	-5.2	-4.4	0.4	-1.6
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	4.4	-5.5	3.1	4.7	4.9	4.5	3.6

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.16: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis perbelanjaan	(%)									
	2020				2021				2022	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	6.8	-18.4	-1.9	-3.3	-1.5	11.7	-4.2	3.7	5.5	
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	7.7	3.8	6.2	6.1	5.9	5.6	5.7	5.1	4.6	
1.2 Pakaian dan kasut	5.0	-38.7	-11.6	-8.3	-2.2	26.0	-10.6	-4.5	1.8	
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	2.0	-0.4	5.8	6.1	5.7	2.4	3.3	2.0	1.9	
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.7	-26.4	-10.2	-10.3	-4.4	19.3	-7.0	0.3	3.1	
1.5 Pengangkutan	1.3	-56.8	-2.1	-1.6	-0.7	28.5	-36.8	2.0	8.9	
1.6 Komunikasi	8.3	4.9	5.5	9.0	8.9	13.3	13.2	12.6	11.8	
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	-4.1	-81.8	-55.0	-53.9	-48.9	39.4	-5.1	4.4	6.9	
1.8 Restoran dan hotel	2.9	-41.1	-32.6	-34.1	-27.8	9.2	-11.2	3.8	10.9	
1.9 Lain-lain	24.8	-0.5	23.7	17.0	10.2	17.8	-3.7	2.2	2.9	
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	5.0	2.4	6.8	5.4	5.6	8.2	7.1	1.6	6.7	
3. Pembentukan modal tetap kasar	-4.4	-29.0	-11.4	-11.7	-3.3	16.4	-10.8	-3.0	0.2	
3.1 Jenis aset										
3.1.1 Struktur	-3.7	-41.3	-12.6	-13.1	-10.3	19.9	-26.1	-15.6	-7.9	
3.1.2 Jentera dan peralatan	-6.1	-10.9	-8.3	-9.0	10.2	15.1	10.2	17.4	12.0	
3.1.3 Aset lain	-2.5	-10.0	-15.7	-13.3	-7.0	4.5	8.4	-3.3	-0.9	
3.2 Sektor										
3.2.1 Awam	-14.2	-40.0	-12.9	-20.4	-18.5	12.0	-28.9	-3.4	-0.9	
3.2.2 Swasta	-1.1	-26.1	-10.8	-6.5	1.3	17.3	-4.9	-2.8	0.4	
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-7.0	-21.5	-4.2	-1.9	11.7	37.1	4.2	13.0	8.0	
5.1 Eksport barangan	-3.9	-14.5	6.8	8.4	20.6	39.8	4.0	12.9	7.1	
5.2 Eksport perkhidmatan	-22.1	-56.6	-57.4	-54.9	-42.8	10.3	5.8	14.0	20.0	
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-1.9	-18.5	-7.8	-3.4	12.2	35.5	11.4	14.5	11.1	
6.1 Import barangan	-0.3	-15.0	-2.0	2.7	18.7	39.2	11.9	15.2	11.3	
6.2 Import perkhidmatan	-8.5	-33.2	-30.4	-28.3	-16.6	15.5	8.7	10.7	9.8	
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	0.7	-17.1	-2.5	-3.3	-0.5	15.9	-4.5	3.6	5.0	

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.17: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	7.7	-4.2	1.9	0.2	2.3	7.3	-1.6
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	8.0	6.0	5.6	4.3	-0.6	12.1	-7.3
1.2 Pakaian dan kasut	12.4	-13.4	-0.8	-11.8	8.4	26.7	-7.5
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	4.7	3.3	3.3	9.5	0.3	-0.9	-3.8
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	7.0	-11.0	0.9	3.8	-0.4	8.3	-5.2
1.5 Pengangkutan	8.3	-13.8	-7.5	-4.2	-1.6	16.8	-1.7
1.6 Komunikasi	8.6	6.9	12.0	8.0	0.6	-0.5	0.0
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	8.3	-49.3	-18.0	-9.9	3.4	6.2	9.6
1.8 Restoran dan hotel	9.6	-26.6	-9.1	-3.0	1.2	2.8	8.9
1.9 Lain-lain	6.6	16.1	5.8	-5.9	13.5	4.0	-0.7
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	1.5	5.0	5.3	-28.5	2.3	2.4	34.2
3. Pembentukan modal tetap kasar	-2.1	-14.4	-0.9	-1.7	8.6	-4.9	-2.3
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	-0.5	-18.3	-10.1	0.9	10.7	-7.2	-3.3
3.1.2 Jentera dan peralatan	-5.5	-8.6	13.2	-4.9	3.3	-0.3	-0.6
3.1.3 Aset lain	1.0	-10.5	0.6	-5.6	16.1	-5.6	-1.9
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	-10.7	-21.2	-11.3	-36.9	-11.4	14.3	45.9
3.2.2 Swasta	1.6	-11.9	2.6	21.8	15.6	-9.9	-18.5
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-1.0	-8.6	15.4	-5.9	-0.1	2.0	0.9
5.1 Eksport barangan	-1.6	-0.7	18.1	-6.7	0.0	1.5	1.9
5.2 Eksport perkhidmatan	2.0	-47.8	-9.6	-1.7	-0.9	4.7	-3.9
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	-2.4	-7.9	17.7	-8.8	2.9	1.9	2.1
6.1 Import barangan	-2.3	-3.6	20.5	-9.2	3.5	0.7	3.0
6.2 Import perkhidmatan	-2.7	-25.3	3.2	-7.3	0.8	7.1	-1.6
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	4.4	-5.5	3.1	-4.2	2.2	3.2	2.6

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.17: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis perbelanjaan	(%)								
	2020				2021				2022
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	-1.0	-21.9	28.9	-3.0	0.9	-11.4	10.5	5.0	2.7
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	4.3	-4.3	14.8	-7.4	4.1	-4.5	14.9	-7.9	3.5
1.2 Pakaian dan kasut	-17.3	-36.8	82.7	-4.0	-11.8	-18.5	29.6	2.6	-6.0
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.7	-2.1	5.4	-3.6	6.2	-5.1	6.2	-4.8	6.2
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	0.4	-28.6	32.2	-5.3	7.1	-10.9	3.0	2.1	10.1
1.5 Pengangkutan	-10.2	-58.0	164.3	-1.2	-9.5	-45.6	30.0	59.5	-3.4
1.6 Komunikasi	8.1	-2.4	0.1	3.3	7.9	1.6	-0.1	2.8	7.1
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	-20.3	-80.4	162.8	12.3	-11.6	-46.5	78.9	23.5	-9.5
1.8 Restoran dan hotel	-9.1	-42.1	17.4	6.6	-0.4	-12.4	-4.5	24.5	6.4
1.9 Lain-lain	6.5	-9.5	29.3	-6.1	0.3	-3.3	5.7	-0.4	1.1
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	-25.3	-0.3	6.8	32.5	-25.2	2.2	5.7	25.6	-21.4
3. Pembentukan modal tetap kasar	-5.4	-19.3	18.8	-2.7	3.7	-2.9	-9.0	5.8	7.0
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	-3.1	-32.5	38.3	-3.9	0.0	-9.7	-14.8	9.8	9.2
3.1.2 Jentera dan peralatan	-8.3	-2.0	2.7	-1.4	11.1	2.4	-1.7	5.0	6.0
3.1.3 Aset lain	-9.3	7.1	-11.5	0.9	-2.8	20.4	-8.2	-10.0	-0.4
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	-41.9	-38.1	65.9	33.5	-40.6	-14.9	5.3	81.4	-39.1
3.2.2 Swasta	16.6	-13.6	8.6	-14.6	26.4	0.0	-11.9	-12.7	30.6
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-9.5	-15.7	24.5	3.3	3.0	3.4	-5.4	12.1	-1.5
5.1 Eksport barangan	-7.1	-11.0	26.8	3.5	3.3	3.1	-5.7	12.3	-2.0
5.2 Eksport perkhidmatan	-21.9	-44.8	2.7	1.7	-0.9	6.6	-1.5	9.6	4.3
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	-8.4	-14.5	15.3	7.0	6.3	3.3	-5.1	10.0	3.1
6.1 Import barangan	-7.1	-11.8	16.0	8.0	7.3	3.5	-6.7	11.2	3.7
6.2 Import perkhidmatan	-13.8	-26.5	11.6	1.4	0.3	1.8	5.0	3.2	-0.5
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	-7.0	-15.9	21.3	1.8	-4.2	-2.1	0.0	10.5	-3.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.18: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	58.7	59.5	58.8	58.1	58.2	60.5	58.0
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	13.0	14.6	14.9	13.0	12.7	13.8	12.4
1.2 Pakaian dan kasut	2.2	2.0	1.9	1.9	2.1	2.5	2.3
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	8.6	9.4	9.4	9.0	8.8	8.5	8.0
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.1	2.9	2.8	3.1	3.1	3.2	3.0
1.5 Pengangkutan	7.6	7.0	6.2	7.4	7.2	8.1	7.8
1.6 Komunikasi	5.0	5.7	6.2	5.2	5.1	5.0	4.8
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	3.9	2.1	1.7	3.8	3.8	3.9	4.2
1.8 Restoran dan hotel	6.4	5.0	4.4	6.3	6.3	6.3	6.6
1.9 Lain-lain	8.9	10.9	11.2	8.3	9.2	9.2	8.9
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	12.1	13.5	13.8	11.3	11.3	11.2	14.6
3. Pembentukan modal tetap kasar	23.1	20.9	20.1	23.2	24.7	22.8	21.7
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	13.5	11.7	10.2	13.6	14.7	13.3	12.5
3.1.2 Jentera dan peralatan	7.7	7.4	8.2	7.8	7.9	7.6	7.4
3.1.3 Aset lain	1.9	1.8	1.7	1.8	2.0	1.9	1.8
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	6.3	5.2	4.5	6.0	5.2	5.7	8.2
3.2.2 Swasta	16.8	15.7	15.6	17.3	19.5	17.0	13.5
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-1.0	-0.4	1.3	-1.4	-1.0	-1.2	-0.3
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	63.8	61.7	69.1	65.5	64.1	63.3	62.3
5.1 Eksport barangan	53.1	55.8	64.0	54.6	53.4	52.5	52.1
5.2 Eksport perkhidmatan	10.6	5.9	5.2	11.0	10.7	10.8	10.1
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	56.7	55.2	63.1	56.8	57.2	56.5	56.2
6.1 Import barangan	45.5	46.4	54.2	45.6	46.1	45.0	45.2
6.2 Import perkhidmatan	11.2	8.9	8.9	11.2	11.1	11.5	11.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.18: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2020				2021				2022
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	61.7	57.3	60.8	58.0	61.1	55.2	61.0	58.0	61.4
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	13.9	15.9	15.0	13.6	14.8	14.5	16.6	13.8	14.8
1.2 Pakaian dan kasut	2.0	1.5	2.3	2.2	2.0	1.7	2.1	2.0	1.9
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.1	10.6	9.2	8.7	9.7	9.4	10.0	8.6	9.4
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.2	2.7	3.0	2.8	3.1	2.8	2.9	2.7	3.0
1.5 Pengangkutan	7.5	3.7	8.1	7.9	7.5	4.1	5.4	7.8	7.7
1.6 Komunikasi	5.6	6.5	5.4	5.4	6.1	6.4	6.4	5.9	6.5
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	3.6	0.8	1.8	2.0	1.8	1.0	1.8	2.0	1.9
1.8 Restoran dan hotel	6.5	4.5	4.3	4.5	4.7	4.2	4.0	4.5	5.0
1.9 Lain-lain	10.2	11.0	11.7	10.8	11.3	11.2	11.8	10.7	11.1
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	11.7	13.9	12.3	16.0	12.5	13.0	13.8	15.6	12.7
3. Pembentukan modal tetap kasar	22.0	21.2	20.7	19.8	21.4	21.2	19.3	18.5	20.4
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	13.0	10.4	11.9	11.2	11.7	10.8	9.2	9.1	10.3
3.1.2 Jentera dan peralatan	7.3	8.5	7.2	7.0	8.1	8.5	8.3	7.9	8.6
3.1.3 Aset lain	1.7	2.2	1.6	1.6	1.6	2.0	1.8	1.5	1.5
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	5.1	3.7	5.1	6.7	4.2	3.6	3.8	6.3	3.9
3.2.2 Swasta	17.0	17.4	15.6	13.1	17.3	17.6	15.5	12.3	16.5
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-0.7	3.2	-2.6	-0.7	-0.6	4.5	0.4	1.0	1.6
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	60.6	60.6	62.3	63.2	68.0	71.7	67.9	68.9	69.9
5.1 Eksport barangan	52.1	55.1	57.5	58.5	63.1	66.4	62.6	63.7	64.3
5.2 Eksport perkhidmatan	8.5	5.6	4.7	4.7	4.9	5.3	5.2	5.2	5.6
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	55.3	56.2	53.4	56.2	62.3	65.7	62.3	62.1	66.0
6.1 Import barangan	45.1	47.3	45.2	48.0	53.8	56.8	53.0	53.3	57.0
6.2 Import perkhidmatan	10.2	8.9	8.2	8.2	8.6	8.9	9.3	8.7	9.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.19: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021 - RM juta

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	110,002	116,682	123,561	130,586	134,226	127,970	131,056
2. Kedah	39,550	41,156	43,067	44,804	46,841	46,013	47,471
3. Kelantan	21,408	22,476	23,501	24,143	25,479	25,181	25,774
4. Melaka	36,077	37,713	40,830	42,376	43,583	41,010	41,814
5. Negeri Sembilan	40,186	41,771	43,816	45,694	48,034	46,301	47,696
6. Pahang	49,450	50,875	54,591	56,290	58,434	54,860	55,354
7. Pulau Pinang	78,146	82,493	86,768	91,234	94,645	92,656	98,964
8. Perak	63,176	65,959	69,337	73,031	75,993	74,199	76,780
9. Perlis	5,353	5,570	5,695	5,885	6,151	5,779	5,866
10. Selangor	268,825	281,839	302,186	323,215	345,008	327,088	343,501
11. Terengganu	31,124	32,133	33,979	34,838	36,001	33,941	35,152
12. Sabah	73,776	77,518	83,793	85,012	85,642	77,785	78,670
13. Sarawak	121,585	124,513	130,169	133,010	136,759	127,509	131,176
14. W.P. Kuala Lumpur ¹	180,865	191,641	206,175	220,359	233,794	216,561	218,233
15. W.P. Labuan	5,999	6,412	6,790	7,245	7,623	7,592	7,629
16. Supra ²	51,420	50,562	46,512	46,044	45,738	40,698	41,603
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,229,312	1,300,769	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738

Jadual 8.20: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021**- Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK****(%)**

Negeri	Perubahan peratusan tahunan						Peratus sumbangan kepada KDNK						
	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	6.1	5.9	5.7	2.8	-4.7	2.4	9.3	9.5	9.5	9.6	9.4	9.5	9.5
2. Kedah	4.1	4.6	4.0	4.5	-1.8	3.2	3.4	3.3	3.3	3.3	3.3	3.4	3.4
3. Kelantan	5.0	4.6	2.7	5.5	-1.2	2.4	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9
4. Melaka	4.5	8.3	3.8	2.9	-5.9	2.0	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.0	3.0
5. Negeri Sembilan	3.9	4.9	4.3	5.1	-3.6	3.0	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4
6. Pahang	2.9	7.3	3.1	3.8	-6.1	0.9	4.2	4.1	4.2	4.1	4.1	4.1	4.0
7. Pulau Pinang	5.6	5.2	5.1	3.7	-2.1	6.8	6.6	6.7	6.7	6.7	6.6	6.9	7.1
8. Perak	4.4	5.1	5.3	4.1	-2.4	3.5	5.4	5.4	5.3	5.4	5.3	5.5	5.5
9. Perlis	4.0	2.2	3.3	4.5	-6.0	1.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
10. Selangor	4.8	7.2	7.0	6.7	-5.2	5.0	22.8	22.9	23.2	23.7	24.2	24.3	24.8
11. Terengganu	3.2	5.7	2.5	3.3	-5.7	3.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.5	2.5	2.5
12. Sabah	5.1	8.1	1.5	0.7	-9.2	1.1	6.3	6.3	6.4	6.2	6.0	5.8	5.7
13. Sarawak	2.4	4.5	2.2	2.8	-6.8	2.9	10.3	10.1	10.0	9.8	9.6	9.5	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur ¹	6.0	7.6	6.9	6.1	-7.4	0.8	15.4	15.6	15.9	16.2	16.4	16.1	15.7
15. W.P. Labuan	6.9	5.9	6.7	5.2	-0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6
16. Supra ²	-1.7	-8.0	-1.0	-0.7	-11.0	2.2	4.4	4.1	3.6	3.4	3.2	3.0	3.0
KDNK pada harga pembeli	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹Termasuk W.P. Putrajaya²Negeri Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri

Jadual 8.21: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	15,610	476	32,359	7,269	53,058	1,230	110,002
2. Kedah	5,423	83	11,427	863	21,465	288	39,550
3. Kelantan	5,102	229	1,147	445	14,455	30	21,408
4. Melaka	4,141	44	14,068	947	16,811	66	36,077
5. Negeri Sembilan	3,235	165	15,678	1,339	18,951	817	40,186
6. Pahang	11,665	1,311	10,417	2,105	23,885	66	49,450
7. Pulau Pinang	2,084	124	33,597	2,712	38,917	712	78,146
8. Perak	10,352	354	11,190	2,578	38,628	73	63,176
9. Perlis	1,161	32	458	193	3,414	94	5,353
10. Selangor	4,076	499	75,537	16,674	163,967	8,072	268,825
11. Terengganu	2,765	146	11,296	904	15,965	49	31,124
12. Sabah	14,817	18,207	6,266	2,446	31,755	285	73,776
13. Sarawak	16,988	29,852	32,128	3,843	38,370	404	121,585
14. W.P. Kuala Lumpur	a	117	5,641	12,915	159,752	2,437	180,865
15. W.P. Labuan	118	-	1,168	148	4,490	74	5,999
16. Supra	-	51,420	-	-	-	-	51,420
Jumlah KDNK pada harga pembeli	97,539	103,059	262,379	55,382	643,883	14,699	1,176,941

**Jadual 8.22: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia****(%)**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.0	0.5	12.3	13.1	8.2	8.4	9.3
2. Kedah	5.6	0.1	4.4	1.6	3.3	2.0	3.4
3. Kelantan	5.2	0.2	0.4	0.8	2.2	0.2	1.8
4. Melaka	4.2	0.0	5.4	1.7	2.6	0.4	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	6.0	2.4	2.9	5.6	3.4
6. Pahang	12.0	1.3	4.0	3.8	3.7	0.5	4.2
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	12.8	4.9	6.0	4.8	6.6
8. Perak	10.6	0.3	4.3	4.7	6.0	0.5	5.4
9. Perlis	1.2	0.0	0.2	0.3	0.5	0.6	0.5
10. Selangor	4.2	0.5	28.8	30.1	25.5	54.9	22.8
11. Terengganu	2.8	0.1	4.3	1.6	2.5	0.3	2.6
12. Sabah	15.2	17.7	2.4	4.4	4.9	1.9	6.3
13. Sarawak	17.4	29.0	12.2	6.9	6.0	2.8	10.3
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.1	23.3	24.8	16.6	15.4
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.5	0.5
16. Supra	-	49.9	-	-	-	-	4.4
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.23: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	14.2	0.4	29.4	6.6	48.2	1.1	100.0
2. Kedah	13.7	0.2	28.9	2.2	54.3	0.7	100.0
3. Kelantan	23.8	1.1	5.4	2.1	67.5	0.1	100.0
4. Melaka	11.5	0.1	39.0	2.6	46.6	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	8.1	0.4	39.0	3.3	47.2	2.0	100.0
6. Pahang	23.6	2.7	21.1	4.3	48.3	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.7	0.2	43.0	3.5	49.8	0.9	100.0
8. Perak	16.4	0.6	17.7	4.1	61.1	0.1	100.0
9. Perlis	21.7	0.6	8.6	3.6	63.8	1.8	100.0
10. Selangor	1.5	0.2	28.1	6.2	61.0	3.0	100.0
11. Terengganu	8.9	0.5	36.3	2.9	51.3	0.2	100.0
12. Sabah	20.1	24.7	8.5	3.3	43.0	0.4	100.0
13. Sarawak	14.0	24.6	26.4	3.2	31.6	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	3.1	7.1	88.3	1.3	100.0
15. W.P. Labuan	2.0	-	19.5	2.5	74.8	1.2	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	8.3	8.8	22.3	4.7	54.7	1.2	100.0

Jadual 8.24: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	15,030	569	34,122	8,978	56,266	1,717	116,682
2. Kedah	5,202	96	11,934	998	22,604	322	41,156
3. Kelantan	5,287	257	1,172	575	15,159	25	22,476
4. Melaka	4,312	53	14,626	998	17,655	68	37,713
5. Negeri Sembilan	3,056	198	16,133	1,466	19,976	942	41,771
6. Pahang	11,193	879	10,820	2,726	25,173	84	50,875
7. Pulau Pinang	1,988	135	35,411	2,984	41,167	808	82,493
8. Perak	10,151	414	11,752	2,786	40,762	93	65,958
9. Perlis	1,200	28	449	212	3,579	102	5,570
10. Selangor	3,872	643	78,710	16,243	173,870	8,501	281,839
11. Terengganu	2,681	159	12,116	920	16,207	50	32,133
12. Sabah	13,255	21,992	6,037	2,357	33,575	302	77,518
13. Sarawak	16,632	29,253	33,567	3,633	40,982	446	124,513
14. W.P. Kuala Lumpur	a	129	5,795	14,509	168,742	2,464	191,641
15. W.P. Labuan	114	-	1,256	121	4,844	77	6,412
16. Supra	-	50,562	-	-	-	-	50,562
Jumlah KDNK pada harga pembeli	93,977	105,368	273,899	59,508	680,561	16,000	1,229,312

**Jadual 8.25: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	-3.7	19.7	5.4	23.5	6.0	39.6	6.1
2. Kedah	-4.1	15.2	4.4	15.7	5.3	11.6	4.1
3. Kelantan	3.6	12.3	2.1	29.4	4.9	-17.5	5.0
4. Melaka	4.1	19.6	4.0	5.4	5.0	4.4	4.5
5. Negeri Sembilan	-5.5	19.5	2.9	9.5	5.4	15.3	3.9
6. Pahang	-4.0	-33.0	3.9	29.5	5.4	25.7	2.9
7. Pulau Pinang	-4.6	9.0	5.4	10.0	5.8	13.5	5.6
8. Perak	-1.9	16.8	5.0	8.0	5.5	27.2	4.4
9. Perlis	3.4	-10.5	-2.1	9.7	4.8	7.7	4.0
10. Selangor	-5.0	29.0	4.2	-2.6	6.0	5.3	4.8
11. Terengganu	-3.0	9.4	7.3	1.8	1.5	2.0	3.2
12. Sabah	-10.5	20.8	-3.7	-3.6	5.7	5.7	5.1
13. Sarawak	-2.1	-2.0	4.5	-5.4	6.8	10.4	2.4
14. W.P. Kuala Lumpur	..	9.9	2.7	12.3	5.6	1.1	6.0
15. W.P. Labuan	-3.1	-	7.5	-18.8	7.9	3.9	6.9
16. Supra	-	-1.7	-	-	-	-	-1.7
KDNK pada harga pembeli	-3.7	2.2	4.4	7.4	5.7	8.8	4.4

Jadual 8.26: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.0	0.5	12.5	15.1	8.3	10.7	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.4	1.7	3.3	2.0	3.3
3. Kelantan	5.6	0.2	0.4	1.0	2.2	0.2	1.8
4. Melaka	4.6	0.0	5.3	1.7	2.6	0.4	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.9	2.5	2.9	5.9	3.4
6. Pahang	11.9	0.8	4.0	4.6	3.7	0.5	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	12.9	5.0	6.0	5.1	6.7
8. Perak	10.8	0.4	4.3	4.7	6.0	0.6	5.4
9. Perlis	1.3	0.0	0.2	0.4	0.5	0.6	0.5
10. Selangor	4.1	0.6	28.7	27.3	25.5	53.1	22.9
11. Terengganu	2.9	0.2	4.4	1.5	2.4	0.3	2.6
12. Sabah	14.1	20.9	2.2	4.0	4.9	1.9	6.3
13. Sarawak	17.7	27.8	12.3	6.1	6.0	2.8	10.1
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.1	24.4	24.8	15.4	15.6
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.5	0.2	0.7	0.5	0.5
16. Supra	-	48.0	-	-	-	-	4.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.27: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.9	0.5	29.2	7.7	48.2	1.5	100.0
2. Kedah	12.6	0.2	29.0	2.4	54.9	0.8	100.0
3. Kelantan	23.5	1.1	5.2	2.6	67.4	0.1	100.0
4. Melaka	11.4	0.1	38.8	2.6	46.8	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	7.3	0.5	38.6	3.5	47.8	2.3	100.0
6. Pahang	22.0	1.7	21.3	5.4	49.5	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	2.4	0.2	42.9	3.6	49.9	1.0	100.0
8. Perak	15.4	0.6	17.8	4.2	61.8	0.1	100.0
9. Perlis	21.5	0.5	8.1	3.8	64.3	1.8	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	27.9	5.8	61.7	3.0	100.0
11. Terengganu	8.3	0.5	37.7	2.9	50.4	0.2	100.0
12. Sabah	17.1	28.4	7.8	3.0	43.3	0.4	100.0
13. Sarawak	13.4	23.5	27.0	2.9	32.9	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	3.0	7.6	88.1	1.3	100.0
15. W.P. Labuan	1.8	-	19.6	1.9	75.6	1.2	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.6	8.6	22.3	4.8	55.4	1.3	100.0

Jadual 8.28: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,170	656	36,465	8,407	59,999	1,864	123,561
2. Kedah	5,465	110	12,449	928	23,808	306	43,067
3. Kelantan	5,477	300	1,278	521	15,899	26	23,501
4. Melaka	4,625	57	15,621	1,720	18,613	194	40,830
5. Negeri Sembilan	3,321	217	16,654	1,716	20,916	992	43,816
6. Pahang	12,254	709	11,531	3,231	26,720	147	54,591
7. Pulau Pinang	2,034	144	37,426	2,689	43,458	1,017	86,768
8. Perak	10,942	438	12,691	2,113	43,028	124	69,337
9. Perlis	1,249	31	459	121	3,723	112	5,695
10. Selangor	4,319	692	84,964	17,580	186,018	8,613	302,186
11. Terengganu	2,921	174	12,586	1,276	16,916	105	33,979
12. Sabah	13,883	25,441	6,362	2,322	35,434	352	83,793
13. Sarawak	16,728	30,214	34,811	4,355	43,541	520	130,169
14. W.P. Kuala Lumpur	a	146	5,871	16,406	180,196	3,556	206,175
15. W.P. Labuan	119	-	1,296	136	5,093	147	6,790
16. Supra	-	46,512	-	-	-	-	46,512
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,509	105,838	290,464	63,522	723,361	18,076	1,300,769

**Jadual 8.29: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017
- Perubahan peratusan tahunan****(%)**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	7.6	15.1	6.9	-6.4	6.6	8.6	5.9
2. Kedah	5.0	14.5	4.3	-7.0	5.3	-4.8	4.6
3. Kelantan	3.6	16.7	9.0	-9.5	4.9	6.2	4.6
4. Melaka	7.3	7.6	6.8	72.4	5.4	183.6	8.3
5. Negeri Sembilan	8.7	9.8	3.2	17.0	4.7	5.3	4.9
6. Pahang	9.5	-19.3	6.6	18.5	6.1	76.0	7.3
7. Pulau Pinang	2.3	6.2	5.7	-9.9	5.6	25.9	5.2
8. Perak	7.8	5.9	8.0	-24.2	5.6	33.7	5.1
9. Perlis	4.1	8.3	2.3	-42.8	4.0	10.4	2.2
10. Selangor	11.5	7.6	7.9	8.2	7.0	1.3	7.2
11. Terengganu	9.0	9.1	3.9	38.7	4.4	110.7	5.7
12. Sabah	4.7	15.7	5.4	-1.5	5.5	16.6	8.1
13. Sarawak	0.6	3.3	3.7	19.8	6.2	16.6	4.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	12.8	1.3	13.1	6.8	44.3	7.6
15. W.P. Labuan	3.7	-	3.2	12.6	5.1	91.7	5.9
16. Supra	-	-8.0	-	-	-	-	-8.0
KDNK pada harga pembeli	5.9	0.4	6.0	6.7	6.3	13.0	5.8

Jadual 8.30: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.2	0.6	12.6	13.2	8.3	10.3	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.3	1.5	3.3	1.7	3.3
3. Kelantan	5.5	0.3	0.4	0.8	2.2	0.1	1.8
4. Melaka	4.6	0.1	5.4	2.7	2.6	1.1	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.7	2.7	2.9	5.5	3.4
6. Pahang	12.3	0.7	4.0	5.1	3.7	0.8	4.2
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	12.9	4.2	6.0	5.6	6.7
8. Perak	11.0	0.4	4.4	3.3	5.9	0.7	5.3
9. Perlis	1.3	0.0	0.2	0.2	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.3	0.7	29.3	27.7	25.7	47.6	23.2
11. Terengganu	2.9	0.2	4.3	2.0	2.3	0.6	2.6
12. Sabah	14.0	24.0	2.2	3.7	4.9	1.9	6.4
13. Sarawak	16.8	28.5	12.0	6.9	6.0	2.9	10.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.0	25.8	24.9	19.7	15.9
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.8	0.5
16. Supra	-	43.9	-	-	-	-	3.6
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.31: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	13.1	0.5	29.5	6.8	48.6	1.5	100.0
2. Kedah	12.7	0.3	28.9	2.2	55.3	0.7	100.0
3. Kelantan	23.3	1.3	5.4	2.2	67.7	0.1	100.0
4. Melaka	11.3	0.1	38.3	4.2	45.6	0.5	100.0
5. Negeri Sembilan	7.6	0.5	38.0	3.9	47.7	2.3	100.0
6. Pahang	22.4	1.3	21.1	5.9	48.9	0.3	100.0
7. Pulau Pinang	2.3	0.2	43.1	3.1	50.1	1.2	100.0
8. Perak	15.8	0.6	18.3	3.0	62.1	0.2	100.0
9. Perlis	21.9	0.5	8.1	2.1	65.4	2.0	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	28.1	5.8	61.6	2.9	100.0
11. Terengganu	8.6	0.5	37.0	3.8	49.8	0.3	100.0
12. Sabah	16.6	30.4	7.6	2.8	42.3	0.4	100.0
13. Sarawak	12.9	23.2	26.7	3.3	33.4	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.8	8.0	87.4	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.7	-	19.1	2.0	75.0	2.2	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.6	8.1	22.3	4.9	55.6	1.4	100.0

Jadual 8.32: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,246	711	38,338	9,217	64,402	1,672	130,586
2. Kedah	5,468	115	12,827	1,009	25,104	281	44,804
3. Kelantan	5,431	359	1,281	324	16,721	26	24,143
4. Melaka	4,567	62	16,335	1,496	19,731	185	42,376
5. Negeri Sembilan	3,323	224	17,208	1,916	22,126	897	45,694
6. Pahang	12,419	705	12,194	2,399	28,454	119	56,290
7. Pulau Pinang	1,969	156	39,458	2,620	46,120	910	91,234
8. Perak	10,994	461	13,222	2,337	45,911	107	73,031
9. Perlis	1,260	33	466	147	3,881	98	5,885
10. Selangor	4,535	737	91,133	18,646	200,324	7,841	323,215
11. Terengganu	2,847	183	13,056	1,161	17,527	64	34,838
12. Sabah	13,836	23,994	6,514	2,918	37,423	327	85,012
13. Sarawak	16,614	29,627	35,579	4,402	46,312	475	133,010
14. W.P. Kuala Lumpur	a	146	5,868	17,446	193,472	3,426	220,359
15. W.P. Labuan	126	-	1,365	156	5,481	118	7,245
16. Supra	-	46,044	-	-	-	-	46,044
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,637	103,557	304,843	66,194	772,990	16,546	1,363,766

**Jadual 8.33: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	0.5	8.5	5.1	9.6	7.3	-10.3	5.7
2. Kedah	0.1	4.9	3.0	8.7	5.4	-8.4	4.0
3. Kelantan	-0.8	19.7	0.3	-37.7	5.2	-1.6	2.7
4. Melaka	-1.2	9.5	4.6	-13.1	6.0	-4.6	3.8
5. Negeri Sembilan	0.1	3.0	3.3	11.6	5.8	-9.5	4.3
6. Pahang	1.3	-0.6	5.8	-25.7	6.5	-19.2	3.1
7. Pulau Pinang	-3.2	8.7	5.4	-2.6	6.1	-10.5	5.1
8. Perak	0.5	5.1	4.2	10.6	6.7	-13.8	5.3
9. Perlis	0.9	6.1	1.5	21.5	4.3	-12.3	3.3
10. Selangor	5.0	6.6	7.3	6.1	7.7	-9.0	7.0
11. Terengganu	-2.5	5.4	3.7	-9.0	3.6	-38.9	2.5
12. Sabah	-0.3	-5.7	2.4	25.7	5.6	-7.1	1.5
13. Sarawak	-0.7	-1.9	2.2	1.1	6.4	-8.7	2.2
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	-0.1	6.3	7.4	-3.7	6.9
15. W.P. Labuan	5.8	-	5.3	14.9	7.6	-20.0	6.7
16. Supra	-	-1.0	-	-	-	-	-1.0
KDNK pada harga pembeli	0.1	-2.2	5.0	4.2	6.9	-8.5	4.8

Jadual 8.34: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.3	0.7	12.6	13.9	8.3	10.1	9.6
2. Kedah	5.5	0.1	4.2	1.5	3.2	1.7	3.3
3. Kelantan	5.5	0.3	0.4	0.5	2.2	0.2	1.8
4. Melaka	4.6	0.1	5.4	2.3	2.6	1.1	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.6	2.9	2.9	5.4	3.4
6. Pahang	12.5	0.7	4.0	3.6	3.7	0.7	4.1
7. Pulau Pinang	2.0	0.2	12.9	4.0	6.0	5.5	6.7
8. Perak	11.0	0.4	4.3	3.5	5.9	0.6	5.4
9. Perlis	1.3	0.0	0.2	0.2	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.6	0.7	29.9	28.2	25.9	47.4	23.7
11. Terengganu	2.9	0.2	4.3	1.8	2.3	0.4	2.6
12. Sabah	13.9	23.2	2.1	4.4	4.8	2.0	6.2
13. Sarawak	16.7	28.6	11.7	6.7	6.0	2.9	9.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	26.4	25.0	20.7	16.2
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.7	0.5
16. Supra	-	44.5	-	-	-	-	3.4
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.35: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.4	0.5	29.4	7.1	49.3	1.3	100.0
2. Kedah	12.2	0.3	28.6	2.3	56.0	0.6	100.0
3. Kelantan	22.5	1.5	5.3	1.3	69.3	0.1	100.0
4. Melaka	10.8	0.1	38.5	3.5	46.6	0.4	100.0
5. Negeri Sembilan	7.3	0.5	37.7	4.2	48.4	2.0	100.0
6. Pahang	22.1	1.3	21.7	4.3	50.5	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	43.2	2.9	50.6	1.0	100.0
8. Perak	15.1	0.6	18.1	3.2	62.9	0.1	100.0
9. Perlis	21.4	0.6	7.9	2.5	65.9	1.7	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	28.2	5.8	62.0	2.4	100.0
11. Terengganu	8.2	0.5	37.5	3.3	50.3	0.2	100.0
12. Sabah	16.3	28.2	7.7	3.4	44.0	0.4	100.0
13. Sarawak	12.5	22.3	26.7	3.3	34.8	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	7.9	87.8	1.6	100.0
15. W.P. Labuan	1.7	-	18.8	2.2	75.6	1.6	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.3	7.6	22.4	4.9	56.7	1.2	100.0

Jadual 8.36: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,403	813	40,125	6,700	68,577	1,609	134,226
2. Kedah	5,646	125	13,430	1,090	26,327	224	46,841
3. Kelantan	5,814	417	1,300	383	17,535	30	25,479
4. Melaka	4,433	68	16,745	1,358	20,918	62	43,583
5. Negeri Sembilan	3,557	236	17,630	1,843	24,037	731	48,034
6. Pahang	12,849	820	12,767	1,727	30,217	55	58,434
7. Pulau Pinang	2,068	171	40,510	2,644	48,645	606	94,645
8. Perak	11,312	505	13,683	2,490	47,971	32	75,993
9. Perlis	1,334	33	470	167	4,075	72	6,151
10. Selangor	4,709	859	95,942	20,664	214,348	8,487	345,008
11. Terengganu	3,016	201	13,093	1,165	18,509	16	36,001
12. Sabah	13,719	22,736	6,472	3,099	39,428	187	85,642
13. Sarawak	16,578	30,013	36,613	4,476	48,761	318	136,759
14. W.P. Kuala Lumpur	a	153	6,119	18,470	205,331	3,720	233,794
15. W.P. Labuan	133	-	1,384	177	5,898	32	7,623
16. Supra	-	45,738	-	-	-	-	45,738
Jumlah KDNK pada harga pembeli	101,573	102,887	316,283	66,453	820,576	16,179	1,423,952

**Jadual 8.37: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	1.0	14.3	4.7	-27.3	6.5	-3.8	2.8
2. Kedah	3.3	9.1	4.7	8.1	4.9	-20.3	4.5
3. Kelantan	7.1	15.9	1.5	18.1	4.9	15.0	5.5
4. Melaka	-2.9	9.6	2.5	-9.2	6.0	-66.5	2.9
5. Negeri Sembilan	7.0	5.4	2.5	-3.8	8.6	-18.6	5.1
6. Pahang	3.5	16.2	4.7	-28.0	6.2	-53.7	3.8
7. Pulau Pinang	5.0	9.6	2.7	0.9	5.5	-33.4	3.7
8. Perak	2.9	9.5	3.5	6.6	4.5	-70.4	4.1
9. Perlis	5.8	2.3	1.0	13.2	5.0	-26.7	4.5
10. Selangor	3.8	16.5	5.3	10.8	7.0	8.2	6.7
11. Terengganu	5.9	9.7	0.3	0.4	5.6	-75.1	3.3
12. Sabah	-0.8	-5.2	-0.6	6.2	5.4	-42.7	0.7
13. Sarawak	-0.2	1.3	2.9	1.7	5.3	-33.0	2.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	4.7	4.3	5.9	6.1	8.6	6.1
15. W.P. Labuan	6.1	-	1.4	13.5	7.6	-73.2	5.2
16. Supra	-	-0.7	-	-	-	-	-0.7
KDNK pada harga pembeli	1.9	-0.6	3.8	0.4	6.2	-2.2	4.4

Jadual 8.38: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.1	0.8	12.7	10.1	8.4	9.9	9.4
2. Kedah	5.6	0.1	4.2	1.6	3.2	1.4	3.3
3. Kelantan	5.7	0.4	0.4	0.6	2.1	0.2	1.8
4. Melaka	4.4	0.1	5.3	2.0	2.5	0.4	3.1
5. Negeri Sembilan	3.5	0.2	5.6	2.8	2.9	4.5	3.4
6. Pahang	12.7	0.8	4.0	2.6	3.7	0.3	4.1
7. Pulau Pinang	2.0	0.2	12.8	4.0	5.9	3.7	6.6
8. Perak	11.1	0.5	4.3	3.7	5.8	0.2	5.3
9. Perlis	1.3	0.0	0.1	0.3	0.5	0.4	0.4
10. Selangor	4.6	0.8	30.3	31.1	26.1	52.5	24.2
11. Terengganu	3.0	0.2	4.1	1.8	2.3	0.1	2.5
12. Sabah	13.5	22.1	2.0	4.7	4.8	1.2	6.0
13. Sarawak	16.3	29.2	11.6	6.7	5.9	2.0	9.6
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	27.8	25.0	23.0	16.4
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.2	0.5
16. Supra	-	44.5	-	-	-	-	3.2
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.39: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.2	0.6	29.9	5.0	51.1	1.2	100.0
2. Kedah	12.1	0.3	28.7	2.3	56.2	0.5	100.0
3. Kelantan	22.8	1.6	5.1	1.5	68.8	0.1	100.0
4. Melaka	10.2	0.2	38.4	3.1	48.0	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	7.4	0.5	36.7	3.8	50.0	1.5	100.0
6. Pahang	22.0	1.4	21.8	3.0	51.7	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	42.8	2.8	51.4	0.6	100.0
8. Perak	14.9	0.7	18.0	3.3	63.1	0.0	100.0
9. Perlis	21.7	0.5	7.6	2.7	66.2	1.2	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	27.8	6.0	62.1	2.5	100.0
11. Terengganu	8.4	0.6	36.4	3.2	51.4	0.0	100.0
12. Sabah	16.0	26.5	7.6	3.6	46.0	0.2	100.0
13. Sarawak	12.1	21.9	26.8	3.3	35.7	0.2	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	7.9	87.8	1.6	100.0
15. W.P. Labuan	1.7	-	18.2	2.3	77.4	0.4	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.1	7.2	22.2	4.7	57.6	1.1	100.0

Jadual 8.40: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,857	658	38,627	4,176	66,326	1,327	127,970
2. Kedah	5,518	112	13,619	1,113	25,405	248	46,013
3. Kelantan	5,817	342	1,234	396	17,368	24	25,181
4. Melaka	4,583	59	15,322	992	19,950	104	41,010
5. Negeri Sembilan	3,319	200	16,761	1,370	23,787	864	46,301
6. Pahang	13,001	614	12,249	1,352	27,570	75	54,860
7. Pulau Pinang	2,049	139	41,653	2,234	45,918	663	92,656
8. Perak	11,429	432	14,158	2,057	46,071	51	74,199
9. Perlis	1,087	30	444	151	4,027	40	5,779
10. Selangor	4,721	755	95,312	18,665	200,203	7,432	327,088
11. Terengganu	2,905	176	11,862	1,080	17,888	31	33,941
12. Sabah	12,797	19,936	6,042	2,197	36,544	269	77,785
13. Sarawak	14,907	28,591	33,465	4,082	46,077	388	127,509
14. W.P. Kuala Lumpur	a	138	5,731	13,589	193,323	3,777	216,561
15. W.P. Labuan	115	-	1,368	163	5,906	41	7,592
16. Supra	-	40,698	-	-	-	-	40,698
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,106	92,879	307,847	53,616	776,361	15,335	1,345,144

**Jadual 8.41: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	2.8	-19.1	-3.7	-37.7	-3.3	-17.5	-4.7
2. Kedah	-2.3	-10.7	1.4	2.0	-3.5	10.7	-1.8
3. Kelantan	0.1	-18.0	-5.1	3.5	-1.0	-20.4	-1.2
4. Melaka	3.4	-12.7	-8.5	-26.9	-4.6	67.1	-5.9
5. Negeri Sembilan	-6.7	-15.3	-4.9	-25.6	-1.0	18.3	-3.6
6. Pahang	1.2	-25.1	-4.1	-21.7	-8.8	36.9	-6.1
7. Pulau Pinang	-0.9	-18.8	2.8	-15.5	-5.6	9.4	-2.1
8. Perak	1.0	-14.4	3.5	-17.4	-4.0	62.1	-2.4
9. Perlis	-18.5	-9.8	-5.6	-9.6	-1.2	-44.0	-6.0
10. Selangor	0.3	-12.1	-0.7	-9.7	-6.6	-12.4	-5.2
11. Terengganu	-3.7	-12.5	-9.4	-7.3	-3.4	92.5	-5.7
12. Sabah	-6.7	-12.3	-6.6	-29.1	-7.3	43.9	-9.2
13. Sarawak	-10.1	-4.7	-8.6	-8.8	-5.5	21.8	-6.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	-9.4	-6.3	-26.4	-5.8	1.5	-7.4
15. W.P. Labuan	-13.6	-	-1.2	-8.2	0.1	31.3	-0.4
16. Supra	-	-11.0	-	-	-	-	-11.0
KDNK pada harga pembeli	-2.4	-9.7	-2.7	-19.3	-5.4	-5.2	-5.5

Jadual 8.42: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.0	0.7	12.5	7.8	8.5	8.7	9.5
2. Kedah	5.6	0.1	4.4	2.1	3.3	1.6	3.4
3. Kelantan	5.9	0.4	0.4	0.7	2.2	0.2	1.9
4. Melaka	4.6	0.1	5.0	1.9	2.6	0.7	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.4	2.6	3.1	5.6	3.4
6. Pahang	13.1	0.7	4.0	2.5	3.6	0.5	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	13.5	4.2	5.9	4.3	6.9
8. Perak	11.5	0.5	4.6	3.8	5.9	0.3	5.5
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.3	0.4
10. Selangor	4.8	0.8	31.0	34.8	25.8	48.5	24.3
11. Terengganu	2.9	0.2	3.9	2.0	2.3	0.2	2.5
12. Sabah	12.9	21.5	2.0	4.1	4.7	1.8	5.8
13. Sarawak	15.0	30.8	10.9	7.6	5.9	2.5	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	25.3	24.9	24.6	16.1
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.8	0.3	0.6
16. Supra	-	43.8	-	-	-	-	3.0
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.43: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	13.2	0.5	30.2	3.3	51.8	1.0	100.0
2. Kedah	12.0	0.2	29.6	2.4	55.2	0.5	100.0
3. Kelantan	23.1	1.4	4.9	1.6	69.0	0.1	100.0
4. Melaka	11.2	0.1	37.4	2.4	48.6	0.3	100.0
5. Negeri Sembilan	7.2	0.4	36.2	3.0	51.4	1.9	100.0
6. Pahang	23.7	1.1	22.3	2.5	50.3	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	45.0	2.4	49.6	0.7	100.0
8. Perak	15.4	0.6	19.1	2.8	62.1	0.1	100.0
9. Perlis	18.8	0.5	7.7	2.6	69.7	0.7	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	29.1	5.7	61.2	2.3	100.0
11. Terengganu	8.6	0.5	34.9	3.2	52.7	0.1	100.0
12. Sabah	16.5	25.6	7.8	2.8	47.0	0.3	100.0
13. Sarawak	11.7	22.4	26.2	3.2	36.1	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	6.3	89.3	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	18.0	2.1	77.8	0.5	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.4	6.9	22.9	4.0	57.7	1.1	100.0

Jadual 8.44: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,961	608	40,737	3,424	68,059	1,267	131,056
2. Kedah	5,661	107	14,468	1,019	25,892	324	47,471
3. Kelantan	5,877	359	1,259	401	17,844	33	25,774
4. Melaka	4,556	57	15,835	897	20,410	59	41,814
5. Negeri Sembilan	3,305	193	17,960	1,366	24,262	609	47,696
6. Pahang	12,993	531	12,995	1,603	27,182	51	55,354
7. Pulau Pinang	2,000	134	46,809	2,522	46,874	625	98,964
8. Perak	11,784	417	15,462	1,920	47,161	35	76,780
9. Perlis	1,022	29	468	151	4,120	76	5,866
10. Selangor	4,953	733	107,756	17,438	204,549	8,073	343,501
11. Terengganu	2,752	182	12,994	1,107	18,101	16	35,152
12. Sabah	12,492	20,420	5,934	2,370	37,215	240	78,670
13. Sarawak	14,424	27,644	37,212	4,497	47,043	355	131,175
14. W.P. Kuala Lumpur	a	134	5,976	11,942	196,364	3,815	218,233
15. W.P. Labuan	117	-	1,354	143	5,991	24	7,629
16. Supra	-	41,603	-	-	-	-	41,603
Jumlah KDNK pada harga pembeli	98,898	93,150	337,219	50,802	791,068	15,602	1,386,738

**Jadual 8.45: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021
- Perubahan peratusan tahunan****(%)**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	0.6	-7.5	5.5	-18.0	2.6	-4.5	2.4
2. Kedah	2.6	-4.5	6.2	-8.4	1.9	30.8	3.2
3. Kelantan	1.0	5.1	2.1	1.2	2.7	39.8	2.4
4. Melaka	-0.6	-4.4	3.3	-9.5	2.3	-43.1	2.0
5. Negeri Sembilan	-0.4	-3.4	7.2	-0.3	2.0	-29.5	3.0
6. Pahang	-0.1	-13.5	6.1	18.5	-1.4	-32.5	0.9
7. Pulau Pinang	-2.4	-4.1	12.4	12.9	2.1	-5.8	6.8
8. Perak	3.1	-3.4	9.2	-6.7	2.4	-32.0	3.5
9. Perlis	-6.0	-2.3	5.4	0.2	2.3	89.0	1.5
10. Selangor	4.9	-3.0	13.1	-6.6	2.2	8.6	5.0
11. Terengganu	-5.3	3.5	9.5	2.5	1.2	-47.9	3.6
12. Sabah	-2.4	2.4	-1.8	7.9	1.8	-11.1	1.1
13. Sarawak	-3.2	-3.3	11.2	10.2	2.1	-8.4	2.9
14. W.P. Kuala Lumpur	..	-3.1	4.3	-12.1	1.6	1.0	0.8
15. W.P. Labuan	1.3	-	-1.0	-11.8	1.5	-41.3	0.5
16. Supra	-	2.2	-	-	-	-	2.2
KDNK pada harga pembeli	-0.2	0.3	9.5	-5.2	1.9	1.7	3.1

Jadual 8.46: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.1	0.7	12.1	6.7	8.6	8.1	9.5
2. Kedah	5.7	0.1	4.3	2.0	3.3	2.1	3.4
3. Kelantan	5.9	0.4	0.4	0.8	2.3	0.2	1.9
4. Melaka	4.6	0.1	4.7	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.7	3.1	3.9	3.4
6. Pahang	13.1	0.6	3.9	3.2	3.4	0.3	4.0
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	13.9	5.0	5.9	4.0	7.1
8. Perak	11.9	0.4	4.6	3.8	6.0	0.2	5.5
9. Perlis	1.0	0.0	0.1	0.3	0.5	0.5	0.4
10. Selangor	5.0	0.8	32.0	34.3	25.9	51.7	24.8
11. Terengganu	2.8	0.2	3.9	2.2	2.3	0.1	2.5
12. Sabah	12.6	21.9	1.8	4.7	4.7	1.5	5.7
13. Sarawak	14.6	29.7	11.0	8.9	5.9	2.3	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.8	23.5	24.8	24.5	15.7
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.8	0.2	0.6
16. Supra	-	44.7	-	-	-	-	3.0
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.47: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.9	0.5	31.1	2.6	51.9	1.0	100.0
2. Kedah	11.9	0.2	30.5	2.1	54.5	0.7	100.0
3. Kelantan	22.8	1.4	4.9	1.6	69.2	0.1	100.0
4. Melaka	10.9	0.1	37.9	2.1	48.8	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.9	0.4	37.7	2.9	50.9	1.3	100.0
6. Pahang	23.5	1.0	23.5	2.9	49.1	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	47.3	2.5	47.4	0.6	100.0
8. Perak	15.3	0.5	20.1	2.5	61.4	0.0	100.0
9. Perlis	17.4	0.5	8.0	2.6	70.2	1.3	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	31.4	5.1	59.5	2.4	100.0
11. Terengganu	7.8	0.5	37.0	3.2	51.5	0.0	100.0
12. Sabah	15.9	26.0	7.5	3.0	47.3	0.3	100.0
13. Sarawak	11.0	21.1	28.4	3.4	35.9	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	5.5	90.0	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.7	1.9	78.5	0.3	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.1	6.7	24.3	3.7	57.0	1.1	100.0

Jadual 8.48: KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM juta

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	110,002	120,119	130,563	136,433	140,580	135,750	146,626
2. Kedah	39,550	42,044	44,939	46,283	48,644	48,369	50,725
3. Kelantan	21,408	23,194	25,049	25,469	27,016	26,800	28,243
4. Melaka	36,077	37,928	42,758	44,184	45,593	42,794	44,811
5. Negeri Sembilan	40,186	42,593	46,495	48,305	51,111	49,504	53,578
6. Pahang	49,450	53,175	58,883	59,227	61,108	60,485	66,160
7. Pulau Pinang	78,146	83,536	89,177	93,292	97,644	97,070	103,852
8. Perak	63,176	67,869	73,154	75,860	79,576	78,939	86,389
9. Perlis	5,353	5,670	5,947	6,187	6,482	6,011	6,185
10. Selangor	268,825	286,297	312,960	333,765	358,032	339,976	364,271
11. Terengganu	31,124	32,467	36,056	37,096	38,491	33,864	36,175
12. Sabah	73,776	80,503	95,006	100,703	99,048	84,281	102,243
13. Sarawak	121,585	124,189	138,804	146,246	150,265	137,235	162,657
14. W.P. Kuala Lumpur	180,865	193,983	213,197	229,310	244,595	227,516	231,407
15. W.P. Labuan	5,999	6,421	6,898	7,350	7,725	7,647	7,810
16. Supra	51,420	49,710	52,425	58,048	56,828	41,758	54,238
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,249,698	1,372,310	1,447,760	1,512,738	1,418,000	1,545,372

Jadual 8.49: KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	30,469	32,894	35,315	36,388	37,377	33,856	36,474
2. Kedah	18,864	19,835	20,961	21,398	22,378	22,693	23,575
3. Kelantan	12,159	12,909	13,695	13,690	14,341	14,951	15,584
4. Melaka	40,582	42,088	46,828	47,900	49,109	42,861	44,610
5. Negeri Sembilan	36,908	38,744	41,739	43,017	45,384	41,254	44,495
6. Pahang	30,754	32,688	35,751	35,577	36,560	38,010	41,313
7. Pulau Pinang	46,020	48,633	51,130	52,921	55,202	55,774	59,685
8. Perak	25,610	27,343	29,341	30,302	31,719	31,626	34,338
9. Perlis	21,540	22,588	23,596	24,408	25,513	21,099	21,508
10. Selangor	43,513	45,506	49,048	51,547	55,030	48,607	51,930
11. Terengganu	26,808	27,434	29,848	30,202	30,929	29,462	30,901
12. Sabah	19,830	21,169	24,639	25,832	25,368	24,652	29,960
13. Sarawak	45,006	45,346	50,177	52,387	53,551	55,931	65,971
14. W.P. Kuala Lumpur	97,060	103,506	113,358	121,509	129,677	108,791	111,292
15. W.P. Labuan	63,069	66,348	70,705	74,271	77,799	80,393	81,345
Malaysia	37,739	39,505	42,854	44,708	46,513	43,702	47,439

1. Data 2015-2019 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berdasarkan Banci Penduduk dan Perumahan 2010 dan data ini akan disemak semula dengan menggunakan data Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

2. Data 2020-2021 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berdasarkan Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

Jadual 8.50: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sarawak, 2015-2021 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	16,988	16,632	16,728	16,614	16,578	14,907	14,424
2. Perlombongan dan pengkuarian	29,852	29,253	30,214	29,627	30,013	28,591	27,644
3. Pembuatan	32,128	33,567	34,811	35,579	36,613	33,465	37,212
3.1 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	2,292	2,255	2,298	2,384	2,563	2,211	2,046
3.2 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	25,317	26,602	27,460	28,264	29,123	26,524	30,538
3.3 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	4,519	4,710	5,053	4,930	4,927	4,731	4,628
4. Pembinaan	3,843	3,633	4,355	4,402	4,476	4,082	4,497
4.1 Pembinaan bangunan	2,177	2,242	2,200	1,950	1,961	1,640	1,755
4.2 Kejuruteraan awam	1,233	1,102	1,537	1,894	1,940	1,835	2,010
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	432	290	618	558	575	606	733
5. Perkhidmatan	38,370	40,982	43,541	46,312	48,761	46,077	47,043
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	8,335	9,144	9,806	10,415	11,038	9,989	10,325
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	11,845	12,729	13,578	14,640	15,589	14,166	14,160
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	7,540	7,924	8,426	8,960	9,363	9,057	9,266
5.4 Perkhidmatan-perkhidmatan lain	3,465	3,617	3,768	3,928	4,104	3,805	3,739
5.5 Perkhidmatan kerajaan	7,185	7,568	7,964	8,370	8,667	9,060	9,552
6. Tambah: Duti import	404	446	520	475	318	388	355
KDNK pada harga pembeli	121,585	124,513	130,169	133,010	136,759	127,509	131,175

Jadual 8.51: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sarawak, 2015-2021

- Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Perubahan peratusan tahunan						Peratus sumbangan kepada KDNK						
	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	-2.1	0.6	-0.7	-0.2	-10.1	-3.2	14.0	13.4	12.9	12.5	12.1	11.7	11.0
2. Perlombongan dan pengkuarian	-2.0	3.3	-1.9	1.3	-4.7	-3.3	24.6	23.5	23.2	22.3	21.9	22.4	21.1
3. Pembuatan	4.5	3.7	2.2	2.9	-8.6	11.2	26.4	27.0	26.7	26.7	26.8	26.2	28.4
3.1 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	-1.6	1.9	3.7	7.5	-13.7	-7.5	1.9	1.8	1.8	1.8	1.9	1.7	1.6
3.2 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	5.1	3.2	2.9	3.0	-8.9	15.1	20.8	21.4	21.1	21.2	21.3	20.8	23.3
3.3 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	4.2	7.3	-2.4	-0.1	-4.0	-2.2	3.7	3.8	3.9	3.7	3.6	3.7	3.5
4. Pembinaan	-5.4	19.8	1.1	1.7	-8.8	10.2	3.2	2.9	3.3	3.3	3.3	3.2	3.4
4.1 Pembinaan bangunan	3.0	-1.9	-11.3	0.5	-16.4	7.0	1.8	1.8	1.7	1.5	1.4	1.3	1.3
4.2 Kejuruteraan awam	-10.6	39.5	23.2	2.5	-5.4	9.5	1.0	0.9	1.2	1.4	1.4	1.4	1.5
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	-33.0	113.2	-9.6	3.0	5.4	20.9	0.4	0.2	0.5	0.4	0.4	0.5	0.6
5. Perkhidmatan	6.8	6.2	6.4	5.3	-5.5	2.1	31.6	32.9	33.4	34.8	35.7	36.1	35.9
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	9.7	7.2	6.2	6.0	-9.5	3.4	6.9	7.3	7.5	7.8	8.1	7.8	7.9
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	7.5	6.7	7.8	6.5	-9.1	-0.0	9.7	10.2	10.4	11.0	11.4	11.1	10.8
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	5.1	6.3	6.3	4.5	-3.3	2.3	6.2	6.4	6.5	6.7	6.8	7.1	7.1
5.4 Perkhidmatan-perkhidmatan lain	4.4	4.2	4.2	4.5	-7.3	-1.7	2.8	2.9	2.9	3.0	3.0	3.0	2.9
5.5 Perkhidmatan kerajaan	5.3	5.2	5.1	3.6	4.5	5.4	5.9	6.1	6.1	6.3	6.3	7.1	7.3
6. Tambah: Duti import	10.4	16.6	-8.7	-33.0	21.8	-8.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.2	0.3	0.3
KDNK pada harga pembeli	2.4	4.5	2.2	2.8	-6.8	2.9	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.52: Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Malaysia	112.8	115.2	119.5	120.7	121.5	120.1	123.1
Johor	114.8	118.0	123.0	124.3	125.1	123.3	126.3
Kedah & Perlis	112.2	114.1	118.6	118.9	119.1	116.9	120.0
Kelantan	113.6	115.3	119.3	120.1	120.6	118.8	122.5
Melaka	112.4	114.7	119.4	120.3	120.4	118.1	120.9
Negeri Sembilan	113.2	115.4	120.2	121.6	122.5	120.5	123.6
Pahang	112.4	114.4	118.0	118.7	119.0	117.6	121.1
Perak	110.8	112.3	116.0	116.8	117.5	116.0	119.1
Pulau Pinang	113.4	116.2	120.9	122.0	123.3	122.3	124.9
Selangor & W.P. Putrajaya	113.7	116.2	120.7	122.0	123.1	122.4	125.7
Terengganu	111.4	113.0	116.5	117.0	117.1	115.6	119.5
Sabah & W.P. Labuan	110.0	110.8	114.1	114.9	115.1	112.9	114.7
Sarawak	110.9	112.6	116.0	116.7	116.8	114.7	117.1
W.P. Kuala Lumpur	112.4	115.5	119.8	121.5	123.0	122.3	124.7

Jadual 8.53: Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Malaysia	2.1	2.1	3.7	1.0	0.7	-1.2	2.5
Johor	2.9	2.8	4.2	1.1	0.6	-1.4	2.4
Kedah & Perlis	1.7	1.7	3.9	0.3	0.2	-1.8	2.7
Kelantan	1.8	1.5	3.5	0.7	0.4	-1.5	3.1
Melaka	2.0	2.0	4.1	0.8	0.1	-1.9	2.4
Negeri Sembilan	2.5	1.9	4.2	1.2	0.7	-1.6	2.6
Pahang	1.6	1.8	3.1	0.6	0.3	-1.2	3.0
Perak	1.6	1.4	3.3	0.7	0.6	-1.3	2.7
Pulau Pinang	2.4	2.5	4.0	0.9	1.1	-0.8	2.1
Selangor & W.P. Putrajaya	2.4	2.2	3.9	1.1	0.9	-0.6	2.7
Terengganu	1.5	1.4	3.1	0.4	0.1	-1.3	3.4
Sabah & W.P. Labuan	0.8	0.7	3.0	0.7	0.2	-1.9	1.6
Sarawak	1.4	1.5	3.0	0.6	0.1	-1.8	2.1
W.P. Kuala Lumpur	2.8	2.8	3.7	1.4	1.2	-0.6	2.0

Jadual 8.54: Indeks Harga Pengguna, Sarawak, 2015-2021

Kumpulan utama	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Jumlah	110.9	112.6	116.0	116.7	116.8	114.7	117.1
Makanan dan minuman bukan alkohol	117.7	121.3	124.4	126.4	127.7	128.5	129.9
Minuman alkohol dan tembakau	130.8	148.7	148.5	145.7	146.6	146.9	147.3
Pakaian dan kasut	97.6	96.6	95.4	93.3	91.0	90.2	89.8
Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	105.8	108.4	109.3	110.2	111.2	109.2	108.7
Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	104.5	106.0	108.3	107.3	108.1	107.9	108.9
Kesihatan	117.3	120.1	122.9	125.5	127.1	128.9	129.2
Pengangkutan	110.9	104.5	120.4	122.6	117.6	101.6	117.6
Komunikasi	99.6	97.0	96.4	94.9	95.3	95.9	95.9
Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	102.6	104.1	104.7	104.6	104.9	104.4	102.8
Pendidikan	106.2	108.2	109.4	110.7	111.3	114.4	113.6
Restoran dan hotel	116.9	119.7	122.1	124.1	126.7	127.3	128.1
Pelbagai barangan dan perkhidmatan	108.8	112.1	113.9	111.8	111.4	114.2	114.8

Jadual 8.55: Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna, Sarawak, 2015-2021

Kumpulan utama	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Jumlah	1.4	1.5	3.0	0.6	0.1	-1.8	2.1
Makanan dan minuman bukan alkohol	3.4	3.1	2.6	1.6	1.0	0.6	1.1
Minuman alkohol dan tembakau	10.9	13.7	-0.1	-1.9	0.6	0.2	0.3
Pakaian dan kasut	0.4	-1.0	-1.2	-2.2	-2.5	-0.9	-0.4
Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	-1.7	2.5	0.8	0.8	0.9	-1.8	-0.5
Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.0	1.4	2.2	-0.9	0.7	-0.2	0.9
Kesihatan	4.5	2.4	2.3	2.1	1.3	1.4	0.2
Pengangkutan	-2.5	-5.8	15.2	1.8	-4.1	-13.6	15.7
Komunikasi	2.0	-2.6	-0.6	-1.6	0.4	0.6	0.0
Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	1.3	1.5	0.6	-0.1	0.3	-0.5	-1.5
Pendidikan	1.3	1.9	1.1	1.2	0.5	2.8	-0.7
Restoran dan hotel	2.8	2.4	2.0	1.6	2.1	0.5	0.6
Pelbagai barangan dan perkhidmatan	4.3	3.0	1.6	-1.8	-0.4	2.5	0.5

Jadual 8.56: Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, Malaysia, 2015-2021

	('000)						
Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jumlah	31,186.1	31,633.5	32,022.6	32,382.3	32,523.0	32,447.4	32,576.3
Johor	3,610.3	3,651.8	3,697.0	3,749.4	3,761.2	4,009.7	4,020.0
Kedah	2,096.5	2,119.7	2,143.9	2,163.0	2,173.7	2,131.4	2,151.7
Kelantan	1,760.6	1,796.7	1,829.0	1,860.5	1,883.8	1,792.5	1,812.3
Melaka	889.0	901.1	913.1	922.4	928.4	998.4	1,004.5
Negeri Sembilan	1,088.8	1,099.3	1,114.0	1,122.9	1,126.2	1,200.0	1,204.2
Pahang	1,607.9	1,626.7	1,647.0	1,664.7	1,671.4	1,591.3	1,601.5
Pulau Pinang	1,698.1	1,717.7	1,744.1	1,762.8	1,768.8	1,740.4	1,740.0
Perak	2,466.9	2,482.1	2,493.2	2,503.5	2,508.8	2,496.0	2,515.8
Perlis	248.5	251.0	252.0	253.5	254.0	284.9	287.6
Selangor	6,178.0	6,291.5	6,380.7	6,475.0	6,506.1	6,994.4	7,014.7
Terengganu	1,161.0	1,183.4	1,208.0	1,228.3	1,244.5	1,149.4	1,170.7
Sabah	3,720.5	3,802.8	3,855.9	3,898.4	3,904.4	3,418.8	3,412.6
Sarawak	2,701.5	2,738.7	2,766.3	2,791.7	2,806.0	2,453.7	2,465.6
W.P. Kuala Lumpur	1,780.4	1,789.7	1,793.2	1,790.0	1,782.5	1,982.1	1,964.0
W.P. Labuan	95.1	96.8	97.6	99.0	99.3	95.1	96.0
W.P. Putrajaya	83.0	84.4	87.5	97.2	103.7	109.2	115.2
Lelaki	16,112.1	16,346.3	16,542.7	16,721.4	16,764.9	16,966.2	17,000.5
Johor	1,909.8	1,931.1	1,952.6	1,976.4	1,974.6	2,141.3	2,138.8
Kedah	1,063.1	1,075.6	1,088.7	1,097.8	1,101.5	1,087.3	1,095.8
Kelantan	887.6	906.7	923.2	939.9	952.1	900.1	909.7
Melaka	447.9	453.4	459.2	463.6	465.9	524.9	527.4
Negeri Sembilan	563.7	569.1	576.8	580.8	580.6	624.0	624.2
Pahang	858.2	867.3	878.2	886.8	886.9	844.2	847.0
Pulau Pinang	855.2	864.6	877.1	886.5	889.1	892.6	891.4
Perak	1,249.3	1,257.0	1,262.9	1,266.7	1,268.2	1,300.2	1,309.0
Perlis	123.8	125.3	125.7	126.3	126.5	142.3	143.6
Selangor	3,212.5	3,271.6	3,316.2	3,365.0	3,375.1	3,710.8	3,710.0
Terengganu	591.6	603.4	616.4	626.1	633.2	587.9	599.1
Sabah	1,942.3	1,986.6	2,013.8	2,035.6	2,037.2	1,779.8	1,779.5
Sarawak	1,407.4	1,427.9	1,442.3	1,455.1	1,460.3	1,269.6	1,273.6
W.P. Kuala Lumpur	913.0	918.3	919.4	919.4	915.2	1,058.9	1,045.2
W.P. Labuan	48.1	48.9	49.2	49.9	50.0	48.9	49.4
W.P. Putrajaya	38.5	39.5	41.0	45.6	48.6	53.6	56.7
Perempuan	15,074.0	15,287.2	15,479.8	15,660.8	15,758.2	15,481.2	15,575.8
Johor	1,700.5	1,720.7	1,744.5	1,773.0	1,786.6	1,868.4	1,881.1
Kedah	1,033.4	1,044.1	1,055.2	1,065.1	1,072.3	1,044.1	1,055.9
Kelantan	873.0	890.1	905.8	920.6	931.7	892.4	902.6
Melaka	441.1	447.7	453.9	458.9	462.5	473.5	477.1
Negeri Sembilan	525.1	530.2	537.1	542.1	545.6	576.0	579.9
Pahang	749.7	759.4	768.9	778.0	784.6	747.1	754.4
Pulau Pinang	842.9	853.0	867.0	876.3	879.7	847.9	848.6
Perak	1,217.6	1,225.2	1,230.3	1,236.7	1,240.6	1,195.8	1,206.8
Perlis	124.7	125.7	126.3	127.2	127.6	142.5	144.0
Selangor	2,965.5	3,019.9	3,064.5	3,110.1	3,131.0	3,283.7	3,304.7
Terengganu	569.4	580.0	591.6	602.2	611.3	561.6	571.5
Sabah	1,778.2	1,816.2	1,842.1	1,862.8	1,867.2	1,639.0	1,633.1
Sarawak	1,294.1	1,310.8	1,324.0	1,336.5	1,345.7	1,184.1	1,192.0
W.P. Kuala Lumpur	867.4	871.4	873.8	870.7	867.3	923.2	918.8
W.P. Labuan	47.0	47.9	48.3	49.1	49.3	46.2	46.6
W.P. Putrajaya	44.5	45.0	46.5	51.5	55.1	55.6	58.5

1. Data 2015-2019 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2010 dan data ini akan disemak semula dengan menggunakan data Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

2. Data 2020-2021 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

Jadual 8.57: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, Malaysia, 2020

Indikator	Kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar ¹	Kematian	Kadar kematian kasar ¹	Pertambahan semula jadi	Kadar pertambahan semula jadi kasar ¹	Kelahiran mati	Kadar kelahiran mati ²	Kematian perinatal	Kadar mortaliti perinatal ²
Malaysia	470,195	14.4	166,507	5.1	303,688	9.3	2,413	5.1	3,805	8.1
Johor	56,820	15.1	20,615	5.5	36,205	9.6	270	4.7	456	8.0
Kedah	33,790	15.5	13,665	6.3	20,125	9.2	155	4.6	252	7.4
Kelantan	36,220	19.0	10,919	5.7	25,301	13.3	198	5.4	302	8.3
Melaka	13,841	14.9	5,440	5.8	8,401	9.0	65	4.7	119	8.6
Negeri Sembilan	17,094	15.2	6,999	6.2	10,095	9.0	90	5.2	139	8.1
Pahang	25,279	15.1	8,673	5.2	16,606	9.9	113	4.5	175	6.9
Pulau Pinang	19,610	11.1	10,689	6.0	8,921	5.0	100	5.1	154	7.8
Perak	31,533	12.6	17,928	7.1	13,605	5.4	168	5.3	275	8.7
Perlis	4,098	16.1	1,950	7.7	2,148	8.4	24	5.8	43	10.4
Selangor	93,257	14.3	25,359	3.9	67,898	10.4	453	4.8	663	7.1
Terengganu	27,087	21.6	6,728	5.3	20,426	16.2	115	4.2	209	7.7
Sabah	49,210	12.7	14,629	3.8	34,581	8.9	354	7.1	567	11.4
Sarawak	35,350	12.6	14,071	5.0	21,279	7.6	187	5.3	271	7.6
W.P. Kuala Lumpur	23,087	13.1	8,318	4.7	14,769	8.4	105	4.5	148	6.4
W.P. Labuan	1,710	17.2	314	3.2	1,396	14.0	7	4.1	16	9.3
W.P. Putrajaya	2,142	19.5	210	1.9	1,932	17.6	9	4.2	16	7.4

¹Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk

²Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran

Jadual 8.57: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, Malaysia, 2020 (samb.)

Indikator	Kematian neonatal	Kadar mortaliti neonatal ³	Kematian bayi	Kadar mortaliti bayi ³	Kematian kanak-kanak	Kadar mortaliti kanak-kanak ⁴	Kematian kurang daripada 5 tahun	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun ³	Kematian ibu bersalin	Nisbah mortaliti ibu bersalin ⁵	Kadar kesuburan jumlah ⁶
Malaysia	1,827	3.9	2,696	5.7	552	0.3	3,248	6.9	117	24.9	1.7
Johor	238	4.2	346	6.1	48	0.2	394	6.9	11	19.4	1.9
Kedah	126	3.7	171	5.1	40	0.3	211	6.2	1	3.0	2.0
Kelantan	145	4.0	214	5.9	48	0.3	262	7.2	13	35.9	2.7
Melaka	66	4.8	88	6.4	19	0.3	107	7.7	3	21.7	1.7
Negeri Sembilan	70	4.1	100	5.9	22	0.3	122	7.1	7	41.0	2.0
Pahang	88	3.5	140	5.5	26	0.2	166	6.6	6	23.7	1.9
Pulau Pinang	70	3.6	100	5.1	17	0.2	117	6.0	7	35.7	1.3
Perak	143	4.5	197	6.2	40	0.3	237	7.5	6	19.0	1.7
Perlis	27	6.6	35	8.5	8	0.5	43	10.5	1	24.4	2.0
Selangor	279	3.0	417	4.5	84	0.2	501	5.4	23	24.7	1.6
Terengganu	107	3.9	153	5.6	27	0.2	180	6.6	6	22.1	2.9
Sabah	273	5.5	419	8.5	109	0.5	528	10.7	18	36.6	1.3
Sarawak	120	3.4	200	5.7	46	0.3	246	7.0	7	19.8	1.5
W.P. Kuala Lumpur	57	2.5	90	3.9	15	0.2	105	4.5	7	30.3	1.5
W.P. Labuan	9	5.3	12	7.0	2	0.3	14	8.2	1	58.5	1.9
W.P. Putrajaya	9	4.2	14	6.5	1	0.1	15	7.0	-	-	2.8

³Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

⁴Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk berumur 1-4 tahun

⁵Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

⁶Kadar adalah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun

Jadual 8.58: Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^P	2021 ^e
Lelaki							
Malaysia	72.5	72.1	72.1	72.3	72.5	72.8	73.2
Johor	72.1	71.9	71.8	72.0	72.1	72.3	72.8
Kedah	70.4	70.2	70.3	70.4	70.7	71.0	71.5
Kelantan	69.0	69.0	69.3	69.6	69.7	69.8	69.9
Melaka	72.1	71.9	71.8	72.0	72.2	72.6	72.7
Negeri Sembilan	71.0	70.6	70.5	70.6	70.9	71.2	71.7
Pahang	70.7	70.9	71.0	71.2	71.5	72.1	72.6
Pulau Pinang	72.4	72.3	72.3	72.6	72.9	73.3	73.5
Perak	71.3	71.1	71.0	71.1	71.3	71.7	72.0
Perlis	70.3	70.0	69.4	69.2	69.3	69.5	69.4
Selangor ¹	73.3	73.1	73.1	73.4	73.6	74.2	75.2
Terengganu	68.7	68.9	69.1	69.4	69.6	69.9	70.5
Sabah ²	72.3	72.7	72.6	72.7	72.6	72.6	72.4
Sarawak	74.6	74.5	74.4	74.6	74.5	74.6	74.3
W.P. Kuala Lumpur	74.3	74.6	74.4	74.5	74.6	74.9	75.7
Perempuan							
Malaysia	77.1	77.0	77.1	77.2	77.4	77.8	78.3
Johor	77.0	76.9	76.9	77.1	77.3	77.6	78.1
Kedah	76.1	75.9	76.0	76.2	76.4	76.8	77.3
Kelantan	75.1	75.1	75.2	75.5	75.8	76.1	76.5
Melaka	77.4	77.2	77.5	77.6	77.8	78.1	78.4
Negeri Sembilan	76.6	76.7	76.8	76.9	77.0	77.4	78.0
Pahang	76.3	76.2	76.3	76.4	76.6	77.1	77.9
Pulau Pinang	77.6	77.7	77.7	78.0	78.2	78.6	78.9
Perak	77.1	77.3	77.2	77.3	77.4	77.6	78.2
Perlis	75.9	75.0	74.8	74.8	74.9	75.3	75.3
Selangor ¹	77.4	77.3	77.4	77.7	78.0	78.7	79.6
Terengganu	74.5	74.6	74.9	75.2	75.2	75.7	76.7
Sabah ²	75.8	76.2	76.4	76.2	76.3	76.5	76.7
Sarawak	78.3	78.3	78.2	78.4	78.4	78.7	79.0
W.P. Kuala Lumpur	78.3	79.0	79.0	79.3	79.5	79.8	80.5

¹Termasuk W.P. Putrajaya

²Termasuk W.P. Labuan

^PPermulaan

^eAnggaran

Jadual 8.59: Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2020

Negeri	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Jumlah
Johor	4,060	326	12,495	12,009	112,625	141,515
Kedah	1,100	128	4,344	4,478	51,704	61,754
Kelantan	1,240	281	3,222	2,726	53,276	60,745
Melaka	637	69	1,933	3,262	27,337	33,238
Negeri Sembilan	1,107	105	2,908	5,111	36,776	46,007
Pahang	2,458	580	2,551	4,204	38,931	48,724
Pulau Pinang	1,199	157	7,016	6,149	75,837	90,358
Perak	2,850	382	5,750	6,825	68,253	84,060
Perlis	169	10	541	1,344	7,618	9,682
Selangor	2,849	961	18,972	22,525	237,680	282,987
Terengganu	606	231	2,834	3,987	31,536	39,194
Sabah	2,958	208	2,468	6,644	71,121	83,399
Sarawak	2,526	399	3,935	8,073	73,644	88,577
W.P. Kuala Lumpur	1,360	924	5269	12284	161592	181,429
W.P. Labuan	15	11	152	290	2,640	3,108
W.P. Putrajaya	10	-	31	63	1,336	1,440
Jumlah	25,144	4,772	74,421	99,974	1,051,906	1,256,217

1. Berdasarkan pertubuhan aktif daripada *Malaysia Statistical Business Register*, 4 Januari 2022

2. Berdasarkan Klasifikasi Industri Malaysia 2008 Ver 1.0

Jadual 8.60: Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, Malaysia, 2021

Negeri	Jumlah	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64
Jumlah (%)	68.6	28.9	66.7	85.7	80.7	83.3	84.1	78.2	70.1	56.7	36.0
Johor	70.0	25.6	74.1	89.5	86.9	88.5	83.8	78.4	67.0	54.5	28.8
Kedah	63.1	12.9	61.9	88.0	83.5	79.0	80.9	72.8	65.2	52.7	33.5
Kelantan	57.3	7.5	43.6	82.7	78.6	81.1	76.5	67.7	61.7	53.5	42.6
Melaka	68.2	16.9	65.2	94.9	88.2	84.8	81.8	77.3	68.2	54.2	22.7
Negeri Sembilan	63.3	11.6	67.5	88.0	85.9	81.8	78.3	76.0	62.0	43.6	22.9
Pahang	64.4	10.5	67.6	86.9	79.5	82.3	80.1	72.5	68.2	51.8	32.4
Pulau Pinang	69.7	15.8	62.3	93.5	83.2	91.8	86.9	81.4	71.0	48.9	33.5
Perak	64.5	13.5	62.6	92.2	87.5	83.8	82.1	72.0	66.2	51.1	31.2
Perlis	63.8	13.0	54.4	81.1	81.4	80.4	75.7	73.3	75.4	55.3	39.9
Selangor	76.4	72.0	72.5	80.9	73.6	80.9	90.3	86.1	78.4	65.0	42.1
Terengganu	58.6	10.0	53.0	87.6	72.9	75.2	74.4	71.4	64.3	50.5	29.2
Sabah	70.4	40.9	76.8	82.7	77.5	80.2	78.0	73.9	68.4	60.9	46.9
Sarawak	67.0	15.0	65.8	82.7	85.6	82.3	83.5	77.6	73.3	61.8	45.5
W.P. Kuala Lumpur	71.7	17.7	58.4	84.7	88.3	92.8	91.7	84.0	71.6	61.3	30.2
W.P. Labuan	66.4	17.5	67.6	75.8	75.8	81.1	81.2	74.3	68.6	57.1	46.2
W.P. Putrajaya	75.0	1.5	91.8	67.5	82.1	89.4	93.0	88.5	82.5	74.7	36.5

Jadual 8.61: Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, Malaysia, 2021

Negeri	Jumlah Pengurus Profesional		Juruteknik dan profesional bersekutu	Pekerja sokongan perkeranian	Pekerja perkhidmatan dan jualan	Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan dan perikanan	Pekerja kemahiran dan pekerja pertukangan yang berkaitan	Operator mesin & loji dan pemasangan	Pekerja asas	
Jumlah ('000)	15,064.2	687.0	1,961.4	1,806.7	1,507.3	3,611.5	720.3	1,301.0	1,553.7	1,915.2
Johor	1,764.7	87.8	190.6	235.0	189.3	411.5	47.8	155.9	219.4	227.5
Kedah	934.2	30.0	120.4	98.8	87.0	218.6	74.4	94.8	122.6	87.8
Kelantan	689.6	14.6	88.2	57.3	55.1	204.5	46.5	72.4	50.2	100.8
Melaka	435.1	15.7	71.4	69.0	48.8	100.8	4.5	28.6	59.1	37.1
Negeri Sembilan	467.5	14.5	67.1	68.0	47.9	113.0	12.2	41.5	46.8	56.5
Pahang	705.4	19.5	88.5	76.7	68.1	150.8	75.1	65.3	55.5	105.9
Pulau Pinang	857.2	71.2	109.5	129.7	102.4	167.4	5.3	61.7	143.2	66.8
Perak	1,042.6	43.4	125.8	100.4	101.3	265.3	50.2	108.6	138.4	109.3
Perlis	108.5	2.8	15.6	8.4	10.4	28.2	11.4	12.3	6.3	13.2
Selangor	3,518.5	227.8	468.3	549.1	372.0	944.9	28.8	238.2	368.9	320.6
Terengganu	468.8	7.9	57.6	39.3	33.6	129.7	27.0	95.5	29.3	48.8
Sabah	1,856.5	44.4	170.4	113.9	142.8	431.8	198.4	139.2	142.8	472.8
Sarawak	1,278.2	39.2	141.4	115.3	131.7	268.6	137.6	137.3	118.7	188.4
W.P. Kuala Lumpur	855.6	66.2	226.5	134.0	101.2	163.4	0.5	44.9	48.0	70.8
W.P. Labuan	44.4	1.2	8.3	7.4	7.1	8.9	0.8	4.0	2.8	3.9
W.P. Putrajaya	37.2	0.9	11.6	4.4	8.6	4.2	-	0.9	1.7	4.8
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	11.7	12.8	9.7	13.0	12.6	11.4	6.6	12.0	14.1	11.9
Kedah	6.2	4.4	6.1	5.5	5.8	6.1	10.3	7.3	7.9	4.6
Kelantan	4.6	2.1	4.5	3.2	3.7	5.7	6.5	5.6	3.2	5.3
Melaka	2.9	2.3	3.6	3.8	3.2	2.8	0.6	2.2	3.8	1.9
Negeri Sembilan	3.1	2.1	3.4	3.8	3.2	3.1	1.7	3.2	3.0	3.0
Pahang	4.7	2.8	4.5	4.2	4.5	4.2	10.4	5.0	3.6	5.5
Pulau Pinang	5.7	10.4	5.6	7.2	6.8	4.6	0.7	4.7	9.2	3.5
Perak	6.9	6.3	6.4	5.6	6.7	7.3	7.0	8.3	8.9	5.7
Perlis	0.7	0.4	0.8	0.5	0.7	0.8	1.6	0.9	0.4	0.7
Selangor	23.4	33.2	23.9	30.4	24.7	26.2	4.0	18.3	23.7	16.7
Terengganu	3.1	1.1	2.9	2.2	2.2	3.6	3.7	7.3	1.9	2.5
Sabah	12.3	6.5	8.7	6.3	9.5	12.0	27.5	10.7	9.2	24.7
Sarawak	8.5	5.7	7.2	6.4	8.7	7.4	19.1	10.6	7.6	9.8
W.P. Kuala Lumpur	5.7	9.6	11.5	7.4	6.7	4.5	0.1	3.5	3.1	3.7
W.P. Labuan	0.3	0.2	0.4	0.4	0.5	0.2	0.1	0.3	0.2	0.2
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	0.6	0.2	0.6	0.1	-	0.1	0.1	0.3

Jadual 8.62: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021

Negeri	Jumlah ¹	Pertanian, perhutanan dan perikanan	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	Bekalan air; pembetulan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	Pembinaan	Perdagangan borong dan runcit; pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal
Jumlah ('000)	15,064.2	1,550.0	81.9	2,501.4	77.7	85.5	1,159.6	2,826.5
Johor	1,764.7	161.0	9.8	425.9	10.3	10.5	109.7	325.0
Kedah	934.2	99.1	1.3	173.3	3.6	7.3	74.1	164.6
Kelantan	689.6	73.2	2.5	64.8	2.4	1.0	81.3	155.8
Melaka	435.1	12.2	2.6	95.3	1.5	1.6	30.9	76.9
Negeri Sembilan	467.5	24.6	3.8	75.6	2.4	4.4	43.2	78.9
Pahang	705.4	134.8	4.9	65.7	3.3	7.3	49.6	124.5
Pulau Pinang	857.2	17.5	1.4	299.2	4.6	3.4	55.9	125.5
Perak	1,042.6	85.5	7.4	192.9	6.5	5.7	74.3	218.9
Perlis	108.5	12.6	0.2	7.9	0.3	1.2	9.8	18.0
Selangor	3,518.5	187.9	15.0	574.3	21.1	19.2	240.2	726.1
Terengganu	468.8	33.1	6.8	54.9	2.2	4.5	69.4	97.1
Sabah	1,856.5	481.6	9.2	232.6	8.4	6.6	114.4	316.9
Sarawak	1,278.2	213.5	11.6	167.7	8.7	7.6	137.8	231.3
W.P. Kuala Lumpur	855.6	11.7	0.9	66.8	2.0	4.4	64.1	159.3
W.P. Labuan	44.4	0.7	4.6	4.0	0.1	0.3	3.9	5.7
W.P. Putrajaya	37.2	1.0	-	0.5	0.1	0.5	1.0	2.0
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	11.7	10.4	12.0	17.0	13.3	12.3	9.5	11.5
Kedah	6.2	6.4	1.6	6.9	4.6	8.5	6.4	5.8
Kelantan	4.6	4.7	3.1	2.6	3.1	1.1	7.0	5.5
Melaka	2.9	0.8	3.1	3.8	1.9	1.9	2.7	2.7
Negeri Sembilan	3.1	1.6	4.6	3.0	3.1	5.1	3.7	2.8
Pahang	4.7	8.7	6.0	2.6	4.2	8.5	4.3	4.4
Pulau Pinang	5.7	1.1	1.8	12.0	5.9	4.0	4.8	4.4
Perak	6.9	5.5	9.0	7.7	8.4	6.7	6.4	7.7
Perlis	0.7	0.8	0.2	0.3	0.4	1.4	0.8	0.6
Selangor	23.4	12.1	18.3	23.0	27.2	22.4	20.7	25.7
Terengganu	3.1	2.1	8.3	2.2	2.8	5.2	6.0	3.4
Sabah	12.3	31.1	11.2	9.3	10.9	7.7	9.9	11.2
Sarawak	8.5	13.8	14.2	6.7	11.2	8.9	11.9	8.2
W.P. Kuala Lumpur	5.7	0.8	1.1	2.7	2.6	5.2	5.5	5.6
W.P. Labuan	0.3	0.0	5.6	0.2	0.1	0.4	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	-	0.0	0.1	0.6	0.1	0.1

¹Jumlah termasuk 'Aktiviti badan dan pertubuhan luar wilayah'

Jadual 8.62: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021 (samb.)

Negeri	Pengangkutan dan penyimpanan	Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	Maklumat dan komunikasi	Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	Aktiviti hartanah	Aktiviti profesional saintifik dan teknikal	Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan
Jumlah ('000)	704.5	1,535.5	235.1	386.5	83.4	358.9	846.0
Johor	94.9	161.0	11.9	40.3	12.3	44.2	81.1
Kedah	38.4	92.4	4.7	12.7	2.5	11.7	50.1
Kelantan	26.6	69.5	2.6	8.3	0.6	9.6	44.0
Melaka	17.6	35.1	3.8	10.3	1.4	11.7	29.5
Negeri Sembilan	26.0	50.9	5.0	11.4	2.3	11.3	26.7
Pahang	28.5	53.4	3.4	9.6	4.3	12.4	37.4
Pulau Pinang	53.2	78.4	10.4	24.7	4.1	25.3	38.1
Perak	41.8	114.0	6.5	21.2	3.2	17.6	49.2
Perlis	3.2	13.2	0.6	1.3	0.2	1.7	7.2
Selangor	213.3	435.7	121.0	121.1	30.9	88.4	278.0
Terengganu	16.3	53.4	2.6	4.5	0.8	7.0	25.5
Sabah	61.2	216.3	9.1	20.9	4.8	25.7	73.6
Sarawak	50.0	85.5	9.3	20.8	4.2	22.5	55.1
W.P. Kuala Lumpur	30.5	70.2	43.7	77.2	10.4	67.8	45.5
W.P. Labuan	1.9	4.9	0.2	1.2	0.0	0.7	3.0
W.P. Putrajaya	1.1	1.7	0.4	1.1	1.3	1.3	1.9
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	13.5	10.5	5.1	10.4	14.7	12.3	9.6
Kedah	5.4	6.0	2.0	3.3	3.1	3.3	5.9
Kelantan	3.8	4.5	1.1	2.1	0.8	2.7	5.2
Melaka	2.5	2.3	1.6	2.7	1.7	3.3	3.5
Negeri Sembilan	3.7	3.3	2.1	2.9	2.7	3.1	3.2
Pahang	4.0	3.5	1.4	2.5	5.2	3.5	4.4
Pulau Pinang	7.6	5.1	4.4	6.4	5.0	7.0	4.5
Perak	5.9	7.4	2.8	5.5	3.8	4.9	5.8
Perlis	0.5	0.9	0.3	0.3	0.2	0.5	0.8
Selangor	30.3	28.4	51.5	31.3	37.1	24.6	32.9
Terengganu	2.3	3.5	1.1	1.2	1.0	1.9	3.0
Sabah	8.7	14.1	3.9	5.4	5.7	7.2	8.7
Sarawak	7.1	5.6	3.9	5.4	5.0	6.3	6.5
W.P. Kuala Lumpur	4.3	4.6	18.6	20.0	12.5	18.9	5.4
W.P. Labuan	0.3	0.3	0.1	0.3	0.0	0.2	0.4
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	0.2	0.3	1.6	0.4	0.2

Jadual 8.62: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021 (samb.)

Negeri	Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial wajib	Pendidikan	Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	Kesenian, hiburan dan rekreasi	Aktiviti perkhidmatan lain	Aktiviti isi rumah sebagai majikan
Jumlah ('000)	725.1	924.3	582.2	60.5	274.7	64.6
Johor	55.8	107.8	46.7	13.3	36.3	6.7
Kedah	63.5	82.7	33.1	1.2	15.9	2.1
Kelantan	44.5	54.9	33.7	1.1	12.7	0.5
Melaka	37.8	32.9	21.9	0.9	10.8	0.5
Negeri Sembilan	36.9	29.5	18.0	1.7	14.2	1.0
Pahang	59.8	57.3	28.8	2.7	15.8	2.0
Pulau Pinang	29.1	42.7	26.2	2.2	11.1	4.0
Perak	48.5	81.7	40.5	3.0	21.7	2.6
Perlis	11.2	11.5	4.4	0.3	3.4	0.3
Selangor	74.2	140.6	148.2	13.1	61.9	8.3
Terengganu	26.2	35.2	18.7	2.1	8.0	0.4
Sabah	83.0	100.0	42.5	3.9	22.7	23.2
Sarawak	92.6	90.0	42.1	2.3	24.6	1.2
W.P. Kuala Lumpur	37.9	51.3	74.1	12.1	13.5	11.7
W.P. Labuan	5.6	4.2	2.0	0.5	0.8	0.1
W.P. Putrajaya	18.5	1.9	1.3	0.1	1.5	-
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	7.7	11.7	8.0	22.0	13.2	10.4
Kedah	8.8	8.9	5.7	1.9	5.8	3.2
Kelantan	6.1	5.9	5.8	1.9	4.6	0.8
Melaka	5.2	3.6	3.8	1.6	3.9	0.8
Negeri Sembilan	5.1	3.2	3.1	2.8	5.2	1.5
Pahang	8.2	6.2	4.9	4.4	5.7	3.1
Pulau Pinang	4.0	4.6	4.5	3.6	4.0	6.3
Perak	6.7	8.8	7.0	4.9	7.9	4.0
Perlis	1.5	1.2	0.7	0.5	1.2	0.5
Selangor	10.2	15.2	25.5	21.7	22.5	12.8
Terengganu	3.6	3.8	3.2	3.4	2.9	0.7
Sabah	11.5	10.8	7.3	6.5	8.3	36.0
Sarawak	12.8	9.7	7.2	3.8	8.9	1.8
W.P. Kuala Lumpur	5.2	5.5	12.7	20.0	4.9	18.1
W.P. Labuan	0.8	0.5	0.3	0.8	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	2.6	0.2	0.2	0.2	0.5	-

Jadual 8.63: Kadar pengangguran mengikut negeri, Malaysia, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jumlah (%)	3.1	3.4	3.4	3.3	3.3	4.5	4.6
Johor	3.1	3.6	3.4	3.0	2.7	3.5	3.8
Kedah	2.6	2.9	2.8	2.9	2.8	4.2	3.9
Kelantan	3.6	3.8	3.6	4.0	4.0	4.3	4.2
Melaka	1.0	0.9	1.0	1.1	1.1	2.2	2.0
Negeri Sembilan	3.1	2.7	2.8	3.0	3.1	3.8	4.2
Pahang	2.9	2.6	2.9	2.6	2.9	3.1	3.3
Pulau Pinang	1.6	2.1	2.1	2.2	2.0	3.5	3.6
Perak	3.2	3.4	3.7	3.3	3.4	4.8	5.3
Perlis	2.9	2.9	3.4	3.4	3.3	4.3	4.3
Selangor	2.4	3.2	2.8	2.8	2.9	4.3	4.3
Terengganu	4.0	4.2	4.5	4.8	3.5	4.1	4.0
Sabah	5.0	5.4	5.6	5.8	5.8	8.0	8.2
Sarawak	3.5	3.3	3.0	3.2	3.1	4.3	4.5
W.P. Kuala Lumpur	3.3	3.3	3.1	2.4	2.6	4.0	4.2
W.P. Labuan	5.0	7.8	8.5	7.1	6.9	7.2	7.4
W.P. Putrajaya	1.0	1.7	1.5	1.3	1.2	1.5	1.6

Jadual 8.64: Statistik utama siswazah, Sarawak, 2016-2021

Statistik utama		2016	2017	2018	2019	2020 ^a	2021 ^p
Jumlah	('000)	242.3	250.9	280.0	302.7	310.8	327.2
Tenaga Buruh		209.9	215.2	237.0	258.1	265.4	276.3
Bekerja		199.8	204.3	225.5	244.5	254.2	259.4
Penganggur		10.1	10.9	11.5	13.6	11.2	16.9
Luar Tenaga Buruh		32.4	35.6	43.0	44.6	45.3	51.0
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	86.6	85.8	84.6	85.3	85.4	84.4
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	4.8	5.1	4.9	5.3	4.2	6.1
Lelaki	('000)	115.8	117.8	134.1	143.2	139.6	151.3
Tenaga Buruh		103.2	104.6	116.9	126.9	124.0	126.2
Bekerja		98.0	99.3	111.3	121.6	118.4	119.0
Penganggur		5.2	5.2	5.6	5.4	5.6	7.2
Luar Tenaga Buruh		12.6	13.3	17.1	16.3	15.5	25.1
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	89.1	88.8	87.2	88.6	88.9	83.4
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	5.0	5.0	4.8	4.3	4.6	5.7
Perempuan	('000)	126.5	133.0	146.0	159.5	171.2	175.9
Tenaga Buruh		106.7	110.7	120.1	131.2	141.4	150.1
Bekerja		101.7	105.0	114.2	122.9	135.9	140.4
Penganggur		5.0	5.7	5.9	8.2	5.5	9.7
Luar Tenaga Buruh		19.8	22.4	25.9	28.3	29.8	25.9
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	84.3	83.2	82.3	82.3	82.6	85.3
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	4.6	5.1	4.9	6.3	3.9	6.4

Jadual 8.65: Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021**(RM)**

Negeri	2016	2017	2018	2019	2020^e	2021^p
Jumlah	4,331	4,676	4,897	5,020	4,489	4,582
Johor	4,297	4,635	4,842	4,945	4,451	4,538
Kedah	3,911	3,686	3,832	3,946	3,729	3,806
Kelantan	4,195	4,287	4,439	4,622	4,426	4,566
Melaka	3,486	3,681	4,086	4,308	4,083	4,258
Negeri Sembilan	3,998	4,559	4,641	4,872	4,496	4,676
Pahang	3,425	4,097	4,269	4,551	4,392	4,571
Pulau Pinang	3,903	3,955	4,270	4,384	4,245	4,330
Perak	3,643	3,948	4,005	4,425	3,955	4,200
Perlis	3,812	4,093	4,791	4,708	4,315	4,380
Selangor	4,576	4,918	5,216	5,376	4,772	4,844
Terengganu	4,071	4,194	4,460	4,599	4,058	4,123
Sabah	3,867	4,311	4,795	4,820	3,900	3,924
Sarawak	4,136	4,614	4,950	4,946	4,300	4,349
W.P. Kuala Lumpur	5,794	6,564	6,424	6,361	5,443	5,468
W.P. Labuan	4,194	4,465	4,859	4,824	4,354	4,377
W.P. Putrajaya	4,503	5,028	5,413	5,579	5,365	5,530

Jadual 8.66: Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021**(RM)**

Negeri	2016	2017	2018	2019	2020^e	2021^p
Jumlah	3,520	3,550	3,936	4,300	3,815	3,911
Johor	3,743	3,550	3,950	4,157	3,819	3,871
Kedah	3,500	3,100	3,164	3,508	3,052	3,138
Kelantan	4,110	3,617	3,911	4,244	3,815	3,898
Melaka	3,000	3,100	3,127	3,475	3,420	3,507
Negeri Sembilan	3,200	3,500	3,745	3,995	3,634	3,696
Pahang	3,145	3,600	3,733	4,063	3,850	3,933
Pulau Pinang	3,145	3,000	3,205	3,715	3,485	3,613
Perak	3,200	3,165	3,393	3,531	3,403	3,438
Perlis	3,760	3,780	4,491	4,100	4,088	4,186
Selangor	3,650	3,701	4,220	4,589	4,037	4,130
Terengganu	3,450	3,400	3,579	3,701	3,198	3,229
Sabah	3,500	3,700	4,517	4,458	3,620	3,635
Sarawak	3,800	4,200	4,328	4,345	3,915	3,919
W.P. Kuala Lumpur	4,000	4,000	4,654	5,500	4,976	5,088
W.P. Labuan	3,801	3,500	3,911	4,025	3,533	3,561
W.P. Putrajaya	4,000	4,000	4,287	4,370	4,356	4,377

Jadual 8.67: Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2015-2021**(‘000)**

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jumlah	176,936	189,253	205,408	221,272	239,121	131,660	65,976
Johor	11,589	12,207	13,141	13,487	14,274	7,243	3,658
Kedah	12,425	13,188	13,305	14,480	14,831	10,108	4,023
Kelantan	9,070	8,646	9,624	9,846	10,986	6,058	1,921
Melaka	11,552	12,268	12,625	13,123	13,979	7,275	3,878
Negeri Sembilan	9,984	10,130	10,822	12,802	13,303	7,918	5,485
Pahang	14,398	14,168	16,491	18,111	18,498	9,905	3,405
Pulau Pinang	9,341	12,565	12,643	14,450	15,411	8,929	5,061
Perak	15,966	16,783	20,110	17,553	21,070	13,173	4,489
Perlis	1,410	1,410	1,414	2,156	2,088	1,193	407
Selangor	22,063	24,124	25,491	30,179	33,589	19,715	10,212
Terengganu	11,483	12,010	12,979	13,742	14,158	7,420	3,719
Sabah	15,722	16,518	17,792	20,360	22,035	10,337	3,815
Sarawak	15,355	16,282	17,670	19,380	19,793	9,393	6,511
W.P. Kuala Lumpur	15,080	16,784	19,049	19,165	22,633	12,435	9,116
W.P. Labuan	310	354	381	545	524	107	54
W.P. Putrajaya	1,188	1,816	1,872	1,892	1,949	451	223

Jadual 8.68: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2021

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi								
	Malaysia	Johor	Kedah	Kelantan	Melaka	Negeri Sembilan	Pahang	Pulau Pinang	Perak
Malaysia	14,882.8	1,771.4	1,036.8	841.8	995.2	1,209.3	1,273.8	712.7	1,356.5
Johor	1,928.9	1,160.8	13.9	15.3	63.4	170.0	168.8	89.9	46.6
Kedah	838.7	5.6	323.3	36.1	60.2	24.4	33.0	42.0	102.4
Kelantan	653.8	27.7	14.7	296.3	22.7	12.8	64.1	11.8	30.1
Melaka	412.8	29.8	48.8	18.8	141.1	26.8	34.2	9.7	7.8
Negeri Sembilan	763.1	52.3	11.2	8.3	126.3	469.7	8.1	12.7	12.3
Pahang	985.7	18.0	5.2	53.9	11.2	10.8	600.3	14.6	19.7
Pulau Pinang	637.7	21.3	163.1	26.9	11.4	9.0	33.4	76.5	103.3
Perak	917.2	51.1	85.3	56.8	26.4	2.7	15.4	52.9	443.9
Perlis	69.3	7.1	11.1	1.5	1.2	2.4	2.9	12.0	13.1
Selangor	2,974.4	263.6	122.4	254.6	401.2	193.5	160.3	234.7	298.9
Terengganu	801.4	14.3	22.9	33.7	1.6	20.5	41.6	12.4	23.5
Sabah	1,059.8	4.1	17.2	0.0	0.0	0.0	0.0	9.6	0.0
Sarawak	1,028.9	4.6	5.8	0.0	7.8	3.7	0.0	35.0	0.0
W.P. Kuala Lumpur	1,730.9	108.2	185.7	30.4	115.4	255.8	100.3	94.3	247.2
W.P. Labuan	4.3	0.0	1.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	75.9	2.9	4.3	9.2	5.5	7.2	11.2	4.6	7.6

Jadual 8.68: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2021 (samb.)

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi							
	Perlis	Selangor	Terengganu	Sabah	Sarawak	W.P. Kuala Lumpur	W.P. Labuan	W.P. Putrajaya
Malaysia	129.2	1,207.4	1,140.0	1,068.9	1,086.6	922.4	27.1	103.7
Johor	18.7	70.8	55.4	2.5	4.9	41.7	0.0	6.3
Kedah	62.4	40.5	11.6	4.5	6.7	71.9	0.0	14.2
Kelantan	2.9	31.0	105.8	5.3	2.9	21.5	0.0	4.2
Melaka	5.4	22.4	28.0	0.0	0.0	35.6	0.0	4.3
Negeri Sembilan	4.4	8.4	5.3	0.0	12.1	28.2	0.0	3.6
Pahang	6.0	72.6	80.9	0.0	10.2	77.5	0.0	4.8
Pulau Pinang	13.9	35.1	28.4	8.1	7.0	96.3	0.0	4.3
Perak	2.0	16.7	60.4	8.7	13.0	66.9	3.6	11.4
Perlis	2.0	8.7	3.3	0.0	0.0	3.1	0.0	1.0
Selangor	1.9	524.5	223.9	41.3	50.1	191.6	0.0	11.5
Terengganu	2.6	65.7	494.3	8.0	9.3	38.3	0.0	12.9
Sabah	0.0	11.3	0.0	946.6	28.1	27.2	9.4	6.4
Sarawak	0.0	19.2	0.0	27.0	884.9	26.5	9.7	4.7
W.P. Kuala Lumpur	3.1	279.7	28.4	13.8	57.1	193.8	4.5	13.0
W.P. Labuan	0.0	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	3.9	0.8	14.3	0.7	0.4	2.3	0.0	1.0

Jadual 8.69: Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, Malaysia, 2015-2021 - RM juta

Negeri		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^P
Malaysia	Eksport	777,355	786,964	934,927	1,003,587	995,072	983,827	1,241,022
	Import	685,778	698,819	836,422	879,804	849,411	800,481	987,344
Johor	Eksport	152,311	168,946	202,507	205,064	201,798	207,200	255,137
	Import	118,582	128,703	168,399	177,007	176,601	158,409	197,874
Kedah	Eksport	21,707	20,750	23,839	24,197	27,206	27,393	40,204
	Import	28,834	32,444	37,197	37,528	34,707	38,767	58,195
Kelantan	Eksport	4,061	3,981	4,361	4,246	3,282	3,638	3,735
	Import	1,468	1,375	1,710	1,806	1,602	2,904	3,546
Melaka	Eksport	28,078	29,790	34,665	30,647	28,849	29,596	37,459
	Import	27,043	26,091	29,032	35,285	33,711	23,638	26,270
Negeri Sembilan	Eksport	19,846	17,724	19,962	20,913	21,891	20,048	23,195
	Import	21,720	21,008	29,588	30,328	29,180	22,931	32,758
Pahang	Eksport	16,650	13,499	13,937	13,151	25,399	28,483	38,818
	Import	7,949	7,793	13,610	13,800	13,566	13,938	16,590
Pulau Pinang	Eksport	181,577	188,455	229,612	284,741	283,972	313,842	363,737
	Import	135,411	144,021	177,936	185,654	177,795	187,397	231,921
Perak	Eksport	27,129	29,226	30,326	29,279	28,916	30,968	42,247
	Import	19,393	20,813	26,989	29,358	27,288	25,883	35,007
Perlis	Eksport	1,131	1,266	1,445	1,277	1,064	979	1,156
	Import	1,171	1,406	1,423	1,645	1,291	721	862
Selangor	Eksport	169,446	171,307	195,590	195,745	196,775	172,489	235,295
	Import	219,251	217,907	240,664	246,080	236,494	217,220	267,022
Terengganu	Eksport	15,221	14,278	18,055	21,205	16,492	13,770	22,258
	Import	5,915	3,603	6,422	4,298	5,986	4,202	5,410
Sabah	Eksport	29,203	29,664	35,530	35,449	28,201	23,912	34,329
	Import	8,223	6,000	6,512	8,587	8,266	16,881	8,185
Sarawak	Eksport	73,769	63,648	81,451	84,107	81,569	67,123	84,705
	Import	14,752	18,999	18,442	21,185	20,136	18,934	23,511
W.P. Kuala Lumpur ¹	Eksport	24,662	22,579	28,821	35,078	34,040	31,883	43,950
	Import	64,670	61,918	68,603	76,400	74,627	61,861	72,024
W.P. Labuan	Eksport	4,766	5,221	6,155	6,920	7,337	5,273	6,308
	Import	2,869	2,153	3,520	2,571	3,149	2,936	2,027

¹Termasuk W.P. Putrajaya

^PSementara

Jadual 8.70: Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Sarawak, 2015-2021 - RM juta

Negeri/Pintu keluar dan masuk		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^P
Sarawak	Eksport	73,841	63,902	81,927	84,410	81,720	67,266	86,321
	Import	14,818	19,129	18,581	21,231	20,159	18,981	23,566
Bintulu	Eksport	62,078	53,371	69,587	69,769	66,957	53,970	70,166
	Import	5,679	9,706	8,667	10,254	9,068	8,125	10,739
Sejingkat	Eksport	2,310	2,153	2,275	1,927	3,224	4,440	5,057
	Import	4,703	4,365	4,207	4,926	5,348	5,524	6,663
Kuching	Eksport	2,230	2,590	2,978	3,418	3,234	3,753	4,475
	Import	2,117	2,666	3,124	3,256	3,250	3,278	3,671
Miri	Eksport	3,448	2,235	3,218	5,713	5,050	2,503	4,059
	Import	428	419	444	559	416	288	254
Tanjung Manis	Eksport	2,480	2,102	2,208	1,799	1,543	1,080	1,109
	Import	280	314	336	280	281	267	617
Sibu	Eksport	860	782	860	932	822	680	849
	Import	1,398	1,448	1,564	1,590	1,328	1,380	1,575
Lain-lain	Eksport	435	669	801	852	890	840	606
	Import	212	211	238	368	467	118	47

^PSementara**Jadual 8.71: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, Malaysia, 2017-2020****(RM'000)**

Negeri	2017	2018	2019	2020
Jumlah	2,592,648	2,695,687	2,885,259	2,972,801
Johor	428,690	326,505	678,474	808,783
Kedah	105,247	94,199	113,265	95,790
Kelantan	31,434	14,625	10,650	28,912
Melaka	100,608	78,231	83,447	106,161
Negeri Sembilan	78,726	292,266	91,805	84,634
Pahang	78,197	200,640	155,698	170,315
Pulau Pinang	282,461	219,700	177,632	211,486
Perak	74,682	71,625	93,303	122,630
Perlis	9,009	5,022	15,392	6,258
Selangor	489,284	500,592	543,455	530,436
Terengganu	308,052	247,830	126,597	236,448
Sabah	90,282	100,026	249,863	109,520
Sarawak	248,621	210,639	251,732	235,613
W.P. Kuala Lumpur	260,882	325,150	292,570	223,988
W.P. Labuan	2,152	6,517	1,144	1,366
W.P. Putrajaya	4,321	2,120	232	462

Jadual 8.72: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2020
(RM'000)

Negeri	Jumlah	Pengurusan pencemaran	Perlindungan hidupan liar & habitat	Penilaian dan caj alam sekitar	Pengurusan sisa	Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar
Jumlah	2,972,801	2,103,668	18,005	67,187	766,765	17,176
Johor	808,783	636,030	3,011	7,862	159,478	2,402
Kedah	95,790	61,017	164	857	33,558	194
Kelantan	28,912	12,400	6,310	1,711	8,400	91
Melaka	106,161	85,347	3	887	19,661	264
Negeri Sembilan	84,634	57,933	551	3,290	22,066	794
Pahang	170,315	155,927	77	1,463	12,148	700
Pulau Pinang	211,486	113,914	10	3,850	91,971	1,740
Perak	122,630	88,600	877	3,451	28,551	1,150
Perlis	6,258	4,916	-	34	1,304	4
Selangor	530,436	322,866	18	12,244	192,452	2,858
Terengganu	236,448	211,445	52	2,519	22,070	363
Sabah	109,520	74,430	4,173	7,969	19,961	2,987
Sarawak	235,613	138,970	815	9,068	85,902	858
W.P. Kuala Lumpur	223,988	139,231	1,945	11,914	68,125	2,772
W.P. Labuan	1,366	423	-	30	912	-
W.P. Putrajaya	462	220	-	38	205	-

Jadual 8.73: Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sarawak, 2017-2020
(RM'000)

Negeri	2017	2018	2019	2020
Jumlah	116,479	46,254	72,579	77,870
Pengurusan pencemaran	107,204	44,894	71,224	71,420
Perlindungan hidupan liar dan habitat	-	14	25	13
Penilaian dan caj alam sekitar	621	529	762	5,435
Pengurusan sisa	8,654	306	446	879
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	-	512	122	122

Jadual 8.74: Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sarawak, 2017-2020**(RM'000)**

Negeri	2017	2018	2019	2020
Jumlah	132,143	164,385	179,153	157,743
Pengurusan pencemaran	58,766	86,770	79,123	67,549
Perlindungan hidupan liar dan habitat	2,678	720	1,447	802
Penilaian dan caj alam sekitar	12,992	3,236	4,789	3,633
Pengurusan sisa	52,292	71,600	90,419	85,023
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	5,415	2,060	3,375	736

Jadual 8.75: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2021

Negeri	Jumlah	Keluarga	Perumahan dan alam sekitar	Penyertaan sosial	Kesihatan	Kemudahan komunikasi	Pendidikan
Johor	6.69	7.36	6.68	6.58	7.01	6.26	6.80
Kedah	6.59	7.24	6.64	6.88	6.66	6.44	6.09
Kelantan	7.02	7.43	7.18	7.06	7.28	6.31	7.10
Melaka	5.85	6.27	5.50	5.49	6.08	5.60	5.89
Negeri Sembilan	6.68	7.33	6.68	6.57	7.09	6.47	6.23
Pahang	6.75	8.21	6.66	7.04	6.98	6.60	6.61
Pulau Pinang	6.65	7.26	6.51	6.41	7.18	6.23	6.85
Perak	6.35	6.96	6.39	6.27	6.66	6.25	6.19
Perlis	6.96	7.43	7.26	7.41	7.06	6.38	7.06
Selangor	5.74	6.53	5.50	5.63	5.84	5.64	5.64
Terengganu	7.20	7.87	7.09	6.63	7.70	6.33	7.03
Sabah	6.28	6.76	6.12	6.38	6.73	5.45	5.83
Sarawak	6.69	7.57	6.68	7.02	6.95	6.06	6.23
W.P. Kuala Lumpur	7.77	9.08	7.71	7.07	7.96	7.76	7.72
W.P. Labuan	9.29	9.91	9.61	9.34	9.49	9.64	8.01
W.P. Putrajaya	7.28	7.83	7.74	7.18	7.43	7.11	7.18
Malaysia	6.48	7.23	6.39	6.46	6.75	6.14	6.30

Jadual 8.76: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2021

Negeri	Strata	
	Bandar	Luar Bandar
Johor	6.67	6.78
Kedah	6.66	6.39
Kelantan	7.07	6.94
Melaka	5.85	5.91
Negeri Sembilan	6.67	6.72
Pahang	6.79	6.69
Pulau Pinang	6.64	6.63
Perak	6.34	6.40
Perlis	6.93	7.07
Selangor	5.73	5.86
Terengganu	7.22	7.14
Sabah	6.27	6.31
Sarawak	6.82	6.48
W.P. Kuala Lumpur	7.77	n.a
W.P. Labuan	9.21	9.50
W.P. Putrajaya	7.28	n.a

• INDIKATOR-INDIKATOR LAIN TERPILIH

• PUSAT MAKLUMAT HARTA TANAH NEGARA

• KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA

• KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

• JABATAN SIASATAN DAN PENGUATKUASAAN
TRAFIK BUKIT AMAN

• JABATAN KESELAMATAN DAN KESIHATAN
PEKERJAAN

• PERTUBUHAN KESELAMATAN SOSIAL

• KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA

• POLIS DIRAJA MALAYSIA

• LEMBAGA PEMBANGUNAN PELABURAN
MALAYSIA

• KEMENTERIAN KEWANGAN MALAYSIA

• KEMENTERIAN PENGANGKUTAN MALAYSIA

• KEMENTERIAN KOMUNIKASI DAN MULTIMEDIA
MALAYSIA

BAB

9

Jadual 9.1: Bilangan hotel mengikut lokasi, Sarawak, 2021

Jenis	Bandar	Pantai	Bukit	Lain-lain	Jumlah
Hotel	363	5	3	4	375
Bilik	18,444	967	406	297	20,114

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.2: Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	Jumlah bilik						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Johor	23,035	23,852	27,226	29,492	31,736	31,066	31,066
Kedah	12,361	21,532	16,183	17,036	13,851	13,154	13,154
Kelantan	4,056	4,056	4,480	4,431	4,360	4,360	4,360
Melaka	11,853	11,853	15,355	16,751	17,031	16,929	17,031
Negeri Sembilan	6,956	6,987	8,742	9,994	10,029	9,396	9,396
Pahang	21,470	12,718	28,834	24,457	25,376	25,375	25,527
Pulau Pinang	16,239	16,525	18,999	19,581	21,815	22,088	22,406
Perak	13,733	13,795	16,071	16,212	16,110	16,198	16,338
Perlis	970	970	1,081	1,230	1,276	1,245	1,245
Selangor	17,119	17,769	20,477	22,372	23,762	22,702	23,002
Terengganu	8,241	8,241	7,860	8,758	9,655	10,718	10,718
Sabah	17,009	17,009	20,853	22,671	23,860	22,549	22,799
Sarawak	17,106	17,537	18,518	19,997	20,552	19,954	20,114
W.P. Kuala Lumpur	35,856	36,850	39,230	40,676	44,784	40,897	40,897
W.P. Labuan	1,702	1,702	1,587	1,722	1,749	1,697	1,697
W.P. Putrajaya	1,041	1,041	1,068	1,302	1,026	1,769	1,769
Jumlah	208,747	212,437	246,564	256,682	266,972	260,097	261,519

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.3: Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sarawak, 2015-2021

Penarafan	2015		2016		2017	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	6	1,661	7	1,989	3	924
4 bintang	11	2,558	11	2,558	14	3,515
3 bintang	24	3,485	24	3,485	33	4,093
2 bintang	15	1,033	15	1,033	14	959
1 bintang	11	742	11	742	18	987
3 orkid	21	663	21	663	20	625
2 orkid	60	1,505	60	1,505	39	1,031
1 orkid	46	1,041	46	1,041	30	634
Tiada penarafan	146	4,418	147	4,521	183	5,750
Jumlah	340	17,106	342	17,537	354	18,518

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.3: Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sarawak, 2015-2021 (samb.)

Penarafan	2018		2019		2020		2021	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	4	1,252	4	1,241	3	913	3	913
4 bintang	15	3,985	15	4,035	15	3,835	15	3,835
3 bintang	33	4,093	34	3,995	34	3,995	34	3,995
2 bintang	14	958	14	947	14	947	14	947
1 bintang	18	1,016	18	1,011	18	981	18	981
3 orkid	20	655	21	736	21	706	21	706
2 orkid	39	1,031	39	989	39	989	39	989
1 orkid	30	634	30	658	30	659	30	659
Tiada penarafan	187	6,373	200	6,940	200	6,929	201	7,089
Jumlah	360	19,997	375	20,552	374	19,954	375	20,114

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.4: Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021

Negeri	Jumlah luas (m.p.)					
	2015		2016		2017	
	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas
Johor	1,703,044	1,080,843	1,764,087	1,083,867	1,925,489	1,137,938
Kedah	551,385	340,408	569,677	362,894	580,678	363,616
Kelantan	220,570	381,462	315,130	381,462	334,880	386,070
Melaka	433,023	398,487	563,389	398,487	596,834	402,247
Negeri Sembilan	441,164	295,483	470,614	306,657	543,368	306,657
Pahang	272,203	397,067	272,203	397,067	402,077	401,046
Pulau Pinang	1,699,540	1,105,422	1,675,911	1,104,634	1,738,912	1,113,401
Perak	948,753	613,463	967,662	618,799	949,676	620,131
Perlis	47,652	131,038	55,872	131,038	55,872	131,038
Selangor	3,151,290	3,306,328	3,378,280	3,394,403	3,502,525	3,621,559
Terengganu	128,325	342,721	152,146	342,721	165,174	343,711
Sabah	678,884	671,674	678,884	685,975	738,029	804,851
Sarawak	792,212	665,542	830,551	701,829	862,757	711,986
W.P. Kuala Lumpur*	2,732,474	10,335,622	2,915,199	10,771,784	3,095,478	11,089,149
W.P. Labuan	28,434	66,252	28,434	66,716	28,434	66,716
Jumlah	13,828,953	20,131,812	14,638,039	20,748,333	15,520,183	21,500,116

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.4: Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021 (samb.)

Negeri	Jumlah luas (m.p.)			
	2018		2019	
	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas
Johor	2,167,045	1,195,057	2,392,121	1,293,521
Kedah	580,678	420,704	588,094	428,672
Kelantan	341,440	386,070	342,055	391,525
Melaka	596,074	402,247	596,074	402,247
Negeri Sembilan	576,360	311,156	595,880	333,083
Pahang	384,215	420,221	412,591	420,374
Pulau Pinang	1,741,513	1,123,156	1,823,589	1,123,274
Perak	956,434	626,861	952,610	628,252
Perlis	55,872	131,038	55,872	131,038
Selangor	3,510,417	3,749,814	3,620,521	4,020,955
Terengganu	165,121	343,711	164,309	361,587
Sabah	755,587	811,944	755,587	829,798
Sarawak	930,584	731,160	1,005,136	738,245
W.P. Kuala Lumpur*	3,175,851	11,123,538	3,179,334	11,420,851
W.P. Labuan	28,434	66,725	28,698	67,051
Jumlah	15,965,625	21,843,402	16,512,471	22,590,473

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.4: Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021 (samb.)

Negeri	Jumlah luas (m.p.)			
	2020		2021	
	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas
Johor	2,469,646	1,343,334	2,442,257	1,374,661
Kedah	582,409	428,672	582,356	432,312
Kelantan	342,055	391,525	381,280	391,077
Melaka	635,388	411,050	635,388	411,050
Negeri Sembilan	597,350	339,649	605,456	342,435
Pahang	439,179	420,570	448,799	421,719
Pulau Pinang	1,831,021	1,103,533	1,863,714	1,110,561
Perak	958,199	633,568	991,062	646,045
Perlis	55,872	131,038	56,421	131,038
Selangor	3,704,593	4,177,519	3,729,665	4,282,121
Terengganu	192,051	360,738	203,379	360,738
Sabah	761,558	806,852	745,796	822,600
Sarawak	1,038,299	764,088	1,084,338	818,073
W.P. Kuala Lumpur*	3,217,448	11,800,727	3,483,210	12,358,503
W.P. Labuan	28,614	67,051	28,614	67,051
Jumlah	16,853,682	23,179,914	17,281,735	23,969,984

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.5: Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Sarawak, 2021

	Unit kediaman	Unit kedai	Unit industri	Luas kompleks beli-belah (m.p.)	Luas pejabat tujuan khas (m.p.)	Unit hotel
Stok sedia ada	278,917	36,979	7,337	1,084,338	818,073	375
Penawaran akan datang	16,583	1,622	300	41,676	56,952	1
Perancangan penawaran	5,752	1,275	161	-	-	-
Jumlah	301,252	39,876	7,798	1,126,014	875,025	376

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.6: Siri masa ringkasan nilai transaksi harta tanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Sarawak, 2015-2021

Pemberi & penerima pindah milik	RM juta						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kediaman							
Perseorangan & perseorangan	1,879	1,897	2,068	2,212	2,368	2,276	2,803
Pemaju & perseorangan	122	85	123	144	124	138	227
Syarikat & perseorangan	315	310	245	269	270	345	404
Syarikat & syarikat	138	51	38	35	38	101	60
Lain-lain	5	3	8	4	8	15	12
Jumlah	2,459	2,347	2,482	2,663	2,808	2,875	3,506
Komersial							
Perseorangan & perseorangan	407	349	387	505	466	381	468
Pemaju & perseorangan	20	15	11	60	47	14	31
Syarikat & perseorangan	238	186	168	190	225	221	253
Syarikat & syarikat	417	117	132	172	187	143	442
Lain-lain	3	3	5	14	60	10	71
Jumlah	1,085	671	703	941	986	770	1,264
Perindustrian							
Perseorangan & perseorangan	94	84	70	71	92	99	86
Pemaju & perseorangan	6	2	1	5	7	7	5
Syarikat & perseorangan	115	82	74	76	82	86	118
Syarikat & syarikat	130	341	197	188	322	175	239
Lain-lain	1	-	38	3	-	8	3
Jumlah	345	509	379	344	503	375	451
Tanah pembangunan							
Perseorangan & perseorangan	485	433	656	763	710	521	705
Pemaju & perseorangan	-	-	0	3	2	-	1
Syarikat & perseorangan	239	264	240	330	254	233	393
Syarikat & syarikat	215	154	118	387	355	203	221
Lain-lain	3	1	5	1	6	340	3
Jumlah	942	852	1,018	1,485	1,327	1,298	1,322

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.7: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2020

Negeri	Bilangan Sekolah Rendah	Bilangan Sekolah Menengah	Jumlah Sekolah
Johor	906	283	1,189
Kedah	561	199	760
Kelantan	426	177	603
Melaka	238	77	315
Negeri Sembilan	352	125	477
Pahang	543	198	741
Pulau Pinang	271	128	399
Perak	852	250	1,102
Perlis	74	30	104
Selangor	662	278	940
Terengganu	337	146	483
Sabah	1,067	221	1,288
Sarawak	1,268	193	1,461
W.P. Kuala Lumpur	191	104	295
W.P. Labuan	17	10	27
W.P. Putrajaya	16	11	27
Jumlah	7,781	2,430	10,211

Jadual 9.7: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2020 (samb.)

Negeri	Bilangan Guru Sekolah Rendah	Bilangan Guru Sekolah Menengah	Jumlah Bilangan Guru
Johor	27,795	21,222	49,017
Kedah	17,264	13,712	30,976
Kelantan	16,225	12,578	28,803
Melaka	7,794	6,131	13,925
Negeri Sembilan	9,582	7,967	17,549
Pahang	14,456	11,369	25,825
Pulau Pinang	10,645	9,218	19,863
Perak	20,832	17,387	38,219
Perlis	2,393	2,330	4,723
Selangor	35,284	26,532	61,816
Terengganu	11,425	10,046	21,471
Sabah	26,253	16,381	42,634
Sarawak	25,284	14,980	40,264
W.P. Kuala Lumpur	9,105	8,202	17,307
W.P. Labuan	743	636	1,379
W.P. Putrajaya	1,327	832	2,159
Jumlah	236,407	179,523	415,930

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

1. Data sehingga 30 Jun 2022

2. Data meliputi sekolah Kerajaan dan sekolah bantuan Kerajaan

Jadual 9.8: Siri masa bilangan kes penyakit berjangkit, Sarawak, 2015-2020

Jenis penyakit		Bilangan kes					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Penyakit bawaan air dan makanan	Kolera	3	56	-	-	-	-
	Disenteri	9	2	5	5	6	6
	Keracunan makanan	1,216	808	1,089	978	1,391	392
	HEPATITIS A	15	6	6	11	13	4
	Tifoid	6	1	11	5	8*	1
Penyakit bawaan vektor	Demam denggi	1,913	2,763	946	821	2,634	1,511
	Demam denggi berdarah	10	10	6	2	14	5
	Malaria	873	1,064	1,442	1,554	1,315	862
	Tifus	1	-	-	-	6	1
Penyakit cegahan vaksin	Diphtheria	-	-	-	1	-	-
	HEPATITIS B	236	415	701	995	1,041	732
	Campak	21	26	53	312	14	5
Penyakit transmisi secara seksual	Gonorrhea	556	654	980	818	807	485
	Sifilis	191	233	426	538	549	483
Penyakit berjangkit lain	AIDS	128	137	167	147	125	125
Jumlah		5,178	6,175	5,832	6,187	7,923	4,612

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

*Termasuk Paratyphi

Jadual 9.9: Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Sarawak, 2020

	Sektor awam	Sektor swasta	Jumlah	Nisbah kepada penduduk
Doktor	4,137	549	4,686	1:601
Doktor gigi	439	152	591	1:4,766
Jururawat	5,888	1,565	7,453	1:378
Ahli farmasi	761	375	1,136	1:2,479
Optometris	21	56	77	1:36,578

Sumber : Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

Jadual 9.10: Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Sarawak, 2020

	Jenis klinik	Bilangan fasiliti
Klinik kesihatan	Klinik kesihatan	216
	Klinik desa	4
	Klinik kesihatan ibu dan anak	24
	Nisbah klinik kesihatan : penduduk	1: 11,543
Klinik kesihatan bergerak (pasukan)		95
Klinik Komuniti*		28
Perkhidmatan doktor udara	Bil. helikopter	3
	Pasukan	9

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

*Dahulu dikenali Klinik 1Malaysia (sebelum tahun 2019), termasuk Pusat Transformasi Bandar (UTC) dan Pusat Transformasi Luar Bandar (RTC)

Jadual 9.11: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam*, 2015-2020

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Johor	330,679	324,370	281,413	345,930	362,362	306,155
Kedah	196,692	195,350	158,714	211,782	213,782	180,992
Kelantan	175,481	193,765	185,900	197,309	202,462	178,276
Melaka	91,063	95,053	91,611	91,731	93,608	84,230
Negeri Sembilan	115,070	121,815	113,628	128,232	132,510	115,507
Pahang	156,333	155,581	156,410	167,905	171,762	145,811
Pulau Pinang	128,793	133,095	132,192	141,415	138,822	124,776
Perak	238,987	248,384	241,689	246,370	250,564	217,265
Perlis	36,004	37,136	38,748	36,614	34,625	28,751
Selangor	375,285	337,654	311,978	340,315	357,863	385,049
Terengganu	137,427	142,460	136,164	148,186	149,287	131,884
Sabah	239,484	259,231	201,476	242,264	267,142	219,881
Sarawak	199,818	206,745	205,058	213,785	216,453	175,167
W.P. Kuala Lumpur	233,315	234,872	225,700	231,437	213,360	191,856
W.P. Labuan	7,403	8,033	8,091	8,205	8,422	8,673
W.P. Putrajaya	15,203	38,035	38,783	40,459	43,035	37,417
Jumlah	2,677,037	2,731,579	2,527,555	2,791,939	2,856,059	2,531,690

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

* Termasuk hospital, Institusi Perubatan Khas dan institusi selain KKM

Jadual 9.12: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta*, 2015-2020

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Johor	90,617	99,604	77,931	77,486	94,223	97,897
Kedah	44,703	49,163	39,848	52,216	50,658	37,524
Kelantan	16,439	16,140	14,806	16,489	16,577	14,069
Melaka	59,029	58,093	63,757	61,983	70,743	51,622
Negeri Sembilan	51,122	51,177	51,922	52,794	53,690	43,565
Pahang	14,887	24,050	22,543	23,385	25,016	21,100
Pulau Pinang	160,176	157,500	161,805	159,851	172,577	116,915
Perak	88,540	89,872	91,027	92,868	93,561	82,372
Perlis	-	-	-	636	2,668	2,352
Selangor	313,622	304,003	303,872	318,482	337,118	269,754
Terengganu	3,535	3,801	5,286	6,472	8,788	8,907
Sabah	11,919	16,376	17,133	18,398	16,585	15,893
Sarawak	36,625	38,587	29,787	39,095	46,379	37,528
W.P. Kuala Lumpur	173,504	164,673	165,875	178,890	181,975	116,796
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Jumlah	1,064,718	1,073,039	1,045,592	1,099,045	1,170,558	916,294

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

* Termasuk hospital swasta, rumah bersalin swasta, rumah jagaan kejururawatan swasta dan hospis swasta

Jadual 9.13: Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	Jumlah kemalangan						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Johor	67,112	73,116	76,121	78,812	82,502	58,207	50,521
Kedah	22,016	23,200	23,262	23,239	24,867	19,651	19,010
Kelantan	9,960	10,544	10,786	10,983	11,295	9,752	9,614
Melaka	17,069	18,601	18,771	19,120	19,593	14,543	13,271
Negeri Sembilan	22,939	24,428	24,941	25,123	25,838	19,905	18,268
Pahang	19,635	20,465	20,813	20,641	21,196	17,000	15,663
Pulau Pinang	39,856	42,244	43,007	45,734	47,198	35,234	33,523
Perak	36,736	38,531	38,587	38,278	39,720	30,669	28,710
Perlis	1,861	2,062	1,925	2,093	2,098	1,615	1,638
Selangor	140,957	151,253	154,958	163,078	168,222	123,230	101,863
Terengganu	10,381	10,793	10,713	10,607	11,355	9,152	8,595
Sabah ¹	17,290	17,298	17,244	18,006	18,520	12,906	13,288
Sarawak	19,130	20,065	19,807	20,600	21,341	16,158	14,602
W.P. Kuala Lumpur ²	64,664	68,866	72,940	72,284	73,771	50,215	41,720
Jumlah	489,606	521,466	533,875	548,598	567,516	418,237	370,286

Sumber: Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman

¹ Termasuk W.P. Labuan

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.14: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sarawak, 2020

Kemalangan pekerjaan		2020
Bilangan kemalangan pekerjaan		
Jumlah		2,222
Kewarganegaraan		
Warganegara		1,911
Bukan warganegara		311
Jantina		
Lelaki		1,967
Perempuan		255
Sektor OSHA		
Pertanian, perhutanan dan perikanan		384
Perlombongan dan pengkuarian		13
Pembuatan		356
Pembinaan		570
Utiliti		13
Perdagangan borong dan runcit		291
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi		127
Hotel dan restoran		41
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan		131
Perkhidmatan		296
Bilangan kematian pekerjaan		
Jumlah		36
Kewarganegaraan		
Warganegara		22
Bukan warganegara		14
Jantina		
Lelaki		34
Perempuan		2
Sektor OSHA		
Pertanian, perhutanan dan perikanan		9
Perlombongan dan pengkuarian		-
Pembuatan		7
Pembinaan		12
Utiliti		-
Perdagangan borong dan runcit		1
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi		5
Hotel dan restoran		1
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan		1
Perkhidmatan		-

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual 9.14: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sarawak, 2020 (samb.)

Kemalangan pekerjaan	2020
Kadar kemalangan pekerjaan (setiap 1,000 pekerja)	
Jumlah	1.76
Kewarganegaraan	
Warganegara	n.a
Bukan warganegara	n.a
Jantina	
Lelaki	2.43
Perempuan	0.56
Sektor OSHA	
Pertanian, perhutanan dan perikanan	1.41
Perlombongan dan pengkuarian	1.03
Pembuatan	2.44
Pembinaan	4.57
Utiliti	0.70
Perdagangan borong dan runcit	1.56
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	2.41
Hotel dan restoran	0.37
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	3.19
Perkhidmatan	1.00
Kadar kematian pekerjaan (setiap 100,000 pekerja)	
Jumlah	2.85
Kewarganegaraan	
Warganegara	n.a
Bukan warganegara	n.a
Jantina	
Lelaki	4.20
Perempuan	0.44
Sektor OSHA	
Pertanian, perhutanan dan perikanan	3.31
Perlombongan dan pengkuarian	-
Pembuatan	4.80
Pembinaan	9.62
Utiliti	-
Perdagangan borong dan runcit	0.54
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	9.47
Hotel dan restoran	0.89
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	2.43
Perkhidmatan	-

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual 9.15: Statistik jenayah, Sarawak, 2018-2020

	2018	2019	2020
Nisbah jenayah indeks	206	210	201
Jenayah indeks	5,830	6,023	5,850
Jumlah jenayah kekerasan	811	898	761
Bunuh	17	27	8
Rogol	131	149	138
Samun*	305	387	288
Mencederakan	358	335	327
Jumlah jenayah harta benda	5,019	5,125	5,089
Pecah rumah dan curi	1,497	1,623	1,946
Kecurian kenderaan			
Lori/ Van	53	61	29
Kereta	386	404	188
Motosikal/ Skuter	1,692	1,393	861
Curi/Ragut	2	-	-
Kecurian lain	1,389	1,644	2,065

Sumber: Polis Diraja Malaysia

*Termasuk samun berkawan bersenjata api, samun berkawan tidak bersenjata api, samun bersenjata api dan samun tidak bersenjata api

Jadual 9.16: Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2016-2021, USD juta

Negara	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ekonomi Dunia	2,045,424	1,632,639	1,448,276	1,480,626	963,139	1,582,310
Negara Maju	1,384,814	937,683	753,320	764,456	319,190	745,739
Eropah	794,426	513,250	398,049	404,756	80,786	219,033
Amerika Utara	495,475	331,723	240,896	275,257	174,004	427,052
Lain-lain	94,913	92,710	114,375	84,442	64,400	99,655
Negara Membangun	660,609	694,955	694,956	716,170	643,949	836,571
Afrika	46,250	40,176	45,384	45,678	38,952	82,991
Asia	478,148	501,382	496,898	511,632	518,893	618,983
Asia Tenggara	113,322	154,450	148,776	174,976	122,110	175,314
Malaysia	11,336	9,399	7,618	7,813	3,160	11,620
Latin Amerika dan Caribbean	136,221	153,536	151,978	158,744	86,172	134,458

Sumber: World Investment Report 2022, UNCTAD dan Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2021, DOSM

Jadual 9.17: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, Malaysia, 2018-2021

Negeri	2018			2019		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Johor	6,474,600	24,040,098	30,514,698	4,916,501	6,538,748	11,455,248
Kedah	759,458	1,626,836	2,386,294	3,390,922	8,085,955	11,476,877
Kelantan	76,674	24,570	101,243	12,110	6,366	18,476
Melaka	2,479,291	773,078	3,252,369	609,454	269,884	879,338
Negeri Sembilan	826,442	1,604,384	2,430,826	2,259,058	1,306,660	3,565,717
Pahang	456,484	7,571,938	8,028,422	452,311	4,490,714	4,943,025
Pulau Pinang	2,087,578	3,693,372	5,780,951	1,854,918	15,000,442	16,855,360
Perak	949,118	937,819	1,886,938	4,968,962	1,624,253	6,593,214
Perlis	8,000	-	8,000	-	53,300	53,300
Selangor	8,110,437	10,836,961	18,947,397	6,625,376	10,414,861	17,040,236
Terengganu	320,924	4,582,456	4,903,380	588,771	50,037	638,808
Sabah	181,436	45,856	227,292	1,603,196	4,852,991	6,456,187
Sarawak	6,400,629	2,259,111	8,659,740	837,403	1,745,140	2,582,543
W.P. Kuala Lumpur	141,433	25,632	167,065	169,509	4,706	174,215
W.P. Labuan	81,004	-	81,004	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
MALAYSIA	29,353,509	58,022,109	87,375,618	28,288,490	54,444,057	82,732,546

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.17: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, Malaysia, 2018-2021 (samb.)

Negeri	2020			2021		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Johor	2,579,534	4,204,802	6,784,337	3,105,521	3,847,720	6,953,241
Kedah	1,806,569	2,256,200	4,062,769	385,890	65,833,424	66,219,314
Kelantan	43,854	-	43,854	90,746	-	90,746
Melaka	683,951	1,272,153	1,956,104	367,445	3,554,592	3,922,037
Negeri Sembilan	2,388,329	3,790,223	6,178,551	527,793	2,373,368	2,901,160
Pahang	1,034,639	3,749,866	4,784,505	239,673	10,250,681	10,490,354
Pulau Pinang	3,562,795	10,550,168	14,112,963	1,784,567	74,439,117	76,223,684
Perak	2,178,361	1,148,787	3,327,147	1,996,508	4,084,785	6,081,293
Perlis	612,902	-	612,902	12,280	-	12,280
Selangor	6,946,018	11,479,144	18,425,162	6,052,771	1,458,273	7,511,044
Terengganu	94,393	1,817,026	1,911,419	84,011	3,747,419	3,831,431
Sabah	11,942,232	11,479	11,953,711	481,953	4,379,468	4,861,421
Sarawak	477,925	15,252,562	15,730,486	49,888	5,618,045	5,667,932
W.P. Kuala Lumpur	258,936	1,047,522	1,306,458	274,063	4,298	278,361
W.P. Labuan	70,238	-	70,238	36,196	7,404	43,600
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
MALAYSIA	34,680,675	56,579,932	91,260,607	15,489,304	179,598,594	195,087,898

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.18: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2018-2021

Daerah pentadbiran	2018			2019		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Bau	-	-	-	-	-	-
Bintulu	6,309,668	20,332	6,330,000	729,109	569,300	1,298,409
Kapit	-	-	-	-	-	-
Kuching	58,751	2,238,779	2,297,530	72,030	1,166,339	1,238,369
Limbang	-	-	-	-	-	-
Miri	5,000	-	5,000	-	-	-
Mukah	-	-	-	-	-	-
Samarahan	-	-	-	-	-	-
Sibu	2,210	-	2,210	24,469	4,783	29,251
Sri Aman	-	-	-	-	-	-
Tg Manis	25,000	-	25,000	11,796	4,718	16,514
Sarawak	6,400,629	2,259,111	8,659,740	837,403	1,745,140	2,582,543

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.18: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut daerah pentadbiran, Sarawak, 2018-2021 (samb.)

Daerah pentadbiran	2020			2021		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Bau	-	-	-	-	-	-
Bintulu	39,682	15,247,776	15,287,457	-	1,386,312	1,386,312
Kapit	-	-	-	-	-	-
Kuching	411,191	4,786	415,977	37,872	4,231,732	4,269,604
Limbang	-	-	-	-	-	-
Miri	27,052	-	27,052	12,016	-	12,016
Mukah	-	-	-	-	-	-
Samarahan	-	-	-	-	-	-
Sibu	-	-	-	-	-	-
Sri Aman	-	-	-	-	-	-
Tg Manis	-	-	-	-	-	-
Sarawak	477,925	15,252,562	15,730,486	49,888	5,618,045	5,667,932

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.19: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut industri, Sarawak, 2018-2021

Industri	2018			2019		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Pembuatan makanan	-	-	-	4,163	65	4,227
Minuman dan tembakau	-	-	-	-	-	-
Kayu dan produk kayu	-	-	-	33,592	9,436	43,028
Perabot dan peralatan	2,210	-	2,210	-	-	-
Kimia dan produk kimia	17,425	-	17,425	-	598,265	598,265
Produk petroleum (termasuk petrokimia)	5,732,000	-	5,732,000	350	287	637
Produk getah	-	-	-	-	-	-
Produk plastik	-	-	-	-	-	-
Produk mineral dan bukan logam	43,440	-	43,440	-	-	-
Produk logam asas	577,668	2,259,111	2,836,779	-	-	-
Produk logam fabrik	-	-	-	-	-	-
Jentera dan peralatan	-	-	-	732,144	-	732,144
Produk elektrik dan elektronik	-	-	-	15,859	1,137,087	1,152,946
Peralatan pengangkutan	27,886	-	27,886	51,295	-	51,295
Jumlah	6,400,629	2,259,111	8,659,740	837,403	1,745,140	2,582,543

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.19: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut industri, Sarawak, 2018-2021 (samb.)

Industri	2020			2021		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Pembuatan makanan	-	-	-	-	-	-
Minuman dan tembakau	-	-	-	-	-	-
Kayu dan produk kayu	39,682	60,766	100,447	12,016	-	12,016
Perabot dan peralatan	-	74,122	74,122	-	-	-
Kimia dan produk kimia	-	606,286	606,286	-	1,425,041	1,425,041
Produk petroleum (termasuk petrokimia)	-	-	-	-	-	-
Produk getah	27,848	-	27,848	-	-	-
Produk plastik	24,576	-	24,576	-	-	-
Produk mineral dan bukan logam	30,926	710,000	740,926	-	-	-
Produk logam asas	16,277	13,801,388	13,817,665	37,376	-	37,376
Produk logam fabrik	15,798	-	15,798	496	4	500
Jentera dan peralatan	19,000	-	19,000	-	-	-
Produk elektrik dan elektronik	-	-	-	-	4,193,000	4,193,000
Peralatan pengangkutan	303,818	-	303,818	-	-	-
Jumlah	477,925	15,252,562	15,730,486	49,888	5,618,045	5,667,932

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.20: Nilai pelaburan projek pembuatan yang diluluskan oleh penyertaan asing mengikut negara, Sarawak, 2018-2021

Negara	Tahun				Jumlah keseluruhan 2018-2021 (RM '000)
	2018 (RM '000)	2019 (RM '000)	2020 (RM '000)	2021 (RM '000)	
France	-	-	9,500	-	9,500
Hong Kong	-	-	-	-	-
Japan	-	197,152	-	4,193,000	4,390,152
South Korea	2,238,779	569,300	1,302,000	1,386,312	5,496,391
Singapore	20,332	2,607	-	-	22,939
Sweden	-	-	-	-	-
Switzerland	-	-	4,786	-	4,786
Thailand	-	-	-	-	-
United Kingdom	-	-	-	17,428	17,428
Germany	-	26,645	-	-	26,645
China	-	944,129	13,862,610	-	14,806,739
Finland	-	-	-	21,301	21,301
British Virgin Islands	-	5,308	73,300	-	78,608
Lain-lain	-	-	366	4	369
Jumlah	2,259,111	1,745,140	15,252,562	5,618,045	24,874,857

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.21: Nilai pemberian sebenar kepada kerajaan negeri, Sarawak, 2020

Jenis Pemberian	Nilai (RM)
Pemberian mengikut bilangan penduduk	36,976,260
Pemberian penyelenggaraan jalan negeri :	
Mutu minimum	569,743,787
Substandard	224,441,038
Pelancongan	-
Pemberian khas tahunan	16,000,000
Pemberian pertambahan hasil	16,550,577
Geran tahunan kepada pihak berkuasa tempatan (Geran tahunan berasaskan kaedah keseimbangan)	28,298,992
Bayaran perkhidmatan kepada negeri-negeri	96,120,153
Pemberian di bawah senarai bersama	66,925,666
Bayaran pemansuhan duti import dan eksais atas barangan petroleum kepada negeri Sabah & Sarawak	120,000,000
Pemberian bayaran bil lampu jalan dan lampu isyarat PBT	18,556,132
Pemberian berdasarkan tahap pembangunan ekonomi, infrastruktur dan kesejahteraan hidup	27,097,000
Pemberian kekurangan akaun mengurus	-
Pemberian kepada perpustakaan negeri	8,747,174
Pemberian kepada muzium negeri	4,350,000
Pemberian pelancongan	2,673,521
Jumlah	1,236,480,300

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia
tb: tidak berkenaan

Jadual 9.22: Jumlah kontena yang dikendalikan mengikut pelabuhan (TEUs), Sarawak, 2015-2021

Pelabuhan		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bintulu	Eksport	86,669	99,703	119,215	128,266	135,204	123,180	119,450
	Import	84,939	103,086	121,595	137,621	137,904	130,740	123,391
	Pindah Kapal	72,091	74,322	68,339	82,778	72,398	85,701	112,965
	Jumlah	243,699	277,111	309,149	348,665	345,506	339,621	355,806
Kuching	Eksport	108,653	106,441	108,208	119,343	115,517	117,452	128,393
	Import	111,541	113,198	114,277	123,955	122,962	118,795	134,083
	Pindah Kapal	5,134	4,149	3,555	2,257	2,074	1,749	382
	Jumlah	225,328	223,788	226,040	245,555	240,553	237,996	262,858
Miri	Eksport	12,919	14,445	15,167	13,777	14,046	11,326	10,509
	Import	16,458	16,266	14,681	15,162	14,340	11,984	10,876
	Pindah Kapal	-	-	-	-	-	-	-
	Jumlah	29,377	30,711	29,848	28,939	28,386	23,310	21,385
Rajang	Eksport	28,081	23,496	18,044	25,655	29,161	31,667	35,885
	Import	42,375	39,282	37,321	39,678	38,432	40,104	44,005
	Pindah Kapal	-	-	-	-	-	-	-
	Jumlah	70,456	62,778	55,365	65,333	67,593	71,771	79,890

Sumber: Kementerian Pengangkutan Malaysia

Jadual 9.23: Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2020

Negeri	Bilangan pusat internet desa
Johor	4
Kedah	4
Kelantan	2
Melaka	1
Negeri Sembilan	1
Pahang	3
Pulau Pinang	5
Perak	1
Perlis	2
Selangor	3
Terengganu	3
Sabah	6
Sarawak	2
W.P. Kuala Lumpur	-
W.P. Labuan	-
W.P. Putrajaya	-
Jumlah	37

Sumber: Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia

PENGHARGAAN

SIDANG PENGARANG

Sayeeda Kamaruddin	Nor Azizah Harun	Nur Afiqah Saleh
Ainil Zafirah Abd Karim	Noor Hidayah Sulaiman	Nur Raihana Zainal Azilan
Abdul Hadi Alias	Ibrahim Roslan	Nur Dini Athirah Kamal Ariffin
Syazwani Aliah Abd Rahman	Nurul Isma Nasuha Azahani	Mimi Amalia Norhisham
Nur Najihah Sazuki	Nor Shazwani Jamaludin	Umi Amira Hassni
Huzaifah Mohammad	Ummi Nurwadaah Daili	Nursakinah Mazlan

EDITOR BUKU LAPORAN

Suzana Abu Bakar	Suria Azlin Kasim	Aelina Khairina Mohd Arifin
Nor Alkashah Arif Shah	Siti Hajar Mohamad	Nurul Fatimah Mohamad Ariffin
Pazlina Waty Che Pah	Latifah Mohamed Shah	Mohd Afzainizam Abdullah
Junainah Sedek	Siti Fatimah Muhazir	Nurul Effa Farhana Halim
Nur Surya Ab. Razak	Wan Ahmad Ridhuan Wan Jaafar	Anis Amirah Zainal Abidin
	Mohd Syahidi Alfee Mohamad Mohar	

EDITOR RENCANA

Norhayati Jantan	Rusnani Hussin@ Isa	Yasmin Ramli
Siti Haslinda Mohd Din	Razaman Ridzuan	Muji Hassim
Maslina Samsudin	Malathi Ponnusamy	Nurti Asmaria Asril
Suzana Abu Bakar	Nur Layali Mohd Ali Khan	Siti Hajar Mohamad
Sayeeda Kamaruddin	Azura Arzemi	Syafawati Abdul Refai
	Kon Mee Hwa	

BAHAGIAN/DOSM NEGERI

Bahagian Perangkaan Perkhidmatan
Bahagian Perangkaan Harga, Pendapatan dan Perbelanjaan
Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi
Biro Statistik Buruh Malaysia
Bahagian Perangkaan Tenaga Manusia dan Sosial
Core Team Analitik Data Raya
Bahagian Perangkaan Perdagangan Antarabangsa
Bahagian Perangkaan Pertanian dan Alam Sekitar
Bahagian Petunjuk Ekonomi
Bahagian Perangkaan Imbangan Pembayaran
Bahagian Perangkaan Komunikasi Strategik dan Antarabangsa
Bahagian Khidmat Pengurusan
Jabatan Perangkaan Negeri

PERTANYAAN BERHUBUNG DENGAN PENERBITAN INI DAN PENERBITAN LAIN BOLEH JUGA DIBUAT DI PEJABAT PERANGKAAN NEGERI BERIKUT:

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Johor
Tingkat 14, Menara Tabung Haji,
Jalan Ayer Molek,
80000 Johor Bharu, Johor.
Tel : 07 - 2253700
Faks : 07 - 2249972
E-mel : jpjohor@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kedah
Aras 1, Zon C, Wisma Persekutuan,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
Bandar Muadzam Shah,
06550 Anak Bukit, Kedah.
Tel : 04 - 7001240
Faks : 04 - 7338412
E-mel : jpkedah@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kelantan
Tingkat 8, Bangunan Persekutuan,
Jalan Bayam,
15514 Kota Bharu, Kelantan.
Tel : 09 - 7419449
Faks : 09 - 7482142
E-mel : jpkelantan@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Melaka
Aras 7 & 8, Wisma Persekutuan,
Jalan MITC, Hang Tuah Jaya,
75450 Ayer Keroh,
Melaka.
Tel : 06 - 2522725
Faks : 06 - 2522711
E-mel : jpmelaka@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sembilan
Tingkat 12, Wisma Persekutuan,
Jalan Dato' Abdul Kadir,
70000 Seremban, Negeri Sembilan.
Tel : 06 - 7655000
Faks : 06 - 7655002
E-mel : jpnsembilan@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Pahang
Tingkat 7, Bangunan Persekutuan,
Jalan Gambut,
25000 Kuantan, Pahang.
Tel : 09 - 5163931/7
Faks : 09 - 5144636
E-mel : jppahang@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia
Wilayah Persekutuan,
Tingkat 14 & 15, Wisma FGV,
Jalan Raja Laut,
50350 Kuala Lumpur.
Tel : 03 - 22672400
Faks : 03 - 26910639
E-mel : dosmwp@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia, Negeri Pulau Pinang
Tingkat 6, Bangunan Persekutuan,
10400 Jalan Anson,
Pulau Pinang.
Tel : 04 - 2266244
Faks : 04 - 2299499
E-mel : jppulaupinang@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perak
Tingkat 3, Blok A,
Bangunan Persekutuan Ipoh,
Jalan Dato' Seri Ahmad Said (Greentown),
30450 Ipoh, Perak.
Tel : 05 - 2436107
Faks : 05 - 2551073
E-mel : jpperak@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Terengganu
Tingkat 9, Wisma Persekutuan,
Jalan Sultan Ismail,
20200 Kuala Terengganu, Terengganu.
Tel : 09 - 6223062
Faks : 09 - 6229659
E-mel : admin_jptrg@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah
Tingkat 1-3, Blok C,
Kompleks Pentadbiran Kerajaan Persekutuan Sabah,
Jalan UMS, Beg Berkunci 2046,
88999 Kota Kinabalu, Sabah.
Tel : 088 - 484602
Faks : 088 - 484659
E-mel : jpsabah@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sarawak
Tingkat 7 & 8, Bangunan Tun Datuk
Patinggi Tuanku Haji Bujang,
Jalan Simpang 3,
93514 Kuching, Sarawak.
Tel : 082 - 240287
Faks : 082 - 242609
E-mel : sarawak@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Selangor
Tingkat 9, Bangunan Darul Ehsan,
Jalan Indah, Seksyen 14,
40000 Shah Alam, Selangor.
Tel : 03 - 55150200
Faks : 03 - 55180408
E-mel : jpselangor@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perlis
Tingkat 1, Bangunan Perodua Kangar,
No. 2C, Persiaran Jubli Perak,
01000 Kangar, Perlis.
Tel : 04 - 9767381/9769025
Faks : 04 - 9768950
E-mel : jpperlis@dosm.gov.my

2022

2022

20 OCT

2016-2030

PSSn

www.dosm.gov.my

@StatsMalaysia

